

Hof van Cassatie

LIBERCAS

11/12 - 2025

AANRANDING VAN DE EERBAARHEID EN VERKRACHTING

- Verkrachting - Toepassing van oud artikel 375 Strafwetboek - Vereiste van toestemming van het slachtoffer voor vrijspraak - Beoordeling van de gronden van vermeld artikel 375, tweede lid, die een geldige toestemming beletten - In rekening brengen van feitelijke elementen van na de seksuele penetratie - Toelaatbaarheid - Vaststelling van de afwezigheid van verweer van het slachtoffer - Gevolgen

De strafrechter oordeelt onaantastbaar of de persoon op wie de daad van seksuele penetratie werd gepleegd daarin al dan niet heeft toegestemd en of er afwezigheid is van toestemming in de zin van artikel 375, tweede lid, oud Strafwetboek; de rechter mag voor die beoordeling alle daarmee verband houdende feitelijke elementen in aanmerking nemen, ook wanneer die feitelijke elementen dateren van na de feiten die het misdrijf opleveren; uit het enkele feit van de afwezigheid van verweer van het slachtoffer kan evenwel geen toestemming worden afgeleid (1) (2). (1) Over oud art 375, tweede lid, Sw. 1867 en de vereiste van toestemming van de benadeelde in geval van vrijspraak van verkrachting, voorafgaand aan de inwerkingtreding van het nieuw seksueel strafrecht op 1 juni 2022 (art. 417/11 Sw.), zie Cass. 13 november 2019, AR P.19.0873.F, AC 2019, nr. 592; Cass. 30 oktober 2007, AR P.07.0982.N ECLI:BE:CASS:2007:ARR.20071030.4, AC 2007, nr. 518; Cass. 2 november 1999, P.98.1366.N, AC 1999, nr. 581; A. DIERICKX, "De seksuele penetratie en de geldige toestemming in het licht van het misdrijf verkrachting", NC 2010, 80-83; I. WATTIER, "L'attentat à la pudeur et le viol", in Les Infractions, Vol. 3 - Les infractions contre l'ordre des familles, la moralité publique et les mineurs, Larcier, 2011, p. 144; J. ROZIE, D. VANDERMEERSCH en J. DE HERDT, Naar een nieuw strafwetboek? Het voorstel van de commissie tot hervorming van het strafrecht, die Keure, 2019, 246; O. BASTYNS, "L'absence de consentement dans l'infraction de viol", noot onder Brussel 20 oktober 2021, JLMB 2022, 436-439; M. COP, "Toestemming in het seksueel strafrecht: meer dan alleen 'nee is nee'", RW 2023-24, 682-692; D. MERCKX en I. DELBROUCK, "Verkrachting", in Comm. Strafr. 2023, 26-53. (2) Oud art. 375, tweede lid, Strafwetboek, zoals van toepassing vóór de invoering van art. 417/11 Strafwetboek ingevolge art. 14 Wet 21 maart 2022.

- Art. 375, tweede lid Strafwetboek

4 februari 2025

P.24.1546.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.1](#)

AC nr. ...

- Verkrachting - Bestanddelen - Toestemming - Begrip - Omstandigheden respectievelijk vermeld in oud artikel 375, eerste lid, en nieuw artikel 417/5, Strafwetboek - (Niet-)limitatieve opsomming - (Geen) nieuwe wet die een gedraging bestraft die niet eerder werd bestraft en aldus een nieuwe straf invoert of de straf verzwart - (Geen) toepassing van artikel 2 Strafwetboek

Noch de omstandigheden die vermeld worden in het oude artikel 375, eerste lid, Strafwetboek noch, volgens de wil van de wetgever die hij heeft uitgedrukt tijdens de parlementaire voorbereiding van de wet die geleid heeft tot de goedkeuring van artikel 417/5 van dat wetboek, die welke zijn opgenomen in de definitie die in de laatstgenoemde bepaling voorkomt (1), vormen een limitatieve opsomming; artikel 417/5 Strafwetboek is aldus geen wet die een gedraging bestraft die voorheen niet werd bestraft (2); die bepaling voert evenmin een nieuwe straf in en verzwart een reeds bestaande straf niet; artikel 2 Strafwetboek is derhalve niet van toepassing (3). (1) Wat betreft het oude artikel 375 Strafwetboek, zie Cass. 25 september 2007, R.W., 2007, p. 1503, met noot S. VANDROMME, "Afwezigheid van toestemming bij het misdrijf van verkrachting", geciteerd in de memorie van toelichting van het wetsontwerp houdende wijzigingen aan het Strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht, Parl. St. Kamer., 55 2141/001, p. 16. Wat betreft het nieuwe artikel 417/5 van dat wetboek, met de titel "Definitie van toestemming met betrekking tot het seksueel zelfbeschikkingsrecht", ingevoegd door artikel 5 van de wet van 21 maart 2022 houdende wijzigingen aan het Strafwetboek en inzake de bevoegdheid om in rechte op te treden met betrekking tot het seksueel strafrecht, BS 30 maart 2022: zie memorie van toelichting van het wetsontwerp, o.c., p. 18. (2) Zie I. WATTIER, "L'atteinte à l'intégrité sexuelles, le viol, le voyeurisme et la diffusion non consentie de contenus à caractère sexuel", in H. Bosly en Ch. De Valkeneer (dir.), Les infractions, t. 3, Les infractions contre l'intégrité sexuelle, l'ordre des familles, la moralité publique, les mineurs et les personnes vulnérables, 2de uitg., Larcier, 2024, p. 135. Die wil wordt inzake aanranding van de eerbaarheid duidelijk uitgedrukt in de memorie van toelichting, o. c., p. 25: "het is aangewezen de jurisprudentie, in het bijzonder deze van het Hof van Cassatie, niet verloren te laten gaan, zodat er geen interpretatie- of overgangsproblemen ontstaan. Het moet worden benadrukt dat dezelfde strafbare gedraging wordt geïsoleerd. De naamswijziging zal dus niet tot gevolg hebben dat bepaalde gedragingen voorheen strafbaar gesteld als 'aanranding van de eerbaarheid' niet meer worden geïsoleerd". (3) Zie Cass. 12 november 2019, AR P.19.0566.N, Pas. 2019, nr. 584, wat betreft de voorgaande wijziging van (oud) artikel 375 Strafwetboek door de wet van 5 februari 2016 tot invoering van nieuwe indicatoren inzake het gebrek aan toestemming in seksuele betrekkingen: volgens het Hof gaat het hier dus niet om een uitbreiding van het toepassingsgebied van de telastlegging van verkrachting, maar om een bekrachtiging, door de wet, van eerdere rechtspraak.

- Art. 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 417/5 nieuw Strafwetboek
- Art. 375, eerste lid, oud Strafwetboek

12 maart 2025

P.24.1689.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.5](#)

AC nr. ...

- Verkrachting - Vereiste van toestemming van het slachtoffer voor vrijspraak - Oordeel dat de afwezigheid van toestemming niet is bewezen - Geen vaststelling dat het slachtoffer uit vrije wil toestemming heeft verleend voor de seksuele penetratie - Toelaatbaarheid van de motivering

Een vrijspraak voor het door artikel 375, eerste en tweede lid, oud Strafwetboek bedoelde misdrijf is naar recht verantwoord indien de rechter oordeelt dat de afwezigheid van toestemming door de persoon op wie de daad van seksuele penetratie is gepleegd niet is bewezen; niet is vereist dat de rechter uitdrukkelijk vaststelt dat die persoon uit vrije wil toestemming heeft verleend; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan onmogelijk kunnen worden aangenomen (1). (1) Oud art. 375, eerste en tweede lid, Strafwetboek, zoals van toepassing vóór de invoering van art. 417/11 Strafwetboek ingevolge art. 14 Wet 21 maart 2022.

- Art. 375, eerste en tweede lid Strafwetboek

4 februari 2025

P.24.1546.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.1](#)

AC nr. ...

- Verkrachting - Vereiste van toestemming van het slachtoffer voor vrijspraak - Oordeel dat de afwezigheid van toestemming niet is bewezen - Geen vaststelling dat het slachtoffer uit vrije wil toestemming heeft verleend voor de seksuele penetratie - Geen motivering over elke grond vermeld in oud artikel 375, tweede lid, Strafwetboek die een geldige toestemming belet - Toelaatbaarheid

Voor een vrijspraak voor het door artikel 375, eerste en tweede lid, oud Strafwetboek bedoelde misdrijf is het niet vereist dat de rechter uitdrukkelijk vaststelt dat die persoon uit vrije wil toestemming heeft verleend; evenmin is vereist dat de rechter voor elk van de in artikel 375, tweede lid, oud Strafwetboek bedoelde omstandigheden die toestemming uitsluiten, uitdrukkelijk aangeeft dat die niet aanwezig zijn, behoudens bij daartoe strekkende conclusie (1) (2). (1) Noot. Het OM nam een gelijklopende mondelinge conclusie wat betreft 1° de middelen aangevoerd door eiseressen I (D. en S.) en eiser III (de procureur-generaal bij het hof van beroep te Brussel) en 2° het eerste en derde middel van eiser II (T.) en zijn tweede middel, eerste onderdeel. Voor het tweede middel, tweede onderdeel was het OM van mening dat de redenen van het bestreden arrest over het uitstel van de gevangenisstraf een (toereikend) antwoord bevatten op het verzoek tot uitstel van de bijkomende straf van ontzetting uit rechten, in die zin dat het arrest te kennen geeft dat het vooruitzicht van reclassering alleen een reden is voor de gevangenisstraf met uitstel, en luidde zijn advies dat het onderdeel feitelijke grondslag mist. (BDS) (2) Oud art. 375, eerste en tweede lid, Strafwetboek, zoals van toepassing vóór de invoering van art. 417/11 Strafwetboek ingevolge art. 14 Wet 21 maart 2022.

- Art. 375, eerste en tweede lid Strafwetboek

4 februari 2025

P.24.1546.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.1](#)

AC nr. ...

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST

ALGEMEEN

Algemeen - Strafzaken - Vordering tot schadevergoeding namens een vennootschap - Ontbinding van de vennootschap - Sluiting van de vereffening - Venoot van rechtswege eigenaar van de actieve vermogensbestanddelen - Begrip activa - Activa die over het hoofd zijn gezien - Gevolg

Artikel 2:104, § 1, eerste lid, WVV, dat bepaalt dat de vennoten of aandeelhouders door de sluiting van de vereffening van rechtswege onverdeelde eigenaars, elk voor hun deel, van alle actieve vermogensbestanddelen van de vennootschap, ook al zijn deze op het ogenblik van de sluiting van de vereffening niet gekend, is niet beperkt tot de activa die zijn opgenomen in de staat van activa en passiva bij de ontbinding van de vennootschap of die op dat moment nog niet waren gekend maar omvat ook de activa die wel waren gekend, maar bij het opstellen van de voormelde staat over het hoofd zijn gezien (1); de appelrechters die vaststellen dat de vordering tot schadevergoeding, ingesteld namens de besloten vennootschap, een op het ogenblik van de ontbinding gekend actief vermogensbestanddeel van de vennootschap was en die vervolgens oordelen dat, aangezien deze vordering niet werd opgenomen in de staat van activa en passiva van de vennootschap bij haar ontbinding, de vordering niet is overgegaan naar het persoonlijk vermogen van de eiser, verantwoord hun beslissing niet naar recht. (1) Zie K. De Backer, "Commentaar bij artikel 2:104 WVV", in Vennootschappen en verenigingen, Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer, 2023, 23.

- Art. 2:104, § 1, eerste lid Wetboek van vennootschappen en verenigingen 23 maart 2019

21 januari 2025

P.24.1187.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.2](#)

AC nr. ...

Algemeen - Strafzaken - Burgerrechtelijk aansprakelijke partij - Beklaagde - Vrijspraak - Veroordeling tot schadevergoeding in andere hoedanigheid - Grens

Krachtens de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan de strafrechter een burgerlijke vordering tot herstel van schade slechts gegrond verklaren indien hij vaststelt dat de schade voortvloeit uit een als misdrijf gekwalificeerd feit waarvoor de beklaagde is vervolgd en dat de rechter bewezen verklaart; hieruit volgt dat de strafrechter die uitspraak doet over de burgerlijke vordering de beklaagde die enkel in die hoedanigheid in de strafprocedure is betrokken en voor de hem ten laste gelegde feiten is vrijgesproken niet in een andere hoedanigheid kan veroordelen tot het betalen van een schadevergoeding.

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 3 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

21 januari 2025

P.23.1163.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.1](#)

AC nr. ...

DAAD

Daad - Nalatigheid - Onvoorzichtigheid - Onopzettelijk doden - Fout die een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg oplevert - Voorwaarde - Pathologische aanleg van het slachtoffer - Invloed

De artikelen 418 tot 420 Strafwetboek maken de schuld van de dader niet afhankelijk van het bewijs dat zijn fout de enige oorzaak van de schade is; er moet enkel worden vastgesteld dat de schade zonder die fout niet zou zijn ontstaan zoals ze zich heeft voorgedaan en de dader niet van zijn aansprakelijkheid wordt ontslagen alleen op grond dat andere oorzaken, zoals een pathologische aanleg van het slachtoffer, aan het ontstaan ervan zouden hebben bijgedragen (1). (1) Cass. 3 mei 2017, AR P.16.0532.F, AC 2017, nr. 304.

- Art. 419 Strafwetboek
- Art. 418 Strafwetboek

22 januari 2025

P.24.0409.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.1](#)

AC nr. ...

HERSTELPLICHT

Herstelplicht - Dieren - Bewaarder van het dier - Meesterschap over het dier - Begrip - Omvang

Artikel 1385 Oud Burgerlijk Wetboek impliceert dat de bewaarder van het dier op het ogenblik van het schadelijk feit niet alleen het meesterschap erover had, maar ook een niet-ondergeschikt recht van leiding en toezicht, zonder medewerking van de eigenaar, en van gebruik, zoals de eigenaar (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 1385 Oud Burgerlijk Wetboek

19 januari 2023

C.21.0375.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230119.1F.6](#)

AC nr. ...

SCHADE

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Overheid - Werkgever - Wegverkeersongeval veroorzaakt door een derde - Wettelijke en reglementaire verplichtingen - Betaling van een vergoeding

De openbare werkgever die, door de fout van een derde, krachtens zijn wettelijke of reglementaire verplichtingen aan zijn personeelslid loon en de lasten op dat loon moet blijven betalen, zonder als tegenprestatie arbeidsprestaties te ontvangen, heeft recht op een vergoeding voor de aldus geleden schade, voor zover uit de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen volgt dat de voormelde uitgaven waartoe hij gehouden is niet definitief voor zijn rekening moeten blijven (1). (1) Zie Cass. 16 februari 2018, AR C.16.0344.F, AC 2018, nr. 101, en de aangehaalde verw.

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

20 april 2023

C.18.0554.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230420.1F.5](#)

AC nr. ...

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Overheid - Werkgever - Ambtenaar van de Europese Unie - Ongeval - Definitieve invaliditeit - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Storting van een invaliditeitsuitkering

De invaliditeitsuitkering waarop de ambtenaar van de Europese Unie recht heeft wanneer hij blijvend invalide wordt en die invaliditeit als volledig wordt beschouwd, waardoor het hem niet mogelijk is werkzaamheden te verrichten die met een ambt van zijn functiegroep overeenkomen, vormt niet de tegenprestatie voor de arbeidsprestaties die de Europese Commissie zou hebben ontvangen indien het ongeval zich niet had voorgedaan en die uitkering is bijgevolg geen schade die vergoed kan worden in de zin van de artikelen 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie Cass. 16 februari 2018, AR C.16.0344.F, AC 2018, nr. 101, en de aangehaalde verw.

- Artt. 53, 78, 85bis, §§ 1 en 4, en bijlage VIII, art. 14 EEG-Verordening nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968 tot vaststelling van het Statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen en de regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van deze Gemeenschappen, alsmede van bijzond

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

20 april 2023

C.18.0554.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230420.1F.5](#)

AC nr. ...

ACCOUNTANT

- Gevolg - Resultaat van de intellectuele arbeid - Stukken van cliënt - Onderscheid

Uit artikel 43 van de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur volgt dat een onderscheid moet worden gemaakt tussen enerzijds de stukken die toebehoren aan de cliënt en anderzijds de stukken die de vrucht zijn van de werkzaamheid van de beroepsbeoefenaar en die slechts na betaling toekomen aan de cliënt; de beroepsbeoefenaar is enkel ertoe gehouden de stukken die toebehoren aan de cliënt op diens eerste verzoek onverwijld over te maken; hij is niet ertoe gehouden de stukken die de vrucht zijn van zijn beroepswerkzaamheid en waarvoor hij nog niet werd vergoed, aan de cliënt op diens eerste verzoek onverwijld over te maken.

- Art. 43 Wet 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur

4 april 2025

D.23.0003.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250404.1N.7](#)

AC nr. ...

ADMINISTRATIEVE GELDBOETE IN FISCALE ZAKEN

- Strafvordering - Straftoemeting - Verbod op een onredelijke straf - Verplichting rekening te houden met de reeds verschuldigde administratieve geldboeten en belastingverhogingen in fiscale zaken - Vermelding van artikel 450bis, eerste lid, WIB92 als toepasselijke wetsbepaling - Wettigheidscontrole op de motiveringsplicht

Artikel 450bis, eerste lid, Wetboek Inkomstenbelastingen 1992 stelt geen feit strafbaar, noch bepaalt het de straf gesteld op een strafbaar feit; de strafrechter moet derhalve geen melding maken van die bepaling; uit de enkele omstandigheid dat de rechter geen melding maakt van die bepaling, volgt niet dat hij geen rekening ermee houdt; noch de verplichting voor de rechter om bij de straftoemeting rekening te houden met de verschuldigde administratieve geldboeten en belastingverhogingen, noch zijn verplichting om zijn beslissing zodanig te motiveren dat het Hof zijn wettigheidscontrole kan uitoefenen, verplicht de rechter om cijfermatig te motiveren hoe hij de opgelegde straf vermindert met de vermelde administratieve sancties; het volstaat dat uit de redenen van de beslissing blijkt dat de rechter bij de straftoemeting rekening heeft gehouden met die administratieve sancties.

- Art. 450bis, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

25 februari 2025

P.24.1411.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2](#)

AC nr. ...

ADVOCaat

- Vordering tot wraking - Artikelen 833 en 835 Gerechtelijk Wetboek - Akte van wraking niet ondertekend door een advocaat met meer dan tien jaar inschrijving bij de balie - Verzoek tot regularisering op basis van artikel 863 Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte - Gevolg - Ontvankelijkheid

Artikel 863 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat in alle gevallen waarin de ondertekening is vereist voor de geldigheid van een proceshandeling het gebrek van de handtekening kan worden geregulariseerd ter rechtszitting of binnen een door de rechter vastgestelde termijn; die bepaling laat echter niet toe om het verzuim van de bij artikel 835 Gerechtelijk Wetboek verplichte ondertekening door een advocaat met de vereiste beroepservaring voor het indienen van een wrakingsverzoek, dat bij toepassing van artikel 833 Gerechtelijk Wetboek dient te worden ingediend zo snel als mogelijk na het bekend worden van de wrakingsgrond en uiterlijk op de rechtszitting waarop de zaak zou worden behandeld, na die rechtszitting te regulariseren zodat het wrakingsverzoek niet ontvankelijk is.

- Artt. 833, 835 en 863 Gerechtelijk Wetboek

18 oktober 2022

P.22.1220.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.18](#)

AC nr. ...

- Bijstand van de advocaat - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Voorafgaand verhoor van de vreemdeling - Recht op bijstand van een advocaat - Terugkeerrichtlijn - Artikel 6 - Recht om in elke procedure te worden gehoord - Draagwijdte

Uit het arrest van 11 december 2014 van het Hof van Justitie van de Europese Unie (C-249/13) blijkt dat het recht om in elke procedure te worden gehoord, zoals dit van toepassing is in het kader van de Terugkeerrichtlijn en, met name, in het kader van artikel 6 ervan, in die zin moet worden uitgelegd dat het de lidstaten niet verplicht de kosten van een advocaat voor hun rekening te nemen in het kader van de kosteloze rechtsbijstand, wat impliceert dat de aanwezigheid van de advocaat tijdens het verhoor niet verplicht is (1). (1) HvJEU, 11 december 2014, R.D.P.C., 2015, 822.

- Art. 6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

15 februari 2023

P.23.0058.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.5](#)

AC nr. ...

- Vordering tot wraking - Artikel 835 Gerechtelijk Wetboek - Voorwaarden - Akte neergelegd ter griffie ondertekend door een advocaat met meer dan tien jaar inschrijving bij de balie - Doelstelling

Volgens artikel 835 Gerechtelijk Wetboek wordt de vordering tot wraking ingeleid bij een ter griffie neergelegde akte die wordt ondertekend door een advocaat die meer dan tien jaar bij de balie is ingeschreven en de vereiste dat enkel advocaten met de nodige beroepservaring een wrakingsverzoek kunnen indienen is ingegeven door de wil van de wetgever niet wel overwogen wrakingsverzoeken te vermijden, gelet op de verstoring die dergelijke verzoeken hebben voor de goede werking van het gerecht.

- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek

18 oktober 2022

P.22.1220.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.18](#)

AC nr. ...

**- Advocaat houder van het getuigschrift van opleiding in cassatieprocedures -
Wraking - Cassatieberoep tegen een beslissing die uitspraak doet over een
wrakingsverzoek - Spoedeisende behandeling - Rechtsdagbepaling - Kennisgeving
van de rechtsdagbepaling - Indienen van de memorie - Overmacht - Draagwijdte -
Gevolg**

Artikel 837, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek kent aan de wraking een schorsende werking toe die de rechter, op straffe van nietigheid, verbiedt de procedure voort te zetten en aan de schorsende werking komt een einde wanneer de beslissing tot verwerping van de vordering kracht van gewijsde krijgt, dit is na verloop van de termijn om cassatieberoep in te stellen als bedoeld in artikel 838, derde lid, Gerechtelijk Wetboek of, in geval van cassatieberoep binnen die termijn, wanneer het Hof van Cassatie het cassatieberoep tegen die beslissing verwerpt; uit artikel 838 Gerechtelijk Wetboek volgt dat binnen korte termijn uitspraak moet worden gedaan over een vordering tot wraking zodat een cassatieberoep tegen een beslissing die uitspraak doet over een wrakingsverzoek door het Hof dan ook als spoedeisend wordt behandeld; de raadsman van een eiser in cassatie, die houder moet zijn van een getuigschrift van een opleiding van cassatieprocedures als bedoeld in boek II, titel III, Wetboek van Strafvordering, weet of moet weten dat de behandeling van een cassatieberoep tegen een wrakingsbeslissing door het Hof als spoedeisend wordt behandeld en het voorwerp kan uitmaken van een rechtsdagbepaling op korte termijn, zodat hij niet dient te wachten op de ontvangst van de door artikel 1106, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde rechtsdagbepaling om zijn memorie op te stellen en in te dienen en er dus geen sprake is van overmacht.

- Art. 838 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 829 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 830 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 831 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 832 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 834 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 837 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 432 Wetboek van Strafvordering
- Art. 839 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 840 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 841 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 842 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1106, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 425, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 836 Gerechtelijk Wetboek

11 maart 2025

P.25.0252.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.9](#)

AC nr. ...

- Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Verhoor van een verdachte door de politie - Recht op bijstand van een advocaat tijdens het verhoor - Belastende verklaringen afgelegd door een oorspronkelijke medebeklaagde zonder mogelijkheid tot bijstand van een advocaat en verwittiging van het zwijgrecht - Toelaatbaarheid van de verklaringen als bewijs - Voorwaarden - Toepassing van de voorwaarden door de rechter

Het recht op bijstand van een advocaat, dat verbonden is met de cautieplicht, het zwijgrecht en het feit dat niemand kan worden verplicht zichzelf te incrimineren, zijn rechten die gelden in personam en in beginsel bijgevolg slechts kunnen worden ingeroepen door degene ten aanzien van wie die rechten werden miskend; een beklagde kan zich evenwel beroepen op de miskening van die rechten als verweer tegen belastende verklaringen, afgelegd door een andere beklagde, die voor hem slechts een getuige is, hetzij wanneer die andere beklagde, die zelf van die rechten genoot, de miskening ervan inroept en op die grond de afgelegde belastende verklaringen intrekt, hetzij wanneer blijkt dat ingevolge de miskening van die rechten er ongeoorloofde druk werd uitgeoefend op die andere beklagde en zijn verklaringen onbetrouwbaar zijn; wanneer een beklagde aanvoert dat voor hem belastende verklaringen, afgelegd door een andere beklagde zonder de bijstand van een raadsman hoewel hij op die bijstand gerechtigd was, uit het debat moeten worden geweerd, kan de rechter zich niet ertoe beperken na te gaan of die andere beklagde de miskening heeft ingeroepen van zijn recht op bijstand van een raadsman en op die grond zijn verklaringen heeft ingetrokken; hij dient ook na te gaan of de miskening van het recht op bijstand van een advocaat niet ertoe heeft geleid dat die andere beklagde zijn belastende verklaringen heeft afgelegd onder ongeoorloofde druk waardoor de betrouwbaarheid ervan is aangetast (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 maart 2025

P.24.1431.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.1](#)

AC nr. ...

- Tucht - Strafvordering - Artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Toepassing

Noch artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering noch enige andere wetsbepaling of algemeen rechtsbeginsel houdt in dat de tuchtrechter ertoe gehouden is de tuchtprocedure te schorsen zolang niet definitief is beslist over de strafvordering met betrekking tot feiten die ook aan de grondslag liggen van de tuchtprocedure; het komt de tuchtverheid toe naargelang de omstandigheden van het geval te oordelen of het aangewezen is het verloop of de uitkomst van de strafprocedure af te wachten.

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

11 september 2025

D.24.0008.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250911.1N.11](#)

AC nr. ...

- Tucht - Strafvordering - Artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Toepassing

Noch artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering noch enige andere wetsbepaling of algemeen rechtsbeginsel houdt in dat de tuchtrechter ertoe gehouden is de tuchtprocedure te schorsen zolang niet definitief is beslist over de strafvordering met betrekking tot feiten die ook aan de grondslag liggen van de tuchtprocedure; het komt de tuchtverheid toe naargelang de omstandigheden van het geval te oordelen of het aangewezen is het verloop of de uitkomst van de strafprocedure af te wachten.

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

11 september 2025

D.24.0008.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250911.1N.11](#)

AC nr. ...

- Bijstand van een advocaat - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Voorafgaand verhoor van de vreemdeling - Bijstand van een advocaat - Artikel 41 Handvest Grondrechten EU - Toepassing

Artikel 41 Handvest Grondrechten EU legt geen verplichtingen op aan de lidstaten maar enkel aan de instellingen, de organen en de instanties van de Unie; die bepaling kan bijgevolg niet als grondslag dienen voor het recht van de vreemdeling om, in aanwezigheid van zijn raadsman, door de administratieve overheid van een lidstaat te worden gehoord vóór de beslissing tot vasthouding voor de tijd die strikt noodzakelijk is voor de tenuitvoerlegging van het bevel om het grondgebied te verlaten (1). (1) Cass. 16 maart 2016, AR P.16.0281.F, AC 2016, nr. 185.

- Art. 7, derde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

15 februari 2023

P.23.0058.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.5](#)

AC nr. ...

- Memorie in cassatie - Ondertekening door een advocaat die geen houder is van het getuigschrift in de plaats van ("loco") de advocaat van de eiser die hiervan houder is - Ontvankelijkheid

De memorie in cassatie in strafzaken die ondertekend is door een advocaat die geen houder is van het getuigschrift bedoeld in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, in de plaats van ("loco") de advocaat van de eiser die houder is van dat getuigschrift, is ontvankelijk (1). (Impliciete oplossing) (1) Zie concl. OM; het arrest werd niet gepubliceerd omdat de beslissing volgens welke de memorie ontvankelijk is impliciet is.

- Artt. 425 en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Artt. 425 en 429, al. 1er Wetboek van Strafvordering

15 maart 2023

P.22.1553.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.8](#)

AC nr. ...

- Recht op voorafgaand overleg met een advocaat of op de bijstand van een advocaat - Draagwijdte - (Geen) toestemming gegeven door een getuige aan de politiediensten om de gegevens waarover hij beschikt te raadplegen

Het zwijgrecht en het recht om niet aan zijn eigen beschuldiging mee te werken (1) strekken zich niet uit tot het gebruik, in een strafprocedure, van gegevens die bestaan onafhankelijk van de wil van degene die ze bezit en het recht op voorafgaand overleg met een advocaat of op de bijstand van een advocaat houdt niet in dat de getuige moet instemmen met de raadpleging, door de politiediensten, van de gegevens waarover hij, met name op zijn mobiele telefoon, beschikt (2). (1) Gewaarborgd door art. 6 EVRM, ook al worden ze hierin niet uitdrukkelijk vermeld (EHRM, Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme. – Droit à un procès équitable (volet pénal), bijgewerkt tot 31 augustus 2022, §§ 203 e.v.). (2) Zie Cass. 14 maart 2017, AR P.14.1001.N, AC 2017, nr. 176 (wat betreft de vraag aan de inverdenkinggestelde, in het kader van een huiszoeking, om een slotvast kistje te openen), NC 2017, 554, noot van M. COLETTE, "Het begrip 'verhoor' en het 'zwijgen'"; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, 35 i.f.; Cass. 7 maart 2018, AR P.17.0558.F, AC 2018, nr. 156 (wat betreft de afgifte, door de inverdenkinggestelde, van sociale documenten aan de sociale inspecteurs).

- Art. 47bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

15 maart 2023

P.23.0331.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.14](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Advocaat die het slachtoffer van het misdrijf is - Gewettigde verdenking - Advocaat die regelmatig voor de rechter pleit - (Geen) weerslag op de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de rechter

De bewering dat een rechter zijn beraadslaging een andere wending kan geven op een wijze die hem toelaat de advocaat die regelmatig voor hem pleit, niet te mishagen, vormt geen bewijskrachtig en nauwkeurig feit maar een onbezonnen veronderstelling over de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de rechtbank, die worden vermoed.

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering

22 januari 2025

P.24.1767.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.8](#)

AC nr. ...

- Vordering tot wraking - Artikel 833 Gerechtelijk Wetboek - Termijn binnen dewelke de wraking moet worden ingediend - Doelstelling - Wraking van de leden van de kamer van inbeschuldigingstelling - Draagwijdte - Gevolg

Artikel 833 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat hij die een wraking wil voordragen dit moet doen vóór de aanvang van de pleidooien, tenzij de redenen voor de wraking later zijn ontstaan en indien de zaak bij verzoekschrift is ingediend vooraleer op het verzoekschrift een beschikking is gegeven; uit de tekst en de geest van deze bepaling, de schorsende werking die een wrakingsverzoek in de regel heeft en de aard van de procedure voor het onderzoeksgerecht, volgt dat indien een partij meent dat er een wrakingsgrond bestaat met betrekking tot de leden van de kamer van inbeschuldigingstelling die moeten oordelen over het hoger beroep tegen een raadkamerbeschikking van buitenvervolginstelling, zij die wrakingsgrond zo snel als mogelijk moet aanvoeren nadat die haar ter kennis is gekomen en in elk geval uiterlijk op de eerste rechtszitting van de kamer van inbeschuldigingstelling waar die leden zetelen.

- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek

18 oktober 2022

P.22.1220.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.18](#)

AC nr. ...

ARBEIDSVORZIENING

BEROEPSOPLEIDING

Beroepsopleiding - Waals Gewest - Financiële incentives - Onregelmatigheid - Verlies van erkenning - Onverschuldigde betalingen

Het is niet vereist dat de regering de onregelmatigheid vaststelt of dat de begunstigde onderneming haar erkenning verliest opdat de opleidingscheques die zijn verkregen in strijd met de voorwaarden van artikel 5 van het decreet van het Waals Gewest betreffende de financiële incentives voor de opleiding van werknemers, onverschuldigde betalingen zijn die de accipiens dient terug te betalen.

- Art. 5 Decreet van het Waals Gewest van 10 april 2003 betreffende de financiële incentives voor de opleiding van werknemers die bij een onderneming in dienst zijn

9 januari 2025

C.24.0188.F

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250109.1F.4

AC nr. ...

ARBITRAGE

- Internationale arbitrage - Cassatiemiddel - Ontvankelijkheid - Band met de bestreden beslissing - Uitspraak - Voorwaarden

Wanneer het onderzoek van het middel de inzage van de arbitrale uitspraak vereist en die uitspraak slechts gedeeltelijk is weergegeven in het bestreden vonnis, niet deel uitmaakt van het dossier van de rechtspleging die voor de feitenrechter werd gevolgd en niet bij het verzoekschrift is gevoegd, is het middel niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

6 april 2023

C.22.0012.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230406.1F.6](#)

AC nr. ...

- Internationale arbitrage - Internationale Verdragen - Bilateraal investeringsverdrag - Uitlegging van de verdragen - Goede trouw - Context - Voorwerp - Doel - Aanvullend uitleggingscriterium - Relevante regel van internationaal recht die van toepassing is op de betrekkingen tussen de partijen - Context van de diplomatieke betrekkingen tussen de staten - Gewoonteregel - Vaststelling van het mogelijk bestaan van een gewoonteregel waarin het gebrek aan diplomatieke bescherming van personen met een dubbele nationaliteit is vastgelegd - Draagwijdte

Wanneer de rechter wijst op "het gebrek aan diplomatieke bescherming van personen met een dubbele nationaliteit in het klassieke internationaal recht" en oordeelt dat die "volkenrechtelijke regel die de personen met een dubbele nationaliteit de diplomatieke bescherming ontzegt, past binnen de context waarin het litigieuze bilaterale investeringsverdrag werd gesloten", aangezien "een bilateraal investeringsverdrag per definitie past in het kader van de diplomatieke betrekkingen tussen de staten", waaruit volgens de rechtbank volgt dat de diplomatieke betrekkingen tussen de staten het algemeen kader vormen voor het sluiten van een bilateraal investeringsverdrag dat de bescherming van particuliere investeringen beoogt, kan hij oordelen dat deze gewoonteregel een relevante regel is in de zin van artikel 31, § 3, c), van het Verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het verdragenrecht (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 31, § 1, en 3, c) Verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het verdragenrecht

6 april 2023

C.22.0012.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230406.1F.6](#)

AC nr. ...

- Internationale arbitrage - Internationale Verdragen - Bilateraal investeringsverdrag - Uitlegging van de verdragen - Goede trouw - Context - Voorwerp - Doel - Aanvullende uitleggingsmiddelen - Voorwaarden - Voorbeeld

Er kan een beroep worden gedaan op aanvullende uitleggingsmiddelen om de betekenis voortvloeiend uit de toepassing van artikel 31 van het Verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het verdragenrecht te bevestigen; de verwijzing naar de voorbereidende werken van het verdrag is hier een voorbeeld van (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 31 en 32 Verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het verdragenrecht

6 april 2023

C.22.0012.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230406.1F.6](#)

AC nr. ...

- Internationale arbitrage - Internationale Verdragen - Bilateraal investeringsverdrag tussen Frankrijk en de Republiek Mauritius - Uitlegging van de verdragen - Goede trouw - Context - Voorwerp - Doel - Aanvullend

uitleggingscriterium - Relevante regel van internationaal recht die van toepassing is op de betrekkingen tussen de partijen - EVRM en Eerste Aanvullend protocol EVRM - Toepassingsvoorwaarden

Hoewel het EVRM en het Eerste Aanvullend Protocol EVRM geen regels van internationaal recht zijn die op de partijen bij een verdrag van toepassing zijn, zoals in het geval van het bilateraal verdrag dat door Frankrijk en de Republiek Mauritius in 2010 werd gesloten, kan het litigieuze verdrag niet worden uitgelegd in het licht van het EVRM en van het Eerste Aanvullend Protocol EVRM, aangezien de Republiek Mauritius hierdoor niet is gebonden (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 31, § 1 en 3 Verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het verdragenrecht

6 april 2023

C.22.0012.F

ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230406.1F.6

AC nr. ...

BELASTING

- Inkomstenbelasting - Belastingverhoging - Strafvordering - Straftoemeting - Verbod op een onredelijke straf - Verplichting rekening te houden met de reeds verschuldigde administratieve geldboeten en belastingverhogingen in fiscale zaken - Vermelding van artikel 450bis, eerste lid, WIB92 als toepasselijke wetsbepaling - Wettigheidscontrole op de motiveringsplicht

Artikel 450bis, eerste lid, Wetboek Inkomstenbelastingen 1992 stelt geen feit strafbaar, noch bepaalt het de straf gesteld op een strafbaar feit; de strafrechter moet derhalve geen melding maken van die bepaling; uit de enkele omstandigheid dat de rechter geen melding maakt van die bepaling, volgt niet dat hij geen rekening ermee houdt; noch de verplichting voor de rechter om bij de straftoemeting rekening te houden met de verschuldigde administratieve geldboeten en belastingverhogingen, noch zijn verplichting om zijn beslissing zodanig te motiveren dat het Hof zijn wettigheidscontrole kan uitoefenen, verplicht de rechter om cijfermatig te motiveren hoe hij de opgelegde straf vermindert met de vermelde administratieve sancties; het volstaat dat uit de redenen van de beslissing blijkt dat de rechter bij de straftoemeting rekening heeft gehouden met die administratieve sancties.

- Art. 450bis, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

25 februari 2025

P.24.1411.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2](#)

AC nr. ...

- Gewestelijke belastingen - Procedure tot wijziging van de aangifte van de bestanddelen - Voorwerp - Laattijdige aangifte - Gevolg

Uit de artikelen 13 en 15, eerste lid, van het decreet van het Waals Gewest 6 mei 1999 betreffende de vestiging, de invordering en de geschillen inzake de directe gewestelijke belastingen volgt niet dat de procedure tot wijziging van de aangifte uitsluitend betrekking heeft op een binnen de vereiste termijn ingediende aangifte van de belastbare bestanddelen en evenmin dat de ambtshalve aanslagprocedure van toepassing is in geval van laattijdige aangifte van die bestanddelen (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 13 en 15, eerste lid Waals decreet 6 mei 1999 betreffende de vestiging, de invordering en de geschillen inzake de Waalse gewestelijke belastingen

16 februari 2023

F.21.0169.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230216.1F.4](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Instellen van een rechtsvordering in fiscale zaken - Opleggen van een belasting of aanvullende belasting - Termijn van vijf jaar voor de inning of belastingverhoging - Instellen van een rechtsvordering als beginpunt - Instellen van een opsporingsonderzoek - Gevolg

Overeenkomstig artikel 358, § 1, 3°, WIB92, zoals van toepassing, mag de belasting of de aanvullende belasting worden gevestigd, zelfs nadat de in artikel 354 bepaalde termijn is verstreken, ingeval een rechtsvordering uitwijst dat belastbare inkomsten niet werden aangegeven in één van de vijf jaren vóór het jaar waarin de vordering is ingesteld; het begrip rechtsvordering in die bepaling heeft een autonome draagwijdte en valt niet samen met de vordering tot het instellen van de strafvordering voor de rechter of met het begrip rechtsvordering in andere fiscale bepalingen; het openen van een opsporingsonderzoek door het openbaar ministerie valt onder het instellen van een rechtsvordering zoals bedoeld in artikel 358, § 1, 3°, WIB92 (1); indien dat opsporingsonderzoek wordt gevolgd door een vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek, wordt geen andere rechtsvordering in de zin van die bepaling ingesteld. (1) Cass. 23 februari 2018, AR F.17.0078.F, AC 2018, nr. 121, met concl. van eerste-advocaat-generaal A. HENKES op datum in Pas.; Cass. 12 december 2014, AR F.13.0037.N ECLI:BE:CASS:2014:ARR.20141212.2, AC 2014, nr. 784; Cass. 9 juni 2005, AR F.03.0025.N ECLI:BE:CASS:2005:ARR.20050609.7, AC 2005, nr. 329; Cass. 21 februari 2003, AR F.01.0011.N ECLI:BE:CASS:2003:ARR.20030221.3, AC 2003, nr. 125.

- Art. 358, § 1, 3° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 47 Wetboek van Strafvordering
- Art. 28bis Wetboek van Strafvordering

25 februari 2025

P.24.1411.N

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2

AC nr. ...

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE

- Kosten die op onredelijke wijze de beroepsbehoeften overtreffen - Aftrek voorbelasting - Mogelijkheid

Noch artikel 45, § 1, Btw-wetboek, noch enige andere wetsbepaling laten toe de aftrek van de belasting te weigeren om reden dat de kostprijs van de geleverde goederen of de verleende diensten op onredelijke wijze de beroepsbehoeften overtreft (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 45, § 1 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

21 februari 2025

F.22.0164.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250221.1N.4](#)

AC nr. ...

- Verminderd tarief van 6 pct - Verbouwingswerken - Werk in onroerende staat met betrekking tot woningen die daadwerkelijk worden gebruikt voor de huisvesting van bejaarden - Werken verricht voor publiekrechtelijke of privaatrechtelijke personen die de verblijfsinrichtingen voor bejaarden beheren - Oppervlaktecriterium - Toepassingsmodaliteit - Voorwaarde van gebruik van de woning voor de huisvesting van bejaarden - Beoordeling

Om te beoordelen of de oppervlakte van het oude gedeelte van een verblijfsinrichting voor bejaarden nog steeds groter is dan die van het nieuwe gedeelte, vereisen de toepasselijke wettelijke bepalingen niet dat enkel de oppervlakte die in dat gedeelte voor een dergelijk verblijf wordt gebruikt in overweging wordt genomen (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 1, tweede lid, a) en bijlage, tabel A, rubriek XXXI, §§ 1 en 3 KB nr. 20 van 20 juli 1970

6 april 2023

F.21.0193.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230406.1F.4](#)

AC nr. ...

- Verminderd tarief van 6 pct - Verbouwingswerken - Werk in onroerende staat met betrekking tot woningen die daadwerkelijk worden gebruikt voor de huisvesting van bejaarden - Werken verricht voor publiekrechtelijke of privaatrechtelijke personen die de verblijfsinrichtingen voor bejaarden beheren - Oppervlaktecriterium - Toepassingsmodaliteit - Globale beoordeling

Indien de oppervlakte van het nieuwe gedeelte voortvloeiend uit de verbouwing van een reeds bestaande verblijfsinrichting voor bejaarden groter is dan het oude gedeelte, moet de toepassing van het tarief van 6 pct. enkel voor dat overtollige gedeelte worden uitgesloten (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 1, tweede lid, a) en bijlage, tabel A, rubriek XXXI, §§ 1 en 3 KB nr. 20 van 20 juli 1970

6 april 2023

F.21.0193.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230406.1F.4](#)

AC nr. ...

- Verjaring - Termijn - Verlenging van de verjaringstermijn - Voorwaarden

De verlenging van de verjaringstermijn van de vordering tot invordering veronderstelt dat er geen belastbare handelingen werden aangegeven; het is niet voldoende dat de aangifte onregelmatig is.

- Art. 81bis, § 1, derde lid, 3° Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

16 februari 2023

F.22.0115.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230216.1F.2](#)

AC nr. ...

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ

INTERNERING

Internering - Geïnterneerde - Strafvuivoeingsrechtbank - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Geïnterneerde - Aanvoering van een schending van artikel 5.1.e EVRM - Beoordeling door de rechter

Indien een geïnterneerde aanvoert dat de afdeling tot bescherming van de maatschappij waar hij is opgesloten geen hospitaal, kliniek of aan zijn noden aangepaste instelling is, dat de termijn om te worden overgebracht naar een dergelijke instelling niet meer redelijk is en er derhalve een schending voorligt van artikel 5.1.e EVRM, dient de kamer voor de bescherming van de maatschappij, als rechtscollege bevoegd voor beslissingen inzake de uitvoering van een interneringsmaatregel, die aanvoering te onderzoeken; of een afdeling tot bescherming van de maatschappij een hospitaal, kliniek of aan de noden van de geïnterneerde aangepaste instelling is in de zin van artikel 5.1.e EVRM zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, wordt onaantastbaar beoordeeld door de kamer voor de bescherming van de maatschappij.

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

1 april 2025

P.25.0416.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.21](#)

AC nr. ...

Internering - Onderzoeksgerecht dat als bodemgerecht uitspraak doet - Beslissing tot internering - Eenheid van strafproces - Onderbreking van de beslissing - Wettigheid

Artikel 9, §1, Interneringswet staat het onderzoeksgerecht dat als bodemgerecht uitspraak doet niet toe zijn beslissing te onderbreken en te oordelen dat de inverdenkinggestelde de feiten waarvoor de internering kan worden bevolen heeft gepleegd, zonder onmiddellijk over de maatregel uitspraak te doen of over het gevolg dat aan die vaststelling dient te worden gegeven (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

1 februari 2023

P.22.1360.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230201.2F.1](#)

AC nr. ...

KAMER VOOR BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Geïnterneerde - Strafvuivoeingsrechtbank - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Geïnterneerde - Aanvoering van een schending van artikel 5.1.e EVRM - Beoordeling door de rechter

Indien een geïnterneerde aanvoert dat de afdeling tot bescherming van de maatschappij waar hij is opgesloten geen hospitaal, kliniek of aan zijn noden aangepaste instelling is, dat de termijn om te worden overgebracht naar een dergelijke instelling niet meer redelijk is en er derhalve een schending voorligt van artikel 5.1.e EVRM, dient de kamer voor de bescherming van de maatschappij, als rechtscollege bevoegd voor beslissingen inzake de uitvoering van een interneringsmaatregel, die aanvoering te onderzoeken; of een afdeling tot bescherming van de maatschappij een hospitaal, kliniek of aan de noden van de geïnterneerde aangepaste instelling is in de zin van artikel 5.1.e EVRM zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, wordt onaantastbaar beoordeeld door de kamer voor de bescherming van de maatschappij.

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

1 april 2025

P.25.0416.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.21](#)

AC nr. ...

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Verzoek om vervroegde invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering - Afwijzing - Reclasseringsplan met onvoldoende waarborgen - Motiveringsplicht

De kamer voor de bescherming van de maatschappij die een verzoek om een uitvoeringsmodaliteit van de internering afwijst omdat een reclasseringsplan onvoldoende waarborgen biedt, is niet verplicht te vermelden welk reclasseringsplan wel voldoende waarborgen biedt (1). (1) Zie Cass. 15 november 2016, AR P.16.1037.N, AC 2016, nr. 647, ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161115.8.

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

16 april 2025

P.25.0481.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250416.2N.26](#)

AC nr. ...

BESLAG

ALLERLEI

Allerlei - Bewarend beslag - Voorwaarden - Spoed - Begrip

Er is sprake van spoed in de zin van die bepaling wanneer de schuldeiser ernstige gronden heeft om te vrezen dat de inning van zijn schuldvordering in het gedrang komt omdat uit omstandigheden blijkt dat de solvabiliteit van de schuldenaar gevaar loopt (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 1413 Gerechtelijk Wetboek

16 februari 2023

C.22.0303.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230216.1F.1](#)

AC nr. ...

Allerlei - Strafrechtelijk beslag - Beslag door de onderzoeksrechter - Strafrechtelijk kort geding - Door een derde bij de vervolging aangewend rechtsmiddel - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep door de derde-benadeelde - Ontvankelijkheid

Artikel 420 Wetboek van Strafvordering maakt geen onderscheid naargelang van de hoedanigheid van de persoon die het in artikel 61quater van dat wetboek bepaalde rechtsmiddel heeft ingesteld; uit geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel volgt dat er moet worden voorzien in een afwijking van de verbodsregel van het onmiddellijk cassatieberoep in geval van een niet-definitieve beslissing in het voordeel van degene die beweert dat hij een derde bij de vervolging is en dat de verplichting om het cassatieberoep uit te stellen het geheel ondoeltreffend maakt (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 61quater en 420 Wetboek van Strafvordering

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.12](#)

AC nr. ...

Allerlei - Strafrechtelijk beslag - Beslag door de onderzoeksrechter - Strafrechtelijk kort geding - Door een derde bij de vervolging aangewend rechtsmiddel - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep door de derde-benadeelde - Ontvankelijkheid

Artikel 420 Wetboek van Strafvordering maakt geen onderscheid naargelang van de hoedanigheid van de persoon die het in artikel 61quater van dat wetboek bepaalde rechtsmiddel heeft ingesteld; uit geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel volgt dat er moet worden voorzien in een afwijking van de verbodsregel van het onmiddellijk cassatieberoep in geval van een niet-definitieve beslissing in het voordeel van degene die beweert dat hij een derde bij de vervolging is en dat de verplichting om het cassatieberoep uit te stellen het geheel ondoeltreffend maakt (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 61quater en 420 Wetboek van Strafvordering

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.1](#)

AC nr. ...

Allerlei - Uitvoerend beslag op onroerend goed - Overschrijving - Later bewarend beslag op onroerend goed - Voorwaarden - Spoed - Begrip

De onbeschikbaarheid van een onroerend goed wegens het uitvoerend beslag dat door een schuldeiser met het oog op de inning van een schuldvordering werd gelegd, sluit niet uit dat hij van de vereiste spoed kan doen blijken om, voor een andere schuldvordering, op dat onroerend goed bewarend beslag te leggen (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 1435, tweede lid, en 1571 Gerechtelijk Wetboek

16 februari 2023

C.22.0303.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230216.1F.1](#)

AC nr. ...

Allerlei - Uitvoerend beslag op onroerend goed - Overschrijving - Later bewarend beslag op onroerend goed - Voorwaarden - Beslagleggende schuldeiser

De overschrijving van een uitvoerend beslag op een onroerend goed in het voordeel van een schuldeiser verhindert niet dat de rechter diezelfde schuldeiser, om een andere oorzaak, toestaat op dat onroerend goed bewarend beslag te leggen (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 1435, tweede lid, en 1571 Gerechtelijk Wetboek

16 februari 2023

C.22.0303.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230216.1F.1](#)

AC nr. ...

BEWAREND BESLAG

Bewarend beslag - Voorwaarden - Spoed - Begrip

Er is sprake van spoed in de zin van die bepaling wanneer de schuldeiser ernstige gronden heeft om te vrezen dat de inning van zijn schuldvordering in het gedrang komt omdat uit omstandigheden blijkt dat de solvabiliteit van de schuldenaar gevaar loopt (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 1413 Gerechtelijk Wetboek

16 februari 2023

C.22.0303.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230216.1F.1](#)

AC nr. ...

Bewarend beslag - Betwiste schuldvordering - Behandeling zoals bewarend beslag - Consignatie

De schuldvordering wordt behandeld zoals een schuldvordering waarvoor bewarend beslag werd gelegd; de bedragen waarop de schuldvordering betrekking heeft, worden niet uitbetaald maar in consignatie gegeven totdat de betwisting is beslecht (1). (1) Zie concl. OM.

11 april 2025

C.24.0118.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250411.1N.6](#)

AC nr. ...

GEDWONGEN TENUITVOERLEGGING

Gedwongen tenuitvoerlegging - Uitvoerend beslag op onroerend goed - Overschrijving - Later bewarend beslag op onroerend goed - Voorwaarden - Beslagleggende schuldeiser

De overschrijving van een uitvoerend beslag op een onroerend goed in het voordeel van een schuldeiser verhindert niet dat de rechter diezelfde schuldeiser, om een andere oorzaak, toestaat op dat onroerend goed bewarend beslag te leggen (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 1435, tweede lid, en 1571 Gerechtelijk Wetboek

16 februari 2023

C.22.0303.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230216.1F.1](#)

AC nr. ...

***Gedwongen tenuitvoerlegging - Uitvoerend beslag op onroerend goed -
Overschrijving - Later bewarend beslag op onroerend goed - Voorwaarden - Spoed -
Begrip***

De onbeschikbaarheid van een onroerend goed wegens het uitvoerend beslag dat door een schuldeiser met het oog op de inning van een schuldvordering werd gelegd, sluit niet uit dat hij van de vereiste spoed kan doen blijken om, voor een andere schuldvordering, op dat onroerend goed bewarend beslag te leggen (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 1435, tweede lid, en 1571 Gerechtelijk Wetboek

16 februari 2023

C.22.0303.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230216.1F.1](#)

AC nr. ...

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN

ALGEMEEN

Algemeen - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging in België - Wet Europees Aanhoudingsbevel - Artikel 16, § 3 - Betekening van de beslissing aan de betrokken persoon - Toepassing van artikel 47, 1° Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte - Gevolg

Artikel 47, 1°, Gerechtelijk Wetboek is niet van toepassing op de in artikel 16, § 3, Wet Europees Aanhoudingsbevel bedoelde betekening.

- Art. 16, § 3 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 47, 1° Gerechtelijk Wetboek

18 oktober 2022

P.22.1321.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.27](#)

AC nr. ...

EXPLOOT

Exploot - Strafzaken - Gewone verzettermijn - Aanvang - Regelmatige betekening - Akte van betekening die de overhandiging van de stukken aan de ontvanger van de betekening aantoont - Draagwijdte

De wet stelt de aanvang van de gewone verzettermijn niet afhankelijk van de voorwaarde dat er bij het dossier van de rechtspleging een afschrift wordt gevoegd van de stukken waarvan de akte van betekening de overhandiging aan de ontvanger van de betekening aantoont.

- Art. 187, § 1 Wetboek van Strafvordering

19 maart 2025

P.24.1751.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250319.2F.5](#)

AC nr. ...

BEVOEGDHEID EN AANLEG

INTERNATIONALE BEVOEGDHEID

Internationale bevoegdheid - Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken - Geschil - Overeenkomst tot aanwijzing van een bevoegd gerecht - Noodzaak van een schriftelijke vorm - Elektronische mededeling - Gelijkstelling

Artikel 23, § 1, a), van het Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, ondertekend op 30 oktober 2007, dat van toepassing is, bepaalt dat, wanneer de partijen van wie er ten minste één woonplaats heeft op het grondgebied van een door dit verdrag gebonden staat, een gerecht of de gerechten van een door dit verdrag gebonden staat hebben aangewezen voor de kennisneming van geschillen die naar aanleiding van een bepaalde rechtsbetrekking zijn ontstaan of zullen ontstaan, dit gerecht of de gerechten van die staat exclusief bevoegd zijn en dat die overeenkomst tot aanwijzing van een bevoegd gerecht wordt gesloten bij een schriftelijke overeenkomst of bij een schriftelijk bevestigde mondelinge overeenkomst; krachtens het § 2 van die bepaling wordt elke elektronische mededeling waardoor de overeenkomst duurzaam wordt geregistreerd als schriftelijk aangemerkt.

- Art. 23, § 1, a), en § 2 Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

30 maart 2023

C.20.0440.F

ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230330.1F.5

AC nr. ...

Internationale bevoegdheid - Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken - Geschil - Overeenkomst tot aanwijzing van een bevoegd gerecht - Noodzaak van een schriftelijke vorm - Elektronische mededeling - Gelijkstelling

Artikel 23, § 1, a), van het Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, ondertekend op 30 oktober 2007, dat van toepassing is, bepaalt dat, wanneer de partijen van wie er ten minste één woonplaats heeft op het grondgebied van een door dit verdrag gebonden staat, een gerecht of de gerechten van een door dit verdrag gebonden staat hebben aangewezen voor de kennisneming van geschillen die naar aanleiding van een bepaalde rechtsbetrekking zijn ontstaan of zullen ontstaan, dit gerecht of de gerechten van die staat exclusief bevoegd zijn en dat die overeenkomst tot aanwijzing van een bevoegd gerecht wordt gesloten bij een schriftelijke overeenkomst of bij een schriftelijk bevestigde mondelinge overeenkomst; krachtens het § 2 van die bepaling wordt elke elektronische mededeling waardoor de overeenkomst duurzaam wordt geregistreerd als schriftelijk aangemerkt.

- Art. 23, § 1, a), en § 2 Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

30 maart 2023

C.20.0440.F

ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230330.1F.5

AC nr. ...

STRAFZAKEN

Strafzaken - Bevoegdheid - Strafvuiterrechter - Materiële bevoegdheid -

Uitvoering van twee vrijheidsstraffen beneden de twee jaar - Straftotaal tussen twee en drie jaar - Herroeping van het probatieuitstel uitgesproken na 1 september 2023 van één veroordeling uitgesproken na 1 september 2022 - Uitvoering van een andere veroordeling tot een gevangenisstraf van of beneden de twee jaar uitgesproken na 1 september 2023 - Vonnis van niet-ontvankelijk verzoek tot een modaliteit wegens onbevoegdheid - Toelaatbaarheid

Uit de artikel 109, eerste lid, Wet Strafvuivering en de artikelen 16 en 17, eerste lid, Operationaliseringswet Strafvuivering, hun wetsgeschiedenis en het daaruit voortvloeiende principe dat voor de toepasselijkheid van de artikelen betreffende de gefaseerde inwerkingtreding van de Wet Strafvuivering met betrekking tot vrijheidsstraffen van drie jaar en minder en de daarvoor toe te kennen strafvuiveringsmodaliteiten, opgenomen in titel V Wet Strafvuivering, het straftotaal bepalend is, volgt dat indien een veroordeelde na 1 september 2023 wordt veroordeeld tot een gevangenisstraf van twee jaar of minder maar zes maanden of meer en er bovendien na die datum een straf in uitvoering komt wegens de herroeping met een vonnis daterend van na 1 september 2023 van een probatieuitstel hem verleend met een beslissing daterend van voor die datum maar na 1 september 2022, er voor de beoordeling van de toepasselijkheid van de bepalingen betreffende de door de strafvuiveringsrechter toe te kennen strafvuiveringsmodaliteiten rekening moet worden gehouden met de beide straffen (1). (1) Over de bevoegdheid van de strafvuiveringsrechtbank in geval van uitvoering van een tweede titel van strafvuivering, die een herroeping inhoudt van een probatie-uitstel toegekend in een periode dat straffen onder de drie jaar nog niet werden uitgevoerd, zie ook Cass. 4 februari 2025, AR P.25.0062.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.16, met concl. OM en R. CASSIERS, Strafvuiveringsrechtbank, APR, Kluwer, 2024, 86.

- Art. 17, eerste lid Wet 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder
- Art. 16 Wet 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder
- Art. 109 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvuiveringsmodaliteiten

25 februari 2025

P.25.0225.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.6](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Bevoegdheid - Minderjarige - Minderjarigheid op het ogenblik van de feiten - Feitelijke beoordeling - Toepassing van de bewijsregels in strafzaken - Niet-begeleide minderjarige vreemdeling - Identificatiebevoegdheid van de dienst Voogdij - Invloed

De aan de dienst Voogdij verleende identificatiebevoegdheid, krachtens welke die instelling door middel van een medisch onderzoek kan doen nagaan of de persoon al dan niet minstens achttien jaar oud is, sluit de bevoegdheid van de strafgerechten niet uit om in feite te beoordelen of de door een inverdenkinggestelde of beklagde aangevoerde minderjarigheid is aangetoond; die gerechten beslissen hierover zonder dat de wet een bijzonder bewijsmiddel vereist (1). (1) Cass. 4 mars 2010, RG P.10.0325.F, Pas. 2010, n° 151.

- Artt. 3 en 6 Wet 24 december 2002 tot wijziging van de vennootschapsregeling inzake inkomstenbelastingen en tot instelling van een systeem van voorafgaande beslissingen in fiscale zaken

12 april 2023

P.23.0466.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230412.2F.2](#)

AC nr. ...

BEWIJS

BURGERLIJKE ZAKEN

Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijskracht - Conclusie - Draagwijdte

De rechter die de in de conclusie voorgestelde verweermiddelen verwerpt door ze tegen te spreken, miskent de bewijskracht van die conclusie niet.

20 april 2023

C.22.0325.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230420.1F.6](#)

AC nr. ...

STRAFZAKEN

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Minderjarigheid op het ogenblik van de feiten - Toepassing van de bewijsregels in strafzaken - Niet-begeleide minderjarige vreemdeling - Identificatiebevoegdheid van de dienst Voogdij - Invloed

De aan de dienst Voogdij verleende identificatiebevoegdheid, krachtens welke die instelling door middel van een medisch onderzoek kan doen nagaan of de persoon al dan niet minstens achttien jaar oud is, sluit de bevoegdheid van de strafgerichten niet uit om in feite te beoordelen of de door een inverdenkinggestelde of beklaagde aangevoerde minderjarigheid is aangetoond; die gerichten beslissen hierover zonder dat de wet een bijzonder bewijsmiddel vereist (1). (1) Cass. 4 mars 2010, RG P.10.0325.F, Pas. 2010, n° 151.

- Artt. 3 en 6 Wet 24 december 2002 tot wijziging van de vennootschapsregeling inzake inkomstenbelastingen en tot instelling van een systeem van voorafgaande beslissingen in fiscale zaken

12 april 2023

P.23.0466.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230412.2F.2](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Beoordelingscriteria - Klacht met burgerlijkepartijstelling - Regelmatigheid of ontvankelijkheid van de klacht - Invloed op de ontvankelijkheid van de strafvordering - Draagwijdte - Gevolg

Een klacht met burgerlijkepartijstelling is geen bewijsmiddel zodat noch de regelmatigheid of de ontvankelijkheid van die klacht, noch de daarop gesteunde ontvankelijkheid van de strafvordering moet worden beoordeeld aan de hand van de criteria voor het weren van onregelmatig verkregen bewijsmateriaal, zoals bepaald in artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering; wanneer een partij echter de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering afleidt uit de beweerde onregelmatigheid of niet-ontvankelijkheid van de klacht met burgerlijke partijstelling, die zij op haar beurt afleidt uit het feit dat die klacht steunt op onregelmatig verkregen bewijsmateriaal, staat het wel degelijk aan de rechter om die bewijsverkrijging te toetsen aan de voormelde criteria en om daaruit het passende gevolg af te leiden voor de regelmatigheid of de ontvankelijkheid van de klacht met burgerlijke partijstelling en de ontvankelijkheid van de strafvordering (1). (1) Cass. 19 januari 2016, AR P.15.0768.N, AC 2016, nr. 41. Zie over het onregelmatig verkregen bewijsmateriaal M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale, la Charte*, 2021, 9de ed., t. II, pp.1345-1365.

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

18 oktober 2022

P.22.0695.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.11](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Getuigen - Ondervragen of doen ondervragen van getuigen à décharge op de rechtszitting - Beoordeling van de relevantie van de getuigenis - Onderzoek naar de concrete omstandigheden van de zaak - Begrip - Beslissing van de rechter - Motivering - Draagwijdte - Gevolg

De beoordeling van de relevantie van de getuigenis voor het voorwerp van de beschuldiging mag niet abstract gebeuren, maar vereist een onderzoek van de concrete omstandigheden van de zaak zodat de rechter zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge moet steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst, waarbij die concrete omstandigheden onder meer betrekking kunnen hebben op de feitelijke of juridische onmogelijkheid om de getuigen te horen, de relatie die de getuige had of heeft met de bij het strafproces betrokken partijen, de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring rekening houdend met die relatie, zijn persoonlijkheid of het tijdsverloop sinds de feiten, het beschikbaar zijn van een geschreven verklaring van de persoon die de beklaagde als getuige wenst te horen, waarin die een eerdere verklaring herroept of nuanceert en de ongeloofwaardigheid van de inhoud van een dergelijke geschreven verklaring en er ook rekening kan worden gehouden met de fase waarin de strafprocedure zich bevindt en de voortgang ervan, met de door de inverdenkinggestelde gevolgde verdedigingsstrategie en zijn proceshouding; het is niet vereist dat de rechter al de voormelde elementen betreft bij zijn beoordeling over de relevantie van de getuigenis noch is de rechter, verplicht om een gedetailleerd antwoord te geven op elk verzoek tot het horen van een getuige à décharge zodat het volstaat dat de inverdenkinggestelde weet waarom de rechter de getuigenis ter rechtszitting niet relevant acht voor het voorwerp van de beschuldiging; indien de rechter oordeelt dat een getuigenis ter rechtszitting niet relevant is voor het voorwerp van de beschuldiging moet hij niet meer aangeven of het verzoek om de getuige ter rechtszitting te horen voldoende is onderbouwd maar moet hij wel onderzoeken of het niet horen van de getuige à décharge op de rechtszitting het recht op een eerlijk proces van de beklaagde in zijn geheel beschouwd aantast (1). (1) Cass. 11 september 2018, AR P.18.0217.N, AC 2018, nr. 460; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 oktober 2022

P.22.0966.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.12](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Getuigen - Ondervragen of doen ondervragen van getuigen à décharge op de rechtszitting - Omvang van dit recht - Toetsing van het verzoek door de rechter - Criteria

Volgens artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd ook het recht getuigen à décharge te ondervragen of te doen ondervragen maar deze verdragsbepalingen kennen aan een inverdenkinggestelde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge op de rechtszitting te horen; uit deze verdragsbepalingen, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat de rechter aan wie wordt gevraagd een getuige à décharge te horen op de rechtszitting dit verzoek moet toetsen aan de hand van de volgende drie criteria: i) het voldoende onderbouwd zijn van het verzoek tot het horen van de getuige à décharge op de rechtszitting en de relevantie van die getuigenis voor het voorwerp van de beschuldiging; ii) het voorhanden zijn van afdoende redenen voor de beslissing dat de getuigenis ter rechtszitting niet relevant is voor het voorwerp van de beschuldiging en dus voor de beslissing de getuige niet te horen ter rechtszitting; iii) de impact van de beslissing de getuige à décharge niet te horen op de rechtszitting op het recht van de beklaagde op een eerlijke behandeling van de zaak in zijn geheel beschouwd (1). (1) EHRM 18 december 2018 (Grote Kamer), nr. 36658/05, Murtazaliyeva t. Rusland.

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 oktober 2022

P.22.0966.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.12](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Bewijsvoering - Onrechtmatig bewijs - Handvest Grondrechten EU - Artikelen 7 en 8 - Algemene en ongedifferentieerde bewaring van verkeers- en locatiegegevens - Bewijsuitsluitingsregeling van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Doeltreffendheidsbeginsel - Doorslaggevend bewijs - Toezicht door het Hof - Draagwijdte

Het staat aan de strafrechter om de toelaatbaarheid van bewijs dat is verkregen door middel van een met het Unierecht onverenigbare algemene en ongedifferentieerde bewaring van verkeers- en locatiegegevens te beoordelen overeenkomstig artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, uitgelegd in het licht van onder meer het beginsel van doeltreffendheid zoals vooropgesteld in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie; het vereiste van doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming, zoals uitgelegd in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie, brengt voor de nationale strafrechter de verplichting mee om dergelijk bewijs in het kader van een strafrechtelijke procedure buiten beschouwing te laten indien de beklaagde niet in de gelegenheid is om doeltreffend commentaar te leveren op dat bewijs, dat betrekking heeft op een gebied waarvan de rechter geen kennis heeft en dat een doorslaggevende invloed kan hebben op de beoordeling van de feiten (1); de mate waarin bewijs een doorslaggevende invloed op de schuldbeoordeling kan hebben, is te beoordelen op grond van de concrete gegevens van elke zaak en is onder meer af te wegen tegenover de zwaarwichtigheid van de andere bewijselementen die de rechter bij die beoordeling betreft; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die niet te verzoenen zijn met het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging, met inbegrip van het doeltreffendheidsvereiste. (1) Zie Cass. 11 juni 2024, AR P.24.0200.N, AC 2024, nr. 441, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240611.2N.1; Cass. 30 januari 2024, AR P.23.1581.N, AC 2024, nr. 82, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240130.2N.7.

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

21 januari 2025

P.24.1097.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Getuigen - Recht van verdediging - Horen van getuigen à charge - Horen van getuige over wijze waarop bewijs is verzameld - Verbalisanten - Geen toetsing aan de criteria ter beoordeling van het al dan niet horen van getuige à charge - Onaantastbare beoordeling van de bewijswaarde - Verantwoording - Wijze

Indien een beklaagde verzoekt om een getuige te horen louter over de wijze waarop bewijs is verzameld, zoals een politieambtenaar over de resultaten van opzoeken en naspeuringen die hij in het kader van een strafonderzoek heeft uitgevoerd, waaronder het opvragen, het analyseren en het vergelijken van gegevens, het inwinnen van informatie bij derden of het afleiden van gevolgen uit onderzochte stukken, dient de rechter dit verzoek in beginsel niet te toetsen aan de drie criteria die voortvloeien uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens betreffende het door artikel 6.1 en 6.3.d gewaarborgde recht om een getuige à charge onder eed te horen op de rechtszitting en het feit dat een politieambtenaar bepaalde aspecten van die bewijsverzameling heeft vermeld in een proces-verbaal, dan wel het loutere feit dat de bewijsverkrijging steunt op zintuiglijke activiteiten van politieambtenaren, leidt niet tot een ander besluit; in een dergelijk geval staat het integendeel aan de vonnisrechter om, overeenkomstig de in strafzaken geldende bewijsstandaard en met eerbiediging van het recht van verdediging van de beklaagde over de gehele procedure, onaantastbaar de bewijswaarde van de bevindingen van de verbalisanten te beoordelen, naast de bewijswaarde van de andere aan tegenspraak onderworpen feitelijke gegevens, met inbegrip van de vraag of die bevindingen dan wel die gegevens al dan niet bijkomende toelichting vereisen door middel van een getuigenverhoor onder eed ter rechtszitting; het feit dat de partij die om het verhoor van de getuige verzoekt, niet enigszins aannemelijk maakt dat er een ernstige grond tot betwisting van de bewijsverkrijging bestaat, kan de afwijzing van het verzoek tot het horen van de getuige verantwoorden en dit is eveneens het geval wanneer het gaat om bewijsverkrijging die de uitkomst van de zaak niet op een doorslaggevende wijze kan bepalen (1). (1) Zie Cass. 22 oktober 2024, AR P.24.0858.N, AC 2024, nr 697.

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

21 januari 2025

P.24.1097.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Getuigen - Recht op het doen ondervragen van getuigen à charge - Criteria die voortvloeien uit de rechtspraak van het Europees Hof te Straatsburg - Verzoek tot verhoor van de politieambtenaar die het aanvankelijk proces-verbaal heeft opgesteld - Opname in dat proces-verbaal van alleen inlichtingen om het onderzoek te oriënteren - Gevolg

De rechter die wordt verzocht een getuige à charge onder eed te horen op de rechtszitting, moet dat verzoek enkel toetsen aan de drie criteria die voortvloeien uit rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (1) indien hij de getuigenverklaring in aanmerking neemt als bewijs; dat is niet het geval wanneer de rechter de gegevens die een douane- of politieambtenaar in een proces-verbaal heeft opgenomen enkel in aanmerking neemt als inlichting die heeft toegelaten het onderzoek in een bepaalde richting te oriënteren en vervolgens op autonome wijze bewijzen te verzamelen; die verbalisant is dan immers geen getuige à charge in de zin van artikel 6.1 en 6.3.d EVRM; de omstandigheid dat een in een dergelijk proces-verbaal opgenomen inlichting aan de basis ligt van het opstarten of het in een bepaalde richting verderzetten van een strafonderzoek, waardoor op autonome wijze determinerend bewijsmateriaal lastens de beklaagde aan het licht komt, heeft niet tot gevolg dat die informatie het karakter van inlichting verliest en het karakter van bewijs à charge verkrijgt, noch dat die informatie als dusdanig moet worden beschouwd als determinerend voor de schuldigverklaring van de beklaagde (2). (1) Zie o.a. EHRM 15 december 2015, Schatschachwilli t/Duitsland, EHRM 14 juni 2016, Riahi t/België; EHRM 10 januari 2023, Safssafi t/Nederland, www.echr.coe.int; Cass. 26 juni 2024, AR P.24.0554.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240626.2F.30; Cass. 31 oktober 2023, AR P.23.0893.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231031.2N.1; Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0250.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.1, RABG 2022, 1353, NC 2024, 230; Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER. (2) Cass. 7 mei 2024, AR P.24.0025.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240507.2N.3; Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0250.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.1, RABG 2022, 1353, NC 2024, 230. Zie F. VAN VOLSEM, "Het horen op de rechtszitting van getuigen à charge onder eed", in Het Hof van Cassatie in dialoog, Larcier, 2024, 1168-1169 (1157-1178).

- Art. 190 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

25 februari 2025

P.24.1411.N

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2

AC nr. ...

Strafzaken - Bewijsvoering - Recht van verdediging - Horen van getuigen à charge - Horen van getuige over wijze waarop bewijs is verzameld - Verbalisanten - Geen toetsing aan de criteria ter beoordeling van het al dan niet horen van getuige à charge - Onaantastbare beoordeling van de bewijswaarde - Verantwoording - Wijze

Indien een beklagde verzoekt om een getuige te horen louter over de wijze waarop bewijs is verzameld, zoals een politieambtenaar over de resultaten van opzoekingen en naspeuringen die hij in het kader van een strafonderzoek heeft uitgevoerd, waaronder het opvragen, het analyseren en het vergelijken van gegevens, het inwinnen van informatie bij derden of het afleiden van gevolgen uit onderzochte stukken, dient de rechter dit verzoek in beginsel niet te toetsen aan de drie criteria die voortvloeien uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens betreffende het door artikel 6.1 en 6.3.d gewaarborgde recht om een getuige à charge onder eed te horen op de rechtszitting en het feit dat een politieambtenaar bepaalde aspecten van die bewijsverzameling heeft vermeld in een proces-verbaal, dan wel het loutere feit dat de bewijsverkrijging steunt op zintuiglijke activiteiten van politieambtenaren, leidt niet tot een ander besluit; in een dergelijk geval staat het integendeel aan de vonnisrechter om, overeenkomstig de in strafzaken geldende bewijsstandaard en met eerbiediging van het recht van verdediging van de beklagde over de gehele procedure, onaantastbaar de bewijswaarde van de bevindingen van de verbalisanten te beoordelen, naast de bewijswaarde van de andere aan tegenspraak onderworpen feitelijke gegevens, met inbegrip van de vraag of die bevindingen dan wel die gegevens al dan niet bijkomende toelichting vereisen door middel van een getuigenverhoor onder eed ter rechtszitting; het feit dat de partij die om het verhoor van de getuige verzoekt, niet enigszins aannemelijk maakt dat er een ernstige grond tot betwisting van de bewijsverkrijging bestaat, kan de afwijzing van het verzoek tot het horen van de getuige verantwoorden en dit is eveneens het geval wanneer het gaat om bewijsverkrijging die de uitkomst van de zaak niet op een doorslaggevende wijze kan bepalen (1). (1) Zie Cass. 22 oktober 2024, AR P.24.0858.N, AC 2024, nr 697.

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

21 januari 2025

P.24.1097.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Geschriften - Algemeen - Gerechtelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Aanstelling van een gerechtsdeskundige - Verloop van het deskundigenonderzoek en vereisten voor het eindverslag - Toepassing van de regels van het burgerlijk proces op het deskundigenonderzoek - Grens - Mogelijkheid van de onderzoeksrechter om voorschriften van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing te verklaren - Gevolg

De artikelen 962 tot 991undecies Gerechtelijk Wetboek zijn niet van toepassing op een door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek, ongeacht diens mogelijkheid om in specifieke gevallen bepaalde van die artikelen toepasselijk te verklaren door in zijn opdracht ernaar te verwijzen of de inhoud ervan over te nemen, in dat geval leidt de schending van een dergelijke bepaling tot nietigheid in zoverre die in een toepasselijk verklaard artikel is bepaald (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 971 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 962 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 979 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 978 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 977 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 976 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 975 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 974 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 973 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 981 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 972 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 982 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 970 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 969 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 968 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 967 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 966 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 965 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 964 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 963 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 972bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991undecies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991decies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991novies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991octies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991septies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991sexies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991quinqies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991quater Gerechtelijk Wetboek
- Art. 980 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 990 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 989 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 988 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 987 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 986 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 985 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 984 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 983 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991ter Gerechtelijk Wetboek

14 januari 2025

P.24.1148.N

[ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241217.2N.24](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Geschriften - Algemeen - Gerechtelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Aanstelling van een gerechtsdeskundige - Verloop van het deskundigenonderzoek en vereisten voor het eindverslag - Toepassing van de regels van het burgerlijk proces op het deskundigenonderzoek - Grens - Mogelijkheid van de onderzoeksrechter om voorschriften van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing te verklaren - Gevolg

De artikelen 962 tot 991undecies Gerechtelijk Wetboek zijn niet van toepassing op een door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek, ongeacht diens mogelijkheid om in specifieke gevallen bepaalde van die artikelen toepasselijk te verklaren door in zijn opdracht ernaar te verwijzen of de inhoud ervan over te nemen, in dat geval leidt de schending van een dergelijke bepaling tot nietigheid in zoverre die in een toepasselijk verklaard artikel is bepaald (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 971 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 962 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 979 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 978 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 977 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 976 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 975 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 974 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 973 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 981 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 972 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 982 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 970 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 969 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 968 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 967 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 966 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 965 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 964 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 963 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 972bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991undecies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991decies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991novies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991octies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991septies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991sexies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991quinqies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991quater Gerechtelijk Wetboek
- Art. 980 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 990 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 989 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 988 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 987 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 986 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 985 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 984 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 983 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991ter Gerechtelijk Wetboek

14 januari 2025

P.24.1148.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.17](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Geschriften - Algemeen - Gerechtelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Aanstelling van een gerechtsdeskundige - Voorwaarde van een ondertekend eindverslag met opgave van stukken en een kostenstaat - Toepassing van de regels van het Gerechtelijk Wetboek - Grens - Verzuim van een handtekening van een deskundige - Effect op de toelaatbaarheid van het deskundigenverslag als bewijs à charge

De artikelen 978, § 1 en, § 2, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek over het eindverslag van de gerechtsdeskundige en artikel 982 Gerechtelijk Wetboek over het gezamenlijk advies van het college van gerechtsdeskundigen zijn niet voorgeschreven op straffe van nietigheid, behoudens voor wat betreft de in artikel 978, § 1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde verplichting van de deskundige om zijn verslag te ondertekenen; die verplichting heeft hier evenwel geen ruimere draagwijdte dan deze die is bepaald in artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek; meer bepaald vereist artikel 978, § 1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, samengenomen met de artikelen 555/11, § 3, eerste lid, en 555/15 Gerechtelijk Wetboek, niet op straffe van nietigheid dat het verslag wordt ondertekend door een deskundige die is opgenomen in het nationaal register voor gerechtsdeskundigen (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 982 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 978, §§ 1 en 2, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

14 januari 2025

P.24.1148.N

[ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241217.2N.24](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Geschriften - Algemeen - Gerechtelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Aanstelling van een gerechtsdeskundige - Voorwaarde van een ondertekend eindverslag met opgave van stukken en een kostenstaat - Toepassing van de regels van het Gerechtelijk Wetboek - Grens - Verzuim van een handtekening van een deskundige - Effect op de toelaatbaarheid van het deskundigenverslag als bewijs à charge

De artikelen 978, § 1 en, § 2, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek over het eindverslag van de gerechtsdeskundige en artikel 982 Gerechtelijk Wetboek over het gezamenlijk advies van het college van gerechtsdeskundigen zijn niet voorgeschreven op straffe van nietigheid, behoudens voor wat betreft de in artikel 978, § 1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde verplichting van de deskundige om zijn verslag te ondertekenen; die verplichting heeft hier evenwel geen ruimere draagwijdte dan deze die is bepaald in artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek; meer bepaald vereist artikel 978, § 1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, samengenomen met de artikelen 555/11, § 3, eerste lid, en 555/15 Gerechtelijk Wetboek, niet op straffe van nietigheid dat het verslag wordt ondertekend door een deskundige die is opgenomen in het nationaal register voor gerechtsdeskundigen (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 982 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 978, §§ 1 en 2, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

14 januari 2025

P.24.1148.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.17](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Getuigen - Recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen - Onmogelijkheid dit recht onverkort uit te oefenen gelet op de jeugdige leeftijd van de getuige - Miskenning van het recht van verdediging - Voorhanden zijn van compenserende factoren - Draagwijdte - Deskundigenonderzoek betreffende de betrouwbaarheid van de geregistreerde verklaring van de getuige - Gevolg

Het feit dat een beklaagde zijn in artikel 6.3.d EVRM bepaalde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen niet onverkort kan uitoefenen, bijvoorbeeld wegens de jonge leeftijd van de getuige, leidt niet tot de miskening van het recht van verdediging van die beklaagde wanneer er voor dat gebrek aan tegenspraak voldoende compenserende factoren aanwezig zijn, maar dat vereist niet dat een deskundigenonderzoek, strekkende tot het adviseren van de rechter over de betrouwbaarheid van de audiovisueel geregistreerde verklaringen van het kind, op tegenspraak ten aanzien van de beklaagde plaatsvindt; de compensatie kan ook erin bestaan dat de beklaagde bij de behandeling van zijn zaak voor de vonnisrechter de betrouwbaarheid van de getuigenverklaring van het kind en het advies daarover van de gerechtsdeskundige ongehinderd kan betwisten en tegenspreken en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar (1). (1) Cass. 4 januari 2022, AR P.21.1017.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220104.2N.2.

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 oktober 2022

P.22.0674.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Geschriften - Algemeen - Gerechtelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Toelaatbaarheid van het onregelmatig bekomen bewijs à charge - Regel van uitsluiting van bewijs verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven norm - Toepassing op een deskundigenverslag waarvan de nietigheid is gedekt door een rechterlijke beslissing op tegenspraak - Grens

Overeenkomstig artikel 32, eerste streepje, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering besluit de strafrechter tot nietigheid van een bewijselement dat is verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven vorm; die bepaling geldt niet voor een deskundigenverslag waarin de eed of de geschreven handtekening van de deskundige ontbreekt, voor zover de nietigheid die artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek daarvoor telkens bepaalt, in de loop van de strafprocedure is opgeheven; evenmin vereist het in artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces dat in het geval van het ontbreken van de eed of de handtekening van de deskundige op diens verslag, dat verslag steeds nietig wordt verklaard of uit het bewijs wordt geweerd (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 32, eerste streepje Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

14 januari 2025

P.24.1148.N

[ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241217.2N.24](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Algemeen - Recht op bewijs - Inhoud - Draagwijdte - Beoordelingsvrijheid van de rechter

Het recht op bewijs is het recht van elke procespartij om de bewijselementen te overleggen waarover zij zelf beschikt en om aan de rechter te vragen dat de bewijselementen waarover zij niet beschikt zouden worden verzameld door de uitvoering van bepaalde onderzoeksmaatregelen, waarover de rechter oordeelt, maar het recht op bewijs is geen onbeperkt recht en schakelt bijgevolg de vermelde beoordelingsvrijheid van de rechter niet uit.

11 maart 2025

P.24.0929.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.12](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Geschriften - Algemeen - Gerechtelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Relativering van de nietigheid door het eindvonnis in eerste aanleg op tegenspraak gewezen - Voorwaarden

Overeenkomstig artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek moet de gerechtsdeskundige die is aangesteld zonder in het nationaal register van gerechtsdeskundigen te zijn ingeschreven, op straffe van nietigheid zijn verslag ondertekenen, waarbij hij zijn handtekening laat voorafgaan door de volgende schriftelijke eed: "Ik zweer dat ik mijn opdracht in eer en geweten, nauwgezet en eerlijk vervuld heb."; uit die tekst blijkt een nauwe band tussen de handtekening en de eed van de deskundige voor wat betreft de regelmatigheid van het deskundigenverslag als bewijs; hieruit volgt dat artikel 407 Wetboek van Strafvordering over het toedekken van een onregelmatigheid betreffende de eed van onder meer deskundigen als gevolg van een rechterlijke beslissing op tegenspraak over een geschilpunt van toepassing is op de nietigheid die voortvloeit uit het niet naleven van de in artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek bepaalde verplichtingen door de gerechtsdeskundige, zowel met betrekking tot de eedaflegging als met betrekking tot de ondertekening van zijn eindverslag (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 407 Wetboek van Strafvordering

14 januari 2025

P.24.1148.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.17](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Geschriften - Algemeen - Gerechtelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Relativering van de nietigheid door het eindvonnis in eerste aanleg op tegenspraak gewezen - Voorwaarden

Overeenkomstig artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek moet de gerechtsdeskundige die is aangesteld zonder in het nationaal register van gerechtsdeskundigen te zijn ingeschreven, op straffe van nietigheid zijn verslag ondertekenen, waarbij hij zijn handtekening laat voorafgaan door de volgende schriftelijke eed: "Ik zweer dat ik mijn opdracht in eer en geweten, nauwgezet en eerlijk vervuld heb."; uit die tekst blijkt een nauwe band tussen de handtekening en de eed van de deskundige voor wat betreft de regelmatigheid van het deskundigenverslag als bewijs; hieruit volgt dat artikel 407 Wetboek van Strafvordering over het toedekken van een onregelmatigheid betreffende de eed van onder meer deskundigen als gevolg van een rechterlijke beslissing op tegenspraak over een geschilpunt van toepassing is op de nietigheid die voortvloeit uit het niet naleven van de in artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek bepaalde verplichtingen door de gerechtsdeskundige, zowel met betrekking tot de eedaflegging als met betrekking tot de ondertekening van zijn eindverslag (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 407 Wetboek van Strafvordering

14 januari 2025

P.24.1148.N

[ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241217.2N.24](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Misdrijf - Rechtvaardiging - Overmacht - Begrip - Beoordeling door de rechter

Volgens artikel 71 Strafwetboek is er geen misdrijf wanneer de beklaagde werd gedwongen door een macht die hij niet heeft kunnen weerstaan en onweerstaanbare dwang of overmacht in de zin van die wetsbepaling houdt in dat de dader omwille van omstandigheden die buiten zijn wil zijn gelegen en die hij niet kon voorzien of vermijden, in de onmogelijkheid was een strafrechtelijk verboden handeling te vermijden; in het geval van onweerstaanbare dwang of overmacht wordt de schuld van de dader uitgesloten en kan de strafrechtelijk verboden handeling hem niet worden verweten maar die afwezigheid van verwijtbaarheid vereist tevens de afwezigheid van een voorafgaande fout van de dader en staat los van het moreel bestanddeel van het misdrijf; wanneer de beklaagde zich beroept op de schuldontheffingsgrond van artikel 71 Strafwetboek en zijn aanvoering niet van alle geloofwaardigheid is ontbloot, dient de onjuistheid ervan door de vervolgende partij of in voorkomend geval door de burgerlijke partij te worden bewezen en de rechter beoordeelt onaantastbaar of de door een partij aangevoerde omstandigheden een geval van overmacht uitmaken (1). (1) Cass. 16 september 2014, AR P.13.1847.N, AC 2014, nr. 526; A. DE NAUW en F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch algemeen strafrecht, die Keure, 2015, pp. 97-99.

- Art. 71 Strafwetboek

18 februari 2025

P.24.1613.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.2](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Bewijsvoering - Verweer dat een inlichting van de politie op onregelmatige wijze is verkregen - Aannemelijk maken van het verweer - Aanvoeringslast - Voorwaarde - Beoordeling door de feitenrechter - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof

Indien een beklagde aanvoert dat een inlichting op onregelmatige wijze is verkregen, dient hij die aanvoering enigszins aannemelijk te maken en moet die aanvoering het niveau van een loutere bewering overstijgen; het louter in vraag stellen van de regelmatigheid van de informatie volstaat niet; de rechter oordeelt onaantastbaar of de beklagde aan deze aanvoeringslast voldoet; het Hof gaat evenwel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1Cass. 31 oktober 2023, AR P.23.0893.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231031.2N.1; Cass. 15 november 2022, AR P.22.0745.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.1; Cass. 23 september 2015, AR P.13.1451.F, AC 2015, nr. 545.

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

25 februari 2025

P.24.1411.N

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2

AC nr. ...

Strafzaken - Getuigen - Verzoek tot verhoor van een getuige à charge - Criteria voor het niet-horen van een getuige ter zitting - Toepassing op het horen van een oorspronkelijke medebeklaagde - Beoordeling - Vermelding van de concrete omstandigheden van de beslissing - Controle door het Hof

Artikel 6.1 en 6.3.d EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist dat om een belastende verklaring van een tijdens het vooronderzoek gehoorde persoon als bewijs in aanmerking te nemen, zonder dat de beklagde de gelegenheid had die persoon als getuige op de rechtszitting te ondervragen, de rechter nagaat of: (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige, dit wil zeggen feitelijke of juridische gronden die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden; (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, waarbij onder doorslaggevend wordt verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat dit het resultaat van de zaak heeft bepaald; (iii) er voor het niet kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen; dergelijke compenserende factoren kunnen onder meer bestaan in het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklagde had om tijdens het vooronderzoek of ter rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklagde om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen; in de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van de drie voormelde criteria en in de vermelde volgorde; wel kan de beoordeling van het ene criterium de beoordeling van de andere criteria versterken, vervolledigen of verduidelijken, zodat de redenen voor een afwijzing van het verzoek om een getuige à charge te horen in hun onderling verband moeten worden gelezen; het staat aan de rechter om rekening houdende met de voormelde criteria te oordelen of door het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, met inbegrip van zijn recht van verdediging, wordt miskend; de rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1).

(1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Art. 190 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 maart 2025

P.24.1431.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Algemeen - Verhoor van een verdachte door de politie - Recht op bijstand van een advocaat voorafgaand en tijdens het verhoor - Belastende verklaringen afgelegd door een oorspronkelijke medebeklaagde zonder mogelijkheid tot bijstand van een advocaat en verwittiging van het zwijgrecht - Toelaatbaarheid van de verklaringen als bewijs - Voorwaarden - Toepassing van de voorwaarden door de rechter

Het recht op bijstand van een advocaat, dat verbonden is met de cautieplicht, het zwijgrecht en het feit dat niemand kan worden verplicht zichzelf te incrimineren, zijn rechten die gelden in personam en in beginsel bijgevolg slechts kunnen worden ingeroepen door degene ten aanzien van wie die rechten werden miskend; een beklaagde kan zich evenwel beroepen op de miskening van die rechten als verweer tegen belastende verklaringen, afgelegd door een andere beklaagde, die voor hem slechts een getuige is, hetzij wanneer die andere beklaagde, die zelf van die rechten genoot, de miskening ervan inroept en op die grond de afgelegde belastende verklaringen intrekt, hetzij wanneer blijkt dat ingevolge de miskening van die rechten er ongeoorloofde druk werd uitgeoefend op die andere beklaagde en zijn verklaringen onbetrouwbaar zijn; wanneer een beklaagde aanvoert dat voor hem belastende verklaringen, afgelegd door een andere beklaagde zonder de bijstand van een raadsman hoewel hij op die bijstand gerechtigd was, uit het debat moeten worden geweerd, kan de rechter zich niet ertoe beperken na te gaan of die andere beklaagde de miskening heeft ingeroepen van zijn recht op bijstand van een raadsman en op die grond zijn verklaringen heeft ingetrokken; hij dient ook na te gaan of de miskening van het recht op bijstand van een advocaat niet ertoe heeft geleid dat die andere beklaagde zijn belastende verklaringen heeft afgelegd onder ongeoorloofde druk waardoor de betrouwbaarheid ervan is aangetast (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 maart 2025

P.24.1431.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet - Begrip - Draagwijdte - Proces-verbaal van de politie

De bewijskracht en de bewijswaarde van akten zijn twee onderscheiden juridische begrippen aangezien de bewijskracht van een akte slaat op het verbod voor de rechter om van een geschrift, waarnaar hij uitdrukkelijk verwijst, een uitlegging te geven die onverenigbaar is met de bewoordingen ervan, met andere woorden om het geschrift te doen liegen, terwijl de bewijswaarde van een geschrift slaat op het geloof dat de rechter bij de bewijswaardering kan of moet hechten, al naargelang het geval, aan het geschrift; een cassatiemiddel dat deze onderscheiden juridische begrippen door elkaar gebruikt is bij gebrek aan nauwkeurigheid niet ontvankelijk, ook al wordt in artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet het begrip bewijskracht gehanteerd waar bewijswaarde wordt bedoeld.

- Art. 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

11 maart 2025

P.24.1722.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.16](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijs - Toepassing van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Criterium van de miskennis van het recht op een eerlijk proces - Subcriteria - Opzettelijke onregelmatigheid - Met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid - Ernst van de begane onregelmatigheid vergeleken met de ernst van het misdrijf - Verhouding tussen de begane onregelmatigheid en de ernst en het belang van de zaak - Overtreding door een verbalisant van een voorschrift van een gereglementeerde bewijsvergaring - Motivering - Beoordeling door de rechter

Voor de beoordeling van het criterium of het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs strijdig is met het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, kan de rechter, naast eventueel andere subcriteria, onder meer in aanmerking nemen dat de onregelmatigheid al dan niet opzettelijk of ingevolge een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid is begaan, alsook dat de ernst van het misdrijf de begane onregelmatigheid al dan niet veruit overstijgt en de rechter is daarbij niet gebonden door welbepaalde bewoordingen; het recht op een eerlijk proces is in de regel miskend en het onregelmatige bewijsmateriaal moet uit het debat worden geweerd wanneer de optredende overheidsinstanties een opzettelijke onregelmatigheid hebben begaan, dan wel een onregelmatigheid die getuigt van een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid, rekening houdend met alle concrete omstandigheden van de zaak, waaronder hun opdracht, hun handelwijze, de beschikbare informatie en hun normaal te verwachten kennis van de toepasselijke regelgeving ten tijde van het begaan van de onregelmatigheid en het is slechts anders wanneer de rechter vaststelt dat deze gevolgtrekking kennelijk onevenredig is met een of meer andere subcriteria die hij concreet toelicht, in het bijzonder de verhouding tussen de begane onregelmatigheid en de ernst en het belang van hetgeen op het spel staat; wanneer een beklaagde in zijn verweer voor het appelgerecht niet heeft aangevoerd dat de door hem aangeklaagde onregelmatigheid in de bewijsvergaring opzettelijk of door een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid is begaan, moet de rechter zijn oordeel dat er geen dergelijk opzet of geen dergelijke nalatigheid aanwezig is, niet nader toelichten en de enkele omstandigheid dat een verbalisant een voorschrift overtreedt dat behoort tot een gereglementeerde bewijsvergaring die hij moet kennen, impliceert niet noodzakelijk dat die verbalisant de onregelmatigheid opzettelijk of ingevolge een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid heeft begaan en de rechter oordeelt hierover onaantastbaar op grond van de concrete gegevens van de zaak (1). (1) Cass. 14 januari 2025, AR P.24.1579.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.12.

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

1 april 2025

P.24.1711.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.10](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijs - Rijden in staat van alcoholintoxicatie - Meting van de alcoholconcentratie via een ademtest en ademanalyse - Artikel 59 Wegverkeerswet - Onregelmatigheid van de vaststellingen - Toepassing van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte - Gevolg

Rijden in staat van alcoholintoxicatie is een wanbedrijf waarvan het bewijs bijzonder bij wet is geregeld en wanneer de rechter zijn beslissing grondt op de resultaten van een meting van de alcoholconcentratie per liter uitgeademde alveolaire lucht of per liter bloed, is hij, in de regel, gebonden door de bepalingen die de bijzondere gebruiksmodaliteiten van de gebruikte toestellen vaststellen; overeenkomstig artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan ook de schending van die bepalingen, waarvan de naleving niet op straffe van nietigheid is voorgeschreven, slechts worden gesanctioneerd door het verkregen resultaat niet in aanmerking te nemen indien de niet-naleving van de bepalingen de betrouwbaarheid van het verkregen resultaat aantast of het gebruik van het verkregen resultaat strijdig is met het recht op een eerlijk proces en het feit dat de wetgever bij de reglementering van het bewijs een bepaalde rechtsbescherming van de burger of een bepaalde kwaliteitsbescherming van de bewijsvergaring heeft beoogd, sluit de toepassing van voormeld artikel 32 niet uit aangezien die rechtsbescherming vervat is in de beoordeling van de rechter over het al dan niet in aanmerking nemen van het verkregen resultaat.

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 59 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 34, § 2, 1° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

1 april 2025

P.24.1711.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.10](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Geschriften - Bewijskracht - Proces-verbaal van de politie - Artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet - Begrip - Draagwijdte

De bewijskracht en de bewijswaarde van akten zijn twee onderscheiden juridische begrippen aangezien de bewijskracht van een akte slaat op het verbod voor de rechter om van een geschrift, waarnaar hij uitdrukkelijk verwijst, een uitlegging te geven die onverenigbaar is met de bewoordingen ervan, met andere woorden om het geschrift te doen liegen, terwijl de bewijswaarde van een geschrift slaat op het geloof dat de rechter bij de bewijswaardering kan of moet hechten, al naargelang het geval, aan het geschrift; een cassatiemiddel dat deze onderscheiden juridische begrippen door elkaar gebruikt is bij gebrek aan nauwkeurigheid niet ontvankelijk, ook al wordt in artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet het begrip bewijskracht gehanteerd waar bewijswaarde wordt bedoeld.

- Art. 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

11 maart 2025

P.24.1722.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.16](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Geschriften - Algemeen - Gerechtig onderzoek -

Deskundigenonderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Toelaatbaarheid van het onregelmatig bekomen bewijs à charge - Regel van uitsluiting van bewijs verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven norm - Toepassing op een deskundigenverslag waarvan de nietigheid is gedekt door een rechterlijke beslissing op tegenspraak - Grens

Overeenkomstig artikel 32, eerste streepje, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering besluit de strafrechter tot nietigheid van een bewijselement dat is verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven vorm; die bepaling geldt niet voor een deskundigenverslag waarin de eed of de geschreven handtekening van de deskundige ontbreekt, voor zover de nietigheid die artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek daarvoor telkens bepaalt, in de loop van de strafprocedure is opgeheven; evenmin vereist het in artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces dat in het geval van het ontbreken van de eed of de handtekening van de deskundige op diens verslag, dat verslag steeds nietig wordt verklaard of uit het bewijs wordt geweerd (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 32, eerste streepje Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

14 januari 2025

P.24.1148.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.17](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Advies van de door het openbaar ministerie gevorderde technisch raadsman - Bewijswaarde - Beoordelingsvrijheid van de rechter

Net zoals het gerechtelijk deskundigenonderzoek is het advies van de technisch raadsman van het openbaar ministerie een beoordelingsgegeven dat aan de rechter wordt voorgelegd; deze beoordeling is vrij en de hoedanigheid van de gerechtelijke overheid die het deskundigenonderzoek of het advies heeft gevorderd verplicht de rechter niet om meer geloof aan het ene dan aan het andere te hechten (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 28, § 3, 43 en 44 Wetboek van Strafvordering

15 februari 2023

P.22.0257.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.4](#)

AC nr. ...

BORGTOCHT

- Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Verzoek tot invrijheidstelling tegen borgsom - Weigering - Redenen

Het onderzoeksgerecht waaraan een verdachte zonder verdere toelichting vraagt hem overeenkomstig artikel 35 Voorlopige Hechteniswet vrij te laten tegen de betaling van een bepaalde borgsom, kan dat verzoek afwijzen op grond van de enkele reden dat die vorm van zekerheid niet volstaat om tegemoet te komen aan de gronden die de handhaving van de voorlopige hechtenis wettigen (1). (1) Zie Cass. 9 april 2024, AR P.24.0412.N, AC 2024, nr. 292, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240409.2N.19.

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

21 januari 2025

P.25.0049.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.13](#)

AC nr. ...

BRANDSTICHTING

- Vernieling of poging tot vernieling van een gebouw door ontploffing - Materieel bestanddeel van het misdrijf - Gelijkestelling met vernieling of een poging tot vernieling door brandstichting - Moreel bestanddeel van het misdrijf - Algemeen opzet

Artikel 520 Strafwetboek stelt strafbaar zij die gebouwen, bruggen, dijken, straatwegen, spoorwegen, sluizen, magazijnen, werkplaatsen, loodsen, schepen, vaartuigen, rijtuigen, wagons, vliegtuigen of andere kunstwerken, bouwwerken of motorvoertuigen vernielen of pogen te vernielen door het veroorzaken van een ontploffing; gelet op de nauwe band van die strafbepaling met de artikelen 510 tot en met 519 Strafwetboek wordt het vernielen of het pogen te vernielen van een gebouw door ontploffing gelijkgesteld met het vernielen of pogen te vernielen van een gebouw door brandstichting; ontploffing of brandstichting in de betekenis van de artikelen 510 tot en met 520 Strafwetboek bestaat wanneer de dader wetens en willens de feitelijke omstandigheden in het leven roept waarvan hij in redelijkheid moet weten dat die ontploffing of brand tot gevolg kunnen hebben of daartoe aanleiding kunnen geven (1); voor strafbaarheid wordt aldus het bewijs van algemeen opzet vereist. (1) Cass. 8 juni 2004, P.03.1740.N, AC 2004, nr. 308, T. Strafr. 2004, 369.

- Art. 520 Strafwetboek
- Art. 519 Strafwetboek
- Art. 518 Strafwetboek
- Art. 517 Strafwetboek
- Art. 516 Strafwetboek
- Art. 515 Strafwetboek
- Art. 514bis Strafwetboek
- Art. 514 Strafwetboek
- Art. 513 Strafwetboek
- Art. 512 Strafwetboek
- Art. 511 Strafwetboek
- Art. 510 Strafwetboek

18 maart 2025

P.24.1758.N

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.8

AC nr. ...

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Onopzettelijk doden - Fout die een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg oplevert - Voorwaarde - Pathologische aanleg van het slachtoffer - Invloed

De artikelen 418 tot 420 Strafwetboek maken de schuld van de dader niet afhankelijk van het bewijs dat zijn fout de enige oorzaak van de schade is; er moet enkel worden vastgesteld dat de schade zonder die fout niet zou zijn ontstaan zoals ze zich heeft voorgedaan en de dader niet van zijn aansprakelijkheid wordt ontslagen alleen op grond dat andere oorzaken, zoals een pathologische aanleg van het slachtoffer, aan het ontstaan ervan zouden hebben bijgedragen (1). (1) Cass. 3 mei 2017, AR P.16.0532.F, AC 2017, nr. 304.

- Art. 419 Strafwetboek
- Art. 418 Strafwetboek

22 januari 2025

P.24.0409.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.1](#)

AC nr. ...

- Verkeersongeval - Vluchtmisdrijf - Bestanddelen van het misdrijf - Voorwaarde van het weten van de dader dat hij de oorzaak dan wel aanleiding tot een verkeersongeval was - Vrijspraak wegens onopzettelijke slagen en verwondingen aan het slachtoffer van een verkeersongeval - Gevolg voor de beoordeling van schuld aan het vluchtmisdrijf - Gezag van gewijsde - Gevolg

Uit de loutere omstandigheid dat de bestuurder van een voertuig definitief werd vrijgesproken van het onopzettelijk toebrengen van slagen of verwondingen aan het slachtoffer van een verkeersongeval omdat niet bewezen is dat hij naar aanleiding van dat ongeval een fout of nalatigheid heeft begaan, kan niet worden afgeleid dat die bestuurder niet schuldig kan worden verklaard aan het in artikel 33, § 2, Wegverkeerswet bedoelde vluchtmisdrijf; de rechter miskent dan ook niet het gezag van gewijsde van de voormelde vrijspraak wanneer hij die bestuurder veroordeelt wegens vluchtmisdrijf naar aanleiding van een ongeval dat voor een ander slagen of verwondingen tot gevolg heeft gehad, wanneer hij oordeelt dat die bestuurder, wetend dat zijn voertuig aanleiding tot een verkeersongeval op een openbare plaats is geweest, de vlucht heeft genomen om zich aan de dienstige vaststellingen te onttrekken, ook al is het ongeval niet aan zijn schuld te wijten.

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 33 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

25 februari 2025

P.24.0635.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.16](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Rechtsplegingsvergoeding - Geen strafvervolgning op initiatief van de burgerlijke partij - Veroordeling in eerste aanleg - Geen hoger beroep van de burgerlijke partij - Vrijspraak in tweede aanleg - Beslissing van onbevoegdheid wat betreft de burgerlijke vordering - Toewijzing van de gerechtskosten aan de burgerlijke partij - Grens

Uit artikel 162bis Wetboek van Strafvordering volgt dat een burgerlijke partij die voor het vonnisgerecht niet rechtstreeks heeft gedagvaard of zich niet bij de rechtstreekse dagvaarding van een andere burgerlijke partij heeft aangesloten en die tegen het beroepen vonnis, dat de beklaagde en de vrijwillig tussenkomende partij heeft veroordeeld tot betaling van een schadevergoeding aan de burgerlijke partij, zelf geen hoger beroep heeft ingesteld, niet kan worden veroordeeld tot de betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan de beklaagde en aan de vrijwillig tussenkomende partij; dat het appelgerecht zich na een vrijspraak van de beklaagde onbevoegd verklaart om kennis te nemen van de vordering van de burgerlijke partij tegen de beklaagde en tegen de vrijwillig tussenkomende partij, is daarbij niet relevant (1). (1) Cass. 22 september 2021, AR P.21.0442.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210922.2F.3, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.; Cass. 10 juni 2020, AR P.19.1043.N, AC 2020, nr. 385; Cass. 11 maart 2009, AR P.07.1778.F, AC 2009, nr. 192; GwH 18 december 2008, arrest 182/2008, GwH 18 februari 2010, arrest 11/2010, www.const-court.be.

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

25 februari 2025

P.24.1747.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.10](#)

AC nr. ...

- Gerechtskosten - Strafzaak - Procedure voor de feitenrechter - Geen strafvervolgning op initiatief van de burgerlijke partij - Veroordeling in eerste aanleg - Geen hoger beroep van de burgerlijke partij - Vrijspraak in tweede aanleg - Toewijzing van de gerechtskosten aan de burgerlijke partij - Grens

Uit artikel 162 Wetboek van Strafvordering volgt dat een burgerlijke partij die voor het vonnisgerecht niet rechtstreeks heeft gedagvaard of de strafvordering zelf niet op gang heeft gebracht, niet kan worden veroordeeld tot de kosten van de strafvordering.

- Art. 162 Wetboek van Strafvordering

25 februari 2025

P.24.1747.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.10](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Burgerrechtelijk aansprakelijke partij - Beklaagde - Vrijspraak - Veroordeling tot schadevergoeding in andere hoedanigheid - Grens

Krachtens de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan de strafrechter een burgerlijke vordering tot herstel van schade slechts gegrond verklaren indien hij vaststelt dat de schade voortvloeit uit een als misdrijf gekwalificeerd feit waarvoor de beklaagde is vervolgd en dat de rechter bewezen verklaart; hieruit volgt dat de strafrechter die uitspraak doet over de burgerlijke vordering de beklaagde die enkel in die hoedanigheid in de strafprocedure is betrokken en voor de hem ten laste gelegde feiten is vrijgesproken niet in een andere hoedanigheid kan veroordelen tot het betalen van een schadevergoeding.

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 3 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

21 januari 2025

P.23.1163.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.1](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Ontvankelijkheid - Vordering tot schadevergoeding namens een vennootschap - Ontbinding van de vennootschap - Sluiting van de vereffening - Vennoot van rechtswege eigenaar van de actieve vermogensbestanddelen - Begrip activa - Activa die over het hoofd zijn gezien - Gevolg

Artikel 2:104, § 1, eerste lid, WVV, dat bepaalt dat de vennoten of aandeelhouders door de sluiting van de vereffening van rechtswege onverdeelde eigenaars, elk voor hun deel, van alle actieve vermogensbestanddelen van de vennootschap, ook al zijn deze op het ogenblik van de sluiting van de vereffening niet gekend, is niet beperkt tot de activa die zijn opgenomen in de staat van activa en passiva bij de ontbinding van de vennootschap of die op dat moment nog niet waren gekend maar omvat ook de activa die wel waren gekend, maar bij het opstellen van de voormelde staat over het hoofd zijn gezien (1); de appelrechters die vaststellen dat de vordering tot schadevergoeding, ingesteld namens de besloten vennootschap, een op het ogenblik van de ontbinding gekend actief vermogensbestanddeel van de vennootschap was en die vervolgens oordelen dat, aangezien deze vordering niet werd opgenomen in de staat van activa en passiva van de vennootschap bij haar ontbinding, de vordering niet is overgegaan naar het persoonlijk vermogen van de eiser, verantwoordten hun beslissing niet naar recht. (1) Zie K. De Backer, "Commentaar bij artikel 2:104 WVV", in Vennootschappen en verenigingen, Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer, 2023, 23.

- Art. 2:104, § 1, eerste lid Wetboek van vennootschappen en verenigingen 23 maart 2019

21 januari 2025

P.24.1187.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.2](#)

AC nr. ...

- Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Afstand - Ontvankelijkheid - Draagwijdte - Gevolg

Volgens artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering staat slechts cassatieberoep open tegen een eindbeslissing op de burgerlijke rechtsvordering; het bestreden vonnis dat beslist tot een heropening van het debat met betrekking tot de gerechtskosten en de kosten van een deskundige V. alsmede inzake de interesten op de door de eerste rechter toegekende schadevergoeding en de zaak in voorzetting stelt teneinde de partijen toe te laten daarover standpunt in te nemen is geen eindbeslissing in de zin van de voormelde bepaling en de door de eiser gedane afstand doet daaraan geen afbreuk., zodat het cassatieberoep is wegens voorbarigheid niet ontvankelijk.

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

11 maart 2025

P.24.0802.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.17](#)

AC nr. ...

- Conclusietermijnen - Neerlegging van conclusies na het verstrijken van de vastgestelde termijnen - Gevolg - Principiële wering - Verzoek van de partij die de laattijdigheid van de neerlegging van conclusies vaststelt voor nieuwe conclusietermijnen en vraag tot uitstel - Draagwijdte - Gevolg

Artikel 4, elfde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt dat, behoudens akkoord van de partijen of de in artikel 748, § 2, Gerechtelijk Wetboek bedoelde uitzondering, conclusies die na het verstrijken van de vastgestelde termijnen worden overgelegd, ambtshalve uit het debat worden geweerd; een partij die, na te hebben vastgesteld dat de tegenpartij haar conclusie laattijdig heeft neergelegd, de rechter zelf verzoekt om een nieuwe conclusietermijn en een uitstel van de behandeling van de zaak, geeft hiermee te kennen akkoord te zijn om af te wijken van de initieel opgelegde conclusietermijnen.

- Art. 748, § 2 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

- Art. 4, elfde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Openbaar ministerie - Recht om een ambtshalve vordering in te stellen - Voorwaarde - Openbare orde - Begrip

Uit artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat het openbaar ministerie een ambtshalve vordering kan instellen telkens als er sprake is van een schending van een bepaling van openbare orde of van een bepaling die de openbare orde aanbelangt; de vereisten van de openbare orde die in de zin van die bepaling een dergelijke tussenkomst kunnen verantwoorden, houden in dat de openbare orde in het gedrang wordt gebracht door een feitelijke toestand die verholpen moet worden (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

BURGERRECHTELIJK AANSPRAKELIJKE PARTIJ

- Strafzaken - Beklaagde - Vrijspraak - Veroordeling tot schadevergoeding in andere hoedanigheid - Grens

Krachtens de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan de strafrechter een burgerlijke vordering tot herstel van schade slechts gegrond verklaren indien hij vaststelt dat de schade voortvloeit uit een als misdrijf gekwalificeerd feit waarvoor de beklaagde is vervolgd en dat de rechter bewezen verklaart; hieruit volgt dat de strafrechter die uitspraak doet over de burgerlijke vordering de beklaagde die enkel in die hoedanigheid in de strafprocedure is betrokken en voor de hem ten laste gelegde feiten is vrijgesproken niet in een andere hoedanigheid kan veroordelen tot het betalen van een schadevergoeding.

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

21 januari 2025

P.23.1163.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.1](#)

AC nr. ...

CASSATIE

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Openbaar ministerie en vervolgende partij - Onderzoeksgerecht dat als bodemgerecht uitspraak doet - Beslissing tot internering - Eenheid van strafproces - Onderbreking van de beslissing - Cassatieberoep gericht tegen de tweede beslissing - Cassatieberoep dat het Hof noodgedwongen verplicht de eerste beslissing te toetsen

Wanneer de rechter door afzonderlijke beslissingen uitspraak heeft gedaan over de schuld of over het bewezen karakter van de aan de beklaagde verweten feiten en over de straf of over de uit te spreken maatregel, heeft het cassatieberoep tegen de tweede beslissing noodzakelijkerwijs tot gevolg dat het Hof de wettigheid van de eerste beslissing moet toetsen, zelfs als hiertegen geen cassatieberoep werd ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

1 februari 2023

P.22.1360.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230201.2F.1](#)

AC nr. ...

ALLERLEI

Allerlei - Rechtspleging - Memorie van antwoord - Ontvankelijkheid

De memorie van wederantwoord van de eiser is niet ontvankelijk, aangezien de verweerder in zijn memorie van antwoord geen grond van niet-ontvankelijkheid heeft aangevoerd.

- Art. 1094, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

16 februari 2023

F.22.0115.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230216.1F.2](#)

AC nr. ...

BEVOEGDHEID VAN HET HOF

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Beoordeling van een memorie met cassatiemiddelen - Memorie die onduidelijk is geformuleerd - Achterhalen van grieven door het Hof - Voorwaarden

Opdat een cassatiemiddel op ontvankelijke wijze een rechterlijke beslissing kan verwijten aanvoeringen van een eiser onbeantwoord te laten, is vereist dat precies wordt aangegeven welke verweren niet worden beantwoord, alsook in welke conclusie die verweren werden ontwikkeld; die identificatieplicht moet de advocaat-generaal en het Hof in staat stellen hun opdracht zonder risico op vergissing op een ernstige wijze uit te voeren; het middel is bij gebrek aan nauwkeurigheid niet-ontvankelijk, wanneer de eiser een middel over een motiveringsgebrek heeft ontwikkeld, hoe uitgesponnen het ook moge zijn, dat het Hof niet toelaat met zekerheid te achterhalen welke de door de eiser voor de appelrechters ontwikkelde verweren zijn die onbeantwoord zouden zijn gelaten en in welke conclusie die verweren werden ontwikkeld (1). (1) Over de vereiste van nauwkeurigheid van het cassatiemiddel zie o.a. Cass. 9 december 2020, AR P.20.0458.F, AC 2020, nr. 762; Cass. 21 september 2010, AR P.09.1719.N, AC 2010, nr. 534; F. VAN VOLSEM, "Het aanvoeren van een cassatiemiddel in strafzaken: een overzicht", in Procederen voor het Hof van Cassatie, Knops Publ. 2023, 122-124; S. SONCK, "De ontvankelijkheid van het cassatiemiddel in strafzaken", in De cassatieberoepen, Larcier, 2023, 532-533; R. DECLERCQ, Pourvoi en cassation en matière répressive, Bruylant, 2015, nrs. 656 e.v.

VORDERINGEN TOT Vernietiging. CASSATIEBEROEP IN HET BELANG VAN DE WET***Vorderingen tot vernietiging - Cassatieberoep in het belang van de wet - Niet-ontvankelijk cassatieberoep van eiser wegens laattijdige indiening van stukken van betrekking - Vordering van de procureur-generaal bij het Hof***

Uit de artikelen 16, eerste en tweede lid, en 17, tweede lid, van de wet van 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder volgt dat, wat betreft de uitvoering van vrijheidsstraffen uitgesproken na 1 september 2023 met een uitvoerbaar gedeelte van twee jaar of minder, maar zes maanden of meer, dat: 1° de regeling in beginsel enkel van toepassing is op veroordeelden die uitsluitend een veroordelende beslissing ondergaan die hen heeft veroordeeld tot een vrijheidsstraf van drie jaar of minder, uitgesproken na de inwerkingtreding van de Operationaliseringswet Strafvordering, voor zover die veroordelende beslissing kracht van gewijsde heeft verkregen; dit betreft de vereiste van een "nieuwe" veroordeling; 2° voor zij die een dergelijke nieuwe veroordeling ondergaan, de regeling evenwel ook van toepassing is indien er daarnaast een straf in uitvoering komt die werd uitgesproken voor de inwerkingtreding van de Operationaliseringswet Strafvordering en dus een "oude" veroordeling betreft (1). (1) Zie vordering OM op basis van art. 442 Wetboek van Strafvordering.

- Art. 17, tweede lid Wet 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder

- Art. 16, eerste en tweede lid Wet 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder

CASSATIEBEROEP

STRAFZAKEN

Strafzaken - Algemeen - Wraking - Cassatieberoep tegen een beslissing die uitspraak doet over een wrakingsverzoek - Spoedeisende behandeling - Rechtsdagbepaling - Kennisgeving van de rechtsdagbepaling - Indienen van de memorie - Overmacht - Draagwijdte - Gevolg

Artikel 837, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek kent aan de wraking een schorsende werking toe die de rechter, op straffe van nietigheid, verbiedt de procedure voort te zetten en aan de schorsende werking komt een einde wanneer de beslissing tot verwerping van de vordering kracht van gewijsde krijgt, dit is na verloop van de termijn om cassatieberoep in te stellen als bedoeld in artikel 838, derde lid, Gerechtelijk Wetboek of, in geval van cassatieberoep binnen die termijn, wanneer het Hof van Cassatie het cassatieberoep tegen die beslissing verwerpt; uit artikel 838 Gerechtelijk Wetboek volgt dat binnen korte termijn uitspraak moet worden gedaan over een vordering tot wraking zodat een cassatieberoep tegen een beslissing die uitspraak doet over een wrakingsverzoek door het Hof dan ook als spoedeisend wordt behandeld; de raadsman van een eiser in cassatie, die houder moet zijn van een getuigschrift van een opleiding van cassatieprocedures als bedoeld in boek II, titel III, Wetboek van Strafvordering, weet of moet weten dat de behandeling van een cassatieberoep tegen een wrakingsbeslissing door het Hof als spoedeisend wordt behandeld en het voorwerp kan uitmaken van een rechtsdagbepaling op korte termijn, zodat hij niet dient te wachten op de ontvangst van de door artikel 1106, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde rechtsdagbepaling om zijn memorie op te stellen en in te dienen en er dus geen sprake is van overmacht.

- Art. 838 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 829 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 830 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 831 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 832 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 834 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 837 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 432 Wetboek van Strafvordering
- Art. 839 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 840 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 841 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 842 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1106, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 425, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 836 Gerechtelijk Wetboek

11 maart 2025

P.25.0252.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.9](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Afstand - Burgerlijke rechtsvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Ontvankelijkheid - Draagwijdte - Gevolg

Volgens artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering staat slechts cassatieberoep open tegen een eindbeslissing op de burgerlijke rechtsvordering; het bestreden vonnis dat beslist tot een heropening van het debat met betrekking tot de gerechtskosten en de kosten van een deskundige V. alsmede inzake de interesten op de door de eerste rechter toegekende schadevergoeding en de zaak in voorzetting stelt teneinde de partijen toe te laten daarover standpunt in te nemen is geen eindbeslissing in de zin van de voormelde bepaling en de door de eiser gedane afstand doet daaraan geen afbreuk., zodat het cassatieberoep is wegens voorbarigheid niet ontvankelijk.

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

11 maart 2025

P.24.0802.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.17](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Beroep van een persoon die door een vervreemdingsmaatregel werd benadeeld - Weigering van de SUO-magistraat om de maatregel op te heffen - Beroep bij de strafuitvoeringsrechter - Verwerping van het beroep - Beslissing niet vatbaar voor cassatieberoep - (Geen) schending van de artikelen 10, 11 en 13 Grondwet

Krachtens artikel 464/38, § 5, Wetboek van Strafvordering kan tegen het vonnis van de strafuitvoeringsrechter die uitspraak doet over een vordering tot opheffing van een vervreemdingsmaatregel die een bankrekening treft, geen cassatieberoep worden ingesteld door de verzoeker of door de magistraat van het openbaar ministerie die het strafuitvoeringsonderzoek leidt; het Grondwettelijk Hof heeft bij arrest nr. 178 van 17 december 2015 geoordeeld dat zowel in het geval waarin de vervreemding de veroordeelde betreft als in het geval waarin ze een derde betreft, de onmogelijkheid om cassatieberoep in te stellen tegen het vonnis gewezen met toepassing van artikel 464/38, § 2 tot § 4, van dat wetboek, de artikelen 10, 11 en 13 Grondwet niet schendt (1). (1) GwH 17 december 2015, nr. 178; Cass. 2 september 2020, AR P.20.0625.F, AC 2020, nr. 480, met concl. OM op datum in Pas.

- Art. 464/38, § 5 Wetboek van Strafvordering

8 maart 2023

P.23.0211.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230308.2F.12](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - Termijn van vijftien dagen voor de zitting voor neerlegging van de memorie - Aard van de termijn van vijftien dagen - Volle termijn - Draagwijdte - Gevolg

Volgens artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering moet de eiser in cassatie zijn middelen aanvoeren in een memorie die hij uiterlijk vijftien dagen vóór de rechtszitting ter griffie van het Hof doet toekomen en de in deze bepaling bedoelde termijn van vijftien dagen is een volle termijn, wat inhoudt dat vijftien volledig vrije dagen moeten worden gelaten tussen de dag van de indiening van de memorie en de dag van de rechtszitting, zodat indien de zestiende en de zeventiende dag vóór de rechtszitting een zaterdag of zondag zijn, de memorie ervóór moet zijn neergelegd; die termijn is voorgeschreven opdat de advocaat-generaal bij het Hof en het Hof de in de memorie aangevoerde middelen op een gedegen manier zouden kunnen onderzoeken en beoordelen (1). (1) Cass. 6 april 2016, AR P.16.0299.F, AC 2016, nr. 239 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 19 mei 2015, AR P.15.0559.N, AC 2015, nr. 326 met noot AW, NC 2015, p. 329 en noot F. DERUYCK, "Over de nieuwe termijnen in de cassatieprocedure: wat meer haast en wat meer spoed, en toch goed?".

11 maart 2025

P.25.0252.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.9](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Jeugdbescherming - Minderjarige vervolgd wegens een als misdrijf omschreven feit - Arrest van de jeugdkamer in hoger beroep dat de uithandengeving weigert en een berisping uitspreekt - Verstekarrest ten aanzien van de burgerrechtelijk aansprakelijk verklaarde moeder - Cassatieberoep van het openbaar ministerie tegen de minderjarige en zijn ouders - Cassatieberoep vóór het verstrijken van de gewone termijn van verzet - Voorbarig cassatieberoep

Artikel 424 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat, wanneer de beslissing bij verstek is gewezen en vatbaar is voor verzet, de termijn om cassatieberoep in te stellen een aanvang neemt bij het verstrijken van de termijn voor verzet; wanneer de gewone termijn om verzet aan te tekenen tegen het arrest van de jeugdkamer in hoger beroep dat de uithandengeving weigert, een berisping uitspreekt ten aanzien van de minderjarige en zijn ouders burgerrechtelijk aansprakelijk verklaart, ten aanzien van de moeder van de minderjarige niet was verstreken op het tijdstip dat het cassatieberoep werd ingesteld, is het cassatieberoep van het openbaar ministerie tegen de minderjarige en zijn ouders ten aanzien van die drie verweerders voorbarig (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 424 Wetboek van Strafvordering

15 maart 2023

P.23.0026.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.23](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Afstand - Strafvordering - Voorbereidende beslissing of beslissing van onderzoek - Beslissing inzake de onbevoegdheid van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Afstand van het cassatieberoep - Draagwijdte

Het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over een door de beklaagde opgeworpen onbevoegdheid én over de controle van de bijzondere opsporingsmethoden is in zoverre het de bevoegdheid betreft vatbaar op grond van artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering voor een onmiddellijk cassatieberoep, zodat er geen afstand daarvan kan worden verleend; de uitspraak over de bijzondere opsporingsmethoden is evenwel geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering noch een beslissing als bedoeld door het tweede lid van die bepaling, zodat daarvoor de afstand van het cassatieberoep wel kan worden verleend.

- Art. 420, eerste en tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering
- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering
- Art. 189ter Wetboek van Strafvordering

11 maart 2025

P.25.0105.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.6](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Afstand - Strafvordering - Voorbereidende beslissing of beslissing van onderzoek - Beslissing inzake de bijzondere opsporingsmethoden - Onmiddellijk cassatieberoep - Afstand van het cassatieberoep - Draagwijdte

Het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over een door de beklaagde opgeworpen onbevoegdheid én over de controle van de bijzondere opsporingsmethoden is in zoverre het de bevoegdheid betreft vatbaar op grond van artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering voor een onmiddellijk cassatieberoep, zodat er geen afstand daarvan kan worden verleend; de uitspraak over de bijzondere opsporingsmethoden is evenwel geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering noch een beslissing als bedoeld door het tweede lid van die bepaling, zodat daarvoor de afstand van het cassatieberoep wel kan worden verleend.

- Art. 420, eerste en tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering
- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering
- Art. 189ter Wetboek van Strafvordering

11 maart 2025

P.25.0105.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.6](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Repatriëring van de vreemdeling - Invloed

Het cassatieberoep tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak heeft gedaan over het beroep van de vreemdeling tegen de jegens hem genomen maatregel van vrijheidsberoving, heeft geen bestaansreden meer wanneer die vreemdeling intussen werd gerepatriëerd (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

17 januari 2023

P.22.1444.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230117.2F.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke

rechtsvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Afstand - Ontvankelijkheid - Draagwijdte - Gevolg

Volgens artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering staat slechts cassatieberoep open tegen een eindbeslissing op de burgerlijke rechtsvordering; het bestreden vonnis dat beslist tot een heropening van het debat met betrekking tot de gerechtskosten en de kosten van een deskundige V. alsmede inzake de interesten op de door de eerste rechter toegekende schadevergoeding en de zaak in voorzetting stelt teneinde de partijen toe te laten daarover standpunt in te nemen is geen eindbeslissing in de zin van de voormelde bepaling en de door de eiser gedane afstand doet daaraan geen afbreuk., zodat het cassatieberoep is wegens voorbarigheid niet ontvankelijk.

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

11 maart 2025

P.24.0802.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.17](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Artikel 429, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering - Dubbele termijn - Termijn van twee maanden te rekenen vanaf het cassatieberoep en termijn van vijftien dagen voor de zitting - Aard van de termijn van vijftien dagen - Volle termijn - Draagwijdte - Gevolg

Volgens artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering kan de eiser in cassatie zijn middelen slechts aanvoeren in een memorie die hij uiterlijk vijftien dagen vóór de rechtszitting ter griffie van het Hof doet toekomen en deze termijn is een volle termijn wat inhoudt dat vijftien volledig vrije dagen moeten worden gelaten tussen de dag van neerlegging van de memorie en de dag van de rechtszitting, zodat indien de zestiende of de zeventiende dag vóór de rechtszitting een zaterdag of zondag zijn, de memorie ervoor moet zijn neergelegd; de naleving van de in artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde termijn van twee maanden om de memorie in te dienen, ontslaat de eiser in cassatie niet van de verplichting om eveneens de in het eerste lid van dit artikel bepaalde volle termijn van vijftien dagen te respecteren (1). (1) Cass. 6 april 2016, AR P.16.0299.F, AC 2016, nr. 239 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 19 mei 2015, AR P.15.0559.N, AC 2015, nr. 326 met noot AW, NC 2015, p. 329 en noot F. DERUYCK, "Over de nieuwe termijnen in de cassatieprocedure: wat meer haast en wat meer spoed, en toch goed?".

- Art. 429, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

11 maart 2025

P.25.0105.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.6](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Wraking - Cassatieberoep tegen een beslissing die uitspraak doet over een wrakingsverzoek - Spoedeisende behandeling - Rechtsdagbepaling - Kennisgeving van de rechtsdagbepaling - Indienen van de memorie - Overmacht - Draagwijdte - Gevolg

Artikel 837, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek kent aan de wraking een schorsende werking toe die de rechter, op straffe van nietigheid, verbiedt de procedure voort te zetten en aan de schorsende werking komt een einde wanneer de beslissing tot verwerping van de vordering kracht van gewijsde krijgt, dit is na verloop van de termijn om cassatieberoep in te stellen als bedoeld in artikel 838, derde lid, Gerechtelijk Wetboek of, in geval van cassatieberoep binnen die termijn, wanneer het Hof van Cassatie het cassatieberoep tegen die beslissing verwerpt; uit artikel 838 Gerechtelijk Wetboek volgt dat binnen korte termijn uitspraak moet worden gedaan over een vordering tot wraking zodat een cassatieberoep tegen een beslissing die uitspraak doet over een wrakingsverzoek door het Hof dan ook als spoedeisend wordt behandeld; de raadsman van een eiser in cassatie, die houder moet zijn van een getuigschrift van een opleiding van cassatieprocedures als bedoeld in boek II, titel III, Wetboek van Strafvordering, weet of moet weten dat de behandeling van een cassatieberoep tegen een wrakingsbeslissing door het Hof als spoedeisend wordt behandeld en het voorwerp kan uitmaken van een rechtsdagbepaling op korte termijn, zodat hij niet dient te wachten op de ontvangst van de door artikel 1106, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde rechtsdagbepaling om zijn memorie op te stellen en in te dienen en er dus geen sprake is van overmacht.

- Art. 838 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 829 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 830 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 831 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 832 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 834 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 837 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 432 Wetboek van Strafvordering
- Art. 839 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 840 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 841 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 842 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1106, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 425, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 836 Gerechtelijk Wetboek

11 maart 2025

P.25.0252.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.9](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Algemeen - Geen betekening aan de verweerder - Ontvankelijkheid

Wanneer het cassatieberoep van de eiser tegen de beslissing op de burgerlijke rechtsvordering van de verweerder bij gebrek aan betekening aan de verweerder niet ontvankelijk is en de aan de eiser opgelegde straf voor de feiten van de telastleggingen naar recht is verantwoord, is het middel dat betrekking heeft op de burgerlijke rechtsvordering bij gebrek aan belang niet ontvankelijk.

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

18 oktober 2022

P.22.0956.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.6](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Vrijheidsberoving van een vreemdeling - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling tot handhaving - Cassatieberoep - Verklaring van cassatieberoep - Ondertekening door een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures - Verplichting

Het cassatieberoep van de vreemdeling tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over een verzoek tot invrijheidstelling zoals bepaald in de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet, moet worden ingesteld door een advocaat die houder is van het getuigschrift bedoeld in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Cass. 7 september 2016, AR P.16.0926.F, AC 2016, nr. 465.

- Art. 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 73 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 71 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 425, § 1 Wetboek van Strafvordering

22 januari 2025

P.25.0028.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.9](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Ondertekening door een advocaat die geen houder is van het getuigschrift in de plaats van ("loco") de advocaat van de eiser die hiervan houder is - Ontvankelijkheid

De memorie in cassatie in strafzaken die ondertekend is door een advocaat die geen houder is van het getuigschrift bedoeld in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, in de plaats van ("loco") de advocaat van de eiser die houder is van dat getuigschrift, is ontvankelijk (1). (Impliciete oplossing) (1) Zie concl. OM; het arrest werd niet gepubliceerd omdat de beslissing volgens welke de memorie ontvankelijk is impliciet is.

- Artt. 425 en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Artt. 425 en 429, al. 1er Wetboek van Strafvordering

15 maart 2023

P.22.1553.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.8](#)

AC nr. ...

CASSATIEMIDDELEN

ALGEMEEN

Algemeen - Ontvankelijkheid - Band met de bestreden beslissing - Arbitrage - Uitspraak - Voorwaarden

Wanneer het onderzoek van het middel de inzage van de arbitrale uitspraak vereist en die uitspraak slechts gedeeltelijk is weergegeven in het bestreden vonnis, niet deel uitmaakt van het dossier van de rechtspleging die voor de feitenrechter werd gevolgd en niet bij het verzoekschrift is gevoegd, is het middel niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

6 april 2023

C.22.0012.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230406.1F.6](#)

AC nr. ...

BURGERLIJKE ZAKEN

Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Aansprakelijkheid van de bewaarder van het dier - Bestaan van de bewaring - Toezicht

Hoewel de feitenrechter in feite oordeelt of de persoon de bewaarder van een dier is, moet het Hof nagaan of die rechter uit de vastgestelde feiten het bestaan van een bewaring naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie concl. OM.

19 januari 2023

C.21.0375.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230119.1F.6](#)

AC nr. ...

STRAFZAKEN

Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Cassatiemiddel dat het Hof vraagt om zich in de berechting van de grond van de zaak te mengen - Schending van artikel 147 Grondwet - Niet-ontvankelijkheid van het middel

Het cassatiemiddel dat het Hof vraagt om zich in de berechting van de grond van de zaak te mengen, schendt artikel 147 Grondwet en is bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 16 oktober 2024, AR P.24.1379.F (arrest niet gepubliceerd); Cass. 20 juni 2012, AR P.12.0022.F (arrest niet gepubliceerd).

- Art. 147 De gecoördineerde Grondwet 1994

12 maart 2025

P.24.1689.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.5](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Allerlei - Tegenstrijdigheid tussen beschikkingen - Artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte

Artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek biedt de mogelijkheid om cassatieberoep in te stellen tegen vonnissen die tegenstrijdige beschikkingen bevatten; een tegenstrijdigheid in de redenen valt niet onder deze bepaling (1). (1) Zie noot MNB onder Cass. 28 september 2022, AR P.22.1198.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.14 (wat betreft de toepasselijkheid van die bepaling in strafzaken); Cass. 5 januari 2016, AR P.14.0844.N, AC 2016, nr. 2 ("er bestaat tegenstrijdigheid in de motivering als bedoeld bij artikel 149 Grondwet en artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek wanneer er een tegenstrijdigheid bestaat tussen de redenen van de beslissing onderling of tussen de redenen en het dictum; dit is niet het geval wanneer de tegenstrijdigheid bestaat tussen de redenen van de beslissing en de gegevens van het strafdossier"); Cass. 24 november 2000, AR C.98.0037.N, AC 2000, nr. 641 ("artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek heeft geen betrekking op een tegenstrijdigheid tussen redenen en een beschikking van een beslissing").

- Art. 1138, 4° Gerechtelijk Wetboek

15 maart 2023

P.22.1532.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Allerlei - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing van de voorwaarden - Artikelen 35, §§ 1, 3 en 5 - Redenen waarop de voorwaarden betrekking moeten hebben - Toepassing van artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet - Motivering door de rechter - Vermelding van één reden uit artikel 16, § 1, Voorlopige Hechteniswet - Motivering over andere redenen uit artikel 16, § 1, Voorlopige Hechteniswet - Overtollige motivering - Vermelding van de wettelijke bepalingen - Draagwijdte - Gevolg

Volgens artikel 35, § 1 en § 5, Voorlopige Hechteniswet kunnen de onderzoeksgerechten de inverdenkinggestelde in vrijheid laten onder oplegging van één of meer voorwaarden en artikel 35, § 3, Voorlopige Hechteniswet bepaalt dat deze voorwaarden betrekking moeten hebben op een van de redenen genoemd in artikel 16, § 1, vierde lid, en daaraan moeten aangepast zijn, in acht genomen de omstandigheden van de zaak hetgeen het bestaan betreft van ernstige redenen om te vrezen dat de in vrijheid gelaten inverdenkinggestelde nieuwe misdaden en wanbedrijven zou plegen, zich aan het optreden van het gerecht zou onttrekken, bewijzen zou pogen te laten verdwijnen of zich zou verstaan met derden; hieruit volgt dat de rechter die oordeelt over het verzoek van een inverdenkinggestelde om een hem opgelegde voorwaarde op de heffen, dient vast te stellen dat er op het moment van zijn beslissing nog steeds minstens één van de in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet bepaalde redenen van toepassing is, zodat indien de rechter wettig het bestaan van één dergelijke reden vaststelt, zijn motivering over eventueel nog andere redenen overtollig is en de kritiek van de inverdenkinggestelde op die motivering niet tot cassatie kan leiden; de vermelde bepalingen vereisen niet dat de rechter in zijn beslissing over het verzoek tot opheffing van een voorwaarde uitdrukkelijk melding maakt van de artikelen van de Voorlopige Hechteniswet die hij toepast of van verdrags- of wetsbepalingen die de inverdenkinggestelde tot zijn staving van zijn verzoek aanvoert en het feit dat de rechter die bepalingen niet vermeldt, betekent bovendien niet dat hij ze niet toepast of geen acht erop slaat.

- Art. 35, §§ 1, 3 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 16, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

1 april 2025

P.25.0448.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.29](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Belang - Strafvordering - Strafvorderingsrechter - Afwijzing van een verzoek tot voorwaardelijke invrijheidstelling als ongegrond - Grief van de veroordeelde dat het verzoek onontvankelijk was - Gevolg

De eiser heeft geen belang aan te voeren dat de rechter een door hem ingediend verzoek onontvankelijk had moeten verklaren in plaats van het als ongegrond af te wijzen (1). (1) Cass. 8 december 2003, AR C.02.0440.F, AC 2003, nr. 631; Cass. 1 april 1976, AC 1976, 889; F. VAN VOLSEM, "Het aanvoeren van cassatiemiddelen in strafzaken: een overzicht", in Procederen voor het Hof van Cassatie, Knops Publ. 2023, 139.

- Art. 416 Wetboek van Strafvordering

4 februari 2025

P.25.0065.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.15](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Onduidelijk middel - Vereiste van nauwkeurigheid van de memorie - Achterhalen van grieven door het Hof - Voorwaarden

Opdat een cassatiemiddel op ontvankelijke wijze een rechterlijke beslissing kan verwijten aanvoeringen van een eiser onbeantwoord te laten, is vereist dat precies wordt aangegeven welke verweren niet worden beantwoord, alsook in welke conclusie die verweren werden ontwikkeld; die identificatieplicht moet de advocaat-generaal en het Hof in staat stellen hun opdracht zonder risico op vergissing op een ernstige wijze uit te voeren; het middel is bij gebrek aan nauwkeurigheid niet-ontvankelijk, wanneer de eiser een middel over een motiveringsgebrek heeft ontwikkeld, hoe uitgesponnen het ook moge zijn, dat het Hof niet toelaat met zekerheid te achterhalen welke de door de eiser voor de appelrechters ontwikkelde verweren zijn die onbeantwoord zouden zijn gelaten en in welke conclusie die verweren werden ontwikkeld (1). (1) Over de vereiste van nauwkeurigheid van het cassatiemiddel zie o.a. Cass. 9 december 2020, AR P.20.0458.F, AC 2020, nr. 762; Cass. 21 september 2010, AR P.09.1719.N, AC 2010, nr. 534; F. VAN VOLSEM, "Het aanvoeren van een cassatiemiddel in strafzaken: een overzicht", in Procederen voor het Hof van Cassatie, Knops Publ. 2023, 122-124; S. SONCK, "De ontvankelijkheid van het cassatiemiddel in strafzaken", in De cassatieberoepen, Larcier, 2023, 532-533; R. DECLERCQ, Pourvoi en cassation en matière répressive, Bruylant, 2015, nrs. 656 e.v.

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

4 februari 2025

P.24.1503.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.4](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Belang - Hof van assisen - Eindarrest - Vaststelling in het arrest van veroordeling dat de redelijke termijn niet is overschreden - Draagwijdte - Verweer over de redelijke termijn gevoerd tijdens de preliminaire zitting - Middel in cassatie over de redelijke termijn alleen gericht tegen het arrest over de preliminaire zitting dat de strafvordering niet vervallen verklaart - Gevolg

Indien het arrest van veroordeling van het hof van assisen met betrekking tot de straftoemeting oordeelt dat geen sprake is van een overschrijding van de redelijke termijn, geeft het hof van assisen daarmee hoe dan ook te kennen dat er geen reden is tot het uitspreken van het verval van de strafvordering wegens een zeer zwaarwichtige miskennis van de redelijke termijn; het middel over het verval van de strafvordering wegens een zeer zwaarwichtige miskennis van de redelijke termijn dat alleen is gericht tegen het arrest van de voorzitter van het hof van assisen geveld na de preliminaire zitting derhalve niet tot cassatie leiden en is bij gebrek aan belang niet ontvankelijk (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

25 februari 2025

P.24.1506.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Nieuw middel - Niet voor het hof van beroep opgeworpen nietigheden die in eerste aanleg zijn gepleegd - Gevolg

Volgens artikel 2 van de wet van 29 april 1806 waarbij maatregelen worden voorgeschreven met betrekking tot de procedure in criminele en correctionele zaken kan de beklaagde in correctionele zaken als cassatiemiddel geen nietigheden aanvoeren die in eerste aanleg zijn gepleegd en die hij voor het appelgerecht niet heeft opgeworpen en de enige uitzondering hierop is de nietigheid wegens onbevoegdheid (1). (1) Cass. 17 september 2013, AR P.12.1162.N, AC 2013, nr. 453.

- Art. 2 Wet 29 april 1806 waarbij maatregelen worden voorgeschreven met betrekking tot de procedure in criminele en correctionele zaken

1 juni 2021

P.21.0261.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.7](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Nieuw middel - Vreemdeling - Verzoek om internationale bescherming - Handhaving - Toezicht door de onderzoeksgerechten - Cassatieberoep - Aanvoering, de eerste maal voor het Hof van Cassatie, van miskennis van het recht om, binnen zo kort mogelijke termijn en in een taal die hij verstaat, op de hoogte te worden gebracht van redenen van zijn aanhouding - Nieuw middel - (Niet-)ontvankelijkheid

Aangezien uit de rechtspleging niet blijkt dat de eiser in cassatie, een vreemdeling die op grond van de Vreemdelingenwet is vastgehouden, voor de kamer van inbeschuldigingstelling de miskennis heeft aangevoerd van het fundamenteel recht om, binnen een zo kort mogelijke termijn en in een taal die hij verstaat, op de hoogte te worden gebracht van de redenen van zijn aanhouding, is het middel dat een dergelijke miskennis aanvoert niet ontvankelijk, in zoverre het voor de eerste maal voor het Hof wordt aangevoerd en het onderzoek ervan het Hof verplicht tot een onderzoek van feiten, waarvoor het niet is bevoegd (1). (1) Zie R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nrs. 834-838.

12 maart 2025

P.25.0263.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.6](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Onduidelijk middel - Cassatiemiddel dat het niet-beantwoorden van die conclusie op de conclusie aanvoert - Onnauwkeurigheid - Gevolg

Het middel dat de appelrechters verwijt niet op verweermiddelen te hebben geantwoord zonder de gegevens te verduidelijken die het hof van beroep niet in aanmerking zou hebben genomen, is onnauwkeurig en mitsdien niet ontvankelijk.

24 mei 2023

P.21.1042.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230524.2F.4](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Belang - Naar recht verantwoorde straf - Middel dat betrekking heeft op de burgerlijke rechtsvordering - Cassatieberoep niet betekend aan de verweerder - Ontvankelijkheid - Draagwijdte

Wanneer het cassatieberoep van de eiser tegen de beslissing op de burgerlijke rechtsvordering van de verweerder bij gebrek aan betekening aan de verweerder niet ontvankelijk is en de aan de eiser opgelegde straf voor de feiten van de telastleggingen naar recht is verantwoord, is het middel dat betrekking heeft op de burgerlijke rechtsvordering bij gebrek aan belang niet ontvankelijk.

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

18 oktober 2022

P.22.0956.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.6](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Onduidelijk middel - Artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet - Procesverbaal van de politie - Bewijskracht en bewijswaarde - Middel dat de onderscheiden begrippen door elkaar gebruikt - Draagwijdte - Gevolg

De bewijskracht en de bewijswaarde van akten zijn twee onderscheiden juridische begrippen aangezien de bewijskracht van een akte slaat op het verbod voor de rechter om van een geschrift, waarnaar hij uitdrukkelijk verwijst, een uitlegging te geven die onverenigbaar is met de bewoordingen ervan, met andere woorden om het geschrift te doen liegen, terwijl de bewijswaarde van een geschrift slaat op het geloof dat de rechter bij de bewijswaardering kan of moet hechten, al naargelang het geval, aan het geschrift; een cassatiemiddel dat deze onderscheiden juridische begrippen door elkaar gebruikt is bij gebrek aan nauwkeurigheid niet ontvankelijk, ook al wordt in artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet het begrip bewijskracht gehanteerd waar bewijswaarde wordt bedoeld.

- Art. 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

11 maart 2025

P.24.1722.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.16](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Nieuw middel - Nieuw middel dat het bestaan aanvoert van een eerdere verklaring van hoger beroep dan die welke in het dossier voorkomt - Cassatiemiddel dat voor het eerst voor het Hof wordt aangevoerd - Ontvankelijkheid

Het middel dat voor het eerst voor het Hof aanvoert dat de inverdenkinggestelde drie dagen vóór de opmaak van de akte van hoger beroep die in het dossier voorkomt een verklaring van hoger beroep heeft gedaan en dat, bijgevolg, de kamer van inbeschuldigingstelling buiten de in artikel 30, § 3, Probatiewet vastgestelde termijn uitspraak heeft gedaan, is nieuw en derhalve niet-ontvankelijk.

- Artt. 30, § 3, en 31, § 3 Wet 20 juli 1990 tot instelling van een flexibele pensioenleeftijd voor werknemers en tot aanpassing van de werknemerspensioenen aan de evolutie van het algemeen welzijn

15 februari 2023

P.23.0169.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.7](#)

AC nr. ...

DESKUNDIGENONDERZOEK

- Deskundigenverslag - Opmerkingen van de partijen - Termijn - Niet-naleving van de termijn - Toezicht van de rechter - Bevoegdheden van de rechter

De rechter kan een oneerlijke proceshouding evenwel bestraffen en dergelijke grieven om die reden weren (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 973 Gerechtelijk Wetboek

30 januari 2025

C.23.0169.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250130.1F.3](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Aanstelling van een gerechtsdeskundige - Voorwaarde van een ondertekend eindverslag met opgave van stukken en een kostenstaat - Toepassing van de regels van het Gerechtelijk Wetboek - Grens - Verzuim van een handtekening van een deskundige - Effect op de toelaatbaarheid van het deskundigenverslag als bewijs à charge

De artikelen 978, § 1 en, § 2, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek over het eindverslag van de gerechtsdeskundige en artikel 982 Gerechtelijk Wetboek over het gezamenlijk advies van het college van gerechtsdeskundigen zijn niet voorgeschreven op straffe van nietigheid, behoudens voor wat betreft de in artikel 978, § 1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde verplichting van de deskundige om zijn verslag te ondertekenen; die verplichting heeft hier evenwel geen ruimere draagwijdte dan deze die is bepaald in artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek; meer bepaald vereist artikel 978, § 1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, samengenomen met de artikelen 555/11, § 3, eerste lid, en 555/15 Gerechtelijk Wetboek, niet op straffe van nietigheid dat het verslag wordt ondertekend door een deskundige die is opgenomen in het nationaal register voor gerechtsdeskundigen (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 982 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 978, §§ 1 en 2, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

14 januari 2025

P.24.1148.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.17](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Aanstelling van een gerechtsdeskundige - Voorwaarde van een ondertekend eindverslag met opgave van stukken en een kostenstaat - Toepassing van de regels van het Gerechtelijk Wetboek - Grens - Verzuim van een handtekening van een deskundige - Effect op de toelaatbaarheid van het deskundigenverslag als bewijs à charge

De artikelen 978, § 1 en, § 2, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek over het eindverslag van de gerechtsdeskundige en artikel 982 Gerechtelijk Wetboek over het gezamenlijk advies van het college van gerechtsdeskundigen zijn niet voorgeschreven op straffe van nietigheid, behoudens voor wat betreft de in artikel 978, § 1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde verplichting van de deskundige om zijn verslag te ondertekenen; die verplichting heeft hier evenwel geen ruimere draagwijdte dan deze die is bepaald in artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek; meer bepaald vereist artikel 978, § 1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, samengenomen met de artikelen 555/11, § 3, eerste lid, en 555/15 Gerechtelijk Wetboek, niet op straffe van nietigheid dat het verslag wordt ondertekend door een deskundige die is opgenomen in het nationaal register voor gerechtsdeskundigen (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 982 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 978, §§ 1 en 2, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

14 januari 2025

P.24.1148.N

[ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241217.2N.24](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Relativering van de nietigheid door het eindvonnis in eerste aanleg op tegenspraak gewezen - Voorwaarden

Overeenkomstig artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek moet de gerechtsdeskundige die is aangesteld zonder in het nationaal register van gerechtsdeskundigen te zijn ingeschreven, op straffe van nietigheid zijn verslag ondertekenen, waarbij hij zijn handtekening laat voorafgaan door de volgende schriftelijke eed: "Ik zweer dat ik mijn opdracht in eer en geweten, nauwgezet en eerlijk vervuld heb."; uit die tekst blijkt een nauwe band tussen de handtekening en de eed van de deskundige voor wat betreft de regelmatigheid van het deskundigenverslag als bewijs; hieruit volgt dat artikel 407 Wetboek van Strafvordering over het toedekken van een onregelmatigheid betreffende de eed van onder meer deskundigen als gevolg van een rechterlijke beslissing op tegenspraak over een geschilpunt van toepassing is op de nietigheid die voortvloeit uit het niet naleven van de in artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek bepaalde verplichtingen door de gerechtsdeskundige, zowel met betrekking tot de eedaflegging als met betrekking tot de ondertekening van zijn eindverslag (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 407 Wetboek van Strafvordering

14 januari 2025

P.24.1148.N

[ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241217.2N.24](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Toelaatbaarheid van het onregelmatig bekomen bewijs à charge - Regel van uitsluiting van bewijs verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven norm - Toepassing op een deskundigenverslag waarvan de nietigheid is gedekt door een rechterlijke beslissing op tegenspraak - Grens

Overeenkomstig artikel 32, eerste streepje, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering besluit de strafrechter tot nietigheid van een bewijselement dat is verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven vorm; die bepaling geldt niet voor een deskundigenverslag waarin de eed of de geschreven handtekening van de deskundige ontbreekt, voor zover de nietigheid die artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek daarvoor telkens bepaalt, in de loop van de strafprocedure is opgeheven; evenmin vereist het in artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces dat in het geval van het ontbreken van de eed of de handtekening van de deskundige op diens verslag, dat verslag steeds nietig wordt verklaard of uit het bewijs wordt geweerd (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 32, eerste streepje Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

14 januari 2025

P.24.1148.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.17](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Toelaatbaarheid van het onregelmatig bekomen bewijs à charge - Regel van uitsluiting van bewijs verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven norm - Toepassing op een deskundigenverslag waarvan de nietigheid is gedekt door een rechterlijke beslissing op tegenspraak - Grens

Overeenkomstig artikel 32, eerste streepje, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering besluit de strafrechter tot nietigheid van een bewijselement dat is verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven vorm; die bepaling geldt niet voor een deskundigenverslag waarin de eed of de geschreven handtekening van de deskundige ontbreekt, voor zover de nietigheid die artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek daarvoor telkens bepaalt, in de loop van de strafprocedure is opgeheven; evenmin vereist het in artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces dat in het geval van het ontbreken van de eed of de handtekening van de deskundige op diens verslag, dat verslag steeds nietig wordt verklaard of uit het bewijs wordt geweerd (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 32, eerste streepje Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

14 januari 2025

P.24.1148.N

[ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241217.2N.24](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Relativering van de nietigheid door het eindvonnis in eerste aanleg op tegenspraak gewezen - Voorwaarden

Overeenkomstig artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek moet de gerechtsdeskundige die is aangesteld zonder in het nationaal register van gerechtsdeskundigen te zijn ingeschreven, op straffe van nietigheid zijn verslag ondertekenen, waarbij hij zijn handtekening laat voorafgaan door de volgende schriftelijke eed: "Ik zweer dat ik mijn opdracht in eer en geweten, nauwgezet en eerlijk vervuld heb."; uit die tekst blijkt een nauwe band tussen de handtekening en de eed van de deskundige voor wat betreft de regelmatigheid van het deskundigenverslag als bewijs; hieruit volgt dat artikel 407 Wetboek van Strafvordering over het toedekken van een onregelmatigheid betreffende de eed van onder meer deskundigen als gevolg van een rechterlijke beslissing op tegenspraak over een geschilpunt van toepassing is op de nietigheid die voortvloeit uit het niet naleven van de in artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek bepaalde verplichtingen door de gerechtsdeskundige, zowel met betrekking tot de eedaflegging als met betrekking tot de ondertekening van zijn eindverslag (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 407 Wetboek van Strafvordering

14 januari 2025

P.24.1148.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.17](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Advies van de door het openbaar ministerie gevorderde technisch raadsman - Bewijswaarde - Beoordelingsvrijheid van de rechter

Net zoals het gerechtelijk deskundigenonderzoek is het advies van de technisch raadsman van het openbaar ministerie een beoordelingsgegeven dat aan de rechter wordt voorgelegd; deze beoordeling is vrij en de hoedanigheid van de gerechtelijke overheid die het deskundigenonderzoek of het advies heeft gevorderd verplicht de rechter niet om meer geloof aan het ene dan aan het andere te hechten (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 28, § 3, 43 en 44 Wetboek van Strafvordering

15 februari 2023

P.22.0257.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.4](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Door het openbaar ministerie gevorderde technisch raadsman - Door de technisch raadsman verrichte handelingen - Beperking

Uit geen enkele wettelijke bepaling blijkt dat de door het openbaar ministerie gevorderde technisch raadsman, behoudens de door de wet voorziene uitzonderingen, de handelingen waarvan de uitvoering door de rechter aan de gerechtsdeskundige kan worden gevraagd, niet zou mogen verrichten (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 28, § 3, 43 en 44 Wetboek van Strafvordering

15 februari 2023

P.22.0257.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.4](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Aanstelling van een gerechtsdeskundige - Verloop van het deskundigenonderzoek en vereisten voor het eindverslag - Toepassing van de regels van het burgerlijk proces op het deskundigenonderzoek - Grens - Mogelijkheid van de onderzoeksrechter om voorschriften van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing te verklaren - Gevolg

De artikelen 962 tot 991undecies Gerechtelijk Wetboek zijn niet van toepassing op een door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek, ongeacht diens mogelijkheid om in specifieke gevallen bepaalde van die artikelen toepasselijk te verklaren door in zijn opdracht ernaar te verwijzen of de inhoud ervan over te nemen, in dat geval leidt de schending van een dergelijke bepaling tot nietigheid in zoverre die in een toepasselijk verklaard artikel is bepaald (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 972 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 980 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 979 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 978 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 977 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 976 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 975 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 974 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 962 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 972bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 983 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 971 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 969 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 968 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 967 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 966 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 965 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 964 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 963 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 973 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991undecies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991decies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991novies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991octies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991septies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991sexies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991quinqies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991quater Gerechtelijk Wetboek
- Art. 981 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 982 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 990 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 989 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 988 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 987 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 986 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 985 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 984 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 991ter Gerechtelijk Wetboek

14 januari 2025

P.24.1148.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.17](#)

AC nr. ...

- Deskundigenverslag - Opmerkingen van de partijen - Termijn - Niet-naleving van de termijn - Gevolgen

De opzet van artikel 973 Gerechtelijk Wetboek bestaat er niet noodzakelijkerwijs in de partij die verzuimt zijn opmerkingen binnen de gestelde termijn te formuleren, het recht te ontzeggen zijn grieven betreffende het deskundigenverslag aan het oordeel van de rechter te onderwerpen (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 973 Gerechtelijk Wetboek

30 januari 2025

C.23.0169.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250130.1F.3](#)

AC nr. ...

- Recht van verdediging in strafzaken - Recht op tegenspraak - Recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen - Onmogelijkheid dit recht onverkort uit te oefenen gelet op de jeugdige leeftijd van de getuige - Miskenning van het recht van verdediging - Voorhanden zijn van compenserende factoren - Draagwijdte - Deskundigenonderzoek betreffende de betrouwbaarheid van de geregistreerde verklaring van de getuige - Gevolg - Beoordeling door de rechter

Het feit dat een beklagde zijn in artikel 6.3.d EVRM bepaalde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen niet onverkort kan uitoefenen, bijvoorbeeld wegens de jonge leeftijd van de getuige, leidt niet tot de miskening van het recht van verdediging van die beklagde wanneer er voor dat gebrek aan tegenspraak voldoende compenserende factoren aanwezig zijn, maar dat vereist niet dat een deskundigenonderzoek, strekkende tot het adviseren van de rechter over de betrouwbaarheid van de audiovisueel geregistreerde verklaringen van het kind, op tegenspraak ten aanzien van de beklagde plaatsvindt; de compensatie kan ook erin bestaan dat de beklagde bij de behandeling van zijn zaak voor de vonnisrechter de betrouwbaarheid van de getuigenverklaring van het kind en het advies daarover van de gerechtsdeskundige ongehinderd kan betwisten en tegenspreken en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar (1). (1) Cass. 4 januari 2022, AR P.21.1017.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220104.2N.2.

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 oktober 2022

P.22.0674.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.1](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Gerechtig onderzoek - Aanstelling van een gerechtsdeskundige - Verloop van het deskundigenonderzoek en vereisten voor het eindverslag - Toepassing van de regels van het burgerlijk proces op het deskundigenonderzoek - Grens - Mogelijkheid van de onderzoeksrechter om voorschriften van het Gerechtig Wetboek van toepassing te verklaren - Gevolg

De artikelen 962 tot 991undecies Gerechtig Wetboek zijn niet van toepassing op een door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek, ongeacht diens mogelijkheid om in specifieke gevallen bepaalde van die artikelen toepasselijk te verklaren door in zijn opdracht ernaar te verwijzen of de inhoud ervan over te nemen, in dat geval leidt de schending van een dergelijke bepaling tot nietigheid in zoverre die in een toepasselijk verklaard artikel is bepaald (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 972 Gerechtig Wetboek
- Art. 980 Gerechtig Wetboek
- Art. 979 Gerechtig Wetboek
- Art. 978 Gerechtig Wetboek
- Art. 977 Gerechtig Wetboek
- Art. 976 Gerechtig Wetboek
- Art. 975 Gerechtig Wetboek
- Art. 974 Gerechtig Wetboek
- Art. 962 Gerechtig Wetboek
- Art. 972bis Gerechtig Wetboek
- Art. 983 Gerechtig Wetboek
- Art. 971 Gerechtig Wetboek
- Art. 969 Gerechtig Wetboek
- Art. 968 Gerechtig Wetboek
- Art. 967 Gerechtig Wetboek
- Art. 966 Gerechtig Wetboek
- Art. 965 Gerechtig Wetboek
- Art. 964 Gerechtig Wetboek
- Art. 963 Gerechtig Wetboek
- Art. 973 Gerechtig Wetboek
- Art. 991 Gerechtig Wetboek

- Art. 991undecies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991decies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991novies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991octies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991septies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991sexies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991quinqües Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991quater Gerechtelijk Wetboek
- Art. 981 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 982 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 990 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 989 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 988 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 987 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 986 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 985 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 984 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 991ter Gerechtelijk Wetboek

14 januari 2025

P.24.1148.N

ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241217.2N.24

AC nr. ...

DIEREN

- Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Herstelplicht - Bewaarder van het dier - Meesterschap over het dier - Begrip - Omvang

Artikel 1385 Oud Burgerlijk Wetboek impliceert dat de bewaarder van het dier op het ogenblik van het schadelijk feit niet alleen het meesterschap erover had, maar ook een niet-ondergeschikt recht van leiding en toezicht, zonder medewerking van de eigenaar, en van gebruik, zoals de eigenaar (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 1385 Oud Burgerlijk Wetboek

19 januari 2023

C.21.0375.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230119.1F.6](#)

AC nr. ...

handtekening en eedaflegging - Toelaatbaarheid van het onregelmatig bekomen bewijs à charge - Regel van uitsluiting van bewijs verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven norm - Toepassing op een deskundigenverslag waarvan de nietigheid is gedekt door een rechterlijke beslissing op tegenspraak - Grens

Overeenkomstig artikel 32, eerste streepje, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering besluit de strafrechter tot nietigheid van een bewijselement dat is verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven vorm; die bepaling geldt niet voor een deskundigenverslag waarin de eed of de geschreven handtekening van de deskundige ontbreekt, voor zover de nietigheid die artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek daarvoor telkens bepaalt, in de loop van de strafprocedure is opgeheven; evenmin vereist het in artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces dat in het geval van het ontbreken van de eed of de handtekening van de deskundige op diens verslag, dat verslag steeds nietig wordt verklaard of uit het bewijs wordt geweerd (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 32, eerste streepje Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

14 januari 2025

P.24.1148.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.17](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Toelaatbaarheid van het onregelmatig bekomen bewijs à charge - Regel van uitsluiting van bewijs verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven norm - Toepassing op een deskundigenverslag waarvan de nietigheid is gedekt door een rechterlijke beslissing op tegenspraak - Grens

Overeenkomstig artikel 32, eerste streepje, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering besluit de strafrechter tot nietigheid van een bewijselement dat is verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven vorm; die bepaling geldt niet voor een deskundigenverslag waarin de eed of de geschreven handtekening van de deskundige ontbreekt, voor zover de nietigheid die artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek daarvoor telkens bepaalt, in de loop van de strafprocedure is opgeheven; evenmin vereist het in artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces dat in het geval van het ontbreken van de eed of de handtekening van de deskundige op diens verslag, dat verslag steeds nietig wordt verklaard of uit het bewijs wordt geweerd (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 32, eerste streepje Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

14 januari 2025

P.24.1148.N

[ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241217.2N.24](#)

AC nr. ...

ERFDIENSTBAARHEID

- Recht van doorgang - Gerechtelijke procedure - Hoger beroep - Principaal beroep - Vorm. Termijn. Onsplitsbaar geschil - Criterium - Onmogelijkheid om twee beslissingen gezamenlijk ten uitvoer te leggen - Toepassing

Het is niet materieel onmogelijk om de beslissing die de bewoner van een ingesloten erf de doorgang op een van de naburige percelen weigert en die welke hem de doorgang op een ander van die percelen weigert, gezamenlijk ten uitvoer te leggen; de omstandigheid dat die bewoner bijgevolg over geen enkel recht van doorgang naar zijn erf zou beschikken, maakt het geschil niet onsplitsbaar.

- Artt. 31 en 1053 Gerechtelijk Wetboek

20 april 2023

C.22.0302.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230420.1F.4](#)

AC nr. ...

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL

- Tenuitvoerlegging in België - Wet Europees Aanhoudingsbevel - Artikel 16, § 3 - Betekening van de beslissing aan de betrokken persoon - Toepassing van artikel 47, 1° Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte - Gevolg

Artikel 47, 1°, Gerechtelijk Wetboek is niet van toepassing op de in artikel 16, § 3, Wet Europees Aanhoudingsbevel bedoelde betekening.

- Art. 16, § 3 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 47, 1° Gerechtelijk Wetboek

18 oktober 2022

P.22.1321.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.27](#)

AC nr. ...

- Passieve uitlevering - Door het Verenigd Koninkrijk uitgevaardigd internationaal aanhoudingsbevel - Toepasselijke wet - Wet Europees Aanhoudingsbevel - Regelmatigheid aanhoudingsbevel opgesteld in het Engels - Vertaling - Verplichting

De tenuitvoerlegging van een in het Engels gesteld aanhoudingsbevel vereist niet dat dit bevel wordt vertaald, onverminderd het recht op vertaling of bijstand door een tolk waarop de betrokkene zich kan beroepen.

- Art. 2, § 6 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 13 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

16 april 2025

P.25.0531.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250416.2N.30](#)

AC nr. ...

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - EAB ter fine van strafuitvoering - Facultatieve weigeringsgrond - Artikel 6, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Geen verplichting voor het onderzoeksgerecht - Beoordeling - Draagwijdte - Gevolg

Uit het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 17 juli 2008, nr. C-66/08 volgt dat zelfs als aan de beide voorwaarden van artikel 4.6 Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel en artikel 6, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel is voldaan, het onderzoeksgerecht niet verplicht is om de bedoelde weigeringsgrond toe te passen en de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel te weigeren, zodat het onderzoeksgerecht kan oordelen dat de tenuitvoerlegging van de in de uitvaardigende lidstaat opgelegde straf op het grondgebied van de uitvoerende lidstaat niet door enig rechtmatig belang wordt gerechtvaardigd; hieruit volgt dat zelfs al stelt het onderzoeksgerecht vast dat de persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd een Belg is, het de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel niettemin kan toestaan indien het van oordeel is dat de tenuitvoerlegging van de in de uitvaardigende staat opgelegde straf op het grondgebied van de uitvoerende staat niet door enig rechtmatig belang wordt gerechtvaardigd (1). (1) HvJ 17 juli 2008, nr. C-66/08, Szymon Kozłowski, www.curia.europa.eu; Cass. 31 maart 2020, AR P.20.0350.N, AC P.20.0350.N, AC 2020, nr. 221; Cass. 27 februari 2018, AR P.18.0186.N, AC 2018, nr. 132; Cass. 1 december 2015, AR P.15.1501.N, AC 2015, nr. 719. Zie ook Zie H. SANDERS, Handboek Overleveringsrecht, Intersentia, 2011, 196; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Mechelen, 2013, nr. 216-217, p. 115-116 en S. DEWULF, Overlevering, in APR, Mechelen Kluwer 2020, nr. 132, p. 117-120.

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 4.6 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

18 februari 2025

P.25.0219.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.12](#)

AC nr. ...

EUROPESE UNIE

ALLERLEI

Allerlei - Handvest Grondrechten EU - Artikelen 7 en 8 - Onrechtmatig bewijs - Algemene en ongedifferentieerde bewaring van verkeers- en locatiegegevens - Bewijsuitsluitingsregeling van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Doeltreffendheidsbeginsel - Doorslaggevend bewijs - Toezicht door het Hof - Draagwijdte

Het staat aan de strafrechter om de toelaatbaarheid van bewijs dat is verkregen door middel van een met het Unierecht onverenigbare algemene en ongedifferentieerde bewaring van verkeers- en locatiegegevens te beoordelen overeenkomstig artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, uitgelegd in het licht van onder meer het beginsel van doeltreffendheid zoals vooropgesteld in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie; het vereiste van doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming, zoals uitgelegd in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie, brengt voor de nationale strafrechter de verplichting mee om dergelijk bewijs in het kader van een strafrechtelijke procedure buiten beschouwing te laten indien de beklaagde niet in de gelegenheid is om doeltreffend commentaar te leveren op dat bewijs, dat betrekking heeft op een gebied waarvan de rechter geen kennis heeft en dat een doorslaggevende invloed kan hebben op de beoordeling van de feiten (1); de mate waarin bewijs een doorslaggevende invloed op de schuldbeoordeling kan hebben, is te beoordelen op grond van de concrete gegevens van elke zaak en is onder meer af te wegen tegenover de zwaarwichtigheid van de andere bewijselementen die de rechter bij die beoordeling betreft; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die niet te verzoenen zijn met het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging, met inbegrip van het doeltreffendheidsvereiste. (1) Zie Cass. 11 juni 2024, AR P.24.0200.N, AC 2024, nr. 441, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240611.2N.1; Cass. 30 januari 2024, AR P.23.1581.N, AC 2024, nr. 82, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240130.2N.7.

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

21 januari 2025

P.24.1097.N

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6

AC nr. ...

VERDRAGSBEPALINGEN

Verdragsbepalingen - Instellingen - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Overheid - Werkgever - Ambtenaar van de Europese Unie - Ongeval - Definitieve invaliditeit - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Storting van een invaliditeitsuitkering

De invaliditeitsuitkering waarop de ambtenaar van de Europese Unie recht heeft wanneer hij blijvend invalide wordt en die invaliditeit als volledig wordt beschouwd, waardoor het hem niet mogelijk is werkzaamheden te verrichten die met een ambt van zijn functiegroep overeenkomen, vormt niet de tegenprestatie voor de arbeidsprestaties die de Europese Commissie zou hebben ontvangen indien het ongeval zich niet had voorgedaan en die uitkering is bijgevolg geen schade die vergoed kan worden in de zin van de artikelen 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie Cass. 16 februari 2018, AR C.16.0344.F, AC 2018, nr. 101, en de aangehaalde verw.

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

- Artt. 53, 78, 85bis, §§ 1 en 4, en bijlage VIII, art. 14 EEG-Verordening nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968 tot vaststelling van het Statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen en de regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van deze Gemeenschappen, alsmede van bijzond

20 april 2023

C.18.0554.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230420.1F.5](#)

AC nr. ...

Verdragsbepalingen - Beleid - Onthaalrichtlijn - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Artikel 9.3 Onthaalrichtlijn - Draagwijdte

De noodzakelijke band tussen de vereiste toetsing "op korte termijn" van de rechtmatigheid van een vrijheidsberoving en het bestaan van een actieve titel voor de aan die toetsing onderworpen vasthouding blijkt ook uit artikel 9.3 Onthaalrichtlijn; krachtens die bepaling moeten de lidstaten ervoor zorgen dat de inbewaringstelling met spoed wordt getoetst door een rechter, zo spoedig mogelijk bij aanvang van de vrijheidsberoving, of dat aan de vreemdeling het recht wordt toegekend hiertoe een procedure in te leiden, waarbij artikel 9.3 hieraan toevoegt dat de vreemdeling onmiddellijk in vrijheid wordt gesteld indien die toetsing, die spoedig moet gebeuren, leidt tot de vaststelling dat de vasthouding onrechtmatig is.

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 9, § 3 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)

17 januari 2023

P.22.1444.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230117.2F.1](#)

AC nr. ...

Verdragsbepalingen - Beleid - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Voorafgaand verhoor van de vreemdeling - Recht op bijstand van advocaat - Terugkeerrichtlijn - Artikel 6 - Recht om in elke procedure te worden gehoord - Draagwijdte

Uit het arrest van 11 december 2014 van het Hof van Justitie van de Europese Unie (C-249/13) blijkt dat het recht om in elke procedure te worden gehoord, zoals dit van toepassing is in het kader van de Terugkeerrichtlijn en, met name, in het kader van artikel 6 ervan, in die zin moet worden uitgelegd dat het de lidstaten niet verplicht de kosten van een advocaat voor hun rekening te nemen in het kader van de kosteloze rechtsbijstand, wat impliceert dat de aanwezigheid van de advocaat tijdens het verhoor niet verplicht is (1). (1) HvJEU, 11 december 2014, R.D.P.C., 2015, 822.

- Art. 6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

15 februari 2023

P.23.0058.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.5](#)

AC nr. ...

Verdragsbepalingen - Beleid - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Terugkeerrichtlijn - Artikelen 13 en 15 - Draagwijdte - Recht om in elke procedure te worden gehoord - Draagwijdte - (Geen) toepassing van de procedure voorafgaand aan de beslissing om de vreemdeling vast te houden

De artikelen 13 en 15 Terugkeerrichtlijn hebben enerzijds betrekking op de procedure en de waarborgen betreffende het beroep, met name bij de rechterlijke macht, tegen de beslissingen tot terugkeer en, desgevallend, inreisverbod en verwijdering en, anderzijds, op de rechterlijke en periodieke toetsing van de met het oog op de uitvoering van deze beslissingen genomen vasthoudingsmaatregelen: die bepalingen regelen bijgevolg de modaliteiten van de procedure voorafgaand aan de beslissing tot vasthouding van de vreemdeling niet.

- Art. 7, derde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 13 en 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

15 februari 2023

P.23.0058.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.5](#)

AC nr. ...

Verdragsbepalingen - Beginselen - Fundamentele rechten - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Voorafgaand verhoor van de vreemdeling - Bijstand van een advocaat - Artikel 41 Handvest Grondrechten EU - Toepassing

Artikel 41 Handvest Grondrechten EU legt geen verplichtingen op aan de lidstaten maar enkel aan de instellingen, de organen en de instanties van de Unie; die bepaling kan bijgevolg niet als grondslag dienen voor het recht van de vreemdeling om, in aanwezigheid van zijn raadsman, door de administratieve overheid van een lidstaat te worden gehoord vóór de beslissing tot vasthouding voor de tijd die strikt noodzakelijk is voor de tenuitvoerlegging van het bevel om het grondgebied te verlaten (1). (1) Cass. 16 maart 2016, AR P.16.0281.F, AC 2016, nr. 185.

- Art. 7, derde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

15 februari 2023

P.23.0058.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.5](#)

AC nr. ...

Verdragsbepalingen - Beginselen - Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel - Artikel 4.6 - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - EAB ter fine van strafuitvoering - Facultatieve weigeringsgrond - Geen verplichting voor het onderzoeksgerecht - Beoordeling - Draagwijdte - Gevolg

Uit het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 17 juli 2008, nr. C-66/08 volgt dat zelfs als aan de beide voorwaarden van artikel 4.6 Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel en artikel 6, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel is voldaan, het onderzoeksgerecht niet verplicht is om de bedoelde weigeringsgrond toe te passen en de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel te weigeren, zodat het onderzoeksgerecht kan oordelen dat de tenuitvoerlegging van de in de uitvaardigende lidstaat opgelegde straf op het grondgebied van de uitvoerende lidstaat niet door enig rechtmatig belang wordt gerechtvaardigd; hieruit volgt dat zelfs al stelt het onderzoeksgerecht vast dat de persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd een Belg is, het de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel niettemin kan toestaan indien het van oordeel is dat de tenuitvoerlegging van de in de uitvaardigende staat opgelegde straf op het grondgebied van de uitvoerende staat niet door enig rechtmatig belang wordt gerechtvaardigd (1). (1) HvJ 17 juli 2008, nr. C-66/08, Szymon Kozłowski, www.curia.europa.eu; Cass. 31 maart 2020, AR P.20.0350.N, AR P.20.0350.N, AC 2020, nr. 221; Cass. 27 februari 2018, AR P.18.0186.N, AC 2018, nr. 132; Cass. 1 december 2015, AR P.15.1501.N, AC 2015, nr. 719. Zie ook Zie H. SANDERS, Handboek Overleveringsrecht, Intersentia, 2011, 196; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Mechelen, 2013, nr. 216-217, p. 115-116 en S. DEWULF, Overlevering, in APR, Mechelen Kluwer 2020, nr. 132, p. 117-120.

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 4.6 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

18 februari 2025

P.25.0219.N

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.12

AC nr. ...

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAKOORD EN GERECHTELIJ

ALLERLEI

Allerlei - Sociale schulden - Hoofdelijke aansprakelijkheid - Betrokken persoon - Begrip

De betrokkenheid van een persoon in een faillissement met RSZ-schulden wordt louter afgeleid uit zijn hoedanigheid van bestuurder of zaakvoerder, de iure of de facto, ongeacht zijn rol in het ontstaan van de toestand van onvermogen of van de RSZ-schulden (1). (1) De bepaling van artikel 530, § 2, eerste lid, is thans opgenomen in artikel XX.226 Wetboek Economisch Recht.

- Art. 38, § 3octies, 8° Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers

- Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999

16 februari 2023

C.20.0526.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230216.1F.6](#)

AC nr. ...

BEGRIP. VEREISTEN VAN HET FAILLISSEMENT

Begrip - Vereisten van het faillissement - Vonnis van faillietverklaring - Hoger beroep - Vonnis van faillietverklaring - Beoordeling - Tijdstip - Latere omstandigheden - Inaanmerkingneming

In geval van hoger beroep tegen een vonnis dat de schuldenaar failliet heeft verklaard, moet de appelrechter beoordelen of de faillissementsvoorwaarden waren vervuld op het ogenblik dat de eerste rechter uitspraak heeft gedaan; omstandigheden die zich na het faillissement hebben voorgedaan, kunnen niet in aanmerking worden genomen, tenzij daaruit blijkt dat de schuldenaar op het ogenblik van de uitspraak van het vonnis van faillietverklaring de faillissementsvoorwaarden niet vervulde.

- Artt. XX.99, eerste lid, en XX.100 Wetboek van economisch recht

22 april 2021

C.20.0336.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210422.1F.5](#)

AC nr. ...

FOLTERING - ONMENSELIJKE BEHANDELING

- Foltering - Constitutionele bestanddelen - Materieel bestanddeel - Materiële handeling - Ernst van de materiële handeling - Criteria - Volledige minachting voor het individu - Intensiteit van het toegebrachte leed - Draagwijdte

Volgens artikel 417/1, 1°, Strafwetboek wordt onder foltering verstaan elke opzettelijke onmenselijke behandeling die hevige pijn of ernstig en vreselijk lichamenlijk of geestelijk lijden veroorzaakt en dat misdrijf vereist gewelddaden die gekenmerkt worden door de ernst van de handeling in zoverre de handeling getuigt van volledige minachting voor het individu, alsook door de hevigheid van het opzettelijk aan het slachtoffer toegebrachte leed; volgens artikel 417/1, 2°, Strafwetboek wordt onder onmenselijke behandeling verstaan elke behandeling waardoor een persoon opzettelijk ernstig geestelijk of lichamenlijk leed wordt toegebracht, onder meer om van hem inlichtingen te verkrijgen of bekentenissen af te dwingen of om hem te straffen, of om druk op hem of op derden uit te oefenen, of hem of derden te intimideren en dat misdrijf vereist een materiële handeling die uitgaat van een diepe minachting voor het individu en ernstig geestelijk of lichamenlijk leed veroorzaakt dat van een bijzondere intensiteit is maar dat niet de minimale drempel van foltering bereikt; uit die bepalingen volgt dat zowel het misdrijf foltering als het misdrijf onmenselijke behandeling gegrond zijn op de ernst van de materiële handeling, niet enkel omdat daardoor pijn wordt veroorzaakt, maar ook omdat die handeling een bijzondere minachting voor het individu uitdrukt (1). (1) Cass. 25 maart 2025, AR P.24.1647.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.6; Cass. 4 februari 2009, AR P.08.1776.F, AC 2009, nr. 82, RW 2009-2010, 1126 met noot S. DEWULF, "Foltering als misdrijf in het Belgisch strafrecht: bevestiging en afwijking van de internationaalrechtelijke principes".

- Art. 417/1, 1° en 2° Strafwetboek

- Art. 347bis, § 4, 2° Strafwetboek

1 april 2025

P.24.1602.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.5](#)

AC nr. ...

- Onmenselijke behandeling - Constitutionele bestanddelen - Materieel bestanddeel - Materiële handeling - Ernst van de materiële handeling - Criteria - Volledige minachting voor het individu - Intensiteit van het toegebrachte leed - Geen overschrijding van de minimale drempel van foltering - Draagwijdte

Volgens artikel 417/1, 1°, Strafwetboek wordt onder foltering verstaan elke opzettelijke onmenselijke behandeling die hevige pijn of ernstig en vreselijk lichamelijk of geestelijk lijden veroorzaakt en dat misdrijf vereist gewelddaden die gekenmerkt worden door de ernst van de handeling in zoverre de handeling getuigt van volledige minachting voor het individu, alsook door de hevigheid van het opzettelijk aan het slachtoffer toegebrachte leed; volgens artikel 417/1, 2°, Strafwetboek wordt onder onmenselijke behandeling verstaan elke behandeling waardoor een persoon opzettelijk ernstig geestelijk of lichamelijk leed wordt toegebracht, onder meer om van hem inlichtingen te verkrijgen of bekentenissen af te dwingen of om hem te straffen, of om druk op hem of op derden uit te oefenen, of hem of derden te intimideren en dat misdrijf vereist een materiële handeling die uitgaat van een diepe minachting voor het individu en ernstig geestelijk of lichamelijk leed veroorzaakt dat van een bijzondere intensiteit is maar dat niet de minimale drempel van foltering bereikt; uit die bepalingen volgt dat zowel het misdrijf foltering als het misdrijf onmenselijke behandeling gegrond zijn op de ernst van de materiële handeling, niet enkel omdat daardoor pijn wordt veroorzaakt, maar ook omdat die handeling een bijzondere minachting voor het individu uitdrukt (1). (1) Cass. 25 maart 2025, AR P.24.1647.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.6; Cass. 4 februari 2009, AR P.08.1776.F, AC 2009, nr. 82, RW 2009-2010, 1126 met noot S. DEWULF, "Foltering als misdrijf in het Belgisch strafrecht: bevestiging en afwijking van de internationaalrechtelijke principes".

- Art. 417/1, 1° en 2° Strafwetboek

- Art. 347bis, § 4, 2° Strafwetboek

1 april 2025

P.24.1602.N

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.5

AC nr. ...

GERECHTSKOSTEN

STRAFZAKEN

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Bijdrage aan het Begrotingsfonds Juridische tweedelijnsbijstand - Stuk waaruit de kosteloze rechtsbijstand blijkt - Gevolg

Uit artikel 4, § 3, Wet Bijdrage Juridische Tweedelijnsbijstand volgt dat indien de strafrechter vaststelt dat een beklaagde juridische tweedelijnsbestand geniet, hij die beklaagde niet kan veroordelen tot de betaling van een bijdrage aan het Fonds (1). (1) Cass. 5 september 2023, AR P.23.0791.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230905.2N.10; Cass. 9 mei 2023, AR P.23.0219.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230509.2N.2, T. Strafr. 2023, 239; GwH 25 juni 2020, arrest 94/2020, www.const-court.be; J. DECOKER, "En dan zijn er nog? De bijdragen, toeslagen en vergoedingen", T. Strafr. 2024, 46-51; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1570.

- Art. 4, § 3 Wet 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand

4 februari 2025

P.24.1655.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.5](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Beklaagde die niet wordt vervolgd voor feiten van autodiefstallen - Veroordeling tot de kosten verband houdende met de autodiefstallen - Stallingskosten - Draagwijdte - Gevolg - Beklaagde schuldig verklaard aan het misdrijf van bendevoorming met het oog op het plegen van autodiefstallen

Ingeval van een schuldigverklaring van een beklaagde aan het misdrijf van bendevoorming gericht op het plegen van autodiefstallen belet de omstandigheid dat de beklaagde niet zelf wordt vervolgd voor feiten van autodiefstallen de vaststelling niet dat de kosten die verband houden met de autodiefstallen zoals stallingskosten ook zijn veroorzaakt door het misdrijf van bendevoorming.

- Art. 50 Strafwetboek

18 oktober 2022

P.22.0913.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.17](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Geen strafvervolgning op initiatief van de burgerlijke partij - Veroordeling in eerste aanleg - Geen hoger beroep van de burgerlijke partij - Vrijspraak in tweede aanleg - Toewijzing van de gerechtskosten aan de burgerlijke partij - Grens

Uit artikel 162 Wetboek van Strafvordering volgt dat een burgerlijke partij die voor het vonnisgerecht niet rechtstreeks heeft gedagvaard of de strafvordering zelf niet op gang heeft gebracht, niet kan worden veroordeeld tot de kosten van de strafvordering.

- Art. 162 Wetboek van Strafvordering

25 februari 2025

P.24.1747.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.10](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Beklaagde schuldig verklaard aan het misdrijf van bendevoorming - Minder belangrijke rol van de beklaagde in de bende - Veroordeling tot de kosten veroorzaakt door de feiten van bendevoorming - Draagwijdte - Gevolg

Ingeval van een schuldigverklaring van een beklaagde aan het misdrijf van bendevorming belet de omstandigheid dat volgens de rechter de beklaagde in vergelijking met andere beklaagden een minder belangrijke rol heeft gespeeld in de bende niet de veroordeling van deze beklaagde tot alle kosten veroorzaakt door de feiten van bendevorming.

- Art. 50 Strafwetboek

18 oktober 2022

P.22.0913.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.17](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Geen strafvervolgning op initiatief van de burgerlijke partij - Veroordeling in eerste aanleg - Geen hoger beroep van de burgerlijke partij - Vrijspraak in tweede aanleg - Beslissing van onbevoegdheid wat betreft de burgerlijke vordering - Toewijzing van de gerechtskosten aan de burgerlijke partij - Grens

Uit artikel 162bis Wetboek van Strafvordering volgt dat een burgerlijke partij die voor het vonnisgerecht niet rechtstreeks heeft gedagvaard of zich niet bij de rechtstreekse dagvaarding van een andere burgerlijke partij heeft aangesloten en die tegen het beroepen vonnis, dat de beklaagde en de vrijwillig tussenkomende partij heeft veroordeeld tot betaling van een schadevergoeding aan de burgerlijke partij, zelf geen hoger beroep heeft ingesteld, niet kan worden veroordeeld tot de betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan de beklaagde en aan de vrijwillig tussenkomende partij; dat het appelgerecht zich na een vrijspraak van de beklaagde onbevoegd verklaart om kennis te nemen van de vordering van de burgerlijke partij tegen de beklaagde en tegen de vrijwillig tussenkomende partij, is daarbij niet relevant (1). (1) Cass. 22 september 2021, AR P.21.0442.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210922.2F.3, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.; Cass. 10 juni 2020, AR P.19.1043.N, AC 2020, nr. 385; Cass. 11 maart 2009, AR P.07.1778.F, AC 2009, nr. 192; GwH 18 december 2008, arrest 182/2008, GwH 18 februari 2010, arrest 11/2010, www.const-court.be.

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

25 februari 2025

P.24.1747.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.10](#)

AC nr. ...

GIJZELING

- Verzwarende omstandigheden - Foltering en onmenselijke behandeling - Materiële handeling - Ernst van de materiële handeling - Criteria - Veroorzaken van pijn - Uitdrukking van een bijzondere minachting voor het individu - Draagwijdte

Volgens artikel 417/1, 1°, Strafwetboek wordt onder foltering verstaan elke opzettelijke onmenselijke behandeling die hevige pijn of ernstig en vreselijk lichamenlijk of geestelijk lijden veroorzaakt en dat misdrijf vereist gewelddaden die gekenmerkt worden door de ernst van de handeling in zoverre de handeling getuigt van volledige minachting voor het individu, alsook door de hevigheid van het opzettelijk aan het slachtoffer toegebrachte leed; volgens artikel 417/1, 2°, Strafwetboek wordt onder onmenselijke behandeling verstaan elke behandeling waardoor een persoon opzettelijk ernstig geestelijk of lichamenlijk leed wordt toegebracht, onder meer om van hem inlichtingen te verkrijgen of bekentenissen af te dwingen of om hem te straffen, of om druk op hem of op derden uit te oefenen, of hem of derden te intimideren en dat misdrijf vereist een materiële handeling die uitgaat van een diepe minachting voor het individu en ernstig geestelijk of lichamenlijk leed veroorzaakt dat van een bijzondere intensiteit is maar dat niet de minimale drempel van foltering bereikt; uit die bepalingen volgt dat zowel het misdrijf foltering als het misdrijf onmenselijke behandeling gegrond zijn op de ernst van de materiële handeling, niet enkel omdat daardoor pijn wordt veroorzaakt, maar ook omdat die handeling een bijzondere minachting voor het individu uitdrukt (1). (1) Cass. 25 maart 2025, AR P.24.1647.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.6; Cass. 4 februari 2009, AR P.08.1776.F, AC 2009, nr. 82, RW 2009-2010, 1126 met noot S. DEWULF, "Foltering als misdrijf in het Belgisch strafrecht: bevestiging en afwijking van de internationaalrechtelijke principes".

- Art. 417/1, 1° en 2° Strafwetboek

- Art. 347bis, § 4, 2° Strafwetboek

1 april 2025

P.24.1602.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.5](#)

AC nr. ...

GRIFFIE - GRIFFIER

- Strafvordering - Verplichte vermeldingen in de rechterlijke uitspraak - Naam van de magistraat van het openbaar ministerie die aanwezig was bij de uitspraak - Proces-verbaal van de rechtszitting als aanvullende bron van informatie

Artikel 195, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering bepaalt weliswaar dat het vonnis de naam van de magistraat van het openbaar ministerie moet bevatten die bij de uitspraak tegenwoordig is geweest, maar die verplichting is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid; de naam van die magistraat kan ook blijken uit het proces-verbaal van de rechtszitting waarop het vonnis is uitgesproken.

- Art. 195, tweede lid, 1° Gerechtelijk Wetboek

4 februari 2025

P.24.1655.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.5](#)

AC nr. ...

GRONDWET

GRONDWET 1994 (ART. 1 TOT 99)

Art. 56 - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Door de behandeling met gesloten deuren gewaarborgde geheimhouding - Doel - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Door de inbeslagneming benadeelde persoon

De geheimhouding die gewaarborgd wordt door getuigen voor een parlementaire onderzoekscommissie te verhoren met gesloten deuren, heeft tot doel hun privé- en gezinsleven, hun eer en hun goede naam te beschermen; indien die belangen in het gedrang zouden worden gebracht, dienen die getuigen als naar recht te handelen en is het niet de taak van de Kamer van volksvertegenwoordigers om in de plaats van de benadeelden op te treden (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.12](#)

AC nr. ...

Art. 56 - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Door de behandeling met gesloten deuren gewaarborgde geheimhouding - Doel - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Door de inbeslagneming benadeelde persoon

De geheimhouding die gewaarborgd wordt door getuigen voor een parlementaire onderzoekscommissie te verhoren met gesloten deuren, heeft tot doel hun privé- en gezinsleven, hun eer en hun goede naam te beschermen; indien die belangen in het gedrang zouden worden gebracht, dienen die getuigen als naar recht te handelen en is het niet de taak van de Kamer van volksvertegenwoordigers om in de plaats van de benadeelden op te treden (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.1](#)

AC nr. ...

Art. 11 - Procedure tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Burgerlijke en strafrechtelijke procedures - Gelijkzijdigheid - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet - Geen discriminatie - Reden

Het Grondwettelijk Hof heeft geoordeeld dat het naast elkaar bestaan van de procedures van vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit bepaald in, enerzijds, artikel 23 WBN en, anderzijds, artikel 23/1, § 1, 1°, WBN, de artikelen 10 en 11 Grondwet niet schendt in zoverre, in het eerste geval, er geen enkele termijn is bepaald vanaf de verkrijging van de Belgische nationaliteit, terwijl, in het tweede geval, de feiten die een strafrechtelijke veroordeling hebben verantwoord binnen de tien jaar na die verkrijging moeten zijn gepleegd; het gebrek aan discriminatie vloeit met name voort uit het feit dat de personen die niet het voorwerp kunnen uitmaken van de procedure bij wege van vordering voor de correctionele rechter omdat de misdrijven werden gepleegd meer dan tien jaar na de verkrijging van de Belgische nationaliteit, niettemin het voorwerp kunnen uitmaken van de procedure bij wege van rechtsvordering voor een burgerlijke kamer van het hof van beroep, indien uit die misdrijven blijkt dat de dader ernstig is tekortgekomen aan zijn Belgische burgerplichten (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Artt. 23, 23/1, 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

8 maart 2023

P.22.0318.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230308.2F.2](#)

AC nr. ...

Art. 10 - Procedure tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Burgerlijke en strafrechtelijke procedures - Gelijkzijdigheid - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet - Geen discriminatie - Reden

Het Grondwettelijk Hof heeft geoordeeld dat het naast elkaar bestaan van de procedures van vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit bepaald in, enerzijds, artikel 23 WBN en, anderzijds, artikel 23/1, § 1, 1°, WBN, de artikelen 10 en 11 Grondwet niet schendt in zoverre, in het eerste geval, er geen enkele termijn is bepaald vanaf de verkrijging van de Belgische nationaliteit, terwijl, in het tweede geval, de feiten die een strafrechtelijke veroordeling hebben verantwoord binnen de tien jaar na die verkrijging moeten zijn gepleegd; het gebrek aan discriminatie vloeit met name voort uit het feit dat de personen die niet het voorwerp kunnen uitmaken van de procedure bij wege van vordering voor de correctionele rechter omdat de misdrijven werden gepleegd meer dan tien jaar na de verkrijging van de Belgische nationaliteit, niettemin het voorwerp kunnen uitmaken van de procedure bij wege van rechtsvordering voor een burgerlijke kamer van het hof van beroep, indien uit die misdrijven blijkt dat de dader ernstig is tekortgekomen aan zijn Belgische burgerplichten (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Artt. 23, 23/1, 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

8 maart 2023

P.22.0318.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230308.2F.2](#)

AC nr. ...

Art. 56 - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

Er bestaat geen enkele wettelijke grondslag voor de ontvankelijkheid van een cassatieberoep dat in de fase van het voorbereidend onderzoek wordt ingesteld door de Kamer van volksvertegenwoordigers en dat ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te krijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.12](#)

AC nr. ...

Art. 19 - Vrijheid van meningsuiting - Afweging van het recht op vrije meningsuiting met inbegrip van de persvrijheid tegenover het recht op eerbiediging van het privéleven - Criteria

De bepalingen van de artikelen 19 en 25, eerste lid, Grondwet en de artikelen 4, § 1, en 5, eerste lid, Wet Verwerking Persoonsgegevens 1992, in het bijzonder wanneer op grond daarvan het recht op vrije meningsuiting met inbegrip van de persvrijheid wordt afgewogen tegenover het recht op eerbiediging van het privéleven van degene ten aanzien waarvan persoonsgegevens worden verwerkt, dienen te worden toegepast in overeenstemming met de artikelen 8 en 10 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en dat Hof heeft met het oog op de onderlinge afweging van die belangen een aantal beoordelingscriteria vooropgesteld, zoals: - De bijdrage van de verwerking van de persoonsgegevens aan een debat van algemeen belang; - De vraag of degene wiens persoonsgegevens worden verwerkt al dan niet een publiek figuur is, dan wel door zijn gedrag heeft bijgedragen tot de miskening van de privacy waarop hij zich beroept; - De inhoud, de vorm en de impact van de publicatie; - De wijze en de plaats waarop de informatie is verkregen en de waarheidsgetrouwheid ervan (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 8 en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994

18 oktober 2022

P.22.0871.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.16](#)

AC nr. ...

Art. 60 - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

Er bestaat geen enkele wettelijke grondslag voor de ontvankelijkheid van een cassatieberoep dat in de fase van het voorbereidend onderzoek wordt ingesteld door de Kamer van volksvertegenwoordigers en dat ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te krijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.1](#)

AC nr. ...

Art. 10 - Procedure tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Burgerlijke en strafrechtelijke procedures - Gelijkijdigheid - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet - Geen discriminatie - Reden

Het Grondwettelijk Hof heeft geoordeeld dat het naast elkaar bestaan van de procedures van vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit bepaald in, enerzijds, artikel 23 WBN en, anderzijds, artikel 23/1, § 1, 1°, WBN, de artikelen 10 en 11 Grondwet niet schendt in zoverre, in het eerste geval, er geen enkele termijn is bepaald vanaf de verkrijging van de Belgische nationaliteit, terwijl, in het tweede geval, de feiten die een strafrechtelijke veroordeling hebben verantwoord binnen de tien jaar na die verkrijging moeten zijn gepleegd; het gebrek aan discriminatie vloeit met name voort uit het feit dat de personen die niet het voorwerp kunnen uitmaken van de procedure bij wege van vordering voor de correctionele rechter omdat de misdrijven werden gepleegd meer dan tien jaar na de verkrijging van de Belgische nationaliteit, niettemin het voorwerp kunnen uitmaken van de procedure bij wege van rechtsvordering voor een burgerlijke kamer van het hof van beroep, indien uit die misdrijven blijkt dat de dader ernstig is tekortgekomen aan zijn Belgische burgerplichten (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Artt. 23, 23/1, 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

8 maart 2023

P.22.0318.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230308.2F.2](#)

AC nr. ...

Art. 60 - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

Wanneer het onmiddellijk cassatieberoep van de Kamer van volksvertegenwoordigers ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te verkrijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden, kan een dergelijke grief op een later tijdstip worden onderzocht; indien die grief gegrond is, zou hieruit volgen dat de in beslag genomen stukken niet kunnen worden gebruikt in het kader van het onderzoek, dat op eigen risico en gevaar zal worden voortgezet, en zou iedere partij die door het gebruik van een dergelijk bewijs of van dergelijke aanwijzingen wordt benadeeld cassatieberoep moeten instellen tegen het eindarrest, voor zover het hierop gegrond zou zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.12](#)

AC nr. ...

Art. 60 - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

Wanneer het onmiddellijk cassatieberoep van de Kamer van volksvertegenwoordigers ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te verkrijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden, kan een dergelijke grief op een later tijdstip worden onderzocht; indien die grief gegrond is, zou hieruit volgen dat de in beslag genomen stukken niet kunnen worden gebruikt in het kader van het onderzoek, dat op eigen risico en gevaar zal worden voortgezet, en zou iedere partij die door het gebruik van een dergelijk bewijs of van dergelijke aanwijzingen wordt benadeeld cassatieberoep moeten instellen tegen het eindarrest, voor zover het hierop gegrond zou zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.1](#)

AC nr. ...

Art. 56 - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

Wanneer het onmiddellijk cassatieberoep van de Kamer van volksvertegenwoordigers ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te verkrijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden, kan een dergelijke grief op een later tijdstip worden onderzocht; indien die grief gegrond is, zou hieruit volgen dat de in beslag genomen stukken niet kunnen worden gebruikt in het kader van het onderzoek, dat op eigen risico en gevaar zal worden voortgezet, en zou iedere partij die door het gebruik van een dergelijk bewijs of van dergelijke aanwijzingen wordt benadeeld cassatieberoep moeten instellen tegen het eindarrest, voor zover het hierop gegrond zou zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.12](#)

AC nr. ...

Art. 56 - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

Wanneer het onmiddellijk cassatieberoep van de Kamer van volksvertegenwoordigers ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te verkrijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden, kan een dergelijke grief op een later tijdstip worden onderzocht; indien die grief gegrond is, zou hieruit volgen dat de in beslag genomen stukken niet kunnen worden gebruikt in het kader van het onderzoek, dat op eigen risico en gevaar zal worden voortgezet, en zou iedere partij die door het gebruik van een dergelijk bewijs of van dergelijke aanwijzingen wordt benadeeld cassatieberoep moeten instellen tegen het eindarrest, voor zover het hierop gegrond zou zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.1](#)

AC nr. ...

Art. 56 - Mogelijkheid tot onderzoek ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Draagwijdte - Relatief of absoluut karakter van de geheimhouding - Strafrechtelijk kort geding - Cassatieberoep

De behandeling met gesloten deuren en de hiermee gewaarborgde geheimhouding verzekeren de gewenste uitwerking van het parlementair onderzoek door de niet in het openbaar verhoorde personen vertrouwen te geven: de vraag of die geheimhouding absoluut of relatief is, kan zonder verlies aan belang of verlies van haar voorwerp worden onderzocht ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep, aangezien de hierover te wijzen beslissing de grenzen van het optreden van de onderzoeksrechter zal bepalen, welke in de marge van de voorrechten van het Parlement handelt (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.12](#)

AC nr. ...

Art. 60 - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

Er bestaat geen enkele wettelijke grondslag voor de ontvankelijkheid van een cassatieberoep dat in de fase van het voorbereidend onderzoek wordt ingesteld door de Kamer van volksvertegenwoordigers en dat ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te krijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.12](#)

AC nr. ...

Art. 10 - Artikel 11 - Tuchtvordering - Strafvordering - Onderscheid - Gevolg

De tuchtvordering strekt tot onderzoek of een beroepsbeoefenaar, zoals een arts, de regels van de plichtenleer heeft overschreden dan wel is tekortgekomen aan de eer of de waardigheid van zijn beroep; zij wordt uitgeoefend in het belang van de beroepsgroep en kan betrekking hebben op feiten die niet noodzakelijk het voorwerp uitmaken van een nauwkeurige definitie; ze kan aanleiding geven tot tuchtsancties die de beroepsbeoefenaar raken in de uitoefening van zijn beroep en worden uitgesproken door een orgaan dat eigen is aan het beroep; de strafvordering heeft daarentegen tot doel schendingen van de maatschappelijke orde te doen bestraffen en wordt uitgeoefend in het belang van de hele maatschappij; zij behoort tot de bevoegdheid van de strafrechter; zij kan enkel betrekking hebben op feiten die de wet op nauwkeurige wijze strafbaar stelt en, in geval van veroordeling, leiden tot wettelijk bepaalde straffen; hieruit volgt dat tuchtrechtelijk vervolgte beroepsbeoefenaars enerzijds en strafrechtelijk vervolgte personen anderzijds geen personen of categorieën van personen uitmaken die in een juridisch vergelijkbare situatie verkeren.

- Art. 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 10 De gecoördineerde Grondwet 1994

4 april 2025

D.22.0017.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250404.1N.5](#)

AC nr. ...

Art. 56 - Mogelijkheid tot onderzoek ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Draagwijdte - Relatief of absoluut karakter van de geheimhouding - Strafrechtelijk kort geding - Cassatieberoep

De behandeling met gesloten deuren en de hiermee gewaarborgde geheimhouding verzekeren de gewenste uitwerking van het parlementair onderzoek door de niet in het openbaar verhoorde personen vertrouwen te geven: de vraag of die geheimhouding absoluut of relatief is, kan zonder verlies aan belang of verlies van haar voorwerp worden onderzocht ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep, aangezien de hierover te wijzen beslissing de grenzen van het optreden van de onderzoeksrechter zal bepalen, welke in de marge van de voorrechten van het Parlement handelt (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.1](#)

AC nr. ...

Art. 33 - Gemeenten - Verordenende bevoegdheid - Intercommunale - Aard - Overdracht van de verordenende bevoegdheid

Overeenkomstig artikel 41, eerste lid, Grondwet worden de uitsluitend gemeentelijke belangen geregeld door de gemeenteraden; uit artikel 3 van de wet van 22 december 1986 betreffende de intercommunales volgt niet dat een intercommunale, waarvan de oprichting onder de dienstgewijze decentralisatie valt, wegens haar specifiek doel van gemeentelijk belang, over de verordenende bevoegdheid beschikt die de Grondwet, voor alles wat het gemeentelijk belang betreft, aan de gemeenten toekent (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 3 Wet 22 december 1986 betreffende de intercommunales
- Art. 41 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 33 De gecoördineerde Grondwet 1994

13 februari 2025

C.23.0228.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250213.1F.6](#)

AC nr. ...

Art. 10 - Verblijfsrecht - Vluchteling - Staatloze - Verschil in behandeling - Wettigheid

Het Grondwettelijk Hof heeft bij arrest nr. 1/2012 van 11 januari 2012 voor recht gezegd dat de Vreemdelingenwet de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt, in zoverre ze niet erin voorziet dat de staatloze die zijn nationaliteit onvrijwillig heeft verloren en die aantoonbaar dat hij geen wettelijke en duurzame verblijfstitel kan verkrijgen in een andere staat waarmee hij banden zou hebben, een verblijfsrecht heeft dat vergelijkbaar is met dat welke de vluchteling geniet op grond van artikel 49 van die wet.

- Art. 49 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

23 maart 2023

C.22.0243.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.8](#)

AC nr. ...

Art. 11 - Verblijfsrecht - Vluchteling - Staatloze - Verschil in behandeling - Wettigheid

Het Grondwettelijk Hof heeft bij arrest nr. 1/2012 van 11 januari 2012 voor recht gezegd dat de Vreemdelingenwet de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt, in zoverre ze niet erin voorziet dat de staatloze die zijn nationaliteit onvrijwillig heeft verloren en die aantoonbaar dat hij geen wettelijke en duurzame verblijfstitel kan verkrijgen in een andere staat waarmee hij banden zou hebben, een verblijfsrecht heeft dat vergelijkbaar is met dat welk de vluchteling geniet op grond van artikel 49 van die wet.

- Art. 49 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

23 maart 2023

C.22.0243.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.8](#)

AC nr. ...

Art. 11 - Procedure tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Burgerlijke en strafrechtelijke procedures - Gelijktijdigheid - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet - Geen discriminatie - Reden

Het Grondwettelijk Hof heeft geoordeeld dat het naast elkaar bestaan van de procedures van vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit bepaald in, enerzijds, artikel 23 WBN en, anderzijds, artikel 23/1, § 1, 1°, WBN, de artikelen 10 en 11 Grondwet niet schendt in zoverre, in het eerste geval, er geen enkele termijn is bepaald vanaf de verkrijging van de Belgische nationaliteit, terwijl, in het tweede geval, de feiten die een strafrechtelijke veroordeling hebben verantwoord binnen de tien jaar na die verkrijging moeten zijn gepleegd; het gebrek aan discriminatie vloeit met name voort uit het feit dat de personen die niet het voorwerp kunnen uitmaken van de procedure bij wege van vordering voor de correctionele rechter omdat de misdrijven werden gepleegd meer dan tien jaar na de verkrijging van de Belgische nationaliteit, niettemin het voorwerp kunnen uitmaken van de procedure bij wege van rechtsvordering voor een burgerlijke kamer van het hof van beroep, indien uit die misdrijven blijkt dat de dader ernstig is tekortgekomen aan zijn Belgische burgerplichten (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Artt. 23, 23/1, 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

8 maart 2023

P.22.0318.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230308.2F.2](#)

AC nr. ...

Art. 56 - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

Er bestaat geen enkele wettelijke grondslag voor de ontvankelijkheid van een cassatieberoep dat in de fase van het voorbereidend onderzoek wordt ingesteld door de Kamer van volksvertegenwoordigers en dat ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te krijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.1](#)

AC nr. ...

Art. 33 - Gemeenten - Verordenende bevoegdheid - Intercommunale - Aard - Overdracht van de verordenende bevoegdheid

Overeenkomstig artikel 41, eerste lid, Grondwet worden de uitsluitend gemeentelijke belangen geregeld door de gemeenteraden; uit artikel 3 van de wet van 22 december 1986 betreffende de intercommunales volgt niet dat een intercommunale, waarvan de oprichting valt onder de dienstgewijze decentralisatie, wegens haar specifiek doel van gemeentelijk belang, over de verordenende bevoegdheid beschikt die de Grondwet, voor alles wat het gemeentelijk belang betreft, aan de gemeenten toekent (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 3 Wet 22 december 1986 betreffende de intercommunales
- Art. 41 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 33 De gecoördineerde Grondwet 1994

13 februari 2025

C.23.0239.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250213.1F.1](#)

AC nr. ...

Art. 25 - Persvrijheid - Afweging van het recht op vrije meningsuiting met inbegrip van de persvrijheid tegenover het recht op eerbiediging van het privéleven - Criteria

De bepalingen van de artikelen 19 en 25, eerste lid, Grondwet en de artikelen 4, § 1, en 5, eerste lid, Wet Verwerking Persoonsgegevens 1992, in het bijzonder wanneer op grond daarvan het recht op vrije meningsuiting met inbegrip van de persvrijheid wordt afgewogen tegenover het recht op eerbiediging van het privéleven van degene ten aanzien waarvan persoonsgegevens worden verwerkt, dienen te worden toegepast in overeenstemming met de artikelen 8 en 10 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en dat Hof heeft met het oog op de onderlinge afweging van die belangen een aantal beoordelingscriteria vooropgesteld, zoals: -de bijdrage van de verwerking van de persoonsgegevens aan een debat van algemeen belang; -de vraag of degene wiens persoonsgegevens worden verwerkt al dan niet een publiek figuur is, dan wel door zijn gedrag heeft bijgedragen tot de miskenning van de privacy waarop hij zich beroept; -de inhoud, de vorm en de impact van de publicatie; -de wijze en de plaats waarop de informatie is verkregen en de waarheidsgetrouwheid ervan (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 8 en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994

18 oktober 2022

P.22.0871.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.16](#)

AC nr. ...

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE)

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Motiveringsplicht - Strafvuivering - Wet Strafvuivering - Strafvuiveringsrechtbank - Herroeping van een strafvuiveringsmodaliteit - Toekenning van een andere strafvuiveringsmodaliteit mits akkoord van de veroordeelde - Motivering van het al dan niet toekennen van de andere strafvuiveringsmodaliteit - Draagwijdte

Artikel 65, derde lid, Wet Strafvuering bepaalt dat de strafuitvoeringsrechtbank ingeval van herroeping van een strafuitvoeringsmodaliteit, mits akkoord van de veroordeelde, een andere strafuitvoeringsmodaliteit kan toekennen; indien de strafuitvoeringsrechtbank beslist tot de herroeping van de strafuitvoeringsmodaliteit en de veroordeelde aangaf akkoord te zijn met de toekenning van een andere strafuitvoeringsmodaliteit dan volgt uit artikel 149 Grondwet en uit artikel 65, derde lid, Wet Strafvuering dat de strafuitvoeringsrechtbank met opgave van redenen moet beslissen over het al dan niet toekennen van die andere strafuitvoeringsmodaliteit.

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 65, derde lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

1 april 2025

P.25.0363.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.22](#)

AC nr. ...

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Strafzaken - Verplichting om de conclusie te beantwoorden - Nieuwe in hoger beroep aangevoerde gegevens - Antwoord door verwijzing naar de redenen van de eerste rechter - Wettigheid

Wanneer voor het appelgerecht nieuwe middelen of nieuwe stukken worden aangevoerd, is de verwijzing in de beslissing in hoger beroep naar de in het beroepen vonnis vermelde redenen geen onregelmatige of ongeschikte motivering als die redenen tevens de verwerping van de aangevoerde nieuwe gegevens verantwoorden.

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

24 mei 2023

P.21.1042.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230524.2F.4](#)

AC nr. ...

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Strafzaken - Verplichting om de conclusie te beantwoorden - Cassatiemiddel dat het niet-beantwoorden van die conclusie aanvoert - Onnauwkeurigheid - Gevolg

Het middel dat de appelrechters verwijt niet op verweermiddelen te hebben geantwoord zonder de gegevens te verduidelijken die het hof van beroep niet in aanmerking zou hebben genomen, is onnauwkeurig en mitsdien niet ontvankelijk.

24 mei 2023

P.21.1042.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230524.2F.4](#)

AC nr. ...

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Strafzaken - Verplichting om de conclusie te beantwoorden - Draagwijdte

De rechter voldoet aan de verplichting om de vonnissen en arresten met redenen te omkleden en de conclusie van een partij te beantwoorden, wanneer de beslissing de feitelijke en juridische gegevens vermeldt op grond waarvan een vordering, een verweer of een exceptie wordt aangenomen of afgewezen; de rechter is niet verplicht om uitvoerig in te gaan op de argumenten van de partijen (1). (1) Cass. 7 juni 2017, AR P.17.0165.F, AC 2017, nr. 373; Cass. 24 september 2014, AR P.14.0915.F, AC 2014, nr. 551.

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

24 mei 2023

P.21.1042.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230524.2F.4](#)

AC nr. ...

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Motiveringsplicht - Antwoord op conclusie - Vormvereiste - Draagwijdte

Het middel dat tot staving van de grief volgens welke een vonnis of arrest de conclusie niet beantwoordt, een stelling formuleert en aanvoert dat de bestreden beslissing een andere stelling zou hebben beantwoord dan die welke in de conclusie werd verwoord en de daadwerkelijk aangevoerde stelling niet beantwoordt, voert een onwettigheid aan die geen verband houdt met de door artikel 149 Grondwet voorgeschreven vormvereiste.

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

20 april 2023

C.22.0325.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230420.1F.6](#)

AC nr. ...

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Verzoek om vervroegde invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering - Afwijzing - Reclasseringsplan met onvoldoende waarborgen - Motiveringsplicht

De kamer voor de bescherming van de maatschappij die een verzoek om een uitvoeringsmodaliteit van de internering afwijst omdat een reclasseringsplan onvoldoende waarborgen biedt, is niet verplicht te vermelden welk reclasseringsplan wel voldoende waarborgen biedt (1). (1) Zie Cass. 15 november 2016, AR P.16.1037.N, AC 2016, nr. 647, ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161115.8.

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

16 april 2025

P.25.0481.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250416.2N.26](#)

AC nr. ...

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 147 - Cassatiemiddel dat het Hof vraagt om zich in de berechting van de grond van de zaak te mengen - Schending van artikel 147 Grondwet - Niet-ontvankelijkheid van het middel

Het cassatiemiddel dat het Hof vraagt om zich in de berechting van de grond van de zaak te mengen, schendt artikel 147 Grondwet en is bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 16 oktober 2024, AR P.24.1379.F (arrest niet gepubliceerd); Cass. 20 juni 2012, AR P.12.0022.F (arrest niet gepubliceerd).

- Art. 147 De gecoördineerde Grondwet 1994

12 maart 2025

P.24.1689.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.5](#)

AC nr. ...

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Motiveringsplicht - Strafzaken - Artikel 6.1, EVRM - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Artikel 27, eerste en tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Oordeel van de rechter dat de door hem vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn niet zeer zwaarwichtig is - Geen specifiek en concreet ontwikkeld verweer - Omvang van de motivering - Vermelding van parameters waaruit kan worden afgeleid in welke gevallen de overschrijding van de redelijke termijn wel zeer zwaarwichtig is - Draagwijdte - Gevolg

Uit artikel 149 Grondwet volgt voor de rechter die oordeelt dat een door hem vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn niet zeer zwaarwichtig is, niet de verplichting om die beslissing nader met redenen te omkleden, behoudens bij een daartoe specifiek en concreet ontwikkeld verweer; evenmin is de rechter verplicht de parameters te vermelden waaruit zou kunnen worden afgeleid in welk geval de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn wel zeer zwaarwichtig zou zijn.

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

18 februari 2025

P.25.0154.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.10](#)

AC nr. ...

GRONDWETTELIJK HOF

- Prejudiciële vraag - Verplichting tot het stellen van de vraag - Grondwettelijk Hof dat reeds over een vraag met hetzelfde onderwerp uitspraak heeft gedaan - Gevolg

Krachtens artikel 26, § 2, tweede lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof is de prejudiciële verwijzing niet verplicht wanneer het Grondwettelijk Hof reeds uitspraak heeft gedaan over een vraag met een identiek onderwerp (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 26, § 2, tweede lid, 2° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

8 maart 2023

P.22.0318.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230308.2F.2](#)

AC nr. ...

- Vreemdelingen - Verblijfsrecht - Vluchteling - Staatloze - Verschil in behandeling - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Lacune - Bevoegdheid van de rechter

De rechter dient elke lacune in de wet in te vullen waarvan het Grondwettelijk Hof de ongrondwettigheid heeft vastgesteld, evenals elke lacune die voortvloeit uit het feit dat een wetsbepaling als ongrondwettig wordt aangemerkt wanneer hij deze kan verhelpen in het kader van de bestaande wetsbepalingen om de wet in overeenstemming te brengen met de artikelen 10 en 11 Grondwet (1). (1) Cass. 10 september 2021, AR C.20.0138.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210910.1F.5.

- Art. 49 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

23 maart 2023

C.22.0243.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.8](#)

AC nr. ...

- Prejudiciële vraag - Verplichting tot het stellen van de vraag - Grondwettelijk Hof dat reeds over een vraag met hetzelfde onderwerp uitspraak heeft gedaan - Gevolg

Krachtens artikel 26, § 2, tweede lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof is de prejudiciële verwijzing niet verplicht wanneer het Grondwettelijk Hof reeds uitspraak heeft gedaan over een vraag met een identiek onderwerp (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 26, § 2, tweede lid, 2° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

8 maart 2023

P.22.0318.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230308.2F.2](#)

AC nr. ...

HELING

- Moreel bestanddeel - Vermoeden

Het moreel bestanddeel van heling bestaat in de kennis die de dader had of moest hebben van de misdadige oorsprong van het goed (1); een sterk vermoeden van diefstal kan bijgevolg het moreel bestanddeel van heling opleveren wanneer de dader, ondanks zijn redenen om dat vermoeden te koesteren, aanvaardt om in het bezit te treden van het goed. (1) Zie Cass. 29 september 2010, AR P.10.0566.F, AC 2010, nr. 559; Cass. 13 september 2005, AR P.05.0372.N, AC 2005, nr. 425; Cass. 9 juni 1999, AR P.99.0231.F, AC 1999, nr. 504; A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, nr. 1269; M. L. CESONI en D. VANDERMEERSCH, "Le recel et le blanchiment", in Les infractions - vol. 1: les infractions contre les biens, o.l.v. H.D. BOSLY en Chr. DE VALKENEER, Larcier, 2de uitg., 2016, 579; J. SPREUTELS, Fr. ROGGEN, E. ROGER-FRANCE en J.-P. COLLIN, Droit pénal des affaires, Bruylant, 2de uitg., 2021, 742.

- Art. 505, eerste lid, 1° Strafwetboek

15 maart 2023

P.22.1532.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.1](#)

AC nr. ...

- Witwassen - Verbeurdverklaring per equivalent - Veroordeling van meerdere daders voor hetzelfde witwasmisdrijf - Bovengrens - Beginsel van het persoonlijk karakter van de straffen - Grens

Op grond van artikel 505, vijfde lid, Strafwetboek kan de rechter de verbeurdverklaring per equivalent van het voorwerp van een erin bedoeld witwasmisdrijf bevelen lastens meerdere daders die samen dat misdrijf hebben gepleegd (1), in zoverre de tenuitvoerlegging van die verbeurdverklaring het totale witgewassen vermogensvoordeel niet overschrijdt; hieruit volgt dat artikel 39 Strafwetboek en het algemeen rechtsbeginsel van het persoonlijk karakter van de straf niet van toepassing zijn op deze verbeurdverklaring. (1) Cass. 16 mei 2023, AR P.23.0020.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230516.2N.4, RW 2023-24, 1263; Cass. 12 januari 2022, AR P.21.0974.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.5, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.

- Art. 505, vijfde lid Strafwetboek

- Art. 42, 1° Strafwetboek

- Art. 39 Strafwetboek

25 februari 2025

P.24.1411.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2](#)

AC nr. ...

- Witwassen - Toepassing van de wetsbepalingen over de verbeurdverklaring van illegale vermogensvoordelen - Grens

De artikelen 42, 3°, en 43bis Strafwetboek zijn niet van toepassing op de verbeurdverklaring van het voorwerp van een witwasmisdrijf (1). (1) Cass. 16 mei 2023, AR P.23.0020.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230516.2N.4, RW 2023-24, 1263.

- Art. 505, tweede, derde en vierde lid Strafwetboek

- Art. 43bis Strafwetboek

- Art. 42, 3° Strafwetboek

25 februari 2025

P.24.1411.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2](#)

AC nr. ...

- Witwassen - Verbeurdverklaring - Veroordeling bij equivalent - Veroordeling van meerdere daders voor hetzelfde witwasmisdrijf - Verbod van een onredelijk zware straf - Criteria voor de vermindering van het bedrag van de verbeurdverklaring - Forfaitaire vermindering - Beoordeling - Wettigheidscontrole op de motieven door het Hof

Noch artikel 505, vijfde lid, Strafwetboek, noch enige andere bepaling of enig ander algemeen rechtsbeginsel verplicht de rechter die het bedrag van de verbeurdverklaring vermindert teneinde de veroordeelde geen onredelijk zware straf op te leggen, om die vermindering louter af te wegen tegen het persoonlijk aandeel van de veroordeelde in de bewezen verklaarde witwasmisdrijven; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar; hij kan daarbij onder meer rekening houden met de aard en de zwaarwichtigheid van de bewezen verklaarde feiten, de nagestreefde verrijking, de rol van de veroordeelde bij de feiten, zijn persoonlijkheid en zijn vermogenstoestand, zonder dat hij al die toetsingscriteria in zijn beoordeling moet betrekken (1); niet vereist is dat de rechter cijfermatig per veroordeelde en per bewezen verklaard feit motiveert waarom en in welke mate hij de lastens die veroordeelde bevolen verbeurdverklaring vermindert; de rechter kan de opgelegde verbeurdverklaring eveneens verminderen op een forfaitaire wijze die leidt tot eenzelfde verbeurdverklaard bedrag lastens elk van de veroordeelden; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (2). (1) Cass. 16 mei 2023, AR P.23.0020.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230516.2N.4; Cass. 28 juni 2022, AR P.22.0439.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220628.2N.7; Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0083.N, ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.2, AC 2018, nr. 176. (2) Over de verbeurdverklaring bij equivalent, en de raming van het illegaal vermogen, in geval van witwassen zie ook Cass. 31 december 2024, AR P.24.0883.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241231.2N.21; Cass. 16 mei 2023, AR P.23.0020.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230516.2N.4; Cass. 10 mei 2023, AR P.21.0876.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230510.2F.1, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, T. Strafr. 2024, 87 noot M. WALGRAEVE; Cass. 28 juni 2022, AR P.22.0439.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220628.2N.7; Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0083.N ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.2, AC 2018, nr. 176.

- Art. 505, vijfde lid Strafwetboek
- Art. 42, 1° Strafwetboek

25 februari 2025

P.24.1411.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2](#)

AC nr. ...

HERHALING

- Drugwet - Artikel 5 - Bijzondere herhaling - Voorwaarden

Uit de bepaling van artikel 5 Drugwet volgt dat de nieuwe overtreding moet zijn gepleegd voordat vijf jaar zijn verlopen vanaf de datum dat de eerdere veroordeling kracht van gewijsde heeft verkregen (1). (1) In deze zaak werd de beklaagde in eerste aanleg veroordeeld in staat van wettelijke herhaling, maar in beroep werd de bijzondere herhaling van artikel 5 Drugwet weerhouden. De problematiek die hier aan de orde is betreft de aanvangsdatum van de termijn van 5 jaar bedoeld in dat artikel, met name op het ogenblik van het definitief worden van de veroordeling waarop de herhaling wordt gebaseerd of, naar analogie met de wettelijke herhaling, vanaf het ondergaan of het verjaard zijn van de straf. Het Hof oordeelde reeds dat indien in drugzaken de bijzondere herhaling niet mogelijk is, de wettelijke herhaling nog steeds mogelijk blijft - zie Cass. 13 januari 2009, AR P.08.1626.N, AC 2006, nr. 26 maar contra Cass. 13 juni 2007, AR P.07.0608.F, AC 2007, nr. 324.AW

- Art. 5 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

11 maart 2025

P.24.1796.N

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.8

AC nr. ...

HOF VAN ASSISEN

EINDARREST

Eindarrest - Vaststelling in het arrest van veroordeling dat de redelijke termijn niet is overschreden - Draagwijdte - Verweer over de redelijke termijn gevoerd tijdens de preliminaire zitting - Middel in cassatie over de redelijke termijn alleen gericht tegen het arrest over de preliminaire zitting dat de strafvordering niet vervallen verklaart - Belang van de eiser in cassatie - Gevolg

Indien het arrest van veroordeling van het hof van assisen met betrekking tot de straftoemeting oordeelt dat geen sprake is van een overschrijding van de redelijke termijn, geeft het hof van assisen daarmee hoe dan ook te kennen dat er geen reden is tot het uitspreken van het verval van de strafvordering wegens een zeer zwaarwichtige miskennis van de redelijke termijn; het middel over het verval van de strafvordering wegens een zeer zwaarwichtige miskennis van de redelijke termijn dat alleen is gericht tegen het arrest van de voorzitter van het hof van assisen geveld na de preliminaire zitting derhalve niet tot cassatie leiden en is bij gebrek aan belang niet ontvankelijk (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

25 februari 2025

P.24.1506.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.1](#)

AC nr. ...

SAMENSTELLING VAN DE JURY EN VAN HET HOF

Samenstelling van de jury en van het hof - Tijdig opwerpen van nietigheden en gronden van verval of niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Zeer zwaarwichtige miskennis van de redelijke termijn als grond van verval - Geen vaststelling van de zeer zwaarwichtige miskennis - Gevolg voor de strafvordering

De rechter die oordeelt dat de duur van de strafvervolgung de redelijke termijn niet overschrijdt, geeft hierdoor noodzakelijk ook te kennen dat er geen reden is tot het uitspreken van het verval van de strafvordering bij toepassing van artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering wegens een zeer zwaarwichtige miskennis van de redelijke termijn (1). (1) Zie gelijklopende concl. OM.

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

25 februari 2025

P.24.1506.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.1](#)

AC nr. ...

HOGER BEROEP

BURGERLIJKE ZAKEN (HANDELSZAKEN EN SOCIALE ZAKEN INBEGREPEN)

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Incidenteel beroep - Toelaatbaarheid - Eerste processtuk - Begrip

Wanneer de eerste conclusie van de gedaagde in hoger beroep niet ambtshalve of op verzoek van de appellandant werd geweerd uit het debat, vormt deze het eerste processtuk in de zin van artikel 1054, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek.

- Art. 1054, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 747, § 4 Gerechtelijk Wetboek

16 januari 2025

C.24.0256.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250116.1F.5](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Toepassing - Criterium - Onmogelijkheid om twee beslissingen gezamenlijk ten uitvoer te leggen - Erfdienstbaarheid - Recht van doorgang

Het is niet materieel onmogelijk om de beslissing die de bewoner van een ingesloten erf de doorgang op een van de naburige percelen weigert en die welke hem de doorgang op een ander van die percelen weigert, gezamenlijk ten uitvoer te leggen; de omstandigheid dat die bewoner bijgevolg over geen enkel recht van doorgang naar zijn erf zou beschikken, maakt het geschil niet onsplitsbaar.

- Artt. 31 en 1053 Gerechtelijk Wetboek

20 april 2023

C.22.0302.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230420.1F.4](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Openbaar ministerie - Recht om hoger beroep aan te tekenen - Voorwaarde - Openbare orde - Begrip

Uit artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat het openbaar ministerie een ambtshalve vordering kan instellen telkens als er sprake is van een schending van een bepaling van openbare orde of van een bepaling die de openbare orde aanbelangt; de vereisten van de openbare orde die in de zin van die bepaling een dergelijke tussenkomst kunnen verantwoorden, houden in dat de openbare orde in het gedrang wordt gebracht door een feitelijke toestand die verholpen moet worden (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

23 maart 2023

C.22.0029.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.5](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Incidenteel beroep - Toelaatbaarheid - Voorwaarde

De gedaagde in hoger beroep moet zijn incidenteel beroep in de regel instellen in het eerste processtuk dat hij neerlegt na het tegen hem gerichte hoger beroep (1). (1) Cass. 26 januari 2024, AR C.22.0279.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240126.1F.1.

- Art. 1054, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

16 januari 2025

C.24.0256.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250116.1F.5](#)

AC nr. ...

STRAFZAKEN (DOUANE EN ACCIJNZEN INBEGREPEN)***Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Strafverzwaring - Eenparigheid - Hoofdgevangenisstraf met volledig uitstel van tenuitvoerlegging uitgesproken door de eerste rechter - Zelfde straf opgelegd door het appelgerecht maar met probatievoorwaarden voor het uitstel - Draagwijdte - Gevolg***

Artikel 211bis, tweede zin, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat om de in hoger beroep uitgesproken straffen te kunnen verzwaren eenstemmigheid is vereist en om te oordelen of er strafverzwaring is in de zin van deze bepaling moeten, indien de eerste rechter zowel een hoofdgevangenisstraf, een geldboete en een verval van het recht tot sturen heeft opgelegd en het appelgerecht eveneens een hoofdgevangenisstraf, een geldboete en een verval van het recht tot sturen oplegt, de uitgesproken hoofdgevangenisstraffen worden vergeleken en zijn de overige straffen zijn bij de beoordeling of er een strafverzwaring is in beginsel niet relevant; indien de eerste rechter en het appelgerecht eenzelfde hoofdgevangenisstraf opleggen en de eerste rechter voor die hoofdgevangenisstraf volledig uitstel van tenuitvoerlegging heeft verleend en het appelgerecht eveneens volledig uitstel van tenuitvoerlegging verleent voor eenzelfde proeftijd, maar daaraan probatievoorwaarden verbindt, legt het appelgerecht een zwaardere straf op in de zin van artikel 211bis, tweede zin, Wetboek van Strafvordering en kan het dit slechts doen mits wordt vastgesteld dat tot die strafverzwaring met eenparigheid van stemmen is beslist (1). (1) A. MONSIEURS, "De zwaarte van de straf volgens het Hof van Cassatie, het grondwettelijk Hof en het Europees hof voor de rechten van de Mens", NC 2008 (225) 240; P. VAN ROOIJ en W. YPERMAN, "De relatieve zwaarte van straffen: tijd om de gordiaanse knoop door te hakken?", T. Strafr. 32023/5, (275) 283.

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

1 april 2025

P.25.0166.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.25](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Artikel 215 Wetboek van Strafvordering - Evocatie - Hoger beroep van de beklaagde tegen een vonnis dat zijn verzet tegen een hem veroordelend verstekvonnis ontvankelijk verklaart en de heropening van het debat beveelt - Relatieve werking van het door de beklaagde aangetekende verzet - Draagwijdte - Gevolg

Uit de omstandigheid dat de toepassing van de in artikel 215 Wetboek van Strafvordering bedoelde evocatie ertoe leidt dat aan de beklaagde een aanleg wordt ontnomen, kan als zodanig niet worden afgeleid dat diens recht op een eerlijk proces of recht van verdediging zou zijn miskend; de loutere omstandigheid dat het appelgerecht na evocatie uitspraak doet over de grond van de zaak naar aanleiding van het hoger beroep van de beklaagde tegen een vonnis dat zijn verzet tegen een hem veroordelend verstekvonnis ontvankelijk verklaart en de heropening van het debat beveelt, houdt geen miskening in van de relatieve werking van het door de beklaagde aangetekende verzet (1). (1) Cass. 2 maart 2021, AR P.20.1057.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.22 met concl. OM.

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Artikel 215 Wetboek van Strafvordering - Evocatie - Hoger beroep tegen een vonnis dat een verzet ontvankelijk verklaart en vaststelt dat het verstek te wijten is aan de beklaagde - Rechter in hoger beroep die beslist dat het verstek wegens onregelmatigheid van de betekening van de dagvaarding niet aan de beklaagde te wijten is - Vernietiging of wijziging van het vonnis - Draagwijdte - Gevolg

Wanneer een beklaagde hoger beroep instelt tegen een vonnis dat geen uitspraak doet over de gegrondheid van de strafvordering maar louter oordeelt dat het verzet van de beklaagde tegen het hem bij verstek veroordelend vonnis ontvankelijk is en dat dit verstek aan hem te wijten was en dat voor het overige het debat heropent teneinde de zaak ten gronde te behandelen, is de rechter in hoger beroep die dat vonnis tenietdoet of wijzigt door te beslissen dat het verstek ingevolge de onregelmatigheid van de betekening van de dagvaarding niet aan de beklaagde te wijten was, bij toepassing van artikel 215 Wetboek van Strafvordering ertoe verplicht de zaak aan zich te trekken en te beslissen over de grond van de zaak en de rechter in hoger beroep vermag in dat geval de onregelmatigheid niet te herstellen door de zaak voor verdere behandeling ten gronde naar de eerste rechter te verwijzen (1). (1) Cass. 2 maart 2021, AR P.20.1057.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.22 met concl. OM.

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grievenschrift - Beperkte saisine van het appelgerecht - Draagwijdte van de akte van hoger beroep en het grievenschrift - Bepaling van de saisine aan de hand van het grievenschrift - Beslissingsonderdelen die onafscheidelijk zijn verbonden met de onderdelen aangehaald in het grievenschrift - Omvang van de saisine

Uit de artikelen 203, § 1, en 204, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en hun wetsgeschiedenis volgt dat de saisine van het appelgerecht in de eerste plaats wordt bepaald door de verklaring van hoger beroep en vervolgens binnen de door die verklaring bepaalde grenzen verder door de in het grievenformulier opgegeven grieven; uit die bepalingen volgt verder dat indien in de verklaring van hoger beroep wordt aangegeven dat het hoger beroep is gericht tegen alle beschikkingen van het beroepen vonnis en in het grievenformulier slechts bepaalde grieven worden opgegeven, de saisine van het appelgerecht is beperkt tot de in het grievenformulier vermelde beslissingsonderdelen, alsook tot de beslissingsonderdelen die daarmee onafscheidelijk zijn verbonden (1). (1) Zie Cass. 25 juni 2024, AR P.23.1511.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240625.2N.15; Cass. 30 april 2024, AR P.23.0814.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240430.2N.17; Cass. 13 februari 2024, AR P.23.1665.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240213.2N.6; Cass. 30 januari 2024, AR P.23.1344.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240130.2N.2; Cass. 1 december 2020, AR P.19.1024.N, ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.11, met concl. OM; Cass. 23 oktober 2019, AR P.19.0802.F, AC 2019, nr. 540; S. VAN OVERBEKE, Grievensstelsel en hoger beroep in strafzaken, Kluwer, 2022, 165-170; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, 2021, 1719-1720.

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

4 februari 2025

P.24.1638.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.6](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechters - Omvang - Feiten die het voorwerp van de aanhangigmaking vormen - Vaststelling - Herkwalificatie - Grens

In strafzaken kunnen de vonnisgerechten geen uitspraak doen over feiten die niet bij hen aanhangig zijn gemaakt en kunnen de appelrechters geen uitspraak doen over andere feiten dan die waarop de beslissing van de eerste rechter betrekking had; de strafrechter beoordeelt onaantastbaar, op basis van de gegevens van de beschikking tot verwijzing of van de dagvaarding en van het strafdossier, of de feiten die hij bewezen verklaart door eventueel hun kwalificatie te verbeteren met eerbiediging van het recht van verdediging, werkelijk degene zijn die het voorwerp vormen van de vervolging of waarop deze berust (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

22 januari 2025

P.24.0409.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Motivering van het arrest - Verplichting om de conclusie te beantwoorden - Nieuwe in hoger beroep aangevoerde gegevens - Antwoord door verwijzing naar de redenen van de eerste rechter - Wettigheid

Wanneer voor het appelgerecht nieuwe middelen of nieuwe stukken worden aangevoerd, is de verwijzing in de beslissing in hoger beroep naar de in het beroepen vonnis vermelde redenen geen onregelmatige of ongeschikte motivering als die redenen tevens de verwerping van de aangevoerde nieuwe gegevens verantwoorden.

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

24 mei 2023

P.21.1042.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230524.2F.4](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt - Omvang van de aanhangigmaking bij de rechters in hoger beroep - Gevolg

Overeenkomstig artikel 187, § 9, tweede lid, Wetboek van Strafvordering maakt het hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt, de grond van de zaak aanhangig bij de rechter in hoger beroep, ook al is er geen hoger beroep ingesteld tegen het bij verstek gewezen vonnis; krachtens die bepaling wordt de grond van de zaak aanhangig bij het appelgerecht, met als enige voorbehoud de relatieve werking van het verzet; artikel 204 Wetboek van Strafvordering betreft een bijzondere bepaling die de devolutieve werking van het hoger beroep bepaalt en dus niet van toepassing is wanneer het hoger beroep gericht is tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 187, § 9 Wetboek van Strafvordering

24 mei 2023

P.23.0067.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230524.2F.3](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Beroepen vonnis aangetast door een verschrijving - Verschrijving bij de precieze vermelding van het bedrag van de verbeurdverklaring - Verbetering in hoger beroep die de toestand van de beklaagde niet verzwart - (Geen) vereiste van eenstemmigheid

Aangezien de verschrijving een vergissing is waarvan de verbetering de in de verbeterde beslissing vastgelegde rechten niet wijzigt, verzwaren de appelrechters door een verschrijving met betrekking tot het precieze bedrag van de verbeurdverklaring bij equivalent te verbeteren, de toestand van de beklaagde niet en dienen zij bijgevolg niet met eenparige stemmen uitspraak te doen over dat punt.

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

22 januari 2025

P.24.1370.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.5](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grievenschrift - Beperkte saisine van het appelgerecht - Draagwijdte van de akte van hoger beroep en het grievenschrift - Bepaling van de saisine aan de hand van het grievenschrift - Grief die is beperkt tot de opgelegde hoofdstraf - Beoordeling van de bijkomende straffen als onafscheidelijk verbonden grief - Toelaatbaarheid

Indien een appelland in het grievenformulier als grief de met het beroepen vonnis opgelegde hoofdstraf vermeldt en dus aangeeft dat hij dat beslissingsonderdeel in hoger beroep wenst hervormd te zien, dan voert hij noodzakelijk ook een grief aan betreffende de aan de appelland opgelegde bijkomende straffen, die immers beslissingsonderdelen zijn die onafscheidbaar zijn van het beslissingsonderdeel betreffende de hoofdstraf (1); de omstandigheid dat de appelland in zijn grievenformulier uitdrukkelijk aangeeft dat hij enkel de hervorming wenst van de hoofdstraf en dus formeel geen grief aanvoert betreffende een bijkomende straf, laat niet toe anders te oordelen; het appelgerecht moet een dergelijke beperking in het grievenformulier buiten beschouwing laten. (1) Cass. 13 februari 2024, AR P.23.1665.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240213.2N.6.

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

4 februari 2025

P.24.1638.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.6](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep tegen een vonnis dat het verzet ongedaan verklaart - Grievenschrift - Toepasselijkheid - Draagwijdte - Gevolg

De bepaling van artikel 187, §9, Wetboek van Strafvordering houdt in dat het hoger beroep tegen een vonnis waarbij het verzet ongedaan wordt verklaard, van rechtswege het geschil in zijn geheel ter beoordeling voorlegt aan de appelrechter, met als enige beperking de relatieve werking van het verzet; hieruit volgt dat artikel 204 Wetboek van Strafvordering geen toepassing vindt in zoverre het hoger beroep het bij het verstekvonnis beoordeelde geschil beoogt, zodat de appellant niet moet preciseren welke zijn grieven zijn tegen dat vonnis, zoals in dat artikel wordt bepaald; indien een appellant toch een grievenschrift mocht indienen en hij vervolgens deels afstand mocht doen van die grieven, zijn die grieven en de afstand ervan zonder invloed op de saisine van het appelgerecht (1). (1) Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0618.N, AC 2018, nr. 127, RW 2017-18, 1657 met noot van S. VAN OVERBEKE, "Hoger beroep tegen een ongedaan verzet: het grievenschrift buiten spel"; contra de conclusies van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH bij Cass. 6 januari 2021, AR P.20.0028.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210106.2F.9? die voorstelde om te casseren op het ambtshalve middel van miskenning van artikel 204 Wetboek van Strafvordering. Aangezien er evenwel op een andere grond werd gecasseerd kan niet worden uitgemaakt of het Hof dit standpunt deelde.

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 187, § 9 Wetboek van Strafvordering

1 juni 2021

P.21.0471.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.18](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grievenschrift - Grief - Begrip

Een grief in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appellant van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming vraagt door het appelgerecht (1). (1) Cass. 11 oktober 2023, AR P.22.1491.F, ECLI:BE:CASS:2023:CONC.20231011.2F.14, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; Cass. 7 maart 2023, AR P.22.1478.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230307.2N.1, nr. 173; Cass. 7 december 2021, AR P.21.0740.N, AC 2021, nr. 775; Cass. 6 februari 2018, AR P.17.0457.N, AC 2018, nr. 75; Cass. 1 februari 2017, AR P.16.1100.F, AC 2017, nr. 78; Cass. 18 oktober 2016, AR P.16.0818.N, AC 2016, nr. 584, met concl. van advocaat-generaal A. WINANTS; S. VAN OVERBEKE, Grievenschrift en hoger beroep in strafzaken, Kluwer, 2022, 91-94; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, 2021, 1711-1713.

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

4 februari 2025

P.24.1638.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.6](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grievenschrift - Beperkte saisine van het appelgerecht - Draagwijdte van de akte van hoger beroep en het grievenschrift - Bepaling van de saisine aan de hand van het grievenschrift - Grief die is beperkt tot de opgelegde hoofdstraf -

Beoordeling van de bijkomende straffen als onafscheidelijk verbonden grief - Toelaatbaarheid

Indien een appelland in het grievenformulier als grief de met het beroepen vonnis opgelegde hoofdstraf vermeldt en dus aangeeft dat hij dat beslissingsonderdeel in hoger beroep wenst hervormd te zien, dan voert hij noodzakelijk ook een grief aan betreffende de aan de appelland opgelegde bijkomende straffen, die immers beslissingsonderdelen zijn die onafscheidbaar zijn van het beslissingsonderdeel betreffende de hoofdstraf (1); de omstandigheid dat de appelland in zijn grievenformulier uitdrukkelijk aangeeft dat hij enkel de hervorming wenst van de hoofdstraf en dus formeel geen grief aanvoert betreffende een bijkomende straf, laat niet toe anders te oordelen; het appelgerecht moet een dergelijke beperking in het grievenformulier buiten beschouwing laten. (1) Cass. 13 februari 2024, AR P.23.1665.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240213.2N.6.

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

4 februari 2025

P.24.1614.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.7](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grievenschrift - Grief - Begrip

Een grief in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appelland van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming vraagt door het appelgerecht (1). (1) Cass. 11 oktober 2023, AR P.22.1491.F, ECLI:BE:CASS:2023:CONC.20231011.2F.14 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH ; Cass. 7 maart 2023, AR P.22.1478.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230307.2N.1 ; Cass. 7 december 2021, AR P.21.0740.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211207.2N.5 ; Cass. 6 februari 2018, AR P.17.0457.N, AC 2018, nr. 75; Cass. 1 februari 2017, AR P.16.1100.F, AC 2017, nr. 78; Cass. 18 oktober 2016, AR P.16.0818.N, AC 2016, nr. 584, met concl. van advocaat-generaal A. WINANTS; S. VAN OVERBEKE, Grievenschrift en hoger beroep in strafzaken, Kluwer, 2022, 91-94; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, 2021, 1711-1713.

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

4 februari 2025

P.24.1614.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.7](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grievenschrift - Beperkte saisine van het appelgerecht - Draagwijdte van de akte van hoger beroep en het grievenchrift - Bepaling van de saisine aan de hand van het grievenchrift - Beslissingsonderdelen die onafscheidelijk zijn verbonden met de onderdelen aangehaald in het grievenchrift - Omvang van de saisine

Uit de artikelen 203, § 1, en 204, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en hun wetsgeschiedenis volgt dat de saisine van het appelgerecht in de eerste plaats wordt bepaald door de verklaring van hoger beroep en vervolgens binnen de door die verklaring bepaalde grenzen verder door de in het grievenformulier opgegeven grieven; uit die bepalingen volgt verder dat indien in de verklaring van hoger beroep wordt aangegeven dat het hoger beroep is gericht tegen alle beschikkingen van het beroepen vonnis en in het grievenformulier slechts bepaalde grieven worden opgegeven, de saisine van het appelgerecht is beperkt tot de in het grievenformulier vermelde beslissingsonderdelen, alsook tot de beslissingsonderdelen die daarmee onafscheidelijk zijn verbonden (1). (1) Zie Cass. 25 juni 2024, AR P.23.1511.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240625.2N.15; Cass. 30 april 2024, AR P.23.0814.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240430.2N.17; Cass. 13 februari 2024, AR P.23.1665.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240213.2N.6; Cass. 30 januari 2024, AR P.23.1344.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240130.2N.2; Cass. 1 december 2020, AR P.19.1024.N, AC 2020, nr. 732, met concl. OM; Cass. 23 oktober 2019, AR P.19.0802.F, AC 2019, nr. 540; S. VAN OVERBEKE, Grievenstelsel en hoger beroep in strafzaken, Kluwer, 2022, 165-170; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, 2021, 1719-1720.

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

4 februari 2025

P.24.1614.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.7](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Nauwkeurigheidsvereiste - Recht van de appellant om het strafrechtelijk dictum in zijn geheel aan te vechten - Grieven met betrekking tot alle telastleggingen - Gevolg

Artikel 204 Wetboek van Strafvordering ontzegt de beklaagde het recht niet om het strafrechtelijk dictum dat op hemzelf betrekking heeft in zijn geheel aan te vechten, door desnoods het voorwerp van zijn beroep op de rechtszitting te beperken, zoals artikel 206, zesde lid, Wetboek van Strafvordering dat toestaat; uit de omstandigheid dat een appellant vermeldt dat zijn grieven alle telastleggingen betreffen waarvoor hij werd veroordeeld, kan op zich niet worden afgeleid dat de grieven onnauwkeurig zijn of, bijgevolg, dat onmogelijk kan worden bepaald in welke mate de zaak bij het appelgerecht aanhangig is gemaakt.

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

15 februari 2023

P.22.1618.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.2](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Strafverzwaring - Eenparigheid - Hoofdgevangenisstraf met volledig uitstel van tenuitvoerlegging uitgesproken door de eerste rechter - Zelfde straf opgelegd door het appelgerecht maar met probatievoorwaarden voor het uitstel - Draagwijdte - Gevolg

Artikel 211bis, tweede zin, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat om de in hoger beroep uitgesproken straffen te kunnen verzwaren eenstemmigheid is vereist en om te oordelen of er strafverzwaring is in de zin van deze bepaling moeten, indien de eerste rechter zowel een hoofdgevangenisstraf, een geldboete en een verval van het recht tot sturen heeft opgelegd en het appelgerecht eveneens een hoofdgevangenisstraf, een geldboete en een verval van het recht tot sturen oplegt, de uitgesproken hoofdgevangenisstraffen worden vergeleken en zijn de overige straffen zijn bij de beoordeling of er een strafverzwaring is in beginsel niet relevant; indien de eerste rechter en het appelgerecht eenzelfde hoofdgevangenisstraf opleggen en de eerste rechter voor die hoofdgevangenisstraf volledig uitstel van tenuitvoerlegging heeft verleend en het appelgerecht eveneens volledig uitstel van tenuitvoerlegging verleent voor eenzelfde proeftijd, maar daaraan probatievoorwaarden verbindt, legt het appelgerecht een zwaardere straf op in de zin van artikel 211bis, tweede zin, Wetboek van Strafvordering en kan het dit slechts doen mits wordt vastgesteld dat tot die strafverzwaring met eenparigheid van stemmen is beslist (1). (1) A. MONSIEURS, " De zwaarte van de straf volgens het Hof van Cassatie, het grondwettelijk Hof en het Europees hof voor de rechten van de Mens", NC 2008 (225) 240; P. VAN ROOIJ en W. YPERMAN, "De relatieve zwaarte van straffen: tijd om de gordiaanse knoop door te hakken?", T. Strafr. 32023/5, (275) 283.

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

1 april 2025

P.25.0166.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.25](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt - (Geen) Verplichting de grieven op te geven - In het formulier aangekruiste grieven - Invloed

In geval van hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt, is de appelland niet verplicht de grieven te vermelden die hij tegen de beroepen beslissing opwerpt en heeft de omstandigheid dat hij niettemin één of meerdere vakjes heeft aangekruist op het grievenformulier geen invloed op de aanhangigmaking van de zaak bij het appelgerecht (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 187, § 9 Wetboek van Strafvordering

24 mei 2023

P.23.0067.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230524.2F.3](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Verdwijning van het grievenformulier om een reden buiten de wil van de appelland - Gevolg

Wanneer uit de rechtspleging blijkt dat de verplichting om het grievenformulier neer te leggen is nageleefd, maar dat het stuk, om een reden buiten de wil van de appelland, niet in het dossier voorkomt, kan de rechter hem met toepassing van artikel 204 Wetboek van Strafvordering niet van zijn beroep vervallen verklaren, met het risico dat hij hem aldus ten onrechte het recht van toegang tot de rechter zou ontzeggen; in dergelijk geval dient het appelgerecht na te gaan of het op grond van de vermeldingen in de akte van hoger beroep kan bepalen in welke mate de zaak bij hem aanhangig is gemaakt.

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

15 februari 2023

P.22.1618.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.2](#)

AC nr. ...

HUUR VAN DIENSTEN

- Bouw - Wet Breyne - Voorlopige oplevering - Tegensprekelijk geschrift of vermoedelijke oplevering - Proces-verbaal opgemaakt in het kader van een gerechtelijk deskundigenonderzoek - Voorwaarden - Onderzoek door de rechter

De rechter die de draagwijdte moet beoordelen van een proces-verbaal dat door een gerechtsdeskundige werd opgemaakt, moet onderzoeken of uit die vaststellingen van de gerechtsdeskundige de wil van de eiser blijkt om tot een voorlopige oplevering over te gaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 2, §§ 1 en 2, eerste en tweede lid KB 21 oktober 1971 houdende uitvoering van de wet van 9 juli 1971 tot regeling van de woningbouw en de verkoop van te bouwen of in aanbouw zijnde woningen

6 april 2023

C.22.0354.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230406.1F.3](#)

AC nr. ...

- Bouw - Wet Breyne - Voorlopige oplevering - Tegensprekelijk geschrift of vermoedelijke oplevering - Begrip - Voorwaarden

De voorlopige oplevering, of zij nu wordt vastgesteld in een tegensprekelijk geschrift dan wel wordt vermoed in de gevallen bedoeld in artikel 2 van het koninklijk besluit van 21 oktober 1971 houdende uitvoering van de wet van 9 juli 1971 tot regeling van de woningbouw en de verkoop van te bouwen of in aanbouw zijnde woningen, veronderstelt de wilsuiting van de koper of van de opdrachtgever om daartoe over te gaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 2, §§ 1 en 2, eerste en tweede lid KB 21 oktober 1971 houdende uitvoering van de wet van 9 juli 1971 tot regeling van de woningbouw en de verkoop van te bouwen of in aanbouw zijnde woningen

6 april 2023

C.22.0354.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230406.1F.3](#)

AC nr. ...

HUUR VAN GOEDEREN

PACHT

Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Pacht gesloten vóór de inwerkingtreding van de wet van 7 november 1988 - Einde - Voorwaarden

De verpachter kan een einde maken aan de pacht die vóór de inwerkingtreding van de wet van 7 november 1988 en voor minstens 27 jaar werd gesloten, om de exploitatie van het verpachte goed over te dragen aan de echtgenoot van zijn kind, ongeacht of die pacht is onderworpen aan de bepalingen van artikel 7 dan wel aan de bepalingen van artikel 8 Pachtwet (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 44 Wet 7 november 1988 tot wijziging van de wetgeving betreffende de pacht en de beperking van de pachtprizen
- Art. 8 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen
- Art. 7 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

27 april 2023

C.22.0304.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230427.1F.2](#)

AC nr. ...

INFORMATICA

- Misdrijf bedoeld in artikel 550bis § 2, Strafwetboek - Niet-toegestane toegang tot informaticagegevens - Begrip

Onder artikel 550bis, § 2, Strafwetboek valt niet degene die zich toegang verschaft tot gegevens die zijn opgenomen in een informaticasysteem waartoe hij toegangsbevoegdheid heeft, maar die deze bevoegdheid afwendt van de finaliteit ervan (1). (1) Cass. 24 januari 2017, AR P.16.0048.N, AC 2017, nr. 50.

- Art. 550bis, § 2 Strafwetboek

1 februari 2023

P.22.1095.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230201.2F.5](#)

AC nr. ...

- Misdrijf bedoeld in artikel 550bis § 2, Strafwetboek - Niet-toegestane toegang tot informaticagegevens - Begrip

Onder artikel 550bis, § 2, Strafwetboek valt niet degene die zich toegang verschaft tot gegevens die zijn opgenomen in een informaticasysteem waartoe hij toegangsbevoegdheid heeft, maar die deze bevoegdheid afwendt van de finaliteit ervan (1). (1) Cass. 24 januari 2017, AR P.16.0048.N, AC 2017, nr. 50.

- Art. 550bis, § 2 Strafwetboek

1 februari 2023

P.22.1095.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230104.2F.6](#)

AC nr. ...

INKOMSTENBELASTINGEN

AANSLAGPROCEDURE

Aanslagprocedure - Algemeen - Ontheffing - Nieuwe feiten of bescheiden - Begrip

Met het oog op de toepassing van artikel 376, § 1, WIB92, in de versie die van toepassing is, zijn enkel nieuwe feiten of bescheiden die welke een bewijs kunnen vormen dat nog niet eerder werd aangevoerd en dat de belastingplichtige niet heeft kunnen overleggen of aanvoeren vóór het verstrijken van de bezwaar- of beroepstermijnen.

- Art. 376, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

30 januari 2025

F.18.0146.F

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250130.1F.6

AC nr. ...

INTERNATIONALE VERDRAGEN

- Bilateraal investeringsverdrag - Arbitrage - Internationale arbitrage - Uitlegging van de verdragen - Goede trouw - Context - Voorwerp - Doel - Aanvullende uitleggingsmiddelen - Voorwaarden - Voorbeeld

Er kan een beroep worden gedaan op aanvullende uitleggingsmiddelen om de betekenis voortvloeiend uit de toepassing van artikel 31 van het Verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het verdragenrecht te bevestigen; de verwijzing naar de voorbereidende werken van het verdrag is hier een voorbeeld van (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 31 en 32 Verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het verdragenrecht

6 april 2023

C.22.0012.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230406.1F.6](#)

AC nr. ...

- Bilateraal investeringsverdrag - Arbitrage - Internationale arbitrage - Uitlegging van de verdragen - Goede trouw - Context - Voorwerp - Doel - Aanvullend uitleggingscriterium - Relevante regel van internationaal recht die van toepassing is op de betrekkingen tussen de partijen - Context van de diplomatieke betrekkingen tussen de staten - Gewoonteregel - Vaststelling van het mogelijk bestaan van een gewoonteregel waarin het gebrek aan diplomatieke bescherming van personen met een dubbele nationaliteit is vastgelegd - Draagwijdte

Wanneer de rechter wijst op "het gebrek aan diplomatieke bescherming van personen met een dubbele nationaliteit in het klassieke internationaal recht" en oordeelt dat die "volkenrechtelijke regel die de personen met een dubbele nationaliteit de diplomatieke bescherming ontzegt, past binnen de context waarin het litigieuze bilaterale investeringsverdrag werd gesloten", aangezien "een bilateraal investeringsverdrag per definitie past in het kader van de diplomatieke betrekkingen tussen de staten", waaruit volgens de rechtbank volgt dat de diplomatieke betrekkingen tussen de staten het algemeen kader vormen voor het sluiten van een bilateraal investeringsverdrag dat de bescherming van particuliere investeringen beoogt, kan hij oordelen dat deze gewoonteregel een relevante regel is in de zin van artikel 31, § 3, c), van het Verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het verdragenrecht (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 31, § 1, en 3, c) Verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het verdragenrecht

6 april 2023

C.22.0012.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230406.1F.6](#)

AC nr. ...

- Bilateraal investeringsverdrag tussen Frankrijk en de Republiek Mauritius - Arbitrage - Internationale arbitrage - Uitlegging van de verdragen - Goede trouw - Context - Voorwerp - Doel - Aanvullend uitleggingscriterium - Relevante regel van internationaal recht die van toepassing is op de betrekkingen tussen de partijen - EVRM en Eerste Aanvullend protocol EVRM - Toepassingsvoorwaarden

Hoewel het EVRM en het Eerste Aanvullend Protocol EVRM geen regels van internationaal recht zijn die op de partijen bij een verdrag van toepassing zijn, zoals in het geval van het bilateraal verdrag dat door Frankrijk en de Republiek Mauritius in 2010 werd gesloten, kan het litigieuze verdrag niet worden uitgelegd in het licht van het EVRM en van het Eerste Aanvullend Protocol EVRM, aangezien de Republiek Mauritius hierdoor niet is gebonden (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 31, § 1 en 3 Verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het verdragenrecht

JEUGDBESCHERMING

- Minderjarige vervolgd wegens een als misdrijf omschreven feit - Arrest van de jeugdkamer in hoger beroep dat de uithandengeving weigert en een berisping uitspreekt - Verstekarrest ten aanzien van de burgerrechtelijk aansprakelijk verklaarde moeder - Cassatieberoep van het openbaar ministerie tegen de minderjarige en zijn ouders - Cassatieberoep vóór het verstrijken van de gewone termijn van verzet - Voorbarig cassatieberoep

Artikel 424 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat, wanneer de beslissing bij verstek is gewezen en vatbaar is voor verzet, de termijn om cassatieberoep in te stellen een aanvang neemt bij het verstrijken van de termijn voor verzet; wanneer de gewone termijn om verzet aan te tekenen tegen het arrest van de jeugdkamer in hoger beroep dat de uithandengeving weigert, een berisping uitspreekt ten aanzien van de minderjarige en zijn ouders burgerrechtelijk aansprakelijk verklaart, ten aanzien van de moeder van de minderjarige niet was verstreken op het tijdstip dat het cassatieberoep werd ingesteld, is het cassatieberoep van het openbaar ministerie tegen de minderjarige en zijn ouders ten aanzien van die drie verweerders voorbarig (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 424 Wetboek van Strafvordering

15 maart 2023

P.23.0026.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.23](#)

AC nr. ...

- Als misdrijf omschreven feit - Minderjarigheid op het ogenblik van de feiten - Feitelijke beoordeling - Toepassing van de bewijsregels in strafzaken - Niet-begeleide minderjarige vreemdeling - Identificatiebevoegdheid van de dienst Voogdij - Invloed

De aan de dienst Voogdij verleende identificatiebevoegdheid, krachtens welke die instelling door middel van een medisch onderzoek kan doen nagaan of de persoon al dan niet minstens achttien jaar oud is, sluit de bevoegdheid van de strafgerichten niet uit om in feite te beoordelen of de door een inverdenkinggestelde of beklaagde aangevoerde minderjarigheid is aangetoond; die gerichten beslissen hierover zonder dat de wet een bijzonder bewijsmiddel vereist (1). (1) Cass. 4 mars 2010, RG P.10.0325.F, Pas. 2010, n° 151.

- Artt. 3 en 6 Wet 24 december 2002 tot wijziging van de vennootschapsregeling inzake inkomstenbelastingen en tot instelling van een systeem van voorafgaande beslissingen in fiscale zaken

12 april 2023

P.23.0466.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230412.2F.2](#)

AC nr. ...

- Jeugdrechtbanken - Minderjarige vervolgd wegens een als misdrijf omschreven feit - Procedure tot uithandengeving - Recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht - Toepassing

Artikel 6.1 EVRM dat voor eenieder het recht waarborgt op de behandeling van zijn zaak binnen een redelijke termijn door een rechterlijke instantie die beslist over de gegrondheid van een tegen hem ingestelde strafvervolging, is van toepassing op een procedure tot plaatsing van een minderjarige in een gesloten instelling voor minderjarige delinquenten of wanneer zijn toestand substantieel wordt aangetast door de maatregelen die in het kader van de tegen hem ingestelde strafvordering zijn genomen als gevolg van het feit dat de jeugdrechtbank uitspraak heeft moeten doen over een verzoek tot uithandengeving (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

15 maart 2023

P.23.0026.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.23](#)

AC nr. ...

- Jeugdrechtbanken - Minderjarige vervolgd wegens een als misdrijf omschreven feit - Procedure tot uithandengeving - Recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht - Aanvang van de termijn - In aanmerking te nemen tijdvak

Het tijdvak dat uit het oogpunt van de door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde redelijke termijn in aanmerking moet worden genomen, gaat in op het tijdstip waarop de strafvervolgning tegen de minderjarige die ervan wordt verdacht een als misdrijf omschreven feit te hebben gepleegd, wordt ingeleid in de zin van dat artikel (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

15 maart 2023

P.23.0026.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.23](#)

AC nr. ...

KORT GEDING

- Strafrechtelijk kort geding - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

Er bestaat geen enkele wettelijke grondslag voor de ontvankelijkheid van een cassatieberoep dat in de fase van het voorbereidend onderzoek wordt ingesteld door de Kamer van volksvertegenwoordigers en dat ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te krijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61 quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.12](#)

AC nr. ...

- Strafrechtelijk kort geding - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Door de inbeslagneming benadeelde persoon

De geheimhouding die gewaarborgd wordt door getuigen voor een parlementaire onderzoekscommissie te verhoren met gesloten deuren, heeft tot doel hun privé- en gezinsleven, hun eer en hun goede naam te beschermen; indien die belangen in het gedrang zouden worden gebracht, dienen die getuigen als naar recht te handelen en is het niet de taak van de Kamer van volksvertegenwoordigers om in de plaats van de benadeelden op te treden (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.12](#)

AC nr. ...

- Strafrechtelijk kort geding - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

Wanneer het onmiddellijk cassatieberoep van de Kamer van volksvertegenwoordigers ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te verkrijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden, kan een dergelijke grief op een later tijdstip worden onderzocht; indien die grief gegrond is, zou hieruit volgen dat de in beslag genomen stukken niet kunnen worden gebruikt in het kader van het onderzoek, dat op eigen risico en gevaar zal worden voortgezet, en zou iedere partij die door het gebruik van een dergelijk bewijs of van dergelijke aanwijzingen wordt benadeeld cassatieberoep moeten instellen tegen het eindarrest, voor zover het hierop gegrond zou zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.1](#)

AC nr. ...

- Strafrechtelijk kort geding - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

Wanneer het onmiddellijk cassatieberoep van de Kamer van volksvertegenwoordigers ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te verkrijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden, kan een dergelijke grief op een later tijdstip worden onderzocht; indien die grief gegrond is, zou hieruit volgen dat de in beslag genomen stukken niet kunnen worden gebruikt in het kader van het onderzoek, dat op eigen risico en gevaar zal worden voortgezet, en zou iedere partij die door het gebruik van een dergelijk bewijs of van dergelijke aanwijzingen wordt benadeeld cassatieberoep moeten instellen tegen het eindarrest, voor zover het hierop gegrond zou zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.12](#)

AC nr. ...

- Strafrechtelijk kort geding - Door een derde bij de vervolging aangewend rechtsmiddel - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep door de derde-benadeelde - Ontvankelijkheid

Artikel 420 Wetboek van Strafvordering maakt geen onderscheid naargelang van de hoedanigheid van de persoon die het in artikel 61quater van dat wetboek bepaalde rechtsmiddel heeft ingesteld; uit geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel volgt dat er moet worden voorzien in een afwijking van de verbodsregel van het onmiddellijk cassatieberoep in geval van een niet-definitieve beslissing in het voordeel van degene die beweert dat hij een derde bij de vervolging is en dat de verplichting om het cassatieberoep uit te stellen het geheel ondoeltreffend maakt (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 61quater en 420 Wetboek van Strafvordering

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.12](#)

AC nr. ...

- Strafrechtelijk kort geding - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

Er bestaat geen enkele wettelijke grondslag voor de ontvankelijkheid van een cassatieberoep dat in de fase van het voorbereidend onderzoek wordt ingesteld door de Kamer van volksvertegenwoordigers en dat ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te krijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.1](#)

AC nr. ...

- Strafrechtelijk kort geding - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Door de inbeslagneming benadeelde persoon

De geheimhouding die gewaarborgd wordt door getuigen voor een parlementaire onderzoekscommissie te verhoren met gesloten deuren, heeft tot doel hun privé- en gezinsleven, hun eer en hun goede naam te beschermen; indien die belangen in het gedrang zouden worden gebracht, dienen die getuigen als naar recht te handelen en is het niet de taak van de Kamer van volksvertegenwoordigers om in de plaats van de benadeelden op te treden (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.1](#)

AC nr. ...

- Strafrechtelijk kort geding - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Draagwijdte - Relatief of absoluut karakter van de geheimhouding - Strafrechtelijk

kort geding - Cassatieberoep - Mogelijkheid tot onderzoek ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep

De behandeling met gesloten deuren en de hiermee gewaarborgde geheimhouding verzekeren de gewenste uitwerking van het parlementair onderzoek door de niet in het openbaar verhoorde personen vertrouwen te geven: de vraag of die geheimhouding absoluut of relatief is, kan zonder verlies aan belang of verlies van haar voorwerp worden onderzocht ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep, aangezien de hierover te wijzen beslissing de grenzen van het optreden van de onderzoeksrechter zal bepalen, welke in de marge van de voorrechten van het Parlement handelt (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.1](#)

AC nr. ...

- Strafrechtelijk kort geding - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Draagwijdte - Relatief of absoluut karakter van de geheimhouding - Strafrechtelijk kort geding - Cassatieberoep - Mogelijkheid tot onderzoek ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep

De behandeling met gesloten deuren en de hiermee gewaarborgde geheimhouding verzekeren de gewenste uitwerking van het parlementair onderzoek door de niet in het openbaar verhoorde personen vertrouwen te geven: de vraag of die geheimhouding absoluut of relatief is, kan zonder verlies aan belang of verlies van haar voorwerp worden onderzocht ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep, aangezien de hierover te wijzen beslissing de grenzen van het optreden van de onderzoeksrechter zal bepalen, welke in de marge van de voorrechten van het Parlement handelt (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.12](#)

AC nr. ...

- Strafrechtelijk kort geding - Door een derde bij de vervolging aangewend rechtsmiddel - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep door de derde-benadeelde - Ontvankelijkheid

Artikel 420 Wetboek van Strafvordering maakt geen onderscheid naargelang van de hoedanigheid van de persoon die het in artikel 61quater van dat wetboek bepaalde rechtsmiddel heeft ingesteld; uit geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel volgt dat er moet worden voorzien in een afwijking van de verbodsregel van het onmiddellijk cassatieberoep in geval van een niet-definitieve beslissing in het voordeel van degene die beweert dat hij een derde bij de vervolging is en dat de verplichting om het cassatieberoep uit te stellen het geheel ondoeltreffend maakt (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 61quater en 420 Wetboek van Strafvordering

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.1](#)

AC nr. ...

MACHTEN

RECHTERLIJKE MACHT

Rechterlijke macht - Vreemdelingen - Toegang tot het grondgebied - Individuele beslissing - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Vernietiging - Fout van de Staat - Vergoeding van de veroorzaakte schade - Subjectief recht - Bevoegdheid - Hoven en rechtbanken van de rechterlijke orde - Grenzen

De artikelen 39/1, § 1, tweede lid, en 39/2, § 2, Vreemdelingenwet wijken niet af van de rechtsmacht, die de hoven en rechtbanken van de rechterlijke orde putten uit artikel 144 Grondwet, over de geschillen betreffende de burgerlijke subjectieve rechten, zoals die welke betrekking hebben op de vergoeding van de door een fout van de Staat veroorzaakte schade, ook al wordt de vergoeding gevorderd in natura, in de vorm van een verblijfstitel; de rechtsmacht van de hoven en rechtbanken over een geschil betreffende een dergelijk subjectief burgerlijk recht wordt niet aangetast door de omstandigheid dat het verblijfsrecht van de vreemdeling een politiek recht is of dat de erkenning van de verblijfstitel door de administratieve overheid zou afhangen van haar discretionaire beoordeling van de evenredigheid van de maatregel (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 39/2, § 2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 39/1, § 1, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994

9 januari 2025

C.23.0341.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250109.1F.2](#)

AC nr. ...

SCHEIDING DER MACHTEN

Scheiding der machten - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

Wanneer het onmiddellijk cassatieberoep van de Kamer van volksvertegenwoordigers ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te verkrijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden, kan een dergelijke grief op een later tijdstip worden onderzocht; indien die grief gegrond is, zou hieruit volgen dat de in beslag genomen stukken niet kunnen worden gebruikt in het kader van het onderzoek, dat op eigen risico en gevaar zal worden voortgezet, en zou iedere partij die door het gebruik van een dergelijk bewijs of van dergelijke aanwijzingen wordt benadeeld cassatieberoep moeten instellen tegen het eindarrest, voor zover het hierop gegrond zou zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

Scheiding der machten - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

Er bestaat geen enkele wettelijke grondslag voor de ontvankelijkheid van een cassatieberoep dat in de fase van het voorbereidend onderzoek wordt ingesteld door de Kamer van volksvertegenwoordigers en dat ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te krijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

Scheiding der machten - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

Er bestaat geen enkele wettelijke grondslag voor de ontvankelijkheid van een cassatieberoep dat in de fase van het voorbereidend onderzoek wordt ingesteld door de Kamer van volksvertegenwoordigers en dat ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te krijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

Scheiding der machten - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

Wanneer het onmiddellijk cassatieberoep van de Kamer van volksvertegenwoordigers ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te verkrijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden, kan een dergelijke grief op een later tijdstip worden onderzocht; indien die grief gegrond is, zou hieruit volgen dat de in beslag genomen stukken niet kunnen worden gebruikt in het kader van het onderzoek, dat op eigen risico en gevaar zal worden voortgezet, en zou iedere partij die door het gebruik van een dergelijk bewijs of van dergelijke aanwijzingen wordt benadeeld cassatieberoep moeten instellen tegen het eindarrest, voor zover het hierop gegrond zou zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.12](#)

AC nr. ...

WETGEVENDE MACHT

Wetgevende macht - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

Wanneer het onmiddellijk cassatieberoep van de Kamer van volksvertegenwoordigers ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te verkrijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden, kan een dergelijke grief op een later tijdstip worden onderzocht; indien die grief gegrond is, zou hieruit volgen dat de in beslag genomen stukken niet kunnen worden gebruikt in het kader van het onderzoek, dat op eigen risico en gevaar zal worden voortgezet, en zou iedere partij die door het gebruik van een dergelijk bewijs of van dergelijke aanwijzingen wordt benadeeld cassatieberoep moeten instellen tegen het eindarrest, voor zover het hierop gegrond zou zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.12](#)

AC nr. ...

Wetgevende macht - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

Wanneer het onmiddellijk cassatieberoep van de Kamer van volksvertegenwoordigers ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te verkrijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden, kan een dergelijke grief op een later tijdstip worden onderzocht; indien die grief gegrond is, zou hieruit volgen dat de in beslag genomen stukken niet kunnen worden gebruikt in het kader van het onderzoek, dat op eigen risico en gevaar zal worden voortgezet, en zou iedere partij die door het gebruik van een dergelijk bewijs of van dergelijke aanwijzingen wordt benadeeld cassatieberoep moeten instellen tegen het eindarrest, voor zover het hierop gegrond zou zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.1](#)

AC nr. ...

Wetgevende macht - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Door de behandeling met gesloten deuren gewaarborgde geheimhouding - Doel - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Door de inbeslagneming benadeelde persoon

De geheimhouding die gewaarborgd wordt door getuigen voor een parlementaire onderzoekscommissie te verhoren met gesloten deuren, heeft tot doel hun privé- en gezinsleven, hun eer en hun goede naam te beschermen; indien die belangen in het gedrang zouden worden gebracht, dienen die getuigen als naar recht te handelen en is het niet de taak van de Kamer van volksvertegenwoordigers om in de plaats van de benadeelden op te treden (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.12](#)

AC nr. ...

Wetgevende macht - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Draagwijdte - Relatief of absoluut karakter van de geheimhouding - Strafrechtelijk kort geding - Cassatieberoep - Mogelijkheid tot onderzoek ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep

De behandeling met gesloten deuren en de hiermee gewaarborgde geheimhouding verzekeren de gewenste uitwerking van het parlementair onderzoek door de niet in het openbaar verhoorde personen vertrouwen te geven: de vraag of die geheimhouding absoluut of relatief is, kan zonder verlies aan belang of verlies van haar voorwerp worden onderzocht ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep, aangezien de hierover te wijzen beslissing de grenzen van het optreden van de onderzoeksrechter zal bepalen, welke in de marge van de voorrechten van het Parlement handelt (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.12](#)

AC nr. ...

Wetgevende macht - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

Er bestaat geen enkele wettelijke grondslag voor de ontvankelijkheid van een cassatieberoep dat in de fase van het voorbereidend onderzoek wordt ingesteld door de Kamer van volksvertegenwoordigers en dat ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te krijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.1](#)

AC nr. ...

Wetgevende macht - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

Er bestaat geen enkele wettelijke grondslag voor de ontvankelijkheid van een cassatieberoep dat in de fase van het voorbereidend onderzoek wordt ingesteld door de Kamer van volksvertegenwoordigers en dat ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te krijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.12](#)

AC nr. ...

Wetgevende macht - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Door de behandeling met gesloten deuren gewaarborgde geheimhouding - Doel - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Door de inbeslagneming benadeelde persoon

De geheimhouding die gewaarborgd wordt door getuigen voor een parlementaire onderzoekscommissie te verhoren met gesloten deuren, heeft tot doel hun privé- en gezinsleven, hun eer en hun goede naam te beschermen; indien die belangen in het gedrang zouden worden gebracht, dienen die getuigen als naar recht te handelen en is het niet de taak van de Kamer van volksvertegenwoordigers om in de plaats van de benadeelden op te treden (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.1](#)

AC nr. ...

Wetgevende macht - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Draagwijdte - Relatief of absoluut karakter van de geheimhouding - Strafrechtelijk kort geding - Cassatieberoep - Mogelijkheid tot onderzoek ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep

De behandeling met gesloten deuren en de hiermee gewaarborgde geheimhouding verzekeren de gewenste uitwerking van het parlementair onderzoek door de niet in het openbaar verhoorde personen vertrouwen te geven: de vraag of die geheimhouding absoluut of relatief is, kan zonder verlies aan belang of verlies van haar voorwerp worden onderzocht ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep, aangezien de hierover te wijzen beslissing de grenzen van het optreden van de onderzoeksrechter zal bepalen, welke in de marge van de voorrechten van het Parlement handelt (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.1](#)

AC nr. ...

MAKELAAR

- Vastgoedmakelaar - Tucht sanctie - Herinschrijving tableau - Eerherstel

Een geschrapte vastgoedmakelaar kan, na het verstrijken van een termijn van vijf jaar nadat hem bij definitieve beslissing de tucht sanctie van schrapping werd opgelegd, een aanvraag tot eerherstel indienen; zolang hem voor de schrapping geen eerherstel is verleend, kan hij niet opnieuw op het tableau van vastgoedmakelaars worden ingeschreven.

- Art. 62, §§ 1 en 2 KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars

- Art. 14, § 1 Wet 11 februari 2013 houdende organisatie van het beroep van vastgoedmakelaar

- Art. 5, § 1, tweede lid Wet 11 februari 2013 houdende organisatie van het beroep van vastgoedmakelaar

4 april 2025

D.24.0005.N

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250404.1N.8

AC nr. ...

MILIEURECHT

- Herstel van de plaats in de vorige staat - Administratieve procedure - Termijn om de beslissing te nemen - Aanvang

De termijn van driehonderdvijfenzestig dagen, bepaald in het oude artikel D.163, zesde lid, Milieuwetboek (1), waarbinnen de sanctionerend ambtenaar het herstel van de plaats in de vorige staat kan opleggen indien de procureur des Konings beslist om niet te vervolgen of verzuimt zijn beslissing binnen de gestelde termijn ter kennis te brengen, begint niet, volgens de bewoordingen zelf van de decretale bepaling die het invoert, te lopen vanaf de datum waarop het wanbedrijf werd vastgesteld maar vanaf de – in voorkomend geval daaropvolgende – datum van het proces-verbaal waarin het is opgenomen (2). (1) In de versie die van toepassing was op de feiten, die werden gepleegd op 14 mei 2019, dus vóór de wijziging ervan door artikel 109 van het decreet van 17 december 2020 houdende de algemene uitgavenbegroting van het Waalse Gewest voor het begrotingsjaar 2021 (dat krachtens artikel 214 van deze wet van kracht werd op 1 januari 2021), hierna door artikel 104 van het decreet van 22 december 2021 houdende de algemene uitgavenbegroting van het Waalse Gewest voor het begrotingsjaar 2022 (dat krachtens artikel 250 van dit decreet van kracht werd op 1 januari 2022), en de vervanging ervan door artikel 1 van het decreet van 6 mei 2019 betreffende milieudelinquentie (dat op 1 juli 2022 van kracht werd krachtens artikel 23 van het besluit van de Waalse Regering van 2 juni 2022 tot wijziging van het regelgevende deel van Boek I van het Waalse Milieuwetboek wat betreft milieudelinquentie), dat grotendeels het oude – gewijzigde – artikel D.163 overneemt in het nieuwe artikel D.169 van datzelfde wetboek. (MNB) (2) Zie concl. OM.

- Artt. D148 en D163 oude Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Artt. D.148 en D.163 oude Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

15 maart 2023

P.22.1510.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.3](#)

AC nr. ...

- DABM - Artikel 16.1.1. - Toezicht, handhaving en veiligheidsmaatregelen - Jachtdecreet - Proces-verbaal van vaststellingen door natuurinspecteurs - Inbreuken op de Wapenwet - Bewijswaarde - Draagwijdte - Gevolg

De strafrechter mag bij de schuldbeoordeling voor inbreuken op de Wapenwet rekening houden met vaststellingen die een natuurinspecteur heeft verricht bij de opsporing van inbreuken op het Jachtdecreet, waarvoor hij krachtens het Jachtdecreet en het DABM bevoegd is; uit de omstandigheid dat de natuurinspecteur niet bevoegd is verklaard om opsporingen te doen betreffende inbreuken op de Wapenwet volgt niet dat de rechter bij een vervolging wegens dergelijke inbreuken geen bewijswaarde zou mogen toekennen aan de vaststellingen die de natuurinspecteur heeft verricht ter gelegenheid van een hem wel toegekende opsporingsbevoegdheid.

1 juni 2021

P.21.0067.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.9](#)

AC nr. ...

MINDER-VALIDEN

- Strafzaken - Minderjarigheid op het ogenblik van de feiten - Feitelijke beoordeling - Toepassing van de bewijsregels in strafzaken - Niet-begeleide minderjarige vreemdeling - Identificatiebevoegdheid van de dienst Voogdij - Invloed

De aan de dienst Voogdij verleende identificatiebevoegdheid, krachtens welke die instelling door middel van een medisch onderzoek kan doen nagaan of de persoon al dan niet minstens achttien jaar oud is, sluit de bevoegdheid van de strafgerichten niet uit om in feite te beoordelen of de door een inverdenkinggestelde of beklagde aangevoerde minderjarigheid is aangetoond; die gerichten beslissen hierover zonder dat de wet een bijzonder bewijsmiddel vereist (1). (1) Cass. 4 mars 2010, RG P.10.0325.F, Pas. 2010, n° 151.

- Artt. 3 en 6 Wet 24 december 2002 tot wijziging van de vennootschapsregeling inzake inkomstenbelastingen en tot instelling van een systeem van voorafgaande beslissingen in fiscale zaken

12 april 2023

P.23.0466.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230412.2F.2](#)

AC nr. ...

MISBRUIK VAN VERTROUWEN

- Misbruik van vennootschapsgoederen - Strafbare deelneming - Voorwaarde - Derde die heeft meegewerkt aan het misdrijf - Derde die geen bestuurder van de vennootschap is - Invloed

Wanneer de bestuurder van een vennootschap misbruik maakt van vennootschapsgoederen, kunnen de derden die hebben meegewerkt aan dat misbruik in de in artikel 66 of 67 Strafwetboek vermelde omstandigheden, worden beschouwd als mededaders of medeplichtigen aan het misdrijf, ook al zouden zij zelf niet dezelfde hoedanigheid als de hoofddader hebben gehad (1). (1) Cass. 25 januari 2012, AR P.11.1821.F, AC 2012, nr. 68.

- Art. 492bis Strafwetboek
- Art. 67 Strafwetboek
- Art. 66 Strafwetboek

22 januari 2025

P.24.1370.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.5](#)

AC nr. ...

MISDRIJF

ALGEMEEN. BEGRIP. MATERIEEL EN MOREEL BESTANDDEEL. EENHEID VAN OPZET

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Begrip - Gebruik van verdovende middelen - Plegen van misdrijven onder invloed van drugs - Zelfde opzet

De eenheid van opzet waardoor verschillende strafbare handelingen als één enkel wanbedrijf kunnen worden samengevoegd, kan worden omschreven als een eenheid van drijfveer, waarbij elk van de handelingen een welbepaalde plaats inneemt in het door de dader bedachte systeem om zijn doel te verwezenlijken (1) ; het gebruik van een verdovend middel leidt niet noodzakelijkerwijs tot het bestaan van een eenheid van opzet ten aanzien van hij die onder invloed van drugs verschillende misdrijven pleegt. (1) Cass. 23 november 2016, AR P.16.0982.F, AC 2016, nr. 667, met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

1 februari 2023

P.22.1095.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230201.2F.5](#)

AC nr. ...

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Willekeurige vrijheidsberoving - Moreel bestanddeel

Schuldig aan het door artikel 434 Strafwetboek bedoeld misdrijf is hij die zich bewust is van het objectief wederrechtelijk karakter van de vrijheidsberoving, op zodanige wijze dat zijn daad een willekeurig karakter krijgt; dit misdrijf vereist geen bijzonder opzet (1). (1) Cass. 25 april 2012, AR P.11.1339.F, AC 2012, nr. 253.

- Art. 434 Strafwetboek

18 oktober 2022

P.22.0956.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.6](#)

AC nr. ...

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Brandstichting - Vernieling of poging tot vernieling van een gebouw door ontploffing - Materieel bestanddeel van het misdrijf - Gelijkstelling met vernieling of een poging tot vernieling door brandstichting - Moreel bestanddeel van het misdrijf - Algemeen opzet

Artikel 520 Strafwetboek stelt strafbaar zij die gebouwen, bruggen, dijken, straatwegen, spoorwegen, sluizen, magazijnen, werkplaatsen, loodsen, schepen, vaartuigen, rijtuigen, wagons, vliegtuigen of andere kunstwerken, bouwwerken of motorvoertuigen vernielen of pogen te vernielen door het veroorzaken van een ontploffing; gelet op de nauwe band van die strafbepaling met de artikelen 510 tot en met 519 Strafwetboek wordt het vernielen of het pogen te vernielen van een gebouw door ontploffing gelijkgesteld met het vernielen of pogen te vernielen van een gebouw door brandstichting; ontploffing of brandstichting in de betekenis van de artikelen 510 tot en met 520 Strafwetboek bestaat wanneer de dader wetens en willens de feitelijke omstandigheden in het leven roept waarvan hij in redelijkheid moet weten dat die ontploffing of brand tot gevolg kunnen hebben of daartoe aanleiding kunnen geven (1); voor strafbaarheid wordt aldus het bewijs van algemeen opzet vereist. (1) Cass. 8 juni 2004, P.03.1740.N, AC 2004, nr. 308, T. Strafr. 2004, 369.

- Art. 520 Strafwetboek

- Art. 519 Strafwetboek
- Art. 518 Strafwetboek
- Art. 517 Strafwetboek
- Art. 516 Strafwetboek
- Art. 515 Strafwetboek
- Art. 514bis Strafwetboek
- Art. 514 Strafwetboek
- Art. 513 Strafwetboek
- Art. 512 Strafwetboek
- Art. 511 Strafwetboek
- Art. 510 Strafwetboek

18 maart 2025

P.24.1758.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.8](#)

AC nr. ...

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Schuldontheffingsgrond - Overmacht - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

Volgens artikel 71 Strafwetboek is er geen misdrijf wanneer de beklaagde werd gedwongen door een macht die hij niet heeft kunnen weerstaan en onweerstaanbare dwang of overmacht in de zin van die wetsbepaling houdt in dat de dader omwille van omstandigheden die buiten zijn wil zijn gelegen en die hij niet kon voorzien of vermijden, in de onmogelijkheid was een strafrechtelijk verboden handeling te vermijden; in het geval van onweerstaanbare dwang of overmacht wordt de schuld van de dader uitgesloten en kan de strafrechtelijk verboden handeling hem niet worden verweten maar die afwezigheid van verwijtbaarheid vereist tevens de afwezigheid van een voorafgaande fout van de dader en staat los van het moreel bestanddeel van het misdrijf; wanneer de beklaagde zich beroept op de schuldontheffingsgrond van artikel 71 Strafwetboek en zijn aanvoering niet van alle geloofwaardigheid is ontbloot, dient de onjuistheid ervan door de vervolgende partij of in voorkomend geval door de burgerlijke partij te worden bewezen en de rechter beoordeelt onaantastbaar of de door een partij aangevoerde omstandigheden een geval van overmacht uitmaken (1). (1) Cass. 16 september 2014, AR P.13.1847.N, AC 2014, nr. 526; A. DE NAUW en F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch algemeen strafrecht, die Keure, 2015, pp. 97-99.

- Art. 71 Strafwetboek

18 februari 2025

P.24.1613.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.2](#)

AC nr. ...

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Heling - Moreel bestanddeel - Vermoeden

Het moreel bestanddeel van heling bestaat in de kennis die de dader had of moest hebben van de misdadige oorsprong van het goed (1); een sterk vermoeden van diefstal kan bijgevolg het moreel bestanddeel van heling opleveren wanneer de dader, ondanks zijn redenen om dat vermoeden te koesteren, aanvaardt om in het bezit te treden van het goed. (1) Zie Cass. 29 september 2010, AR P.10.0566.F, AC 2010, nr. 559; Cass. 13 september 2005, AR P.05.0372.N, AC 2005, nr. 425; Cass. 9 juni 1999, AR P.99.0231.F, AC 1999, nr. 504; A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, nr. 1269; M. L. CESONI en D. VANDERMEERSCH, "Le recel et le blanchiment", in Les infractions - vol. 1: les infractions contre les biens, o.l.v. H.D. BOSLY en Chr. DE VALKENEER, Larcier, 2de uitg., 2016, 579; J. SPREUTELS, Fr. ROGGEN, E. ROGER-FRANCE en J.-P. COLLIN, Droit pénal des affaires, Bruylant, 2de uitg., 2021, 742.

- Art. 505, eerste lid, 1° Strafwetboek

15 maart 2023

P.22.1532.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.1](#)

AC nr. ...

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Algemeen - Huiszoeking in geval van ontdekking op heterdaad - Begrip

In het geval van een op heterdaad ontdekt misdrijf mag de huiszoeking te allen tijde worden verricht, zonder de toestemming van de betrokkene en zonder bevel tot huiszoeking; een huiszoeking die op grond daarvan is verricht, is geldig wanneer de daad alleen van het misdrijf gescheiden is door de tijd die materieel noodzakelijk is om het plegen ervan mogelijk te maken (1). (1) Cass. 30 maart 2011, AR P.11.0540.F, AC 2011, nr. 240.

- Art. 1, tweede lid, 2° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of vrijheidsbeneming mag worden verricht

- Art. 1, tweede lid, 2° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

12 april 2023

P.23.0473.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230412.2F.3](#)

AC nr. ...

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Begrip - Gebruik van verdovende middelen - Plegen van misdrijven onder invloed van drugs - Zelfde opzet

De eenheid van opzet waardoor verschillende strafbare handelingen als één enkel wanbedrijf kunnen worden samengevoegd, kan worden omschreven als een eenheid van drijfveer, waarbij elk van de handelingen een welbepaalde plaats inneemt in het door de dader bedachte systeem om zijn doel te verwezenlijken (1) ; het gebruik van een verdovend middel leidt niet noodzakelijkerwijs tot het bestaan van een eenheid van opzet ten aanzien van hij die onder invloed van drugs verschillende misdrijven pleegt. (1) Cass. 23 november 2016, AR P.16.0982.F, AC 2016, nr. 667, met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

1 februari 2023

P.22.1095.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230104.2F.6](#)

AC nr. ...

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Algemeen - Huiszoeking in geval van ontdekking op heterdaad - Begrip

Er is geen sprake van een op heterdaad ontdekt misdrijf wanneer men enkel uitgaat van vermoedens en van aanwijzingen dat er een misdrijf kon zijn gepleegd; er is daarentegen sprake van een op heterdaad ontdekt misdrijf wanneer aan een van de in artikel 41 Wetboek van Strafvordering vermelde voorwaarden is voldaan; daartoe is niet vereist dat de aanwezigheid van de dader ter plaatse of zijn deelneming aan het misdrijf eveneens is vastgesteld (1). (1) Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0100.F, AC 2018, nr. 82.

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

12 april 2023

P.23.0473.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230412.2F.3](#)

AC nr. ...

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof

De rechter beoordeelt in feite of verschillende misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uiting zijn van hetzelfde strafbaar opzet; het Hof dient evenwel na te gaan of de rechter, uit de door hem vastgestelde feiten, het al dan niet bestaan van die eenheid van opzet wettig heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 23 november 2016, AR P.16.0982.F, AC 2016, nr. 667, met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

1 februari 2023

P.22.1095.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230201.2F.5](#)

AC nr. ...

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof

De rechter beoordeelt in feite of verschillende misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uiting zijn van hetzelfde strafbaar opzet; het Hof dient evenwel na te gaan of de rechter, uit de door hem vastgestelde feiten, het al dan niet bestaan van die eenheid van opzet wettig heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 23 november 2016, AR P.16.0982.F, AC 2016, nr. 667, met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

1 februari 2023

P.22.1095.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230104.2F.6](#)

AC nr. ...

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Materieel bestanddeel - Materiële handeling - Foltering en onmenselijke behandeling - Ernst van de materiële handeling - Criteria - Veroorzaken van pijn - Uitdrukking van een bijzondere minachting voor het individu - Draagwijdte

Volgens artikel 417/1, 1°, Strafwetboek wordt onder foltering verstaan elke opzettelijke onmenselijke behandeling die hevige pijn of ernstig en vreselijk lichamelijk of geestelijk lijden veroorzaakt en dat misdrijf vereist gewelddaden die gekenmerkt worden door de ernst van de handeling in zoverre de handeling getuigt van volledige minachting voor het individu, alsook door de hevigheid van het opzettelijk aan het slachtoffer toegebrachte leed; volgens artikel 417/1, 2°, Strafwetboek wordt onder onmenselijke behandeling verstaan elke behandeling waardoor een persoon opzettelijk ernstig geestelijk of lichamelijk leed wordt toegebracht, onder meer om van hem inlichtingen te verkrijgen of bekentenissen af te dwingen of om hem te straffen, of om druk op hem of op derden uit te oefenen, of hem of derden te intimideren en dat misdrijf vereist een materiële handeling die uitgaat van een diepe minachting voor het individu en ernstig geestelijk of lichamelijk leed veroorzaakt dat van een bijzondere intensiteit is maar dat niet de minimale drempel van foltering bereikt; uit die bepalingen volgt dat zowel het misdrijf foltering als het misdrijf onmenselijke behandeling gegrond zijn op de ernst van de materiële handeling, niet enkel omdat daardoor pijn wordt veroorzaakt, maar ook omdat die handeling een bijzondere minachting voor het individu uitdrukt (1). (1) Cass. 25 maart 2025, AR P.24.1647.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.6; Cass. 4 februari 2009, AR P.08.1776.F, AC 2009, nr. 82, RW 2009-2010, 1126 met noot S. DEWULF, "Foltering als misdrijf in het Belgisch strafrecht: bevestiging en afwijking van de internationaalrechtelijke principes".

- Art. 417/1, 1° en 2° Strafwetboek

- Art. 347bis, § 4, 2° Strafwetboek

1 april 2025

P.24.1602.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.5](#)

AC nr. ...

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Algemeen - Op heterdaad ontdekt misdrijf - Voorwaarden

Om onder de toepassing van de specifieke regels van het op heterdaad ontdekt misdrijf te vallen, moeten er in de eerste plaats precieze gegevens bestaan waaruit objectief kan worden afgeleid dat een misdrijf wordt gepleegd of zonet werd gepleegd, zonder dat vereist is dat het door een getuige wordt waargenomen of onmiddellijk door een officier van gerechtelijke politie wordt vastgesteld, of dat het misdrijf zodanig vanzelfsprekend is en in al zijn aspecten werd vastgesteld dat verder onderzoek overbodig is (1). (1) Cass. 3 december 2013, AR P.13.1858.N, Pas. 2013, nr. 655, raadpl. 15; zie M.-A. BEERNAERT. e.a., o.c., p. 474.

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

12 maart 2025

P.25.0344.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.10](#)

AC nr. ...

ALLERLEI***Allerlei - Misdrijf bedoeld in artikel 550bis § 2, Strafwetboek - Niet-toegestane toegang tot informaticagegevens - Begrip***

Onder artikel 550bis, § 2, Strafwetboek valt niet degene die zich toegang verschaft tot gegevens die zijn opgenomen in een informaticasysteem waartoe hij toegangsbevoegdheid heeft, maar die deze bevoegdheid afwendt van de finaliteit ervan (1). (1) Cass. 24 januari 2017, AR P.16.0048.N, AC 2017, nr. 50.

- Art. 550bis, § 2 Strafwetboek

1 februari 2023

P.22.1095.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230201.2F.5](#)

AC nr. ...

Allerlei - Misdrijf bedoeld in artikel 550bis § 2, Strafwetboek - Niet-toegestane toegang tot informaticagegevens - Begrip

Onder artikel 550bis, § 2, Strafwetboek valt niet degene die zich toegang verschaft tot gegevens die zijn opgenomen in een informaticasysteem waartoe hij toegangsbevoegdheid heeft, maar die deze bevoegdheid afwendt van de finaliteit ervan (1). (1) Cass. 24 januari 2017, AR P.16.0048.N, AC 2017, nr. 50.

- Art. 550bis, § 2 Strafwetboek

1 februari 2023

P.22.1095.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230104.2F.6](#)

AC nr. ...

DEELNEMING***Deelneming - Positieve daad - Verzuim om te handelen - Voorwaarden***

Alleen een positieve daad die aan de uitvoering van het misdrijf voorafgaat of hiermee samengaat kan deelneming aan een misdaad of wanbedrijf opleveren; het verzuim om te handelen kan evenwel een dergelijke positieve daad van deelneming zijn wanneer, wegens de hiermee gepaard gaande omstandigheden, het bewuste en opzettelijk verzuim om te handelen ondubbelzinnig een aansporing vormt om het misdrijf te plegen op een van de in de artikelen 66 en 67 Strafwetboek bepaalde wijzen (1). (1) Cass. 2 september 2009, AR P.09.0391.F, AC 2009, nr. 467; Cass. 17 december 2008, AR P.08.1233.F, AC 2008, nr. 737, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.Het ambtshalve middel werd niet voorgesteld door het OM, dat concludeerde tot verwerping van het cassatieberoep. (MNB)

- Artt. 66 en 67 Strafwetboek

1 maart 2023

P.22.1463.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.1](#)

AC nr. ...

Deelneming - Misbruik van vennootschapsgoederen - Strafbare deelneming - Voorwaarde - Derde die heeft meegewerkt aan het misdrijf - Derde die geen bestuurder van de vennootschap is - Invloed

Wanneer de bestuurder van een vennootschap misbruik maakt van vennootschapsgoederen, kunnen de derden die hebben meegewerkt aan dat misbruik in de in artikel 66 of 67 Strafwetboek vermelde omstandigheden, worden beschouwd als mededaders of medeplichtigen aan het misdrijf, ook al zouden zij zelf niet dezelfde hoedanigheid als de hoofddader hebben gehad (1). (1) Cass. 25 januari 2012, AR P.11.1821.F, AC 2012, nr. 68.

- Art. 492bis Strafwetboek

- Art. 67 Strafwetboek

- Art. 66 Strafwetboek

22 januari 2025

P.24.1370.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.5](#)

AC nr. ...

RECHTVAARDIGING EN VERSCHONING

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaardiging - Overmacht - Begrip - Beoordeling door de rechter

Volgens artikel 71 Strafwetboek is er geen misdrijf wanneer de beklaagde werd gedwongen door een macht die hij niet heeft kunnen weerstaan en onweerstaanbare dwang of overmacht in de zin van die wetsbepaling houdt in dat de dader omwille van omstandigheden die buiten zijn wil zijn gelegen en die hij niet kon voorzien of vermijden, in de onmogelijkheid was een strafrechtelijk verboden handeling te vermijden; in het geval van onweerstaanbare dwang of overmacht wordt de schuld van de dader uitgesloten en kan de strafrechtelijk verboden handeling hem niet worden verweten maar die afwezigheid van verwijtbaarheid vereist tevens de afwezigheid van een voorafgaande fout van de dader en staat los van het moreel bestanddeel van het misdrijf; wanneer de beklaagde zich beroept op de schuldontheftingsgrond van artikel 71 Strafwetboek en zijn aanvoering niet van alle geloofwaardigheid is ontbloot, dient de onjuistheid ervan door de vervolgende partij of in voorkomend geval door de burgerlijke partij te worden bewezen en de rechter beoordeelt onaantastbaar of de door een partij aangevoerde omstandigheden een geval van overmacht uitmaken (1). (1) Cass. 16 september 2014, AR P.13.1847.N, AC 2014, nr. 526; A. DE NAUW en F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch algemeen strafrecht, die Keure, 2015, pp. 97-99.

SOORTEN

Soorten - Allerlei - Verkrachting - Bestanddelen - Toestemming - Begrip - Omstandigheden respectievelijk vermeld in oud artikel 375, eerste lid, en nieuw artikel 417/5, Strafwetboek - (Niet-)limitatieve opsomming - (Geen) nieuwe wet die een gedraging bestraft die niet eerder werd bestraft en aldus een nieuwe straf invoert of de straf verzwart - (Geen) toepassing van artikel 2 Strafwetboek

Noch de omstandigheden die vermeld worden in het oude artikel 375, eerste lid, Strafwetboek noch, volgens de wil van de wetgever die hij heeft uitgedrukt tijdens de parlementaire voorbereiding van de wet die geleid heeft tot de goedkeuring van artikel 417/5 van dat wetboek, die welke zijn opgenomen in de definitie die in de laatstgenoemde bepaling voorkomt (1), vormen een limitatieve opsomming; artikel 417/5 Strafwetboek is aldus geen wet die een gedraging bestraft die voorheen niet werd bestraft (2); die bepaling voert evenmin een nieuwe straf in en verzwart een reeds bestaande straf niet; artikel 2 Strafwetboek is derhalve niet van toepassing (3). (1) Wat betreft het oude artikel 375 Strafwetboek, zie Cass. 25 september 2007, R.W., 2007, p. 1503, met noot S. VANDROMME, "Afwezigheid van toestemming bij het misdrijf van verkrachting", geciteerd in de memorie van toelichting van het wetsontwerp houdende wijzigingen aan het Strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht, Parl. St. Kamer., 55 2141/001, p. 16. Wat betreft het nieuwe artikel 417/5 van dat wetboek, met de titel "Definitie van toestemming met betrekking tot het seksueel zelfbeschikkingsrecht", ingevoegd door artikel 5 van de wet van 21 maart 2022 houdende wijzigingen aan het Strafwetboek en inzake de bevoegdheid om in rechte op te treden met betrekking tot het seksueel strafrecht, BS 30 maart 2022: zie memorie van toelichting van het wetsontwerp, o.c., p. 18. (2) Zie I. WATTIER, "L'atteinte à l'intégrité sexuelles, le viol, le voyeurisme et la diffusion non consentie de contenus à caractère sexuel", in H. Bosly en Ch. De Valkeneer (dir.), Les infractions, t. 3, Les infractions contre l'intégrité sexuelle, l'ordre des familles, la moralité publique, les mineurs et les personnes vulnérables, 2de uitg., Larcier, 2024, p. 135. Die wil wordt inzake aanranding van de eerbaarheid duidelijk uitgedrukt in de memorie van toelichting, o. c., p. 25: "het is aangewezen de jurisprudentie, in het bijzonder deze van het Hof van Cassatie, niet verloren te laten gaan, zodat er geen interpretatie- of overgangsproblemen ontstaan. Het moet worden benadrukt dat dezelfde strafbare gedraging wordt geïsoleerd. De naamswijziging zal dus niet tot gevolg hebben dat bepaalde gedragingen voorheen strafbaar gesteld als 'aanranding van de eerbaarheid' niet meer worden geïsoleerd". (3) Zie Cass. 12 november 2019, AR P.19.0566.N, Pas. 2019, nr. 584, wat betreft de voorgaande wijziging van (oud) artikel 375 Strafwetboek door de wet van 5 februari 2016 tot invoering van nieuwe indicatoren inzake het gebrek aan toestemming in seksuele betrekkingen: volgens het Hof gaat het hier dus niet om een uitbreiding van het toepassingsgebied van de telastlegging van verkrachting, maar om een bekrachtiging, door de wet, van eerdere rechtspraak.

- Art. 2 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 417/5 nieuw Strafwetboek

- Art. 375, eerste lid, oud Strafwetboek

TOEREKENBAARHEID

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - In verkeer brengen van een voertuig zonder dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid is gedekt - Vereiste van eigendom - Rechtspersoon als eigenaar - Toerekenbaarheid van het misdrijf aan de natuurlijke persoon verantwoordelijk voor het nakomen van de verplichtingen van de rechtspersoon - Draagwijdte - Gevolg

Artikel 22, § 1, WAM bestraft de eigenaar van het motorvoertuig die het in het verkeer brengt of toelaat dat het in het verkeer wordt gebracht op een van de in artikel 2, § 1, WAM bedoelde plaatsen, zonder dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het aanleiding kan geven is gedekt overeenkomstig de WAM; de in artikel 22, § 1, WAM bepaalde vereiste van eigendom staat niet eraan in de weg dat de rechter dit misdrijf toerekent aan de natuurlijke persoon die in rechte of in feite de ware verantwoordelijke is voor het nakomen van de verplichtingen van de rechtspersoon als eigenaar en die door zijn persoonlijk optreden schuldig is aan het door de rechtspersoon gepleegde misdrijf (1). (1) Vgl. Cass. 25 oktober 2011, AR P.11.0419.N, AC 2011, nr. 571.

- Artt. 2, § 1, en 22, § 1 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

18 oktober 2022

P.22.0742.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.8](#)

AC nr. ...

Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - WAM-verzekering - Artikel 22, § 1 - In verkeer brengen van een voertuig zonder dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid is gedekt - Vereiste van eigendom - Rechtspersoon als eigenaar - Toerekenbaarheid van het misdrijf aan de natuurlijke persoon verantwoordelijk voor het nakomen van de verplichtingen van de rechtspersoon - Draagwijdte - Gevolg

Artikel 22, § 1, WAM bestraft de eigenaar van het motorvoertuig die het in het verkeer brengt of toelaat dat het in het verkeer wordt gebracht op een van de in artikel 2, § 1, WAM bedoelde plaatsen, zonder dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het aanleiding kan geven is gedekt overeenkomstig de WAM; de in artikel 22, § 1, WAM bepaalde vereiste van eigendom staat niet eraan in de weg dat de rechter dit misdrijf toerekent aan de natuurlijke persoon die in rechte of in feite de ware verantwoordelijke is voor het nakomen van de verplichtingen van de rechtspersoon als eigenaar en die door zijn persoonlijk optreden schuldig is aan het door de rechtspersoon gepleegde misdrijf (1). (1) Vgl. Cass. 25 oktober 2011, AR P.11.0419.N, AC 2011, nr. 571.

- Artt. 2, § 1, en 22, § 1 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

18 oktober 2022

P.22.0742.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.8](#)

AC nr. ...

VERZWARENDE OMSTANDIGHEDEN

Verzwarende omstandigheden - Gijzeling - Foltering en onmenselijke behandeling - Materiële handeling - Ernst van de materiële handeling - Criteria - Veroorzaken van pijn - Uitdrukking van een bijzondere minachting voor het individu - Draagwijdte

Volgens artikel 417/1, 1°, Strafwetboek wordt onder foltering verstaan elke opzettelijke onmenselijke behandeling die hevige pijn of ernstig en vreselijk lichamelijk of geestelijk lijden veroorzaakt en dat misdrijf vereist gewelddaden die gekenmerkt worden door de ernst van de handeling in zoverre de handeling getuigt van volledige minachting voor het individu, alsook door de hevigheid van het opzettelijk aan het slachtoffer toegebrachte leed; volgens artikel 417/1, 2°, Strafwetboek wordt onder onmenselijke behandeling verstaan elke behandeling waardoor een persoon opzettelijk ernstig geestelijk of lichamelijk leed wordt toegebracht, onder meer om van hem inlichtingen te verkrijgen of bekentenissen af te dwingen of om hem te straffen, of om druk op hem of op derden uit te oefenen, of hem of derden te intimideren en dat misdrijf vereist een materiële handeling die uitgaat van een diepe minachting voor het individu en ernstig geestelijk of lichamelijk leed veroorzaakt dat van een bijzondere intensiteit is maar dat niet de minimale drempel van foltering bereikt; uit die bepalingen volgt dat zowel het misdrijf foltering als het misdrijf onmenselijke behandeling gegrond zijn op de ernst van de materiële handeling, niet enkel omdat daardoor pijn wordt veroorzaakt, maar ook omdat die handeling een bijzondere minachting voor het individu uitdrukt (1). (1) Cass. 25 maart 2025, AR P.24.1647.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.6; Cass. 4 februari 2009, AR P.08.1776.F, AC 2009, nr. 82, RW 2009-2010, 1126 met noot S. DEWULF, "Foltering als misdrijf in het Belgisch strafrecht: bevestiging en afwijking van de internationaalrechtelijke principes".

- Art. 417/1, 1° en 2° Strafwetboek

- Art. 347bis, § 4, 2° Strafwetboek

1 april 2025

P.24.1602.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.5](#)

AC nr. ...

Verzwarende omstandigheden - Vereniging als bedoeld in artikel 2bis, § 3, b, Drugswet - Verzwarende omstandigheid - Leidend persoon als bedoeld in artikel 2bis, § 4, b, Drugswet - Begrip

Een vereniging zoals bedoeld in artikel 2bis, § 3, b, Drugswet vereist het bestaan van een georganiseerde groep van minstens twee personen, met als doel de ongeoorloofde bedrijvigheid met betrekking tot slaapmiddelen, verdovende middelen of psychotrope stoffen, die voorkomen op de krachtens deze wet door de Koning vastgestelde lijst; leidend persoon in een dergelijke vereniging, zoals bedoeld in artikel 2bis, § 4, b, Drugswet, is degene die een actieve rol speelt bij de organisatie en het bestaan van de vereniging, die binnen de vereniging de belangrijke beslissingen neemt en die een zekere mate van gezag over de leden van de vereniging heeft (1). (1) Zie Cass. 20 november 2024, AR P.24.1175.F, AC 2024, nr. 792, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241120.2F.15.

- Art. 2bis, §§ 3, b en 4, b Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

21 januari 2025

P.24.1097.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6](#)

AC nr. ...

NATIONALITEIT

- Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Vervallenverklaring wegens ernstige tekortkomingen aan de Belgische burgerplichten - Evenredigheidstoezicht - Beoordeling

Het hof van beroep dat tijdens het hem opgedragen toezicht op de evenredigheid van de maatregel heeft vastgesteld dat de verweerster in de vordering tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit haar steun heeft verleend aan terroristische activiteiten door de belangen te behartigen van een radicaal en gewelddadig islamitisch fundamentalisme dat niet verenigbaar is met de waarden, rechten en vrijheden die de hoeksteen van de Belgische democratie vormen, kan oordelen dat het belang van die verweerster om in de nationale gemeenschap opgenomen te blijven moet wijken voor het belang van die gemeenschap om hieruit verwijderd te worden (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

8 maart 2023

P.22.0318.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230308.2F.2](#)

AC nr. ...

- Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Vervallenverklaring wegens ernstige tekortkomingen aan de Belgische burgerplichten - Evenredigheidstoezicht - Beoordeling

Het hof van beroep dat tijdens het hem opgedragen toezicht op de evenredigheid van de maatregel heeft vastgesteld dat de verweerster in de vordering tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit haar steun heeft verleend aan terroristische activiteiten door de belangen te behartigen van een radicaal en gewelddadig islamitisch fundamentalisme dat niet verenigbaar is met de waarden, rechten en vrijheden die de hoeksteen van de Belgische democratie vormen, kan oordelen dat het belang van die verweerster om in de nationale gemeenschap opgenomen te blijven moet wijken voor het belang van die gemeenschap om hieruit verwijderd te worden (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

8 maart 2023

P.22.0318.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230308.2F.2](#)

AC nr. ...

- Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Procedure tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Burgerlijke en strafrechtelijke procedures - Gelijktijdigheid - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet - Geen discriminatie - Reden

Het Grondwettelijk Hof heeft geoordeeld dat het naast elkaar bestaan van de procedures van vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit bepaald in, enerzijds, artikel 23 WBN en, anderzijds, artikel 23/1, § 1, 1°, WBN, de artikelen 10 en 11 Grondwet niet schendt in zoverre, in het eerste geval, er geen enkele termijn is bepaald vanaf de verkrijging van de Belgische nationaliteit, terwijl, in het tweede geval, de feiten die een strafrechtelijke veroordeling hebben verantwoord binnen de tien jaar na die verkrijging moeten zijn gepleegd; het gebrek aan discriminatie vloeit met name voort uit het feit dat de personen die niet het voorwerp kunnen uitmaken van de procedure bij wege van vordering voor de correctionele rechter omdat de misdrijven werden gepleegd meer dan tien jaar na de verkrijging van de Belgische nationaliteit, niettemin het voorwerp kunnen uitmaken van de procedure bij wege van rechtsvordering voor een burgerlijke kamer van het hof van beroep, indien uit die misdrijven blijkt dat de dader ernstig is tekortgekomen aan zijn Belgische burgerplichten (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

8 maart 2023

P.22.0318.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230308.2F.2](#)

AC nr. ...

- Palestijn - Vonnis dat het statuut van staatloze toekent - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Openbare orde - Begrip

Uit artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat het openbaar ministerie een ambtshalve vordering kan instellen telkens als er sprake is van een schending van een bepaling van openbare orde of van een bepaling die de openbare orde aanbelangt; de vereisten van de openbare orde die in de zin van die bepaling een dergelijke tussenkomst kunnen verantwoorden, houden in dat de openbare orde in het gedrang wordt gebracht door een feitelijke toestand die verholpen moet worden (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

23 maart 2023

C.22.0029.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.5](#)

AC nr. ...

- Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Procedure tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Burgerlijke en strafrechtelijke procedures - Gelijktijdigheid - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet - Geen discriminatie - Reden

Het Grondwettelijk Hof heeft geoordeeld dat het naast elkaar bestaan van de procedures van vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit bepaald in, enerzijds, artikel 23 WBN en, anderzijds, artikel 23/1, § 1, 1°, WBN, de artikelen 10 en 11 Grondwet niet schendt in zoverre, in het eerste geval, er geen enkele termijn is bepaald vanaf de verkrijging van de Belgische nationaliteit, terwijl, in het tweede geval, de feiten die een strafrechtelijke veroordeling hebben verantwoord binnen de tien jaar na die verkrijging moeten zijn gepleegd; het gebrek aan discriminatie vloeit met name voort uit het feit dat de personen die niet het voorwerp kunnen uitmaken van de procedure bij wege van vordering voor de correctionele rechter omdat de misdrijven werden gepleegd meer dan tien jaar na de verkrijging van de Belgische nationaliteit, niettemin het voorwerp kunnen uitmaken van de procedure bij wege van rechtsvordering voor een burgerlijke kamer van het hof van beroep, indien uit die misdrijven blijkt dat de dader ernstig is tekortgekomen aan zijn Belgische burgerplichten (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

8 maart 2023

P.22.0318.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230308.2F.2](#)

AC nr. ...

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER

- Strafzaken - Verkrachting - Toepassing van oud artikel 375 Strafwetboek - Vereiste van toestemming van het slachtoffer voor vrijspraak - Beoordeling van de gronden van vermeld artikel 375, tweede lid, die een geldige toestemming beletten - In rekening brengen van feitelijke elementen van na de seksuele penetratie - Toelaatbaarheid - Vaststelling van de afwezigheid van verweer van het slachtoffer - Gevolgen

De strafrechter oordeelt onaantastbaar of de persoon op wie de daad van seksuele penetratie werd gepleegd daarin al dan niet heeft toegestemd en of er afwezigheid is van toestemming in de zin van artikel 375, tweede lid, oud Strafwetboek; de rechter mag voor die beoordeling alle daarmee verband houdende feitelijke elementen in aanmerking nemen, ook wanneer die feitelijke elementen dateren van na de feiten die het misdrijf opleveren; uit het enkele feit van de afwezigheid van verweer van het slachtoffer kan evenwel geen toestemming worden afgeleid (1) (2). (1) Over oud art 375, tweede lid, Sw. 1867 en de vereiste van toestemming van de benadeelde in geval van vrijspraak van verkrachting, voorafgaand aan de inwerkingtreding van het nieuw seksueel strafrecht op 1 juni 2022 (art. 417/11 Sw.), zie Cass. 13 november 2019, AR P.19.0873.F, AC 2019, nr. 592; Cass. 30 oktober 2007, AR P.07.0982.N ECLI:BE:CASS:2007:ARR.20071030.4, AC 2007, nr. 518; Cass. 2 november 1999, P.98.1366.N, AC 1999, nr. 581; A. DIERICKX, "De seksuele penetratie en de geldige toestemming in het licht van het misdrijf verkrachting", NC 2010, 80-83; I. WATTIER, "L'attentat à la pudeur et le viol", in Les Infractions, Vol. 3 - Les infractions contre l'ordre des familles, la moralité publique et les mineurs, Larcier, 2011, p. 144; J. ROZIE, D. VANDERMEERSCH en J. DE HERDT, Naar een nieuw strafwetboek? Het voorstel van de commissie tot hervorming van het strafrecht, die Keure, 2019, 246; O. BASTYNS, "L'absence de consentement dans l'infraction de viol", noot onder Brussel 20 oktober 2021, JLMB 2022, 436-439; M. COP, "Toestemming in het seksueel strafrecht: meer dan alleen 'nee is nee'", RW 2023-24, 682-692; D. MERCKX en I. DELBROUCK, "Verkrachting", in Comm. Strafr. 2023, 26-53. (2) Oud art. 375, tweede lid, Strafwetboek, zoals van toepassing vóór de invoering van art. 417/11 Strafwetboek ingevolge art. 14 Wet 21 maart 2022.

- Art. 375, tweede lid Strafwetboek

4 februari 2025

P.24.1546.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.1](#)

AC nr. ...

- Voorlopige hechtenis - Verbod van foltering, onmenselijke of vernederende handelingen of bestraffingen - Detentieomstandigheden in de gevangenis - Aanvoering door de gedetineerde van een uitgebreide, gedetailleerde en geloofwaardige beschrijving van de detentieomstandigheden - Wettigheid van de vrijheidsberoving - Beoordeling door de rechter

Een persoon die aan het onderzoeksgerecht vraagt om te bevelen dat zijn voorlopige hechtenis wordt uitgevoerd in een ander arresthuis dan datgene waarin hij krachtens het bevel tot aanhouding is opgesloten, omdat hij zich daar bevindt in omstandigheden die een schending van artikel 3 EVRM uitmaken, moet ter staving van zijn aanvoering een uitgebreide, gedetailleerde en geloofwaardige beschrijving verstrekken van zijn actuele opsluitingsomstandigheden, met vermelding van concrete en specifieke gegevens, beschrijving die het onderzoeksgerecht moet in staat stellen na te gaan of de aangevoerde schending van artikel 3 EVRM prima facie niet manifest ongegrond is en indien de betrokkene een dergelijke uitgebreide, gedetailleerde en geloofwaardige beschrijving verstrekt van zijn opsluitingsomstandigheden met vermelding van concrete en specifieke gegevens, staat het aan het onderzoeksgerecht om de gegrondheid van zijn verzoek te beoordelen, desgevallend na het inwinnen van aanvullende informatie en het bevelen van de vereiste onderzoeksmaatregelen; alhoewel de omstandigheden dat het EHRM België heeft veroordeeld wegens schending van artikel 3 EVRM ingevolge de vaststelling van concreet ontoereikende opsluitingsomstandigheden in bepaalde gevangenis en dat van dergelijke omstandigheden eveneens sprake is in een recent verslag van het Comité van Toezicht bevoegd voor een bepaalde gevangenis een sterke aanwijzing vormen dat in die gevangenis personen worden vastgehouden in vernederende en onmenselijke omstandigheden, verplicht dit het onderzoeksgerecht niet om zonder meer te oordelen dat op het moment van de uitspraak alle aldus vastgestelde omstandigheden in die gevangenis nog steeds onverkort aan de orde zijn, noch dat dit het geval is in elke situatie en voor wat betreft elke opgesloten persoon en het onderzoeksgerecht dat daarbij onder meer rekening kan houden met de problemen die een opgesloten persoon concreet bij de gevangenisdirectie heeft aangeklaagd oordeelt op grond van de aan dat gerecht voorgelegde concrete omstandigheden onaantastbaar of een persoon is opgesloten in omstandigheden die strijdig zijn met artikel 3 EVRM en of hij dienvolgens het recht heeft op de uitvoering van zijn hechtenis in een andere gevangenis (1). (1) Cass. 11 maart 2025, AR P.25.0202.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.5

- Art. 5.1.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

1 april 2025

P.25.0417.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.28](#)

AC nr. ...

- *Strafzaken - Eéndaadse samenloop van misdrijven - Eenheid van opzet - Toetsing door het Hof*

De rechter beoordeelt in feite of verschillende misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uiting zijn van hetzelfde strafbaar opzet; het Hof dient evenwel na te gaan of de rechter, uit de door hem vastgestelde feiten, het al dan niet bestaan van die eenheid van opzet wettig heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 23 november 2016, AR P.16.0982.F, AC 2016, nr. 667, met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

1 februari 2023

P.22.1095.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230201.2F.5](#)

AC nr. ...

- *Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Bedrag van de borgsom - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Criteria ter*

vaststelling van het bedrag - Motivering van het bedrag - Draagwijdte - Gevolg

Overeenkomstig artikel 35, § 4, Voorlopige Hechteniswet oordeelt de rechter onaantastbaar over de vraag of een invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom, welke tot doel heeft de betrokkene ertoe aan te zetten na zijn invrijheidstelling te verschijnen bij de proceshandelingen of om zich aan te bieden ter tenuitvoerlegging van de beslissing, een voldoende alternatief is voor de verdere vrijheidsbeneming en in het licht van die doelstellingen oordeelt de rechter onaantastbaar over het bedrag van de borgsom rekening houdend met de financiële draagkracht van de betrokkene, waarbij hij overeenkomstig het tweede lid van artikel 35, § 4, Voorlopige Hechteniswet zijn beslissing ook kan gronden op ernstige vermoedens dat gelden of waarden afkomstig van het misdrijf in het buitenland zijn geplaatst ofwel verborgen gehouden en hij in dat geval het proportionaliteitsbeginsel in acht moet nemen; de periode dat de betrokkene van zijn vrijheid werd beroofd ingevolge zijn voorlopige hechtenis vormt geen in aanmerking te nemen criterium voor de bepaling van het bedrag van de borgsom en de enkele omstandigheid dat de betrokkene reeds in een andere procedure voorlopig in vrijheid werd gesteld tegen betaling van een borgsom, verplicht de rechter niet eenzelfde borgsom op te leggen of te motiveren waarom hij een hogere borgsom oplegt dan in die procedure en bij gebrek aan een daartoe strekkende conclusie moet de rechter de beslissing over het bedrag van de borgsom niet nader motiveren (1). (1) Cass. 11 februari 2020, AR P.20.0126.N, AC 2020, nr. 121; PH. DAENINCK, "Voorlopige hechtenis: over de omvang en andere vraagstukken van de borgsom", T.Strafr. 2023, 207.

- Art. 35, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

11 maart 2025

P.25.0321.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.19](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Bewijsvoering - Verweer dat een inlichting van de politie op onregelmatige wijze is verkregen - Aannemelijk maken van het verweer - Aanvoeringslast - Voorwaarde - Beoordeling door de feitenrechter - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof

Indien een beklaagde aanvoert dat een inlichting op onregelmatige wijze is verkregen, dient hij die aanvoering enigszins aannemelijk te maken en moet die aanvoering het niveau van een loutere bewering overstijgen; het louter in vraag stellen van de regelmatigheid van de informatie volstaat niet; de rechter oordeelt onaantastbaar of de beklaagde aan deze aanvoeringslast voldoet; het Hof gaat evenwel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 31 oktober 2023, AR P.23.0893.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231031.2N.1; Cass. 15 november 2022, AR P.22.0745.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.1; Cass. 23 september 2015, AR P.13.1451.F, AC 2015, nr. 545.

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

25 februari 2025

P.24.1411.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2](#)

AC nr. ...

- Recht van verdediging in strafzaken - Recht op tegenspraak - Recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen - Onmogelijkheid dit recht onverkort uit te oefenen gelet op de jeugdige leeftijd van de getuige - Miskenning van het recht van verdediging - Voorhanden zijn van compenserende factoren - Draagwijdte - Deskundigenonderzoek betreffende de betrouwbaarheid van de geregistreeerde verklaring van de getuige - Gevolg

Het feit dat een beklaagde zijn in artikel 6.3.d EVRM bepaalde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen niet onverkort kan uitoefenen, bijvoorbeeld wegens de jonge leeftijd van de getuige, leidt niet tot de miskening van het recht van verdediging van die beklaagde wanneer er voor dat gebrek aan tegenspraak voldoende compenserende factoren aanwezig zijn, maar dat vereist niet dat een deskundigenonderzoek, strekkende tot het adviseren van de rechter over de betrouwbaarheid van de audiovisueel geregistreerde verklaringen van het kind, op tegenspraak ten aanzien van de beklaagde plaatsvindt; de compensatie kan ook erin bestaan dat de beklaagde bij de behandeling van zijn zaak voor de vonnisrechter de betrouwbaarheid van de getuigenverklaring van het kind en het advies daarover van de gerechtsdeskundige ongehinderd kan betwisten en tegenspreken en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar (1). (1) Cass. 4 januari 2022, AR P.21.1017.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220104.2N.2.

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 oktober 2022

P.22.0674.N

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.1

AC nr. ...

- Verwerking van persoonsgegevens - Wet Verwerking Persoonsgegevens 1992 - Artikelen 4, § 1, en 5, eerste lid - Afweging van het recht op vrije meningsuiting met inbegrip van de persvrijheid tegenover het recht op eerbiediging van het privéleven zoals bepaald in de artikelen 8 en 10 EVRM - Aard en doel van de verwerking van de persoonsgegevens - Redelijke privacyverwachting

Artikel 10 EVRM waarborgt geen onbeperkte vrijheid van meningsuiting, zelfs niet wanneer het gaat om persberichtgeving over ernstige aangelegenheden van algemeen belang aangezien artikel 8 EVRM ook een bijzondere aandacht voor de bescherming van het privéleven vereist, zeker wanneer de aantasting ervan volgt uit het gebruik van technische middelen zoals heimelijke geluids- of beeldopnames en een persoon bovendien, naargelang de concrete omstandigheden, het gewettigde vertrouwen mag hebben dat wat hij zegt of doet valt onder de bescherming van zijn privéleven, ongeacht of hij een publiek figuur is, zodat persberichtgeving, ongeacht het feit dat zij bijzonder beschermingswaardig is ter wille van het algemeen belang, in bepaalde gevallen kan moeten wijken voor de bescherming van het privéleven van degene die zich op daarop beroept; het gegeven dat een persoon geen publiek figuur is impliceert evenwel nog niet dat het recht op eerbiediging van zijn privéleven steeds voorrang moet krijgen op de persvrijheid aangezien de betrokkenheid van een niet-publiek persoon bij een publiek feit aanleiding kan geven tot een rechtmatige verwerking van zijn persoonsgegevens, zelfs met gebruik van technische middelen, zonder dat die verwerking noodzakelijkerwijze moet wijken voor de eerbiediging van zijn privéleven en daarbij is de omstandigheid dat het publiek feit verband houdt met een privéaangelegenheid niet doorslaggevend maar wel bepalend is, naast de aard en het doel van de verwerking van de persoonsgegevens, de redelijke privacy-verwachting die de betrokkene kon koesteren in de concrete omstandigheden waarin hij zich bevond; de rechter oordeelt onaantastbaar op grond van de concrete gegevens van de zaak of de betwiste verwerking van persoonsgegevens onrechtmatig is wegens een onevenredige inbreuk op het privéleven van de persoon wiens gegevens worden verwerkt (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 8 en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994

18 oktober 2022

P.22.0871.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.16](#)

AC nr. ...

- Strafvuivingsrechtbank - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Geïnterneerde - Aanvoering van een schending van artikel 5.1.e EVRM - Beoordeling door de rechter

Indien een geïnterneerde aanvoert dat de afdeling tot bescherming van de maatschappij waar hij is opgesloten geen hospitaal, kliniek of aan zijn noden aangepaste instelling is, dat de termijn om te worden overgebracht naar een dergelijke instelling niet meer redelijk is en er derhalve een schending voorligt van artikel 5.1.e EVRM, dient de kamer voor de bescherming van de maatschappij, als rechtscollege bevoegd voor beslissingen inzake de uitvoering van een interneringsmaatregel, die aanvoering te onderzoeken; of een afdeling tot bescherming van de maatschappij een hospitaal, kliniek of aan de noden van de geïnterneerde aangepaste instelling is in de zin van artikel 5.1.e EVRM zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, wordt onaantastbaar beoordeeld door de kamer voor de bescherming van de maatschappij.

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

1 april 2025

P.25.0416.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.21](#)

AC nr. ...

- Strafvuivingszaken - Eéndaadse samenloop van misdrijven - Eenheid van opzet - Toetsing door het Hof

De rechter beoordeelt in feite of verschillende misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uiting zijn van hetzelfde strafbaar opzet; het Hof dient evenwel na te gaan of de rechter, uit de door hem vastgestelde feiten, het al dan niet bestaan van die eenheid van opzet wettig heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 23 november 2016, AR P.16.0982.F, AC 2016, nr. 667, met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

1 februari 2023

P.22.1095.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230104.2F.6](#)

AC nr. ...

- Strafvuivingszaken - Bewijs - Recht op bewijs - Inhoud - Draagwijdte - Beoordelingsvrijheid van de rechter

Het recht op bewijs is het recht van elke procespartij om de bewijselementen te overleggen waarover zij zelf beschikt en om aan de rechter te vragen dat de bewijselementen waarover zij niet beschikt zouden worden verzameld door de uitvoering van bepaalde onderzoeksmaatregelen, waarover de rechter oordeelt, maar het recht op bewijs is geen onbeperkt recht en schakelt bijgevolg de vermelde beoordelingsvrijheid van de rechter niet uit.

11 maart 2025

P.24.0929.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.12](#)

AC nr. ...

- Strafvuivingszaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijs - Toepassing van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Criterium van de miskennis van het recht op een eerlijk proces - Subcriteria - Opzettelijke onregelmatigheid - Met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid - Ernst van de begane onregelmatigheid vergeleken met de ernst van het misdrijf - Verhouding tussen de begane onregelmatigheid en de ernst en het belang van de zaak -

Overtreding door een verbalisant van een voorschrift van een gereguleerde bewijsvergaring - Motivering - Beoordeling door de rechter

Voor de beoordeling van het criterium of het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs strijdig is met het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, kan de rechter, naast eventueel andere subcriteria, onder meer in aanmerking nemen dat de onregelmatigheid al dan niet opzettelijk of ingevolge een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid is begaan, alsook dat de ernst van het misdrijf de begane onregelmatigheid al dan niet veruit overstijgt en de rechter is daarbij niet gebonden door welbepaalde bewoordingen; het recht op een eerlijk proces is in de regel miskend en het onregelmatige bewijsmateriaal moet uit het debat worden geweerd wanneer de optredende overheidsinstanties een opzettelijke onregelmatigheid hebben begaan, dan wel een onregelmatigheid die getuigt van een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid, rekening houdend met alle concrete omstandigheden van de zaak, waaronder hun opdracht, hun handelwijze, de beschikbare informatie en hun normaal te verwachten kennis van de toepasselijke regelgeving ten tijde van het begaan van de onregelmatigheid en het is slechts anders wanneer de rechter vaststelt dat deze gevolgtrekking kennelijk onevenredig is met een of meer andere subcriteria die hij concreet toelicht, in het bijzonder de verhouding tussen de begane onregelmatigheid en de ernst en het belang van hetgeen op het spel staat; wanneer een beklaagde in zijn verweer voor het appelgerecht niet heeft aangevoerd dat de door hem aangeklaagde onregelmatigheid in de bewijsvergaring opzettelijk of door een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid is begaan, moet de rechter zijn oordeel dat er geen dergelijk opzet of geen dergelijke nalatigheid aanwezig is, niet nader toelichten en de enkele omstandigheid dat een verbalisant een voorschrift overtreedt dat behoort tot een gereguleerde bewijsvergaring die hij moet kennen, impliceert niet noodzakelijk dat die verbalisant de onregelmatigheid opzettelijk of ingevolge een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid heeft begaan en de rechter oordeelt hierover onaantastbaar op grond van de concrete gegevens van de zaak (1). (1) Cass. 14 januari 2025, AR P.24.1579.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.12.

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

1 april 2025

P.24.1711.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.10](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Misdrijf - Rechtvaardiging - Overmacht - Begrip - Beoordeling door de rechter

Volgens artikel 71 Strafwetboek is er geen misdrijf wanneer de beklaagde werd gedwongen door een macht die hij niet heeft kunnen weerstaan en onweerstaanbare dwang of overmacht in de zin van die wetsbepaling houdt in dat de dader omwille van omstandigheden die buiten zijn wil zijn gelegen en die hij niet kon voorzien of vermijden, in de onmogelijkheid was een strafrechtelijk verboden handeling te vermijden; in het geval van onweerstaanbare dwang of overmacht wordt de schuld van de dader uitgesloten en kan de strafrechtelijk verboden handeling hem niet worden verweten maar die afwezigheid van verwijtbaarheid vereist tevens de afwezigheid van een voorafgaande fout van de dader en staat los van het moreel bestanddeel van het misdrijf; wanneer de beklaagde zich beroept op de schuldonthettingsgrond van artikel 71 Strafwetboek en zijn aanvoering niet van alle geloofwaardigheid is ontbloot, dient de onjuistheid ervan door de vervolgende partij of in voorkomend geval door de burgerlijke partij te worden bewezen en de rechter beoordeelt onaantastbaar of de door een partij aangevoerde omstandigheden een geval van overmacht uitmaken (1). (1) Cass. 16 september 2014, AR P.13.1847.N, AC 2014, nr. 526; A. DE NAUW en F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch algemeen strafrecht, die Keure, 2015, pp. 97-99.

- Art. 71 Strafwetboek

18 februari 2025

P.24.1613.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.2](#)

AC nr. ...

- Artikel 6.1, EVRM - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Overschrijding van de termijn die niet zeer zwaarwichtig is - Geen verval van de strafvordering - Remediëring van de overschrijding van de redelijke termijn - Reële en meetbare vermindering van de bestraffing - Verlenen van een volledig of gedeeltelijk uitstel van de tenuitvoerlegging van de straf - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

Uit de bepaling van artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt dat wanneer de rechter oordeelt dat er een overschrijding is van de redelijke termijn, maar dat die niet zeer zwaarwichtig is en hij derhalve niet het verval van de strafvordering uitspreekt, hij de overschrijding dient te sanctioneren door een veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring, of door een straf op te leggen die lager is dan de wettelijke minimumstraf, of door het opleggen van een straf die reëel en meetbaar lager is dan de straf die hij zou hebben opgelegd bij niet-overschrijding zonder dat in dat laatste geval de rechter verplicht is de straf te vermelden die hij bij niet-overschrijding zou hebben opgelegd; wanneer een beklaagde nog in aanmerking komt voor de maatregel van het uitstel van tenuitvoerlegging, kan de remediëring van de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn bestaan of mede bestaan in het geheel of gedeeltelijk verlenen van uitstel van tenuitvoerlegging aangezien een dergelijke voorwaardelijke veroordeling een reële en meetbare vermindering van de bestraffing is en aldus een daadwerkelijke remediëring van de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn vormt, ook al loopt de veroordeelde het risico alsnog de opgelegde straf te moeten ondergaan; de rechter oordeelt onaantastbaar op welke wijze de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn moet worden geredieerd (1). (1) Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024, BS 18 april 2024, in werking getreden op 28 april 2024; J. MEESE, "Less is more. De verjaring van de strafvordering en de redelijke termijn in strafzaken anno 2024", RW 2024-25/20, 763 – 780.

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

11 maart 2025

P.24.1621.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.1](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Aanhangigmaking van de zaak bij de feitenrechter - Omvang - Feiten die het voorwerp van de aanhangigmaking vormen - Vaststelling - Herkwalificatie - Grens

In strafzaken kunnen de vonnisgerechten geen uitspraak doen over feiten die niet bij hen aanhangig zijn gemaakt en kunnen de appelrechters geen uitspraak doen over andere feiten dan die waarop de beslissing van de eerste rechter betrekking had; de strafrechter beoordeelt onaantastbaar, op basis van de gegevens van de beschikking tot verwijzing of van de dagvaarding en van het strafdossier, of de feiten die hij bewezen verklaart door eventueel hun kwalificatie te verbeteren met eerbiediging van het recht van verdediging, werkelijk degene zijn die het voorwerp vormen van de vervolging of waarop deze berust (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

22 januari 2025

P.24.0409.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.1](#)

AC nr. ...

- Fouillering van een voertuig - Redelijke grond om te vermoeden dat het voertuig heeft gediend, dient of zou kunnen dienen om een misdrijf te plegen

Geen enkele bepaling omschrijft wat moet worden verstaan onder een redelijke grond om te vermoeden dat een voertuig heeft gediend, dient of zou kunnen dienen om een misdrijf te plegen; die voorwaarde is ondergeschikt aan de beoordeling van de politieagenten, waarbij zij uitgaan van het gedrag van de inzittenden, van de vastgestelde materiële gegevens of van de omstandigheden van tijd en plaats, dit alles onder het toezicht van de gerechtelijke overheden en, met name, van de onderzoeksgerechten; het Hof gaat enkel na of de appelrechters, naar aanleiding van dit feitelijk onderzoek, hun beslissing al dan niet naar recht hebben kunnen verantwoorden (1). (1) Zie Cass. 30 december 2020, AR P.20.1309.F, AC 2020, nr. 796.

- Art. 29 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

12 april 2023

P.23.0515.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230412.2F.8](#)

AC nr. ...

- Wraking - Wraking van een onderzoeksrechter - Ogenblik waarop de wraking moet worden voorgedragen - Draagwijdte - Gevolg

Uit de geest van artikel 833 Gerechtelijk Wetboek, de wel omschreven termijnen voor de wrakingsprocedure en de schorsing van alle vonnissen en handelingen die zij met zich meebrengt, volgt dat de wraking van een onderzoeksrechter moet worden voorgedragen van zodra de grond is gekend door de partij die zich erop beroept en die regel heeft een algemene draagwijdte en is ook van toepassing indien het wrakingsverzoek is gesteund op de overtuiging dat de onderzoeksrechter niet meer over de vereiste waarborgen van onafhankelijkheid en onpartijdigheid beschikt; een wrakingsgrond is door een partij gekend wanneer die partij over die grond voldoende zekerheid heeft om zich ter zake een overtuiging te kunnen vormen en een verzoekschrift tot wraking te kunnen indienen, zonder dat die voldoende kennis gelijk is te stellen met de mogelijkheid het bewijs van de aangevoerde feiten te leveren; de rechter die uitspraak doet over het wrakingsverzoek oordeelt onaantastbaar of de partij die het wrakingsverzoek heeft ingediend, dit heeft gedaan van zodra die grond haar was gekend en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 14 juni 2016, AR P.16.0586.N, AC 2016, nr. 402.

- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek

1 juni 2021

P.21.0565.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.13](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Strafuitvoering - Wet Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteiten - Tegenaanwijzingen - Zienswijze van de PSD die afwijkt van die van de deskundigen en andere adviserende overheden - Draagwijdte - Gevolg - Beoordeling door de rechter

Het staat aan de strafuitvoeringsrechtbank onaantastbaar te oordelen of één of meerdere van de in artikel 47, § 1, Wet Strafuitvoering bedoelde tegenaanwijzingen voorhanden zijn en bij die beoordeling is de rechtbank niet gebonden door de zienswijze van de PSD, die in deze aangelegenheid een louter adviserende rol vervult en geen beslissingsmacht heeft; het enkele feit dat de PSD een andere opvatting heeft over de persoonlijkheid van een veroordeelde, zijn psychologisch of psychiatrisch profiel en het al dan niet voorhanden zijn van de wettelijk bepaalde tegenaanwijzingen, dan de door de strafuitvoeringsrechtbank aangestelde deskundigen, de overheden die de strafuitvoeringsrechtbank moeten adviseren zoals de directeur en het openbaar ministerie en ten slotte de strafuitvoeringsrechtbank zelf, creëert voor de veroordeelde geen recht op een strafuitvoeringsmodaliteit.

- Art. 47, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

1 april 2025

P.25.0413.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.27](#)

AC nr. ...

- Artikel 34, § 2, 3° Wegverkeerswet - Alcoholopname en dronkenschap - Weigering bloedproef - Wettige reden - Begrip - Draagwijdte

Artikel 34, § 2, 3°, Wegverkeerswet bestraft hij die zonder wettige reden weigert de bloedproef als bedoeld in artikel 63, § 1, 1° en 2°, Wegverkeerswet te laten nemen en de rechter oordeelt onaantastbaar of er een wettige reden is die een dergelijke weigering kan rechtvaardigen; het begrip wettige reden is niet beperkt tot louter medische redenen maar moet gegrond zijn op objectieve en verifieerbare gegevens en mag dus niet louter steunen op subjectieve indrukken of gevoelens van de persoon aan wie de bloedproef wordt opgelegd (1). (1) Cass. 21 mei 1962, Pas. 1962, I, 1076; zie Corr. Leuven 3 november 2011, Vigiles 2014/4, 266 en de noot van A. LINERS en K. VANDERHEIDEN, "Alcohol en weigering om een controle te ondergaan: moet er steeds een arts aanwezig zijn? Een schets van het vonnis van de Leuvense correctionele rechtbank".

- Artt. 34, § 2, 3° en 63, § 1, 1° en 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

18 oktober 2022

P.22.0639.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.9](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Strafvordering - Vastlegging van conclusietermijnen - Verjaringsregeling van de strafvordering - Artikel 6.1, EVRM - Recht op een eerlijk proces - Beoordeling - Draagwijdte - Gevolg

De rechter die bij toepassing van artikel 152 Wetboek van Strafvordering wordt verzocht om conclusietermijnen te bepalen mag bij de beoordeling van die vraag en het vastleggen van de termijnen rekening houden met de verjaringsregeling voor de strafvordering en het gegeven dat in het concrete strafdossier de verjaring dreigend is maar hij dient bij de beoordeling van dat verzoek en bij het vastleggen van de termijnen erover te waken dat het recht op een eerlijk proces wordt gerespecteerd; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak en bij die beoordeling kan onder meer rekening worden gehouden met de aard en de complexiteit van de zaak, de aan de orde zijnde betwistingen en de stand van de rechtspleging.

- Artt. 21 en 21bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 oktober 2022

P.22.1063.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.4](#)

AC nr. ...

- Burgerlijke zaken - Aansprakelijkheid van de bewaarder van het dier - Bestaan van de bewaring - Toezicht

Hoewel de feitenrechter in feite oordeelt of de persoon de bewaarder van een dier is, moet het Hof nagaan of die rechter uit de vastgestelde feiten het bestaan van een bewaring naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie concl. OM.

19 januari 2023

C.21.0375.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230119.1F.6](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Recht van verdediging - Horen van getuigen à charge - Horen van getuige over wijze waarop bewijs is verzameld - Verbalisanten - Geen toetsing aan de criteria ter beoordeling van het al dan niet horen van getuige à charge - Onaantastbare beoordeling van de bewijswaarde - Verantwoording - Wijze

Indien een beklaagde verzoekt om een getuige te horen louter over de wijze waarop bewijs is verzameld, zoals een politieambtenaar over de resultaten van opzoekingen en naspeuringen die hij in het kader van een strafonderzoek heeft uitgevoerd, waaronder het opvragen, het analyseren en het vergelijken van gegevens, het inwinnen van informatie bij derden of het afleiden van gevolgen uit onderzochte stukken, dient de rechter dit verzoek in beginsel niet te toetsen aan de drie criteria die voortvloeien uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens betreffende het door artikel 6.1 en 6.3.d gewaarborgde recht om een getuige à charge onder eed te horen op de rechtszitting en het feit dat een politieambtenaar bepaalde aspecten van die bewijsverzameling heeft vermeld in een proces-verbaal, dan wel het loutere feit dat de bewijsverkrijging steunt op zintuiglijke activiteiten van politieambtenaren, leidt niet tot een ander besluit; in een dergelijk geval staat het integendeel aan de vonnisrechter om, overeenkomstig de in strafzaken geldende bewijsstandaard en met eerbiediging van het recht van verdediging van de beklaagde over de gehele procedure, onaantastbaar de bewijswaarde van de bevindingen van de verbalisanten te beoordelen, naast de bewijswaarde van de andere aan tegenspraak onderworpen feitelijke gegevens, met inbegrip van de vraag of die bevindingen dan wel die gegevens al dan niet bijkomende toelichting vereisen door middel van een getuigenverhoor onder eed ter rechtszitting; het feit dat de partij die om het verhoor van de getuige verzoekt, niet enigszins aannemelijk maakt dat er een ernstige grond tot betwisting van de bewijsverkrijging bestaat, kan de afwijzing van het verzoek tot het horen van de getuige verantwoorden en dit is eveneens het geval wanneer het gaat om bewijsverkrijging die de uitkomst van de zaak niet op een doorslaggevende wijze kan bepalen (1). (1) Zie Cass. 22 oktober 2024, AR P.24.0858.N, AC 2024, nr 697.

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN

ALLERLEI

Allerlei - Op heterdaad ontdekt misdrijf - Voorwaarden

Om onder de toepassing van de specifieke regels van het op heterdaad ontdekt misdrijf te vallen, moeten er in de eerste plaats precieze gegevens bestaan waaruit objectief kan worden afgeleid dat een misdrijf wordt gepleegd of zoniet werd gepleegd, zonder dat vereist is dat het door een getuige wordt waargenomen of onmiddellijk door een officier van gerechtelijke politie wordt vastgesteld, of dat het misdrijf zodanig vanzelfsprekend is en in al zijn aspecten werd vastgesteld dat verder onderzoek overbodig is (1). (1) Cass. 3 december 2013, AR P.13.1858.N, Pas. 2013, nr. 655, raadpl. 15; zie M.-A. BEERNAERT. e.a., o.c., p. 474.

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

12 maart 2025

P.25.0344.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.10](#)

AC nr. ...

Allerlei - Op heterdaad ontdekt misdrijf - Onaantastbare beoordeling van de heterdaad door de rechter

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze de precieze gegevens die het bestaan van een op heterdaad ontdekt misdrijf aantonen, waarbij het Hof enkel nagaat of hij uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 21 september 2021, RG P.21.1189.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.20; Cass. 18 juni 2019, AR P.19.0588.N, AC 2019, nr. 378.

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

12 maart 2025

P.25.0344.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.10](#)

AC nr. ...

GERECHTELIJK ONDERZOEK

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Deskundigenonderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Toelaatbaarheid van het onregelmatig bekomen bewijs à charge - Regel van uitsluiting van bewijs verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven norm - Toepassing op een deskundigenverslag waarvan de nietigheid is gedekt door een rechterlijke beslissing op tegenspraak - Grens

Overeenkomstig artikel 32, eerste streepje, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering besluit de strafrechter tot nietigheid van een bewijselement dat is verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven vorm; die bepaling geldt niet voor een deskundigenverslag waarin de eed of de geschreven handtekening van de deskundige ontbreekt, voor zover de nietigheid die artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek daarvoor telkens bepaalt, in de loop van de strafprocedure is opgeheven; evenmin vereist het in artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces dat in het geval van het ontbreken van de eed of de handtekening van de deskundige op diens verslag, dat verslag steeds nietig wordt verklaard of uit het bewijs wordt geweerd (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 32, eerste streepje Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

14 januari 2025

P.24.1148.N

[ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241217.2N.24](#)

AC nr. ...

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Deskundigenonderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Relativering van de nietigheid door het eindvonnis in eerste aanleg op tegenspraak gewezen - Voorwaarden

Overeenkomstig artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek moet de gerechtsdeskundige die is aangesteld zonder in het nationaal register van gerechtsdeskundigen te zijn ingeschreven, op straffe van nietigheid zijn verslag ondertekenen, waarbij hij zijn handtekening laat voorafgaan door de volgende schriftelijke eed: "Ik zweer dat ik mijn opdracht in eer en geweten, nauwgezet en eerlijk vervuld heb."; uit die tekst blijkt een nauwe band tussen de handtekening en de eed van de deskundige voor wat betreft de regelmatigheid van het deskundigenverslag als bewijs; hieruit volgt dat artikel 407 Wetboek van Strafvordering over het toedekken van een onregelmatigheid betreffende de eed van onder meer deskundigen als gevolg van een rechterlijke beslissing op tegenspraak over een geschilpunt van toepassing is op de nietigheid die voortvloeit uit het niet naleven van de in artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek bepaalde verplichtingen door de gerechtsdeskundige, zowel met betrekking tot de eedaflegging als met betrekking tot de ondertekening van zijn eindverslag (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 407 Wetboek van Strafvordering

14 januari 2025

P.24.1148.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.17](#)

AC nr. ...

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Deskundigenonderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Toelaatbaarheid van het onregelmatig bekomen bewijs à charge - Regel van uitsluiting van bewijs verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven norm - Toepassing op een deskundigenverslag waarvan de nietigheid is gedekt door een rechterlijke beslissing op tegenspraak - Grens

Overeenkomstig artikel 32, eerste streepje, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering besluit de strafrechter tot nietigheid van een bewijselement dat is verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven vorm; die bepaling geldt niet voor een deskundigenverslag waarin de eed of de geschreven handtekening van de deskundige ontbreekt, voor zover de nietigheid die artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek daarvoor telkens bepaalt, in de loop van de strafprocedure is opgeheven; evenmin vereist het in artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces dat in het geval van het ontbreken van de eed of de handtekening van de deskundige op diens verslag, dat verslag steeds nietig wordt verklaard of uit het bewijs wordt geweerd (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 32, eerste streepje Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

14 januari 2025

P.24.1148.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.17](#)

AC nr. ...

Gerechtigd onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Deskundigenonderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Relativering van de nietigheid door het eindvonnis in eerste aanleg op tegenspraak gewezen - Voorwaarden

Overeenkomstig artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek moet de gerechtsdeskundige die is aangesteld zonder in het nationaal register van gerechtsdeskundigen te zijn ingeschreven, op straffe van nietigheid zijn verslag ondertekenen, waarbij hij zijn handtekening laat voorafgaan door de volgende schriftelijke eed: "Ik zweer dat ik mijn opdracht in eer en geweten, nauwgezet en eerlijk vervuld heb."; uit die tekst blijkt een nauwe band tussen de handtekening en de eed van de deskundige voor wat betreft de regelmatigheid van het deskundigenverslag als bewijs; hieruit volgt dat artikel 407 Wetboek van Strafvordering over het toedekken van een onregelmatigheid betreffende de eed van onder meer deskundigen als gevolg van een rechterlijke beslissing op tegenspraak over een geschilpunt van toepassing is op de nietigheid die voortvloeit uit het niet naleven van de in artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek bepaalde verplichtingen door de gerechtsdeskundige, zowel met betrekking tot de eedaflegging als met betrekking tot de ondertekening van zijn eindverslag (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 407 Wetboek van Strafvordering

14 januari 2025

P.24.1148.N

[ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241217.2N.24](#)

AC nr. ...

Gerechtigd onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verloop van het deskundigenonderzoek en vereisten voor het eindverslag - Toepassing van de regels van het burgerlijk proces op het deskundigenonderzoek - Grens - Mogelijkheid van de onderzoeksrechter om voorschriften van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing te verklaren - Gevolg - Deskundigenonderzoek - Aanstelling van een gerechtsdeskundige

De artikelen 962 tot 991undecies Gerechtelijk Wetboek zijn niet van toepassing op een door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek, ongeacht diens mogelijkheid om in specifieke gevallen bepaalde van die artikelen toepasselijk te verklaren door in zijn opdracht ernaar te verwijzen of de inhoud ervan over te nemen, in dat geval leidt de schending van een dergelijke bepaling tot nietigheid in zoverre die in een toepasselijk verklaard artikel is bepaald (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 971 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 962 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 979 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 978 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 977 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 976 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 975 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 974 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 973 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 981 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 972 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 982 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 970 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 969 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 968 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 967 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 966 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 965 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 964 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 963 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 972bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991undecies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991decies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991novies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991octies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991septies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991sexies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991quinqies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991quater Gerechtelijk Wetboek
- Art. 980 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 990 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 989 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 988 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 987 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 986 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 985 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 984 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 983 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991ter Gerechtelijk Wetboek

14 januari 2025

P.24.1148.N

[ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241217.2N.24](#)

AC nr. ...

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Beslag door de onderzoeksrechter - Strafrechtelijk kort geding - Door een derde bij de vervolging aangewend rechtsmiddel - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep door de derde-benadeelde - Ontvankelijkheid

Artikel 420 Wetboek van Strafvordering maakt geen onderscheid naargelang van de hoedanigheid van de persoon die het in artikel 61quater van dat wetboek bepaalde rechtsmiddel heeft ingesteld; uit geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel volgt dat er moet worden voorzien in een afwijking van de verbodsregel van het onmiddellijk cassatieberoep in geval van een niet-definitieve beslissing in het voordeel van degene die beweert dat hij een derde bij de vervolging is en dat de verplichting om het cassatieberoep uit te stellen het geheel ondoeltreffend maakt (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 61quater en 420 Wetboek van Strafvordering

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.12](#)

AC nr. ...

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verloop van het

deskundigenonderzoek en vereisten voor het eindverslag - Toepassing van de regels van het burgerlijk proces op het deskundigenonderzoek - Grens - Mogelijkheid van de onderzoeksrechter om voorschriften van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing te verklaren - Gevolg - Deskundigenonderzoek - Aanstelling van een gerechtsdeskundige

De artikelen 962 tot 991undecies Gerechtelijk Wetboek zijn niet van toepassing op een door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek, ongeacht diens mogelijkheid om in specifieke gevallen bepaalde van die artikelen toepasselijk te verklaren door in zijn opdracht ernaar te verwijzen of de inhoud ervan over te nemen, in dat geval leidt de schending van een dergelijke bepaling tot nietigheid in zoverre die in een toepasselijk verklaard artikel is bepaald (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 971 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 962 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 979 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 978 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 977 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 976 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 975 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 974 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 973 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 981 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 972 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 982 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 970 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 969 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 968 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 967 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 966 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 965 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 964 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 963 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 972bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991undecies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991decies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991novies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991octies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991septies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991sexies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991quinqies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991quater Gerechtelijk Wetboek
- Art. 980 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 990 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 989 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 988 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 987 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 986 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 985 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 984 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 983 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991ter Gerechtelijk Wetboek

14 januari 2025

P.24.1148.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.17](#)

AC nr. ...

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Aanhoudingsbevel - Uitvaardiging - Voorafgaand verhoor van de verdachte - Geen bijstand van een raadsman - Gevolg

Noch artikel 6.3, c, EVRM, noch de artikelen 2bis en 16, § 2, Voorlopige Hechteniswet, noch artikel 47bis, § 4, Wetboek van Strafvordering verplichten de onderzoeksgerechten het aanhoudingsbevel onmiddellijk op te heffen, alleen op grond dat de verdachte werd verhoord door de politie of door de onderzoeksrechter zonder de bijstand van een raadsman, voordat er tegen hem een aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd.

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 47bis, § 4 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 2bis en 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 6, § 3, c) Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

22 februari 2023

P.23.0239.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230222.2F.15](#)

AC nr. ...

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Klacht met burgerlijkepartijstelling - Regelmatigheid of ontvankelijkheid van de klacht - Invloed op de ontvankelijkheid van de strafvordering - Onregelmatigheid van het verkregen bewijsmateriaal - Draagwijdte - Gevolg

Een klacht met burgerlijkepartijstelling is geen bewijsmiddel zodat noch de regelmatigheid of de ontvankelijkheid van die klacht, noch de daarop gesteunde ontvankelijkheid van de strafvordering moet worden beoordeeld aan de hand van de criteria voor het weren van onregelmatig verkregen bewijsmateriaal, zoals bepaald in artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering; wanneer een partij echter de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering afleidt uit de beweerde onregelmatigheid of niet-ontvankelijkheid van de klacht met burgerlijke partijstelling, die zij op haar beurt afleidt uit het feit dat die klacht steunt op onregelmatig verkregen bewijsmateriaal, staat het wel degelijk aan de rechter om die bewijsverzekrijging te toetsen aan de voormelde criteria en om daaruit het passende gevolg af te leiden voor de regelmatigheid of de ontvankelijkheid van de klacht met burgerlijke partijstelling en de ontvankelijkheid van de strafvordering (1). (1) Cass. 19 januari 2016, AR P.15.0768.N, AC 2016, nr. 41. Zie over het onregelmatig verkregen bewijsmateriaal M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, la Charte, 2021, 9de ed., t. II, pp.1345-1365.

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

18 oktober 2022

P.22.0695.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.11](#)

AC nr. ...

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Beslag door de onderzoeksrechter - Strafrechtelijk kort geding - Door een derde bij de vervolging aangewend rechtsmiddel - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling -

Onmiddellijk cassatieberoep door de derde-benadeelde - Ontvankelijkheid

Artikel 420 Wetboek van Strafvordering maakt geen onderscheid naargelang van de hoedanigheid van de persoon die het in artikel 61quater van dat wetboek bepaalde rechtsmiddel heeft ingesteld; uit geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel volgt dat er moet worden voorzien in een afwijking van de verbodsregel van het onmiddellijk cassatieberoep in geval van een niet-definitieve beslissing in het voordeel van degene die beweert dat hij een derde bij de vervolging is en dat de verplichting om het cassatieberoep uit te stellen het geheel ondoeltreffend maakt (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 61quater en 420 Wetboek van Strafvordering

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.1](#)

AC nr. ...

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

Er bestaat geen enkele wettelijke grondslag voor de ontvankelijkheid van een cassatieberoep dat in de fase van het voorbereidend onderzoek wordt ingesteld door de Kamer van volksvertegenwoordigers en dat ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te krijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.1](#)

AC nr. ...

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat uitspraak doet over de bevoegdheid van de kamer van inbeschuldigingstelling en over de bijzondere opsporingsmethoden - Onmiddellijk cassatieberoep - Afstand van het cassatieberoep - Draagwijdte - Gevolg

Het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over een door de beklagde opgeworpen onbevoegdheid én over de controle van de bijzondere opsporingsmethoden is in zoverre het de bevoegdheid betreft vatbaar op grond van artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering voor een onmiddellijk cassatieberoep, zodat er geen afstand daarvan kan worden verleend; de uitspraak over de bijzondere opsporingsmethoden is evenwel geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering noch een beslissing als bedoeld door het tweede lid van die bepaling, zodat daarvoor de afstand van het cassatieberoep wel kan worden verleend.

- Art. 420, eerste en tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering

- Art. 189ter Wetboek van Strafvordering

11 maart 2025

P.25.0105.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.6](#)

AC nr. ...

Gerechtig onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Onrechtmatig bewijs - Handvest Grondrechten EU - Artikelen 7 en 8 - Algemene en ongedifferentieerde bewaring van verkeers- en locatiegegevens - Bewijsuitsluitingsregeling van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Doeltreffendheidsbeginsel - Doorslaggevend bewijs - Toezicht door het Hof - Draagwijdte

Het staat aan de strafrechter om de toelaatbaarheid van bewijs dat is verkregen door middel van een met het Unierecht onverenigbare algemene en ongedifferentieerde bewaring van verkeers- en locatiegegevens te beoordelen overeenkomstig artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, uitgelegd in het licht van onder meer het beginsel van doeltreffendheid zoals vooropgesteld in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie; het vereiste van doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming, zoals uitgelegd in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie, brengt voor de nationale strafrechter de verplichting mee om dergelijk bewijs in het kader van een strafrechtelijke procedure buiten beschouwing te laten indien de beklaagde niet in de gelegenheid is om doeltreffend commentaar te leveren op dat bewijs, dat betrekking heeft op een gebied waarvan de rechter geen kennis heeft en dat een doorslaggevende invloed kan hebben op de beoordeling van de feiten (1); de mate waarin bewijs een doorslaggevende invloed op de schuldbeoordeling kan hebben, is te beoordelen op grond van de concrete gegevens van elke zaak en is onder meer af te wegen tegenover de zwaarwichtigheid van de andere bewijselementen die de rechter bij die beoordeling betreft; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die niet te verzoenen zijn met het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging, met inbegrip van het doeltreffendheidsvereiste. (1) Zie Cass. 11 juni 2024, AR P.24.0200.N, AC 2024, nr. 441, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240611.2N.1; Cass. 30 januari 2024, AR P.23.1581.N, AC 2024, nr. 82, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240130.2N.7.

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

21 januari 2025

P.24.1097.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6](#)

AC nr. ...

Gerechtig onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Onderzoeksgerecht dat als bodemgerecht uitspraak doet - Beslissing tot internering - Eenheid van strafproces - Onderbreking van de beslissing - Wettigheid

Artikel 9, §1, Interneringswet staat het onderzoeksgerecht dat als bodemgerecht uitspraak doet niet toe zijn beslissing te onderbreken en te oordelen dat de inverdenkinggestelde de feiten waarvoor de internering kan worden bevolen heeft gepleegd, zonder onmiddellijk over de maatregel uitspraak te doen of over het gevolg dat aan die vaststelling dient te worden gegeven (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

1 februari 2023

P.22.1360.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230201.2F.1](#)

AC nr. ...

Gerechtig onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

Er bestaat geen enkele wettelijke grondslag voor de ontvankelijkheid van een cassatieberoep dat in de fase van het voorbereidend onderzoek wordt ingesteld door de Kamer van volksvertegenwoordigers en dat ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te krijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.12](#)

AC nr. ...

Gerechtigd onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

Wanneer het onmiddellijk cassatieberoep van de Kamer van volksvertegenwoordigers ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te verkrijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden, kan een dergelijke grief op een later tijdstip worden onderzocht; indien die grief gegrond is, zou hieruit volgen dat de in beslag genomen stukken niet kunnen worden gebruikt in het kader van het onderzoek, dat op eigen risico en gevaar zal worden voortgezet, en zou iedere partij die door het gebruik van een dergelijk bewijs of van dergelijke aanwijzingen wordt benadeeld cassatieberoep moeten instellen tegen het eindarrest, voor zover het hierop gegrond zou zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.1](#)

AC nr. ...

Gerechtigd onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Mogelijkheid tot onderzoek ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Draagwijdte - Relatief of absoluut karakter van de geheimhouding - Strafrechtelijk kort geding - Cassatieberoep

De behandeling met gesloten deuren en de hiermee gewaarborgde geheimhouding verzekeren de gewenste uitwerking van het parlementair onderzoek door de niet in het openbaar verhoorde personen vertrouwen te geven: de vraag of die geheimhouding absoluut of relatief is, kan zonder verlies aan belang of verlies van haar voorwerp worden onderzocht ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep, aangezien de hierover te wijzen beslissing de grenzen van het optreden van de onderzoeksrechter zal bepalen, welke in de marge van de voorrechten van het Parlement handelt (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.12](#)

AC nr. ...

Gerechtigd onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Mogelijkheid tot onderzoek ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Draagwijdte - Relatief of absoluut karakter van de geheimhouding - Strafrechtelijk kort geding - Cassatieberoep

De behandeling met gesloten deuren en de hiermee gewaarborgde geheimhouding verzekeren de gewenste uitwerking van het parlementair onderzoek door de niet in het openbaar verhoorde personen vertrouwen te geven: de vraag of die geheimhouding absoluut of relatief is, kan zonder verlies aan belang of verlies van haar voorwerp worden onderzocht ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep, aangezien de hierover te wijzen beslissing de grenzen van het optreden van de onderzoeksrechter zal bepalen, welke in de marge van de voorrechten van het Parlement handelt (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.1](#)

AC nr. ...

Gerechtigd onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Door de inbeslagneming benadeelde persoon

De geheimhouding die gewaarborgd wordt door getuigen voor een parlementaire onderzoekscommissie te verhoren met gesloten deuren, heeft tot doel hun privé- en gezinsleven, hun eer en hun goede naam te beschermen; indien die belangen in het gedrang zouden worden gebracht, dienen die getuigen als naar recht te handelen en is het niet de taak van de Kamer van volksvertegenwoordigers om in de plaats van de benadeelden op te treden (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.12](#)

AC nr. ...

Gerechtigd onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud

en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Door de inbeslagneming benadeelde persoon

De geheimhouding die gewaarborgd wordt door getuigen voor een parlementaire onderzoekscommissie te verhoren met gesloten deuren, heeft tot doel hun privé- en gezinsleven, hun eer en hun goede naam te beschermen; indien die belangen in het gedrang zouden worden gebracht, dienen die getuigen als naar recht te handelen en is het niet de taak van de Kamer van volksvertegenwoordigers om in de plaats van de benadeelden op te treden (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.1](#)

AC nr. ...

Gerechtigd onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

Wanneer het onmiddellijk cassatieberoep van de Kamer van volksvertegenwoordigers ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te verkrijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden, kan een dergelijke grief op een later tijdstip worden onderzocht; indien die grief gegrond is, zou hieruit volgen dat de in beslag genomen stukken niet kunnen worden gebruikt in het kader van het onderzoek, dat op eigen risico en gevaar zal worden voortgezet, en zou iedere partij die door het gebruik van een dergelijk bewijs of van dergelijke aanwijzingen wordt benadeeld cassatieberoep moeten instellen tegen het eindarrest, voor zover het hierop gegrond zou zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.12](#)

AC nr. ...

Gerechtigd onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Deskundigenonderzoek - Aanstelling van een gerechtsdeskundige - Voorwaarde van een ondertekend eindverslag met opgave van stukken en een kostenstaat - Toepassing van de regels van het Gerechtigd Wetboek - Grens - Verzuim van een handtekening van een deskundige - Effect op de toelaatbaarheid van het deskundigenverslag als bewijs à charge

De artikelen 978, § 1 en, § 2, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek over het eindverslag van de gerechtsdeskundige en artikel 982 Gerechtelijk Wetboek over het gezamenlijk advies van het college van gerechtsdeskundigen zijn niet voorgeschreven op straffe van nietigheid, behoudens voor wat betreft de in artikel 978, § 1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde verplichting van de deskundige om zijn verslag te ondertekenen; die verplichting heeft hier evenwel geen ruimere draagwijdte dan deze die is bepaald in artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek; meer bepaald vereist artikel 978, § 1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, samengenomen met de artikelen 555/11, § 3, eerste lid, en 555/15 Gerechtelijk Wetboek, niet op straffe van nietigheid dat het verslag wordt ondertekend door een deskundige die is opgenomen in het nationaal register voor gerechtsdeskundigen (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 982 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 978, §§ 1 en 2, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

14 januari 2025

P.24.1148.N

[ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241217.2N.24](#)

AC nr. ...

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Inzage van stukken afkomstig uit een ander dossier - Recht van verdediging - Recht op tegenspraak

Het recht van verdediging, waartoe het recht op tegenspraak behoort, vereist dat wanneer aan het dossier gegevens uit een ander strafdossier worden gevoegd, de verdediging inzage krijgt van alle pertinente elementen uit dat dossier, zowel à charge als à décharge, die beschikbaar zijn; dat recht is evenwel niet absoluut en kan onderhevig zijn aan beperkingen, onder meer in de fase van het gerechtelijk onderzoek, wanneer de inverdenkinggestelde zich nog niet voor de vonnisrechter moet verdedigen tegen de lastens hem ingebrachte beschuldiging; het recht van verdediging vereist niet dat op het moment waarop het onderzoeksgerecht op grond van artikel 21 Voorlopige Hechteniswet overgaat tot het nazicht van de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding en de noodzakelijkheid van de handhaving van de voorlopige hechtenis, reeds alle voormelde elementen zijn toegevoegd aan het dossier; dat recht vereist in de fase van het gerechtelijk onderzoek evenmin dat de verdachte inzage krijgt van andere stukken uit een afzonderlijk strafdossier dan deze die aan het voorliggende dossier zijn gevoegd, louter op grond van zijn niet aannemelijk gemaakte aanvoering dat uit die stukken gegevens à décharge of nietigheden kunnen blijken (1). (1) Cass. 11 januari 2022, AR P.22.0019.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220111.2N.20 en Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273; Zie Cass. 7 december 2021, AR P.21.1503.N ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211207.2N.15, en Cass. 17 juli 2019, AR P.19.0732.N, AC 2019, nr. 421.

- Art. 21 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

5 juli 2022

P.22.0868.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220705.VAK.8](#)

AC nr. ...

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Deskundigenonderzoek - Aanstelling van een gerechtsdeskundige - Voorwaarde van een ondertekend eindverslag met opgave van stukken en een kostenstaat - Toepassing van de regels van het Gerechtelijk Wetboek - Grens - Verzuim van een handtekening van een deskundige - Effect op de toelaatbaarheid van het deskundigenverslag als bewijs à charge

De artikelen 978, § 1 en, § 2, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek over het eindverslag van de gerechtsdeskundige en artikel 982 Gerechtelijk Wetboek over het gezamenlijk advies van het college van gerechtsdeskundigen zijn niet voorgeschreven op straffe van nietigheid, behoudens voor wat betreft de in artikel 978, § 1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde verplichting van de deskundige om zijn verslag te ondertekenen; die verplichting heeft hier evenwel geen ruimere draagwijdte dan deze die is bepaald in artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek; meer bepaald vereist artikel 978, § 1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, samengenomen met de artikelen 555/11, § 3, eerste lid, en 555/15 Gerechtelijk Wetboek, niet op straffe van nietigheid dat het verslag wordt ondertekend door een deskundige die is opgenomen in het nationaal register voor gerechtsdeskundigen (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 982 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 978, §§ 1 en 2, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

14 januari 2025

P.24.1148.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.17](#)

AC nr. ...

OPSPORINGSONDERZOEK

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Door het openbaar ministerie gevorderde technisch raadsman - Advies - Bewijswaarde - Beoordelingsvrijheid van de rechter

Net zoals het gerechtelijk deskundigenonderzoek is het advies van de technisch raadsman van het openbaar ministerie een beoordelingsgegeven dat aan de rechter wordt voorgelegd; deze beoordeling is vrij en de hoedanigheid van de gerechtelijke overheid die het deskundigenonderzoek of het advies heeft gevorderd verplicht de rechter niet om meer geloof aan het ene dan aan het andere te hechten (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 28, § 3, 43 en 44 Wetboek van Strafvordering

15 februari 2023

P.22.0257.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.4](#)

AC nr. ...

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Toezicht op de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel door de onderzoeksgerechten - Prima facie onderzoek van de aangevoerde onregelmatigheid van het aanhoudingsbevel - Toepassing op de aangevoerde onregelmatigheid van de aangewende bijzondere methoden, zoals de observaties

Bij de eerste verschijning van de inverdenkinggestelde voor het onderzoeksgerecht moet dat gerecht in de eerste plaats de wettigheid en de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel onderzoeken; het onderzoeksgerecht is slechts gehouden tot een prima facie onderzoek van de aangevoerde onregelmatigheid omdat, inzake voorlopige hechtenis, de Voorlopige Hechteniswet specifieke regels bevat voor het toezicht op de regelmatigheid van de handhaving van de hechtenis, die de enige regels zijn die van toepassing zijn (1); dit beginsel is met name van toepassing wanneer de inverdenkinggestelde aanvoert dat de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel is aangetast door de onregelmatigheid van de aangewende bijzondere methoden, zoals de observaties (2). (1) Zie Cass. 21 januari 2015, AR P.15.0056.F, AC 2015, nr. 53, geciteerd in M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, *Droit de la procédure pénale*, 10de uitg., La Chartre, 2025, dl. I, p. 1291, noot 682. (2) Ibidem; zie Cass. 3 december 2013, AR P.13.1856.N, AC 2013, nr. 654, raadpl. 14. De eiser voerde onder meer aan dat uit artikel 47septies, § 2, vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de schriftelijke bevestiging van de door de procureur des Konings mondeling gegeven machtiging tot observatie "ten laatste na het beëindigen van de observatie bij het strafdossier" moet worden gevoegd. Zoals het bestreden arrest er evenwel op wijst, is die termijn geen op straffe van nietigheid voorgeschreven of substantiële vormvereiste (Cass. 23 oktober 2012, AR P.12.1002.N, AC 2012, nr. 557; zie Cass. 22 augustus 2023, AR P.23.1204.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230822.VAK.7, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal DE SMET; Cass. 18 januari 2005, AR P.05.0037.N, AC 2005, nr. 36).

(M.N.B.)

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering
- Art. 47sexies Wetboek van Strafvordering
- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

12 maart 2025

P.25.0344.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.10](#)

AC nr. ...

Opsporingsonderzoek - Algemeen - Op heterdaad vastgesteld misdrijf - Begrip

Er is geen sprake van een op heterdaad ontdekt misdrijf wanneer men enkel uitgaat van vermoedens en van aanwijzingen dat er een misdrijf kon zijn gepleegd; er is daarentegen sprake van een op heterdaad ontdekt misdrijf wanneer aan een van de in artikel 41 Wetboek van Strafvordering vermelde voorwaarden is voldaan; daartoe is niet vereist dat de aanwezigheid van de dader ter plaatse of zijn deelneming aan het misdrijf eveneens is vastgesteld (1). (1) Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0100.F, AC 2018, nr. 82.

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

12 april 2023

P.23.0473.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230412.2F.3](#)

AC nr. ...

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Door het openbaar ministerie gevorderde technisch raadsman - Door de technisch raadsman verrichte handelingen - Beperking

Uit geen enkele wettelijke bepaling blijkt dat de door het openbaar ministerie gevorderde technisch raadsman, behoudens de door de wet voorziene uitzonderingen, de handelingen waarvan de uitvoering door de rechter aan de gerechtsdeskundige kan worden gevraagd, niet zou mogen verrichten (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 28, § 3, 43 en 44 Wetboek van Strafvordering

Opsporingsonderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Toezicht op de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel door de onderzoeksgerechten - Prima facie onderzoek van de aangevoerde onregelmatigheid van het aanhoudingsbevel - Toepassing op de aangevoerde onregelmatigheid van de aangewende bijzondere methoden, zoals de observaties

Bij de eerste verschijning van de inverdenkinggestelde voor het onderzoeksgerecht moet dat gerecht in de eerste plaats de wettigheid en de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel onderzoeken; het onderzoeksgerecht is slechts gehouden tot een prima facie onderzoek van de aangevoerde onregelmatigheid omdat, inzake voorlopige hechtenis, de Voorlopige Hechteniswet specifieke regels bevat voor het toezicht op de regelmatigheid van de handhaving van de hechtenis, die de enige regels zijn die van toepassing zijn (1); dit beginsel is met name van toepassing wanneer de inverdenkinggestelde aanvoert dat de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel is aangetast door de onregelmatigheid van de aangewende bijzondere methoden, zoals de observaties (2). (1) Zie Cass. 21 januari 2015, AR P.15.0056.F, AC 2015, nr. 53, geciteerd in M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., La Charte, 2025, dl. I, p. 1291, noot 682. (2) Ibidem; zie Cass. 3 december 2013, AR P.13.1856.N, AC 2013, nr. 654, raadpl. 14. De eiser voerde onder meer aan dat uit artikel 47septies, § 2, vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de schriftelijke bevestiging van de door de procureur des Konings mondeling gegeven machtiging tot observatie "ten laatste na het beëindigen van de observatie bij het strafdossier" moet worden gevoegd. Zoals het bestreden arrest er evenwel op wijst, is die termijn geen op straffe van nietigheid voorgeschreven of substantiële vormvereiste (Cass. 23 oktober 2012, AR P.12.1002.N, AC 2012, nr. 557; zie Cass. 22 augustus 2023, AR P.23.1204.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230822.VAK.7, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal DE SMET; Cass. 18 januari 2005, AR P.05.0037.N, AC 2005, nr. 36).

(M.N.B.)

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering
- Art. 47sexies Wetboek van Strafvordering
- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

12 maart 2025

P.25.0344.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.10](#)

AC nr. ...

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Opdracht van het openbaar ministerie - Bijstandsplicht - Loyaliteit - Onderzoek à charge en à décharge - Draagwijdte

De plicht de rechter bij te staan in de uitlegging van de wet en de toepassing ervan en het loyaliteitsbeginsel, evenals de door artikel 28bis, § 3, tweede lid, Wetboek van Strafvordering aan de procureur des Konings opgelegde verplichting om te waken voor de wettigheid van de bewijsmiddelen en de loyaliteit waarmee ze worden verzameld, maken inherent deel uit van de opdracht van het openbaar ministerie; het feit dat artikel 28bis, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bij de vermelde wet van 18 januari 2024 in die zin is aangevuld dat het opsporingsonderzoek à charge en à décharge moet worden gevoerd, verandert daaraan niets.

- Art. 28bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 22 Wetboek van Strafvordering

21 januari 2025

P.24.1097.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6](#)

AC nr. ...

Opsporingsonderzoek - Algemeen - Op heterdaad vastgesteld misdrijf - Begrip

In het geval van een op heterdaad ontdekt misdrijf mag de huiszoeking te allen tijde worden verricht, zonder de toestemming van de betrokkene en zonder bevel tot huiszoeking; een huiszoeking die op grond daarvan is verricht, is geldig wanneer de daad alleen van het misdrijf gescheiden is door de tijd die materieel noodzakelijk is om het plegen ervan mogelijk te maken (1). (1) Cass. 30 maart 2011, AR P.11.0540.F, AC 2011, nr. 240.

- Art. 1, tweede lid, 2° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of vrijheidsbeneming mag worden verricht

- Art. 1, tweede lid, 2° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

12 april 2023

P.23.0473.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230412.2F.3](#)

AC nr. ...

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Fouillering van een voertuig - Voorwaarden - Redelijke grond om te vermoeden dat het voertuig heeft gediend, dient of zou kunnen dienen om een misdrijf te plegen - Beoordeling van de politieambtenaren - Feitelijke onderzoek door de feitenrechter

Geen enkele bepaling omschrijft wat moet worden verstaan onder een redelijke grond om te vermoeden dat een voertuig heeft gediend, dient of zou kunnen dienen om een misdrijf te plegen; die voorwaarde is ondergeschikt aan de beoordeling van de politieagenten, waarbij zij uitgaan van het gedrag van de inzittenden, van de vastgestelde materiële gegevens of van de omstandigheden van tijd en plaats, dit alles onder het toezicht van de gerechtelijke overheden en, met name, van de onderzoeksgerechten; het Hof gaat enkel na of de appelrechters, naar aanleiding van dit feitelijk onderzoek, hun beslissing al dan niet naar recht hebben kunnen verantwoorden (1). (1) Zie Cass. 30 december 2020, AR P.20.1309.F, AC 2020, nr. 796.

- Art. 29 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

12 april 2023

P.23.0515.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230412.2F.8](#)

AC nr. ...

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Zwijgrecht - Recht om niet aan zijn eigen beschuldiging mee te werken - Draagwijdte - (Geen) gebruik, in een strafprocedure, van gegevens die bestaan onafhankelijk van de wil van degene die ze bezit - Recht op voorafgaand overleg met een advocaat of op de bijstand van een advocaat - Draagwijdte - (Geen) toestemming gegeven door een getuige aan de politiediensten om de gegevens waarover hij beschikt te raadplegen

Het zwijgrecht en het recht om niet aan zijn eigen beschuldiging mee te werken (1) strekken zich niet uit tot het gebruik, in een strafprocedure, van gegevens die bestaan onafhankelijk van de wil van degene die ze bezit en het recht op voorafgaand overleg met een advocaat of op de bijstand van een advocaat houdt niet in dat de getuige moet instemmen met de raadpleging, door de politiediensten, van de gegevens waarover hij, met name op zijn mobiele telefoon, beschikt (2). (1) Gewaarborgd door art. 6 EVRM, ook al worden ze hierin niet uitdrukkelijk vermeld (EHRM, Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme. – Droit à un procès équitable (volet pénal), bijgewerkt tot 31 augustus 2022, §§ 203 e.v.). (2) Zie Cass. 14 maart 2017, AR P.14.1001.N, AC 2017, nr. 176 (wat betreft de vraag aan de inverdenkinggestelde, in het kader van een huiszoeking, om een slotvast kistje te openen), NC 2017, 554, noot van M. COLETTE, "Het begrip 'verhoor' en het 'zwijgen'"; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, 35 i.f.; Cass. 7 maart 2018, AR P.17.0558.F, AC 2018, nr. 156 (wat betreft de afgifte, door de inverdenkinggestelde, van sociale documenten aan de sociale inspecteurs).

- Art. 47bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

15 maart 2023

P.23.0331.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.14](#)

AC nr. ...

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Afgifte en exploitatie van een mobiele telefoon - Toestemming - Vorm

Het zwijgrecht en het recht om niet aan zijn eigen beschuldiging mee te werken (1) strekken zich niet uit tot het gebruik, in een strafprocedure, van gegevens die bestaan onafhankelijk van de wil van degene die ze bezit en het recht op voorafgaand overleg met een advocaat of op de bijstand van een advocaat houdt niet in dat de getuige moet instemmen met de raadpleging, door de politiediensten, van de gegevens waarover hij, met name op zijn mobiele telefoon, beschikt (2). (1) Gewaarborgd door art. 6 EVRM, ook al worden ze hierin niet uitdrukkelijk vermeld (EHRM, Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme. – Droit à un procès équitable (volet pénal), bijgewerkt tot 31 augustus 2022, §§ 203 e.v.). (2) Zie Cass. 14 maart 2017, AR P.14.1001.N, AC 2017, nr. 176 (wat betreft de vraag aan de inverdenkinggestelde, in het kader van een huiszoeking, om een slotvast kistje te openen), NC 2017, 554, noot van M. COLETTE, "Het begrip 'verhoor' en het 'zwijgen'"; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, 35 i.f.; Cass. 7 maart 2018, AR P.17.0558.F, AC 2018, nr. 156 (wat betreft de afgifte, door de inverdenkinggestelde, van sociale documenten aan de sociale inspecteurs).

- Art. 47bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

15 maart 2023

P.23.0331.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.14](#)

AC nr. ...

ONDERZOEKSGERECHTEN

- Toezicht op de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel door de onderzoeksgerechten - Prima facie onderzoek van de aangevoerde onregelmatigheid van het aanhoudingsbevel - Toepassing op de aangevoerde onregelmatigheid van de aangewende bijzondere methoden, zoals de observaties

Bij de eerste verschijning van de in verdenking gestelde voor het onderzoeksgerecht moet dat gerecht in de eerste plaats de wettigheid en de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel onderzoeken; het onderzoeksgerecht is slechts gehouden tot een prima facie onderzoek van de aangevoerde onregelmatigheid omdat, inzake voorlopige hechtenis, de Voorlopige Hechteniswet specifieke regels bevat voor het toezicht op de regelmatigheid van de handhaving van de hechtenis, die de enige regels zijn die van toepassing zijn (1); dit beginsel is met name van toepassing wanneer de in verdenking gestelde aanvoert dat de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel is aangetast door de onregelmatigheid van de aangewende bijzondere methoden, zoals de observaties (2). (1) Zie Cass. 21 januari 2015, AR P.15.0056.F, AC 2015, nr. 53, geciteerd in M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., La Charte, 2025, dl. I, p. 1291, noot 682. (2) Ibidem; zie Cass. 3 december 2013, AR P.13.1856.N, AC 2013, nr. 654, raadpl. 14. De eiser voerde onder meer aan dat uit artikel 47septies, § 2, vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de schriftelijke bevestiging van de door de procureur des Konings mondeling gegeven machtiging tot observatie "ten laatste na het beëindigen van de observatie bij het strafdossier" moet worden gevoegd. Zoals het bestreden arrest er evenwel op wijst, is die termijn geen op straffe van nietigheid voorgeschreven of substantiële vormvereiste (Cass. 23 oktober 2012, AR P.12.1002.N, AC 2012, nr. 557; zie Cass. 22 augustus 2023, AR P.23.1204.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230822.VAK.7, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal DE SMET; Cass. 18 januari 2005, AR P.05.0037.N, AC 2005, nr. 36).

(M.N.B.)

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering
- Art. 47sexies Wetboek van Strafvordering
- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

12 maart 2025

P.25.0344.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.10](#)

AC nr. ...

- Voorlopige hechtenis - Verzoek tot invrijheidstelling tegen borgsom - Weigering - Redenen

Het onderzoeksgerecht waaraan een verdachte zonder verdere toelichting vraagt hem overeenkomstig artikel 35 Voorlopige Hechteniswet vrij te laten tegen de betaling van een bepaalde borgsom, kan dat verzoek afwijzen op grond van de enkele reden dat die vorm van zekerheid niet volstaat om tegemoet te komen aan de gronden die de handhaving van de voorlopige hechtenis wettigen (1). (1) Zie Cass. 9 april 2024, AR P.24.0412.N, AC 2024, nr. 292, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240409.2N.19.

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

21 januari 2025

P.25.0049.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.13](#)

AC nr. ...

- Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoezicht - Voorwerp -

Repatriëring - Invrijheidstelling van de vreemdeling - Gevolg

Aangezien de onrechtmatigheid van de detentie krachtens artikel 5.4 EVRM wordt bestraft met een invrijheidstelling die op korte termijn moet plaatsvinden, kan hieruit worden afgeleid dat die bepaling betrekking heeft op het beroep van de vreemdeling die zich nog in hechtenis bevindt op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht over zijn beroep uitspraak moet doen; als hij intussen werd gerepatriëerd, kan zijn invrijheidstelling immers niet meer worden bevolen, maar de onrechtmatigheid van zijn aanhouding geeft hem, na zijn invrijheidstelling, recht op de door artikel 5.5 EVRM gewaarborgde schadeloosstelling (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

17 januari 2023

P.22.1444.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230117.2F.1](#)

AC nr. ...

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Hoger beroep tegen beschikking raadkamer tot handhaving - Geen verweer over de criteria van artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet - Motiveringsplicht kamer van inbeschuldigingstelling - Draagwijdte

Wanneer de verdachte in een geval bedoeld in artikel 22 Voorlopige Hechteniswet hoger beroep instelt tegen een beslissing van de raadkamer tot handhaving van zijn voorlopige hechtenis en hij voor de kamer van inbeschuldigingstelling bij conclusie geen verweer voert over het vereiste van een risico op recidive, onttrekking, het laten verdwijnen van bewijzen of het zich verstaan met derden, dan voldoet de kamer van inbeschuldigingstelling aan haar motiveringsplicht door de overname van de redenen van het bevel tot aanhouding of van een eerdere beslissing waarin wordt vastgesteld dat is voldaan aan die criteria, in zoverre die nog actueel zijn; in dat geval dient de kamer van inbeschuldigingstelling de redenen waarom zij oordeelt dat is voldaan aan die vereisten, niet uitdrukkelijk te herhalen.

- Art. 30, §§ 1 en 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 22, zesde en zevende lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 16, §§ 1 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

21 januari 2025

P.25.0049.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.13](#)

AC nr. ...

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Hoger beroep tegen een beschikking tot buitenvervolginstelling - Wraking - Termijn binnen dewelke de wraking moet worden ingediend - Doelstelling - Draagwijdte - Gevolg

Artikel 833 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat hij die een wraking wil voordragen dit moet doen vóór de aanvang van de pleidooien, tenzij de redenen voor de wraking later zijn ontstaan en indien de zaak bij verzoekschrift is ingediend vooraleer op het verzoekschrift een beschikking is gegeven; uit de tekst en de geest van deze bepaling, de schorsende werking die een wrakingsverzoek in de regel heeft en de aard van de procedure voor het onderzoeksgerecht, volgt dat indien een partij meent dat er een wrakingsgrond bestaat met betrekking tot de leden van de kamer van inbeschuldigingstelling die moeten oordelen over het hoger beroep tegen een raadkamerbeschikking van buitenvervolginstelling, zij die wrakingsgrond zo snel als mogelijk moet aanvoeren nadat die haar ter kennis is gekomen en in elk geval uiterlijk op de eerste rechtszitting van de kamer van inbeschuldigingstelling waar die leden zetelen.

- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek

18 oktober 2022

P.22.1220.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.18](#)

AC nr. ...

- Strafrechtelijk kort geding - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

Wanneer het onmiddellijk cassatieberoep van de Kamer van volksvertegenwoordigers ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te verkrijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden, kan een dergelijke grief op een later tijdstip worden onderzocht; indien die grief gegrond is, zou hieruit volgen dat de in beslag genomen stukken niet kunnen worden gebruikt in het kader van het onderzoek, dat op eigen risico en gevaar zal worden voortgezet, en zou iedere partij die door het gebruik van een dergelijk bewijs of van dergelijke aanwijzingen wordt benadeeld cassatieberoep moeten instellen tegen het eindarrest, voor zover het hierop gegrond zou zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.12](#)

AC nr. ...

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Ernstige aanwijzingen van schuld - Beoordeling door het onderzoeksgerecht van het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld in hoofde van de inverdenkinggestelde - Geen beoordeling van de ernstige aanwijzingen van schuld in hoofde van andere potentiële betrokkenen - Motivering - Draagwijdte - Gevolg

Het onderzoeksgerecht dat de handhaving beveelt van de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde, dient het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld in hoofde van die laatste vast te stellen maar het komt het onderzoeksgerecht naar aanleiding van die beoordeling niet toe om te oordelen over het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld in hoofde van andere personen die bij de feiten betrokken zouden kunnen zijn geweest; het onderzoeksgerecht is dan ook niet ertoe gehouden om te antwoorden op de conclusies van een inverdenkinggestelde in zoverre daarin niet het bestaan wordt betwist van ernstige schuldaanwijzingen in hoofde van hemzelf, maar louter wordt gewezen op het bestaan van ernstige schuldaanwijzingen in hoofde van potentiële andere betrokkenen (1). (1) Cass. 26 november 2024, AR P.24.1513.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241126.2N.35.

- Art. 30, § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 5, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

18 februari 2025

P.25.0223.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.14](#)

AC nr. ...

- Strafrechtelijk kort geding - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

Wanneer het onmiddellijk cassatieberoep van de Kamer van volksvertegenwoordigers ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te verkrijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden, kan een dergelijke grief op een later tijdstip worden onderzocht; indien die grief gegrond is, zou hieruit volgen dat de in beslag genomen stukken niet kunnen worden gebruikt in het kader van het onderzoek, dat op eigen risico en gevaar zal worden voortgezet, en zou iedere partij die door het gebruik van een dergelijk bewijs of van dergelijke aanwijzingen wordt benadeeld cassatieberoep moeten instellen tegen het eindarrest, voor zover het hierop gegrond zou zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

1 maart 2023

P.22.1352.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.1](#)

AC nr. ...

- Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Begrip

Artikel 71 Vreemdelingenwet verleent de raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling de bevoegdheid om kennis te nemen van het beroep van de vreemdeling tegen de jegens hem genomen maatregel van vrijheidsberoving; het bij die wet bepaalde rechterlijk toezicht heeft betrekking op de actieve titel, namelijk de oorspronkelijke titel die nog steeds van kracht is op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht de wettigheid ervan nagaat, maar ook de nieuwe titel, die in de plaats is gesteld van de eerdere titel en op grond waarvan de vreemdeling van zijn vrijheid blijft beroofd (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

17 januari 2023

P.22.1444.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230117.2F.1](#)

AC nr. ...

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Regelmatigheid van het aanhoudingsbevel - Toezicht op de regelmatigheid van het onderzoek dat tot de aanhouding van de verdachte heeft geleid - Omvang

Het is ten aanzien van de bepalingen van de Voorlopige Hechteniswet, en niet ten aanzien van het gehele Wetboek van Strafvordering, dat artikel 21, § 4, Voorlopige Hechteniswet het onderzoeksgerecht verplicht zich van de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel te verzekeren; de kamer van inbeschuldigingstelling en de raadkamer, die onverwijld uitspraak moeten doen, dienen enkel een prima facie onderzoek te verrichten van de regelmatigheid van het onderzoek dat tot de aanhouding van de verdachte heeft geleid (1). (1) Zie Cass. 22 september 2009, AR P.09.1389.N, AC 2009, nr. 518; Cass. 20 februari 2001, AR P.01.0235.N, AC 2001, nr. 106; Cass. 24 oktober 2000, AR P.00.1387.N, AC 2000, nr. 298.

- Art. 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

16 april 2025

P.25.0547.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250416.2F.8](#)

AC nr. ...

- Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoezicht - Artikel 9.3 Onthaalrichtlijn - Draagwijdte

De noodzakelijke band tussen de vereiste toetsing "op korte termijn" van de rechtmatigheid van een vrijheidsberoving en het bestaan van een actieve titel voor de aan die toetsing onderworpen vasthouding blijkt ook uit artikel 9.3 Onthaalrichtlijn; krachtens die bepaling moeten de lidstaten ervoor zorgen dat de inbewaringstelling met spoed wordt getoetst door een rechter, zo spoedig mogelijk bij aanvang van de vrijheidsberoving, of dat aan de vreemdeling het recht wordt toegekend hiertoe een procedure in te leiden, waarbij artikel 9.3 hieraan toevoegt dat de vreemdeling onmiddellijk in vrijheid wordt gesteld indien die toetsing, die spoedig moet gebeuren, leidt tot de vaststelling dat de vasthouding onrechtmatig is.

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 9, § 3 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)

17 januari 2023

P.22.1444.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230117.2F.1](#)

AC nr. ...

- Regeling van de rechtspleging - Onderzoeksgerecht dat als bodemgerecht

uitspraak doet - Beslissing tot internering - Eenheid van strafproces - Onderbreking van de beslissing - Wettigheid

Artikel 9, §1, Interneringswet staat het onderzoeksgerecht dat als bodemgerecht uitspraak doet niet toe zijn beslissing te onderbreken en te oordelen dat de inverdenkinggestelde de feiten waarvoor de internering kan worden bevolen heeft gepleegd, zonder onmiddellijk over de maatregel uitspraak te doen of over het gevolg dat aan die vaststelling dient te worden gegeven (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

1 februari 2023

P.22.1360.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230201.2F.1](#)

AC nr. ...

- Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Repatriëring van de vreemdeling - Invloed

Artikel 71 Vreemdelingenwet schendt artikel 5.4 EVRM niet wanneer de gebeurtenis die zich tijdens de procedure van toezicht voordoet geen nieuwe autonome titel is die de voorgaande vervangt maar, integendeel, de repatriëring van de vreemdeling tegen wie de titel was uitgevaardigd (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

17 januari 2023

P.22.1444.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230117.2F.1](#)

AC nr. ...

- Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - EAB ter fine van strafuitvoering - Facultatieve weigeringsgrond - Artikel 6, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Geen verplichting voor het onderzoeksgerecht - Beoordeling - Draagwijdte - Gevolg

Uit het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 17 juli 2008, nr. C-66/08 volgt dat zelfs als aan de beide voorwaarden van artikel 4.6 Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel en artikel 6, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel is voldaan, het onderzoeksgerecht niet verplicht is om de bedoelde weigeringsgrond toe te passen en de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel te weigeren, zodat het onderzoeksgerecht kan oordelen dat de tenuitvoerlegging van de in de uitvaardigende lidstaat opgelegde straf op het grondgebied van de uitvoerende lidstaat niet door enig rechtmatig belang wordt gerechtvaardigd; hieruit volgt dat zelfs al stelt het onderzoeksgerecht vast dat de persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd een Belg is, het de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel niettemin kan toestaan indien het van oordeel is dat de tenuitvoerlegging van de in de uitvaardigende staat opgelegde straf op het grondgebied van de uitvoerende staat niet door enig rechtmatig belang wordt gerechtvaardigd (1). (1) HvJ 17 juli 2008, nr. C-66/08, Szymon Kozlowski, www.curia.europa.eu; Cass. 31 maart 2020, AR P.20.0350.N, AR P.20.0350.N, AC 2020, nr. 221; Cass. 27 februari 2018, AR P.18.0186.N, AC 2018, nr. 132; Cass. 1 december 2015, AR P.15.1501.N, AC 2015, nr. 719. Zie ook Zie H. SANDERS, Handboek Overleveringsrecht, Intersentia, 2011, 196; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Mechelen, 2013, nr. 216-217, p. 115-116 en S. DEWULF, Overlevering, in APR, Mechelen Kluwer 2020, nr. 132, p. 117-120.

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 4.6 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

18 februari 2025

P.25.0219.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.12](#)

AC nr. ...

- Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Toegang tot het dossier - Omvang

Het in artikel 72 Vreemdelingenwet bedoelde dossier is het administratief dossier betreffende de door de administratie jegens de vreemdeling genomen vrijheidsberovende maatregel, de enige maatregel waarop het onderzoeksgerecht toezicht kan houden, en de procedure voor dat gerecht heeft bijgevolg, in beginsel, geen betrekking op het gerechtelijk dossier dat tegen de aanvrager wegens onwettig verblijf werd geopend; dit is enkel en alleen dan niet het geval wanneer het onderzoek van de stukken van dat dossier nuttig zou zijn om de onderzoeksgerechten in staat te stellen over de wettigheid van de vrijheidsberovende maatregel uitspraak te doen.

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

15 februari 2023

P.23.0058.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.5](#)

AC nr. ...

- Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Opeenvolgende titels - Nieuwe autonome titel - Invloed

Artikel 5.4 EVRM is geschonden wanneer er ten aanzien van een vreemdeling verschillende opeenvolgende beslissingen tot vrijheidsberoving zijn genomen, zonder dat het rechterlijk toezicht kon worden afgesloten met een eindbeslissing, omdat er tijdens de procedure van toezicht op de vigerende titel van vrijheidsberoving een nieuwe autonome titel werd uitgevaardigd die de voorgaande titel verving (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, [ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1](#).

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

17 januari 2023

P.22.1444.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230117.2F.1](#)

AC nr. ...

- Aanhouding op heterdaad - Toezicht op de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel - Onaantastbare beoordeling van de heterdaad door de rechter

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze de precieze gegevens die het bestaan van een op heterdaad ontdekt misdrijf aantonen, waarbij het Hof enkel nagaat of hij uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 21 september 2021, RG P.21.1189.N, [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.20](#); Cass. 18 juni 2019, AR P.19.0588.N, AC 2019, nr. 378.

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

12 maart 2025

P.25.0344.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.10](#)

AC nr. ...

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat uitspraak doet over de bevoegdheid van de kamer van inbeschuldigingstelling en over de bijzondere

opsporingsmethoden - Onmiddellijk cassatieberoep - Afstand van het cassatieberoep - Draagwijdte - Gevolg

Het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over een door de beklagde opgeworpen onbevoegdheid én over de controle van de bijzondere opsporingsmethoden is in zoverre het de bevoegdheid betreft vatbaar op grond van artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering voor een onmiddellijk cassatieberoep, zodat er geen afstand daarvan kan worden verleend; de uitspraak over de bijzondere opsporingsmethoden is evenwel geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering noch een beslissing als bedoeld door het tweede lid van die bepaling, zodat daarvoor de afstand van het cassatieberoep wel kan worden verleend.

- Art. 420, eerste en tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering
- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering
- Art. 189ter Wetboek van Strafvordering

11 maart 2025

P.25.0105.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.6](#)

AC nr. ...

- Effect op de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel gesteund op de overige feiten - Draagwijdte - Gevolg - Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Aanhouding van een inverdenkinggestelde wegens meerdere feiten - Vaststelling dat de aanhouding wegens één feit onregelmatig is

Ingeval het bevel tot aanhouding voor meerdere feiten wordt verleend, laat de enkele vaststelling door het onderzoeksgerecht van een onregelmatigheid in het bevel tot aanhouding met betrekking tot één van die feiten, het oordeel van datzelfde gerecht dat het bevel tot aanhouding met betrekking tot de overige feiten de in artikel 16, § 5, eerste en tweede lid, Voorlopige Hechteniswet bepaalde gegevens bevat, onaangetast zodat uit die loutere omstandigheid dan ook geen onregelmatigheid van het gehele bevel tot aanhouding kan worden afgeleid.

- Art. 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 5, eerste en tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

18 februari 2025

P.25.0233.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.15](#)

AC nr. ...

ONSPLITSBAARHEID (GESCHIL)

- Hoger beroep - Criterium - Onmogelijkheid om twee beslissingen gezamenlijk ten uitvoer te leggen - Erfdienstbaarheid - Recht van doorgang - Toepassing

Het is niet materieel onmogelijk om de beslissing die de bewoner van een ingesloten erf de doorgang op een van de naburige percelen weigert en die welke hem de doorgang op een ander van die percelen weigert, gezamenlijk ten uitvoer te leggen; de omstandigheid dat die bewoner bijgevolg over geen enkel recht van doorgang naar zijn erf zou beschikken, maakt het geschil niet onsplitsbaar.

- Artt. 31 en 1053 Gerechtelijk Wetboek

20 april 2023

C.22.0302.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230420.1F.4](#)

AC nr. ...

OPENBAAR MINISTERIE

- Strafzaken - Strafvordering - Opdracht van het openbaar ministerie - Bijstand van de rechter in de uitlegging en toepassing van de wet - Draagwijdte

Het openbaar ministerie heeft onder meer als opdracht de rechter bij te staan in de uitlegging van de wet en de toepassing ervan op de hem voorgelegde zaken; die bijstandsplicht houdt de verplichting in om de rechter op onpartijdige wijze in te lichten over de oplossing die het proces volgens de wet moet kennen, ook al is die oplossing strijdig met de door het openbaar ministerie genomen vordering en aldus beperkt de opdracht van het openbaar ministerie zich niet tot die van aanklager, wiens betrachting erin bestaat de beklaagde te doen veroordelen (1). (1) Cass. 30 april 2014, AR P.13.1869.F, AC 2014, nr. 307, ECLI:BE:CASS:2014:ARR.20140430.2; Cass. 19 december 2012, AR P.12.1310.F, AC 2012, nr. 701, ECLI:BE:CASS:2012:ARR.20121219.1.

- Art. 28bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 22 Wetboek van Strafvordering

21 januari 2025

P.24.1097.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Strafvordering - Vermoeden van loyaliteit - Weerlegging - Nauwkeurige en objectieve gegevens - Geen afbreuk aan het recht van verdediging en recht op eerlijk proces - Wijze

De loyaliteit van het openbaar ministerie wordt vermoed, maar de beklaagde kan aannemelijk maken dat zij in een bepaald geval niet is geëerbiedigd en dat zijn recht op een eerlijk proces daardoor is aangetast; daarvoor zijn nauwkeurige en objectieve gegevens vereist en die omstandigheid doet geen afbreuk aan het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces, met inbegrip van het recht op tegenspraak en op wapengelijkheid (1). (1) Cass. 10 januari 2023, AR P.22.1076.N, AC 2023, nr. 19, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230110.2N.4; Cass. 8 november 2022, AR P.22.0825.N, AC 2022, nr. 708, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221108.2N.10, met concl. van advocaat-generaal B. De Smet, ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221108.2N.10; Cass. 19 december 2012, AR P.12.1310.F, AC 2012, nr. 701, ECLI:BE:CASS:2012:ARR.20121219.1.

- Art. 28bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 22 Wetboek van Strafvordering

21 januari 2025

P.24.1097.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6](#)

AC nr. ...

- Strafvordering - Verplichte vermeldingen in de rechterlijke uitspraak - Naam van de magistraat van het openbaar ministerie die aanwezig was bij de uitspraak - Proces-verbaal van de rechtszitting als aanvullende bron van informatie

Artikel 195, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering bepaalt weliswaar dat het vonnis de naam van de magistraat van het openbaar ministerie moet bevatten die bij de uitspraak tegenwoordig is geweest, maar die verplichting is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid; de naam van die magistraat kan ook blijken uit het proces-verbaal van de rechtszitting waarop het vonnis is uitgesproken.

- Art. 195, tweede lid, 1° Gerechtelijk Wetboek

4 februari 2025

P.24.1655.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.5](#)

AC nr. ...

- Strafvzaken - Strafvordering - Opdracht van het openbaar ministerie - Bijstandsplicht - Loyaliteit - Onderzoek à charge en à décharge - Draagwijdte

De plicht de rechter bij te staan in de uitlegging van de wet en de toepassing ervan en het loyaliteitsbeginsel, evenals de door artikel 28bis, § 3, tweede lid, Wetboek van Strafvordering aan de procureur des Konings opgelegde verplichting om te waken voor de wettigheid van de bewijsmiddelen en de loyaliteit waarmee ze worden verzameld, maken inherent deel uit van de opdracht van het openbaar ministerie; het feit dat artikel 28bis, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bij de vermelde wet van 18 januari 2024 in die zin is aangevuld dat het opsporingsonderzoek à charge en à décharge moet worden gevoerd, verandert daaraan niets.

- Art. 28bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 22 Wetboek van Strafvordering

21 januari 2025

P.24.1097.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6](#)

AC nr. ...

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Eerbiediging van de tegenspraak - Tijdstip van neerlegging

De vordering die voor de kamer van inbeschuldigingstelling is bestemd en die de middelen bevat waarmee het openbaar ministerie de verwerping van de door de inverdenkinggestelde aangevoerde verweermiddelen wil verantwoorden, moet aan de tegenspraak worden onderworpen; die verplichting wordt met name vervuld door die akte uiterlijk op de rechtszitting van het onderzoeksgerecht neer te leggen (1). (1) Zie Cass. 3 januari 2024, AR P.23.1746.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240103.2F.3 ; Cass. 21 maart 2007, AR P.07.0310.F, AC 2007, nr. 149; Cass. 30 september 1992, AR 239, AC 1991-92, nr. 643.

- Art. 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

16 april 2025

P.25.0496.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250416.2F.5](#)

AC nr. ...

- Burgerlijke zaken - Recht om een ambtshalve vordering in te stellen - Voorwaarde - Openbare orde - Begrip

Uit artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat het openbaar ministerie een ambtshalve vordering kan instellen telkens als er sprake is van een schending van een bepaling van openbare orde of van een bepaling die de openbare orde aanbelangt; de vereisten van de openbare orde die in de zin van die bepaling een dergelijke tussenkomst kunnen verantwoorden, houden in dat de openbare orde in het gedrang wordt gebracht door een feitelijke toestand die verholpen moet worden (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

23 maart 2023

C.22.0029.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.5](#)

AC nr. ...

- Strafvzaken - Strafvordering - Loyaliteitsbeginsel - Draagwijdte

Het loyaliteitsbeginsel houdt in dat alle door het openbaar ministerie verzamelde gegevens bij het strafdossier worden gevoegd, inzonderheid de gegevens à décharge en die loyaliteit houdt eveneens in dat, wanneer het openbaar ministerie om redenen van privacy of het onderzoeksgeheim enkel een selectie van in een ander onderzoeksdossier aanwezige bewijsgegevens aan het strafdossier kan toevoegen, die selectie ook alle relevante gegevens à décharge bevat (1). (1) Cass. 12 mei 2015, AR P.13.1399.N, AC 2015, nr. 303, ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150512.2; Cass. 19 december 2012, AR P.12.1310.F, AC 2012, nr. 701, ECLI:BE:CASS:2012:ARR.20121219.1.

- Art. 28bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 22 Wetboek van Strafvordering

21 januari 2025

P.24.1097.N

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6

AC nr. ...

OPENBARE ORDE

- Openbaar ministerie - Burgerlijke zaken - Recht om een ambtshalve vordering in te stellen - Voorwaarde - Openbare orde - Begrip

Uit artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat het openbaar ministerie een ambtshalve vordering kan instellen telkens als er sprake is van een schending van een bepaling van openbare orde of van een bepaling die de openbare orde aanbelangt; de vereisten van de openbare orde die in de zin van die bepaling een dergelijke tussenkomst kunnen verantwoorden, houden in dat de openbare orde in het gedrang wordt gebracht door een feitelijke toestand die verholpen moet worden (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

23 maart 2023

C.22.0029.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.5](#)

AC nr. ...

OPLICHTING

- Constitutieve bestanddelen - Aanwending van bedrieglijke middelen om zich een zaak te doen afgeven - Listige kunstgreep - Volmacht op bankrekening van een derde - Misbruik van de volmacht - Toepassing

De listige kunstgreep, als constitutief bestanddeel van het misdrijf oplichting, kan erin bestaan bedrieglijk een overeenkomst te sluiten, waarmee het slachtoffer in vertrouwen een volmacht op haar rekeningen verleent, en deze in vertrouwen gegeven volmacht vervolgens te misbruiken door zichzelf niet in die overeenkomst afgesproken vergoedingen uit te keren (1). (1) Cass. 24 oktober 2006, AR P.06.0960.N, AC 2006, nr. 510.

- Art. 496 Strafwetboek

18 februari 2025

P.24.0736.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.20](#)

AC nr. ...

OVEREENKOMST

RECHTEN EN VERPLICHTINGEN VAN PARTIJEN

Rechten en verplichtingen van partijen - Algemeen - Noodzakelijke verweerkosten - Bijstand van een technisch raadsman

De noodzakelijke verweerkosten die geen betrekking hebben op de bijstand van een advocaat maar op de bijstand van een technisch raadsman, kunnen krachtens die bepalingen worden vergoed in geval van contractuele aansprakelijkheid (1). (1)Zie concl. OM.

- Art. 1153 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1152 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1151 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1150 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1149 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1148 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1147 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1146 Oud Burgerlijk Wetboek

30 januari 2025

C.23.0169.F

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250130.1F.3

AC nr. ...

OVERHEIDSOPDRACHTEN (WERKEN, LEVERINGEN, DIENSTEN)

- Datum van aanvang van de werken - Uitstel door de aanbestedende overheid - Mogelijkheid voor de aannemer om een vergoeding te vorderen - Voorwaarde - Betekening van zijn wil - Naleving van de termijn - Niet-naleving van die voorwaarden en termijnen - Sanctie

Uit artikel 28, § 1, 1°, eerste lid, a), van de algemene aannemingsvoorwaarden voor de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en voor de concessies voor openbare werken, gevoegd bij het koninklijk besluit van 26 september 1996, volgt dat wanneer de aanbestedende overheid de datum van aanvang van de werken vaststelt buiten de gestelde termijn van vijfenveertig dagen of, behoudens het geval waarin de overheidsopdrachten in de winterperiode werden gegund, die aanvangsdatum tot na die termijn uitstelt, verliest de aannemer die zijn wil hieromtrent niet heeft doen betekenen binnen de dertig kalenderdagen na de dag van het verstrijken van de termijn, het recht om de vergoeding van de geleden schade te eisen (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 28, § 1, 1°, eerste lid, a), en derde lid, bijlage bij Algemene aannemingsvoorwaarden voor de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en voor de concessies voor openbare werken

30 januari 2025

C.23.0169.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250130.1F.3](#)

AC nr. ...

POLITIE

- Strafvordering - Onderzoek ter terechtzitting - Recht op het doen ondervragen van getuigen à charge - Criteria die voortvloeien uit de rechtspraak van het Europees Hof te Straatsburg - Verzoek tot verhoor van de politieambtenaar die het aanvankelijk proces-verbaal heeft opgesteld - Opname in dat proces-verbaal van alleen inlichtingen om het onderzoek te oriënteren - Gevolg

De rechter die wordt verzocht een getuige à charge onder eed te horen op de rechtszitting, moet dat verzoek enkel toetsen aan de drie criteria die voortvloeien uit rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (1) indien hij de getuigenverklaring in aanmerking neemt als bewijs; dat is niet het geval wanneer de rechter de gegevens die een douane- of politieambtenaar in een proces-verbaal heeft opgenomen enkel in aanmerking neemt als inlichting die heeft toegelaten het onderzoek in een bepaalde richting te oriënteren en vervolgens op autonome wijze bewijzen te verzamelen; die verbalisant is dan immers geen getuige à charge in de zin van artikel 6.1 en 6.3.d EVRM; de omstandigheid dat een in een dergelijk proces-verbaal opgenomen inlichting aan de basis ligt van het opstarten of het in een bepaalde richting verderzetten van een strafonderzoek, waardoor op autonome wijze determinerend bewijsmateriaal lastens de beklaagde aan het licht komt, heeft niet tot gevolg dat die informatie het karakter van inlichting verliest en het karakter van bewijs à charge verkrijgt, noch dat die informatie als dusdanig moet worden beschouwd als determinerend voor de schuldigverklaring van de beklaagde (2). (1) Zie o.a. EHRM 15 december 2015, Schatschachwilli t/Duitsland, EHRM 14 juni 2016, Riahi t/België; EHRM 10 januari 2023, Safssafi t/Nederland, www.echr.coe.int; Cass. 26 juni 2024, AR P.24.0554.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240626.2F.30; Cass. 31 oktober 2023, AR P.23.0893.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231031.2N.1; Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0250.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.1, RABG 2022, 1353, NC 2024, 230; Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER. (2) Cass. 7 mei 2024, AR P.24.0025.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240507.2N.3; Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0250.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.1, RABG 2022, 1353, NC 2024, 230. Zie F. VAN VOLSEM, "Het horen op de rechtszitting van getuigen à charge onder eed", in Het Hof van Cassatie in dialoog, Larcier, 2024, 1168-1169 (1157-1178).

- Art. 190 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

25 februari 2025

P.24.1411.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2](#)

AC nr. ...

- Fouillering van een voertuig - Voorwaarden - Redelijke grond om te vermoeden dat het voertuig heeft gediend, dient of zou kunnen dienen om een misdrijf te plegen - Beoordeling van de politieambtenaren - Feitelijke onderzoek door de feitenrechter

Geen enkele bepaling omschrijft wat moet worden verstaan onder een redelijke grond om te vermoeden dat een voertuig heeft gediend, dient of zou kunnen dienen om een misdrijf te plegen; die voorwaarde is ondergeschikt aan de beoordeling van de politieagenten, waarbij zij uitgaan van het gedrag van de inzittenden, van de vastgestelde materiële gegevens of van de omstandigheden van tijd en plaats, dit alles onder het toezicht van de gerechtelijke overheden en, met name, van de onderzoeksgerechten; het Hof gaat enkel na of de appelrechters, naar aanleiding van dit feitelijk onderzoek, hun beslissing al dan niet naar recht hebben kunnen verantwoorden (1). (1) Zie Cass. 30 december 2020, AR P.20.1309.F, AC 2020, nr. 796.

- Art. 29 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

12 april 2023

P.23.0515.F

ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230412.2F.8

AC nr. ...

PREJUDICIEEL GESCHIL

- Vraag aan het Grondwettelijk Hof - Verplichting tot het stellen van de vraag - Grondwettelijk Hof dat reeds over een vraag met hetzelfde onderwerp uitspraak heeft gedaan - Gevolg

Krachtens artikel 26, § 2, tweede lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof is de prejudiciële verwijzing niet verplicht wanneer het Grondwettelijk Hof reeds uitspraak heeft gedaan over een vraag met een identiek onderwerp (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 26, § 2, tweede lid, 2° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

8 maart 2023

P.22.0318.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230308.2F.2](#)

AC nr. ...

- Vraag aan het Grondwettelijk Hof - Verplichting tot het stellen van de vraag - Grondwettelijk Hof dat reeds over een vraag met hetzelfde onderwerp uitspraak heeft gedaan - Gevolg

Krachtens artikel 26, § 2, tweede lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof is de prejudiciële verwijzing niet verplicht wanneer het Grondwettelijk Hof reeds uitspraak heeft gedaan over een vraag met een identiek onderwerp (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 26, § 2, tweede lid, 2° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

8 maart 2023

P.22.0318.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230308.2F.2](#)

AC nr. ...

PRIVÉLEVEN (BESCHERMING VAN)

- Wet Verwerking Persoonsgegevens 1992 - Artikel 4, § 1 - Algemene voorwaarden voor de rechtmatigheid van de verwerking van persoonsgegevens - Afweging van het recht op vrije meningsuiting met inbegrip van de persvrijheid tegenover het recht op eerbiediging van het privéleven - Criteria

De bepalingen van de artikelen 19 en 25, eerste lid, Grondwet en de artikelen 4, § 1, en 5, eerste lid, Wet Verwerking Persoonsgegevens 1992, in het bijzonder wanneer op grond daarvan het recht op vrije meningsuiting met inbegrip van de persvrijheid wordt afgewogen tegenover het recht op eerbiediging van het privéleven van degene ten aanzien waarvan persoonsgegevens worden verwerkt, dienen te worden toegepast in overeenstemming met de artikelen 8 en 10 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en dat Hof heeft met het oog op de onderlinge afweging van die belangen een aantal beoordelingscriteria vooropgesteld, zoals: -De bijdrage van de verwerking van de persoonsgegevens aan een debat van algemeen belang; -De vraag of degene wiens persoonsgegevens worden verwerkt al dan niet een publiek figuur is, dan wel door zijn gedrag heeft bijgedragen tot de miskenning van de privacy waarop hij zich beroept; -De inhoud, de vorm en de impact van de publicatie; -De wijze en de plaats waarop de informatie is verkregen en de waarheidsgetrouwheid ervan (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 8 en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994

18 oktober 2022

P.22.0871.N

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.16

AC nr. ...

- Wet Verwerking Persoonsgegevens 1992 - Artikel 5, eerste lid, a) en f) - Gevallen waarin persoonsgegevens mogen worden verwerkt - Algemene voorwaarden voor de rechtmatigheid van de verwerking van persoonsgegevens - Afweging van het recht op vrije meningsuiting met inbegrip van de persvrijheid tegenover het recht op eerbiediging van het privéleven - Criteria

De bepalingen van de artikelen 19 en 25, eerste lid, Grondwet en de artikelen 4, § 1, en 5, eerste lid, Wet Verwerking Persoonsgegevens 1992, in het bijzonder wanneer op grond daarvan het recht op vrije meningsuiting met inbegrip van de persvrijheid wordt afgewogen tegenover het recht op eerbiediging van het privéleven van degene ten aanzien waarvan persoonsgegevens worden verwerkt, dienen te worden toegepast in overeenstemming met de artikelen 8 en 10 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en dat Hof heeft met het oog op de onderlinge afweging van die belangen een aantal beoordelingscriteria vooropgesteld, zoals: -De bijdrage van de verwerking van de persoonsgegevens aan een debat van algemeen belang; -De vraag of degene wiens persoonsgegevens worden verwerkt al dan niet een publiek figuur is, dan wel door zijn gedrag heeft bijgedragen tot de miskenning van de privacy waarop hij zich beroept; -De inhoud, de vorm en de impact van de publicatie; -De wijze en de plaats waarop de informatie is verkregen en de waarheidsgetrouwheid ervan (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 8 en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994

**- Wet Verwerking Persoonsgegevens 1992 - Artikelen 4, § 1, en 5, eerste lid -
Rechtmatigheid van de verwerking - Afweging van het recht op vrije meningsuiting
met inbegrip van de persvrijheid tegenover het recht op eerbiediging van het
privéleven - Aard en doel van de verwerking van de persoonsgegevens - Redelijke
privacyverwachting - Beoordeling door de rechter**

Artikel 10 EVRM waarborgt geen onbeperkte vrijheid van meningsuiting, zelfs niet wanneer het gaat om persberichtgeving over ernstige aangelegenheden van algemeen belang aangezien artikel 8 EVRM ook een bijzondere aandacht voor de bescherming van het privéleven vereist, zeker wanneer de aantasting ervan volgt uit het gebruik van technische middelen zoals heimelijke geluids- of beeldopnames en een persoon bovendien, naargelang de concrete omstandigheden, het gewettigde vertrouwen mag hebben dat wat hij zegt of doet valt onder de bescherming van zijn privéleven, ongeacht of hij een publiek figuur is, zodat persberichtgeving, ongeacht het feit dat zij bijzonder beschermingswaardig is ter wille van het algemeen belang, in bepaalde gevallen kan moeten wijken voor de bescherming van het privéleven van degene die zich op daarop beroept; het gegeven dat een persoon geen publiek figuur is impliceert evenwel nog niet dat het recht op eerbiediging van zijn privéleven steeds voorrang moet krijgen op de persvrijheid aangezien de betrokkenheid van een niet-publiek persoon bij een publiek feit aanleiding kan geven tot een rechtmatige verwerking van zijn persoonsgegevens, zelfs met gebruik van technische middelen, zonder dat die verwerking noodzakelijkerwijze moet wijken voor de eerbiediging van zijn privéleven en daarbij is de omstandigheid dat het publiek feit verband houdt met een privéaangelegenheid niet doorslaggevend maar wel bepalend is, naast de aard en het doel van de verwerking van de persoonsgegevens, de redelijke privacy-verwachting die de betrokkene kon koesteren in de concrete omstandigheden waarin hij zich bevond; de rechter oordeelt onaantastbaar op grond van de concrete gegevens van de zaak of de betwiste verwerking van persoonsgegevens onrechtmatig is wegens een onevenredige inbreuk op het privéleven van de persoon wiens gegevens worden verwerkt (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 8 en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994

PROBATIE [ZIE: 476 VEROORDELING MET UITSTEL EN OPS

- Verbintenis van de veroordeelde - Essentiële vereiste - Instemming met een opschorting van de uitspraak - Veroordeling met uitstel

Hoewel de verbintenis van de veroordeelde om de door het gerecht bepaalde probatievoorwaarden na te leven een essentiële vereiste is om dit gerecht in staat te stellen het probatieuitstel wettig te bevelen, verplicht geen enkele wettelijke bepaling de rechter ertoe die instemming als onbestaande te beschouwen omdat ze werd gegeven met het oog op een opschorting en niet met het oog op het uitstel.

- Art. 8, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

22 februari 2023

P.22.1479.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230222.2F.5](#)

AC nr. ...

RECHT VAN VERDEDIGING

STRAFZAKEN

Strafzaken - Horen van getuigen à charge - Horen van getuige over wijze waarop bewijs is verzameld - Verbalisanten - Geen toetsing aan de criteria ter beoordeling van het al dan niet horen van getuige à charge - Onaantastbare beoordeling van de bewijswaarde - Verantwoording - Wijze

Indien een beklaagde verzoekt om een getuige te horen louter over de wijze waarop bewijs is verzameld, zoals een politieambtenaar over de resultaten van opzoeken en naspeuringen die hij in het kader van een strafonderzoek heeft uitgevoerd, waaronder het opvragen, het analyseren en het vergelijken van gegevens, het inwinnen van informatie bij derden of het afleiden van gevolgen uit onderzochte stukken, dient de rechter dit verzoek in beginsel niet te toetsen aan de drie criteria die voortvloeien uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens betreffende het door artikel 6.1 en 6.3.d gewaarborgde recht om een getuige à charge onder eed te horen op de rechtszitting en het feit dat een politieambtenaar bepaalde aspecten van die bewijsverzameling heeft vermeld in een proces-verbaal, dan wel het loutere feit dat de bewijsverkrijging steunt op zintuiglijke activiteiten van politieambtenaren, leidt niet tot een ander besluit; in een dergelijk geval staat het integendeel aan de vonnisrechter om, overeenkomstig de in strafzaken geldende bewijsstandaard en met eerbiediging van het recht van verdediging van de beklaagde over de gehele procedure, onaantastbaar de bewijswaarde van de bevindingen van de verbalisanten te beoordelen, naast de bewijswaarde van de andere aan tegenspraak onderworpen feitelijke gegevens, met inbegrip van de vraag of die bevindingen dan wel die gegevens al dan niet bijkomende toelichting vereisen door middel van een getuigenverhoor onder eed ter rechtszitting; het feit dat de partij die om het verhoor van de getuige verzoekt, niet enigszins aannemelijk maakt dat er een ernstige grond tot betwisting van de bewijsverkrijging bestaat, kan de afwijzing van het verzoek tot het horen van de getuige verantwoorden en dit is eveneens het geval wanneer het gaat om bewijsverkrijging die de uitkomst van de zaak niet op een doorslaggevende wijze kan bepalen (1). (1) Zie Cass. 22 oktober 2024, AR P.24.0858.N, AC 2024, nr 697.

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

21 januari 2025

P.24.1097.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafprocedure - Rechtszitting - Accusatoir karakter - Gevolgen van de verplichting om de verwerping van een vordering tot aanvullende onderzoeksverrichtingen, die aan het oordeel van de rechter is overgelaten, met redenen te omkleden

Aangezien de rechtspleging op de strafzitting een accusatoir karakter heeft (1), kan de rechter de beklaagde bij gebrek aan voldoende bewijzen vrijspreken, zonder dat hij de lacunes in het onderzoek ambtshalve moet invullen (2); hij is evenmin gehouden zijn beslissing om deze niet in te vullen met bijzondere redenen te omkleden, wanneer de partijen zich inzake de relevantie van de voorgestelde onderzoekshandeling, zoals het getuigenverhoor, op zijn oordeel verlaten. (1) Zie Cass. 26 mei 1999, AR P.99.0096.F, AC 1999, nr. 311; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, La Chartre, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, 11-12, en de verw. in de voetnoten. (2) Zie Cass. 18 mei 2016, AR P.16.0204.F, AC 2016, nr. 326, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas..

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

15 maart 2023

P.22.1399.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.6](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Zwijgrecht - Recht om niet aan zijn eigen beschuldiging mee te werken - Draagwijdte - (Geen) gebruik, in een strafprocedure, van gegevens die bestaan onafhankelijk van de wil van degene die ze bezit - Recht op voorafgaand overleg met een advocaat of op de bijstand van een advocaat - Draagwijdte - (Geen) toestemming gegeven door een getuige aan de politiediensten om de gegevens waarover hij beschikt te raadplegen

Het zwijgrecht en het recht om niet aan zijn eigen beschuldiging mee te werken (1) strekken zich niet uit tot het gebruik, in een strafprocedure, van gegevens die bestaan onafhankelijk van de wil van degene die ze bezit en het recht op voorafgaand overleg met een advocaat of op de bijstand van een advocaat houdt niet in dat de getuige moet instemmen met de raadpleging, door de politiediensten, van de gegevens waarover hij, met name op zijn mobiele telefoon, beschikt (2). (1) Gewaarborgd door art. 6 EVRM, ook al worden ze hierin niet uitdrukkelijk vermeld (EHRM, *Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme*. – *Droit à un procès équitable* (volet pénal), bijgewerkt tot 31 augustus 2022, §§ 203 e.v.). (2) Zie Cass. 14 maart 2017, AR P.14.1001.N, AC 2017, nr. 176 (wat betreft de vraag aan de inverdenkinggestelde, in het kader van een huiszoeking, om een slotvast kistje te openen), NC 2017, 554, noot van M. COLETTE, "Het begrip 'verhoor' en het 'zwijgen'"; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, La Chartre, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, 35 i.f.; Cass. 7 maart 2018, AR P.17.0558.F, AC 2018, nr. 156 (wat betreft de afgifte, door de inverdenkinggestelde, van sociale documenten aan de sociale inspecteurs).

- Art. 47bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

15 maart 2023

P.23.0331.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.14](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Toepassing van artikel 215 Wetboek van Strafvordering - Evocatie - Ontnemen van een aanleg aan de beklaagde - Draagwijdte - Gevolg

Uit de omstandigheid dat de toepassing van de in artikel 215 Wetboek van Strafvordering bedoelde evocatie ertoe leidt dat aan de beklaagde een aanleg wordt ontnomen, kan als zodanig niet worden afgeleid dat diens recht op een eerlijk proces of recht van verdediging zou zijn miskend; de loutere omstandigheid dat het appelgerecht na evocatie uitspraak doet over de grond van de zaak naar aanleiding van het hoger beroep van de beklaagde tegen een vonnis dat zijn verzet tegen een hem veroordelend verstekvonnis ontvankelijk verklaart en de heropening van het debat beveelt, houdt geen miskenning in van de relatieve werking van het door de beklaagde aangetekende verzet (1). (1) Cass. 2 maart 2021, AR P.20.1057.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.22 met concl. OM.

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

18 oktober 2022

P.22.0749.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.2](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Recht op tegenspraak - Verzoek tot deskundigenonderzoek - Verzoek niet gegrond op gegevens die de aangevoerde feiten aannemelijk maken - Weigering door de rechter - Draagwijdte - Gevolg

De rechter kan, zonder schending van artikel 6 EVRM dan wel miskenning van het recht van verdediging, waartoe het recht op tegenspraak behoort, weigeren om een deskundigenonderzoek te bevelen wanneer de procespartij haar verzoek op geen enkel gegeven grondt dat de tot staving van haar vordering aangevoerde feiten aannemelijk kan maken of wanneer er geen dienstige reden bestaat om die maatregel te bevelen (1). (1) Cass. 25 april 2023, AR P.22.1005.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230425.2N.20 met concl. van advocaat-generaal D. SCHOETERS.

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

11 maart 2025

P.24.0929.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.12](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Bewijsvoering - Onrechtmatig bewijs - Algemene en ongedifferentieerde bewaring van verkeers- en locatiegegevens - Bewijsuitsluitingsregeling van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Doeltreffendheidsbeginsel - Doorslaggevend bewijs - Toezicht door het Hof - Draagwijdte

Het staat aan de strafrechter om de toelaatbaarheid van bewijs dat is verkregen door middel van een met het Unierecht onverenigbare algemene en ongedifferentieerde bewaring van verkeers- en locatiegegevens te beoordelen overeenkomstig artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, uitgelegd in het licht van onder meer het beginsel van doeltreffendheid zoals vooropgesteld in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie; het vereiste van doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming, zoals uitgelegd in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie, brengt voor de nationale strafrechter de verplichting mee om dergelijk bewijs in het kader van een strafrechtelijke procedure buiten beschouwing te laten indien de beklaagde niet in de gelegenheid is om doeltreffend commentaar te leveren op dat bewijs, dat betrekking heeft op een gebied waarvan de rechter geen kennis heeft en dat een doorslaggevende invloed kan hebben op de beoordeling van de feiten (1); de mate waarin bewijs een doorslaggevende invloed op de schuldbeoordeling kan hebben, is te beoordelen op grond van de concrete gegevens van elke zaak en is onder meer af te wegen tegenover de zwaarwichtigheid van de andere bewijselementen die de rechter bij die beoordeling betreft; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die niet te verzoenen zijn met het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging, met inbegrip van het doeltreffendheidsvereiste. (1) Zie Cass. 11 juni 2024, AR P.24.0200.N, AC 2024, nr. 441, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240611.2N.1; Cass. 30 januari 2024, AR P.23.1581.N, AC 2024, nr. 82, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240130.2N.7.

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

21 januari 2025

P.24.1097.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Principe van "wapengelijkheid"

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van wapengelijkheid, dat onderscheiden zou zijn van de algemene beginselen van de eerbiediging van het recht van verdediging en van het recht op een eerlijke behandeling van de zaak (1). (1) Cass. 7 november 2012, AR P.12.1711.F, AC 2012, nr. 601.

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

5 juli 2022

P.22.0868.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220705.VAK.8](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Loyaliteit van het openbaar ministerie - Vermoeden - Weerlegging - Nauwkeurige en objectieve gegevens - Geen afbreuk aan het recht van verdediging en recht op eerlijk proces

De loyaliteit van het openbaar ministerie wordt vermoed, maar de beklaagde kan aannemelijk maken dat zij in een bepaald geval niet is geëerbiedigd en dat zijn recht op een eerlijk proces daardoor is aangetast; daarvoor zijn nauwkeurige en objectieve gegevens vereist en die omstandigheid doet geen afbreuk aan het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces, met inbegrip van het recht op tegenspraak en op wapengelijkheid (1). (1) Cass. 10 januari 2023, AR P.22.1076.N, AC 2023, nr. 19, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230110.2N.4; Cass. 8 november 2022, AR P.22.0825.N, AC 2022, nr. 708, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221108.2N.10, met concl. van advocaat-generaal B. De Smet, ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221108.2N.10; Cass. 19 december 2012, AR P.12.1310.F, AC 2012, nr. 701, ECLI:BE:CASS:2012:ARR.20121219.1.

- Art. 28bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 22 Wetboek van Strafvordering

21 januari 2025

P.24.1097.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Recht op tegenspraak - Recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen - Onmogelijkheid dit recht onverkort uit te oefenen gelet op de jeugdige leeftijd van de getuige - Miskenning van het recht van verdediging - Voorhanden zijn van compenserende factoren - Draagwijdte - Deskundigenonderzoek betreffende de betrouwbaarheid van de geregistreerde verklaring van de getuige - Gevolg - Beoordeling door de rechter

Het feit dat een beklaagde zijn in artikel 6.3.d EVRM bepaalde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen niet onverkort kan uitoefenen, bijvoorbeeld wegens de jonge leeftijd van de getuige, leidt niet tot de miskenning van het recht van verdediging van die beklaagde wanneer er voor dat gebrek aan tegenspraak voldoende compenserende factoren aanwezig zijn, maar dat vereist niet dat een deskundigenonderzoek, strekkende tot het adviseren van de rechter over de betrouwbaarheid van de audiovisueel geregistreerde verklaringen van het kind, op tegenspraak ten aanzien van de beklaagde plaatsvindt; de compensatie kan ook erin bestaan dat de beklaagde bij de behandeling van zijn zaak voor de vonnisrechter de betrouwbaarheid van de getuigenverklaring van het kind en het advies daarover van de gerechtsdeskundige ongehinderd kan betwisten en tegenspreken en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar (1). (1) Cass. 4 januari 2022, AR P.21.1017.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220104.2N.2.

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 oktober 2022

P.22.0674.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Recht op tegenspraak - Verwittiging van de aard en redenen van de telastlegging - Aanpassing van tenlastelegging door de vonnisrechter - Wijziging van de datum van de vervolgte feiten - Verwittiging van de beklaagde in de procedure in hoger beroep - Voorwaarden

Noch artikel 6.1 of 6.3.a EVRM, noch enig algemeen rechtsbeginsel legt enige bijzondere vorm op voor wat betreft de wijze waarop de vervolgte partij op de hoogte moet worden gesteld van de aard en de reden van de tegen hem ingebrachte beschuldiging; niets belet dat de vonnisrechter op basis van de informatie uit het strafdossier de redenen van de beschuldiging, zoals vermeld in de gedinginleidende akte, verduidelijkt, onder meer door aanpassing van de incriminatiegegevens, en de partijen vervolgens uitnodigt om hierover standpunt in te nemen; het enkele feit dat deze verduidelijking een gevolg is van het verweer van de beklaagde of dat zij pas in de procedure in hoger beroep gebeurt, miskent het recht van verdediging niet; daarvoor is enkel vereist dat de beklaagde na de verduidelijking kan beschikken over de tijd en faciliteiten die nodig zijn voor de voorbereiding van zijn verdediging, zoals bepaald in artikel 6.3.b EVRM (1). (1) Zie ook Cass. 11 juni 2024, AR P.24.0109.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240611.2N.10; Cass. 25 mei 2022, AR P.22.0087.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.3 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20220525.2F.3; Cass. 1 december 2020, AR P.20.0784.N, AC 2020, nr. 736, met concl. OM; J. DECOKER, "De heromschrijving van het ten laste gelegde: een greep uit de cassatierechtspraak (vanaf 2000 tot nu)", T. Strafr. 2017, 347-357; Cass. 23 oktober 2002, AR P.02.0958.F, AC 2002, nr. 561; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH, en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2025, 1651-1659.

- Art. 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 maart 2025

P.24.1383.N

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.12

AC nr. ...

Strafzaken - Inzage van stukken afkomstig uit een ander dossier

Het recht van verdediging, waartoe het recht op tegenspraak behoort, vereist dat wanneer aan het dossier gegevens uit een ander strafdossier worden gevoegd, de verdediging inzage krijgt van alle pertinente elementen uit dat dossier, zowel à charge als à décharge, die beschikbaar zijn; dat recht is evenwel niet absoluut en kan onderhevig zijn aan beperkingen, onder meer in de fase van het gerechtelijk onderzoek, wanneer de inverdenkinggestelde zich nog niet voor de vonnisrechter moet verdedigen tegen de lastens hem ingebrachte beschuldiging; het recht van verdediging vereist niet dat op het moment waarop het onderzoeksgerecht op grond van artikel 21 Voorlopige Hechteniswet overgaat tot het nazicht van de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding en de noodzakelijkheid van de handhaving van de voorlopige hechtenis, reeds alle voormelde elementen zijn toegevoegd aan het dossier; dat recht vereist in de fase van het gerechtelijk onderzoek evenmin dat de verdachte inzage krijgt van andere stukken uit een afzonderlijk strafdossier dan deze die aan het voorliggende dossier zijn gevoegd, louter op grond van zijn niet aannemelijk gemaakte aanvoering dat uit die stukken gegevens à décharge of nietigheden kunnen blijken (1). (1) Cass. 11 januari 2022, AR P.22.0019.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220111.2N.20 en Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273; Zie Cass. 7 december 2021, AR P.21.1503.N ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211207.2N.15, en Cass. 17 juli 2019, AR P.19.0732.N, AC 2019, nr. 421.

- Art. 21 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

5 juli 2022

P.22.0868.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220705.VAK.8](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Verzoek tot bepaling van conclusietermijnen - Geen absoluut recht op conclusietermijnen - Recht op een eerlijk proces - Omstandigheden eigen aan de zaak die maken dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd geen conclusietermijnen vereist - Criteria - Vermelding van de omstandigheden - Motivering

Uit de tekst van de bepalingen van artikel 152 en 205bis, Wetboek van Strafvordering en artikel 6 EVRM, de doelstelling van de wetgever een efficiënter beheer van de zittingen te realiseren en de algemene economie van de regeling, volgt dat de rechter in de regel dient in te gaan op het op de inleidingszitting geformuleerde verzoek van een partij, die nog geen conclusies heeft neergelegd, om conclusietermijnen te bepalen, maar die partij heeft geen absoluut recht op conclusietermijnen; de rechter kan oordelen dat er omstandigheden zijn eigen aan de zaak die maken dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet vereist dat er conclusietermijnen worden bepaald en hij kan daarbij onder meer rekening houden met het tijdsverloop tussen de betekening van de dagvaarding en de inleidende rechtszitting welke partijen in de gelegenheid moet hebben gesteld hun verdediging voor te bereiden, het weinig complex karakter van de te beoordelen zaak, de verjaring van de strafvordering, de verplichting een overschrijding of een verdere overschrijding van de redelijke termijn te vermijden of de hechtenistoestand van één of meerdere beklaagden; de rechter dient steeds met verwijzing naar de omstandigheden eigen aan de zaak aan te geven waarom het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet vereist dat conclusietermijnen worden toegekend (1). (1) Cass. 7 november 2017, AR P.17.0127.N, AC 2017, nr. 617.

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 250bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

1 april 2025

P.25.0085.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.24](#)

AC nr. ...

RECHTBANKEN

STRAFZAKEN

Strafzaken - Strafvordering - Aanhangigmaking - Omvang - Feiten die het voorwerp van de aanhangigmaking vormen - Vaststelling - Herkwalificatie - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Grens

In strafzaken kunnen de vonnisgerechten geen uitspraak doen over feiten die niet bij hen aanhangig zijn gemaakt en kunnen de appelrechters geen uitspraak doen over andere feiten dan die waarop de beslissing van de eerste rechter betrekking had; de strafrechter beoordeelt onaantastbaar, op basis van de gegevens van de beschikking tot verwijzing of van de dagvaarding en van het strafdossier, of de feiten die hij bewezen verklaart door eventueel hun kwalificatie te verbeteren met eerbiediging van het recht van verdediging, werkelijk degene zijn die het voorwerp vormen van de vervolging of waarop deze berust (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

22 januari 2025

P.24.0409.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Aanhangigmaking - Omvang - Feiten die het voorwerp van de aanhangigmaking vormen - Onopzettelijk doden - Gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg dat bestaat in een specifieke strafbare gedraging - Gevolg - Toevoeging van een aanvullende kwalificatie - Wettigheid

Het in artikel 418 Strafwetboek bedoelde gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg houdt elke mogelijke vorm van de fout in, hoe licht deze ook is; hieruit volgt dat de rechter die kennisneemt van een telastlegging van onopzettelijke slagen of verwondingen, bij zijn onderzoek van de vraag waarin de strafbare nalatigheid kan bestaan, alle fouten in aanmerking moet nemen die dat gebrek kunnen opleveren; wanneer de rechter vaststelt dat de niet-naleving van de algemene zorgvuldigheidsnorm bestaat in een specifieke strafbare gedraging, dient hij na te gaan of de beklaagde zich daadwerkelijk schuldig heeft gemaakt aan die gedraging en dient hij daartoe, met eerbiediging van het recht van verdediging, de kwalificatie toe te voegen die de oorspronkelijke kwalificatie onopzettelijk doden aanvult (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Art. 419 Strafwetboek

- Art. 418 Strafwetboek

22 januari 2025

P.24.0409.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Verzoek van de partij die de laattijdigheid van de neerlegging van conclusies vaststelt voor nieuwe conclusietermijnen en vraag tot uitstel - Conclusietermijn - Neerlegging van conclusies na het verstrijken van de vastgestelde termijnen - Gevolg - Principiële wering - Draagwijdte - Gevolg

Artikel 4, elfde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt dat, behoudens akkoord van de partijen of de in artikel 748, § 2, Gerechtelijk Wetboek bedoelde uitzondering, conclusies die na het verstrijken van de vastgestelde termijnen worden overgelegd, ambtshalve uit het debat worden geweerd; een partij die, na te hebben vastgesteld dat de tegenpartij haar conclusie laattijdig heeft neergelegd, de rechter zelf verzoekt om een nieuwe conclusietermijn en een uitstel van de behandeling van de zaak, geeft hiermee te kennen akkoord te zijn om af te wijken van de initieel opgelegde conclusietermijnen.

- Art. 748, § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 152 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4, elfde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

11 maart 2025

P.24.1524.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.11](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Strafprocedure - Rechtszitting - Accusatoir karakter - Gevolgen van de verplichting om de verwerping van een vordering tot aanvullende onderzoeksverrichtingen, die aan het oordeel van de rechter is overgelaten, met redenen te omkleden

Aangezien de rechtspleging op de strafzitting een accusatoir karakter heeft (1), kan de rechter de beklaagde bij gebrek aan voldoende bewijzen vrijspreken, zonder dat hij de lacunes in het onderzoek ambtshalve moet invullen (2); hij is evenmin gehouden zijn beslissing om deze niet in te vullen met bijzondere redenen te omkleden, wanneer de partijen zich inzake de relevantie van de voorgestelde onderzoekshandeling, zoals het getuigenverhoor, op zijn oordeel verlaten. (1) Zie Cass. 26 mei 1999, AR P.99.0096.F, AC 1999, nr. 311; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Chartre, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, 11-12, en de verw. in de voetnoten. (2) Zie Cass. 18 mei 2016, AR P.16.0204.F, AC 2016, nr. 326, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas..

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

15 maart 2023

P.22.1399.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.6](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Verzoek tot bepaling van conclusietermijnen - Geen absoluut recht op conclusietermijnen - Recht op een eerlijk proces - Omstandigheden eigen aan de zaak die maken dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd geen conclusietermijnen vereist - Criteria - Vermelding van de omstandigheden - Motivering

Uit de tekst van de bepalingen van artikel 152 en 205bis, Wetboek van Strafvordering en artikel 6 EVRM, de doelstelling van de wetgever een efficiënter beheer van de zittingen te realiseren en de algemene economie van de regeling, volgt dat de rechter in de regel dient in te gaan op het op de inleidingszitting geformuleerde verzoek van een partij, die nog geen conclusies heeft neergelegd, om conclusietermijnen te bepalen, maar die partij heeft geen absoluut recht op conclusietermijnen; de rechter kan oordelen dat er omstandigheden zijn eigen aan de zaak die maken dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet vereist dat er conclusietermijnen worden bepaald en hij kan daarbij onder meer rekening houden met het tijdsverloop tussen de betekening van de dagvaarding en de inleidende rechtszitting welke partijen in de gelegenheid moet hebben gesteld hun verdediging voor te bereiden, het weinig complex karakter van de te beoordelen zaak, de verjaring van de strafvordering, de verplichting een overschrijding of een verdere overschrijding van de redelijke termijn te vermijden of de hechtenistoestand van één of meerdere beklaagden; de rechter dient steeds met verwijzing naar de omstandigheden eigen aan de zaak aan te geven waarom het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet vereist dat conclusietermijnen worden toegekend (1). (1) Cass. 7 november 2017, AR P.17.0127.N, AC 2017, nr. 617.

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 250bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

1 april 2025

P.25.0085.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.24](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Aanhangigmaking - Omvang - Feiten die het voorwerp van de aanhangigmaking vormen - Toevoeging van een aanvullende kwalificatie - Voorwaarde

In de regel kan de rechter, tenzij een zaak bij hem aanhangig wordt gemaakt door een aanvullende rechtstreekse dagvaarding of door een vrijwillige verschijning, geen kwalificatie aan de oorspronkelijke kwalificatie toevoegen die kan leiden tot een bijkomende schuldigverklaring (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

22 januari 2025

P.24.0409.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Vastlegging van conclusietermijnen - Artikel 6.1, EVRM - Recht op een eerlijk proces - Beoordeling door de feitenrechter - Draagwijdte - Gevolg

De rechter die bij toepassing van artikel 152 Wetboek van Strafvordering wordt verzocht om conclusietermijnen te bepalen mag bij de beoordeling van die vraag en het vastleggen van de termijnen rekening houden met de verjaringsregeling voor de strafvordering en het gegeven dat in het concrete strafdossier de verjaring dreigend is maar hij dient bij de beoordeling van dat verzoek en bij het vastleggen van de termijnen erover te waken dat het recht op een eerlijk proces wordt gerespecteerd; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak en bij die beoordeling kan onder meer rekening worden gehouden met de aard en de complexiteit van de zaak, de aan de orde zijnde betwistingen en de stand van de rechtspleging.

- Artt. 21 en 21bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden,
ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 oktober 2022

P.22.1063.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.4](#)

AC nr. ...

RECHTEN VAN DE MENS

ALLERLEI

Allerlei - Aanvullend Protocol EVRM - Artikelen 2.2 en 2.3 - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing van de voorwaarden - Artikelen 35, §§ 1, 3 en 5 - Redenen waarop de voorwaarden betrekking moeten hebben - Toepassing van artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet - Geen limitatieve categorie van voorwaarden - Beoordeling door de rechter van de aangepaste voorwaarden - Mogelijke beperking van grondrechten - Verbod om het land te verlaten zonder toelating van de rechter - Mogelijkheid tot oplegging en handhaving van een dergelijke voorwaarde - Draagwijdte - Gevolg

Met de bepalingen van artikel 35, §§ 1, 3 en 5, Voorlopige Hechteniswet, heeft de wetgever geen limitatieve categorie van voorwaarden bepaald, maar het aan de rechter overgelaten om de voorwaarden te bepalen die betrekking hebben op en aangepast zijn aan de in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet genoemde redenen van recidivegevaar, vluchtgevaar, collusiegevaar of het gevaar op het doen verdwijnen van bewijzen en die door de rechter te bepalen voorwaarden kunnen wel degelijk een beperking op grondrechten inhouden, mits de rechter de absolute noodzaak daarvan vaststelt; uit die bepalingen alsmede uit de bepalingen van artikel 2.2 en 2.3 Aanvullend Protocol EVRM en artikel 5 EVRM volgt dat de rechter aan de vrijgelaten in verdenking gestelde als voorwaarde kan opleggen dat hij zich niet naar het buitenland mag begeven zonder voorafgaande toelating, mits de rechter de absolute noodzaak daartoe vaststelt in het licht van de ernstige redenen bepaald in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet, zodat de rechter die voorwaarde ook kan handhaven, mits hij ze, na een geactualiseerd onderzoek van de gegevens van de zaak, op het moment van zijn uitspraak nog steeds absoluut noodzakelijk acht in het licht van deze redenen.

- Art. 2.3 Aanvullend protocol nr. 4 bij het EVRM, tot het waarborgen van de bepaalde rechten en vrijheden die reeds in het Verdrag en in het eerste aanvullend protocol daarbij zijn opgenomen, opgemaakt te Straatsburg op 16 september 1963
- Art. 2.2 Aanvullend protocol nr. 4 bij het EVRM, tot het waarborgen van de bepaalde rechten en vrijheden die reeds in het Verdrag en in het eerste aanvullend protocol daarbij zijn opgenomen, opgemaakt te Straatsburg op 16 september 1963
- Art. 35, §§ 1, 3 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

1 april 2025

P.25.0448.N

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.29

AC nr. ...

VERDRAG RECHTEN VAN DE MENS

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Legaliteitsbeginsel - Tuchtzaken

Het legaliteitsbeginsel dat geldt als algemeen rechtsbeginsel in strafzaken, geldt niet als zodanig in tuchtzaken; de tuchtrechter is niet verplicht om de tuchtrechtelijk gesanctioneerde feiten in de bewoordingen van de wet of de regels van de plichtenleer te omschrijven; het volstaat dat de tuchtrechter de feiten zodanig preciseert dat kan worden nagegaan of hij al dan niet uit die feiten heeft kunnen afleiden dat de tuchtrechtelijk gesanctioneerde beroepsbeoefenaar, wettelijk gezien, is tekortgekomen aan de eer of de waardigheid van zijn beroep; de tuchtvordering, die strekt tot onderzoek of de beroepsbeoefenaar de regels van de plichtenleer heeft overschreden dan wel is tekortgekomen aan de eer of de waardigheid van zijn beroep, kan derhalve betrekking hebben op feiten die niet noodzakelijk het voorwerp uitmaken van een nauwkeurige definitie.

4 april 2025

D.22.0017.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250404.1N.5](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.5 - Recht op schadeloosstelling wegens onrechtmatige detentie - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Repatriëring - Invrijheidstelling van de vreemdeling - Gevolg

Aangezien de onrechtmatigheid van de detentie krachtens artikel 5.4 EVRM wordt bestraft met een invrijheidstelling die op korte termijn moet plaatsvinden, kan hieruit worden afgeleid dat die bepaling betrekking heeft op het beroep van de vreemdeling die zich nog in hechtenis bevindt op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht over zijn beroep uitspraak moet doen; als hij intussen werd gerepatriëerd, kan zijn invrijheidstelling immers niet meer worden bevolen, maar de onrechtmatigheid van zijn aanhouding geeft hem, na zijn invrijheidstelling, recht op de door artikel 5.5 EVRM gewaarborgde schadeloosstelling (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

17 januari 2023

P.22.1444.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230117.2F.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 10 - Vrijheid van meningsuiting - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verbod op gebruik van elektronische communicatie met data-encryptie of anonimisering - Vertrouwelijkheid van de communicatie - Afweging tegenover de redenen van voorlopige hechtenis - Gevaar voor recidive en onttrekking aan het gerecht - Beoordeling

Weliswaar is de vertrouwelijkheid van communicatie een essentieel onderdeel van het recht op de eerbiediging van het privéleven en de correspondentie, zoals vastgelegd in artikel 8 EVRM, en moeten gebruikers van telecommunicatie- en internetdiensten de garantie hebben dat hun persoonlijke levenssfeer en vrijheid van meningsuiting worden geëerbiedigd, maar die garantie is niet absoluut en moet in voorkomend geval wijken voor andere legitieme eisen, zoals het voorkomen van het plegen van ernstige misdrijven of het beletten van de vlucht van personen die worden verdacht van dergelijke misdrijven ; hieruit volgt dat de rechter met toepassing van de artikelen 35 tot en met 38 Voorlopige Hechteniswet een inverdenkinggestelde in vrijheid kan stellen met als voorwaarde het verbod om gebruik te maken van bepaalde communicatiemiddelen, in zoverre dat verbod evenredig is met de in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet genoemde redenen, waaronder het tegengaan van recidive of vlucht door de inverdenkinggestelde (1). (1) EHRM, 13/02/2024, Podchasov / Rusland, § 65, www.echr.coe.int, NC 2024, 326.

- Art. 38 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 37 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 36 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

4 februari 2025

P.25.0146.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.18](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht om binnen een redelijke termijn berecht te worden - Aanvang van de termijn

De redelijke termijn waarbinnen een persoon het recht heeft om te worden berecht, loopt niet vanaf het tijdstip waarop hij de feiten zou hebben gepleegd maar vanaf de datum waarop hij zich hiertegen diende te verdedigen (1). (1) Cass. 1 maart 2022, AR P.21.1221.N, [ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220301.2N.5](#).

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

19 maart 2025

P.24.1618.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250319.2F.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.2 - Vreemdeling - Verzoek om internationale bescherming - Handhaving - Toezicht door de onderzoeksgerechten - Cassatieberoep - Aanvoering, de eerste maal voor het Hof van Cassatie, van miskennis van het recht om, binnen zo kort mogelijke termijn en in een taal die hij verstaat, op de hoogte te worden gebracht van redenen van zijn aanhouding - Nieuw middel - (Niet-)ontvankelijkheid

Aangezien uit de rechtspleging niet blijkt dat de eiser in cassatie, een vreemdeling die op grond van de Vreemdelingenwet is vastgehouden, voor de kamer van inbeschuldigingstelling de miskennis heeft aangevoerd van het fundamenteel recht om, binnen een zo kort mogelijke termijn en in een taal die hij verstaat, op de hoogte te worden gebracht van de redenen van zijn aanhouding, is het middel dat een dergelijke miskennis aanvoert niet ontvankelijk, in zoverre het voor de eerste maal voor het Hof wordt aangevoerd en het onderzoek ervan het Hof verplicht tot een onderzoek van feiten, waarvoor het niet is bevoegd (1). (1) Zie R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nrs. 834-838.

12 maart 2025

P.25.0263.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.6](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Ondervragen of doen ondervragen van getuigen à décharge op de rechtszitting - Omvang van dit recht - Toetsing van het verzoek door de rechter - Criteria

Volgens artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd ook het recht getuigen à décharge te ondervragen of te doen ondervragen maar deze verdragsbepalingen kennen aan een inverdenkinggestelde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge op de rechtszitting te horen; uit deze verdragsbepalingen, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat de rechter aan wie wordt gevraagd een getuige à décharge te horen op de rechtszitting dit verzoek moet toetsen aan de hand van de volgende drie criteria: i) het voldoende onderbouwd zijn van het verzoek tot het horen van de getuige à décharge op de rechtszitting en de relevantie van die getuigenis voor het voorwerp van de beschuldiging; ii) het voorhanden zijn van afdoende redenen voor de beslissing dat de getuigenis ter rechtszitting niet relevant is voor het voorwerp van de beschuldiging en dus voor de beslissing de getuige niet te horen ter rechtszitting; iii) de impact van de beslissing de getuige à décharge niet te horen op de rechtszitting op het recht van de beklaagde op een eerlijke behandeling van de zaak in zijn geheel beschouwd (1). (1) EHRM 18 december 2018 (Grote Kamer), nr. 36658/05, Murtazaliyeva t. Rusland.

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 oktober 2022

P.22.0966.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.12](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Vastlegging van conclusietermijnen - Verjaringsregeling van de strafvordering - Beoordeling door de feitenrechter - Draagwijdte - Gevolg

De rechter die bij toepassing van artikel 152 Wetboek van Strafvordering wordt verzocht om conclusietermijnen te bepalen mag bij de beoordeling van die vraag en het vastleggen van de termijnen rekening houden met de verjaringsregeling voor de strafvordering en het gegeven dat in het concrete strafdossier de verjaring dreigend is maar hij dient bij de beoordeling van dat verzoek en bij het vastleggen van de termijnen erover te waken dat het recht op een eerlijk proces wordt gerespecteerd; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak en bij die beoordeling kan onder meer rekening worden gehouden met de aard en de complexiteit van de zaak, de aan de orde zijnde betwistingen en de stand van de rechtspleging.

- Artt. 21 en 21bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 oktober 2022

P.22.1063.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.4](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen - Onmogelijkheid dit recht onverkort uit te oefenen gelet op de jeugdige leeftijd van de getuige - Artikel 6.3.d - Recht op een eerlijk proces - Miskenning van het recht van verdediging - Voorhanden zijn van compenserende factoren - Draagwijdte - Deskundigenonderzoek betreffende de

***betrouwbaarheid van de geregistreeerde verklaring van de getuige - Gevolg -
Beoordeling door de rechter***

Het feit dat een beklaagde zijn in artikel 6.3.d EVRM bepaalde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen niet onverkort kan uitoefenen, bijvoorbeeld wegens de jonge leeftijd van de getuige, leidt niet tot de miskening van het recht van verdediging van die beklaagde wanneer er voor dat gebrek aan tegenspraak voldoende compenserende factoren aanwezig zijn, maar dat vereist niet dat een deskundigenonderzoek, strekkende tot het adviseren van de rechter over de betrouwbaarheid van de audiovisueel geregistreeerde verklaringen van het kind, op tegenspraak ten aanzien van de beklaagde plaatsvindt; de compensatie kan ook erin bestaan dat de beklaagde bij de behandeling van zijn zaak voor de vonnisrechter de betrouwbaarheid van de getuigenverklaring van het kind en het advies daarover van de gerechtsdeskundige ongehinderd kan betwisten en tegenspreken en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar (1). (1) Cass. 4 januari 2022, AR P.21.1017.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220104.2N.2.

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 oktober 2022

P.22.0674.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht om binnen een redelijke termijn berecht te worden - Sanctie - Verval van de strafvordering - Zeer zwaarwichtige miskening van de redelijke termijn - Beoordelingscriteria

Artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering verplicht de rechter niet het verval van de strafvordering uit te spreken bij overschrijding van de redelijke termijn; dat is hem enkel toegestaan bij een "zeer zwaarwichtige" miskening van de redelijke termijn; de ernst van de overschrijding is niet beperkt tot het onbetwistbare karakter ervan maar kan met name worden beoordeeld naargelang de uitwerking die het verstrijken van de tijd heeft gehad op de beschikbaarheid en de betrouwbaarheid van het bewijsmateriaal, op de mogelijkheid voor elk van de partijen om dat te weerleggen en op het vermogen van het proces om te voldoen aan de vereisten van eerlijkheid die zijn vastgelegd in artikel 6 EVRM.

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

19 maart 2025

P.24.1618.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250319.2F.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op een eerlijk proces - Ondervragen of doen ondervragen van getuigen à décharge op de rechtszitting - Beoordeling van de relevantie van de getuigenis - Onderzoek naar de concrete omstandigheden van de zaak - Begrip - Beslissing van de rechter - Motivering - Draagwijdte - Gevolg

De beoordeling van de relevantie van de getuigenis voor het voorwerp van de beschuldiging mag niet abstract gebeuren, maar vereist een onderzoek van de concrete omstandigheden van de zaak zodat de rechter zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge moet steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst, waarbij die concrete omstandigheden onder meer betrekking kunnen hebben op de feitelijke of juridische onmogelijkheid om de getuigen te horen, de relatie die de getuige had of heeft met de bij het strafproces betrokken partijen, de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring rekening houdend met die relatie, zijn persoonlijkheid of het tijdsverloop sinds de feiten, het beschikbaar zijn van een geschreven verklaring van de persoon die de beklaagde als getuige wenst te horen, waarin die een eerdere verklaring herroept of nuanceert en de ongelooftwaardigheid van de inhoud van een dergelijke geschreven verklaring en er ook rekening kan worden gehouden met de fase waarin de strafprocedure zich bevindt en de voortgang ervan, met de door de inverdenkinggestelde gevolgde verdedigingsstrategie en zijn proceshouding; het is niet vereist dat de rechter al de voormelde elementen betreft bij zijn beoordeling over de relevantie van de getuigenis noch is de rechter, verplicht om een gedetailleerd antwoord te geven op elk verzoek tot het horen van een getuige à décharge zodat het volstaat dat de inverdenkinggestelde weet waarom de rechter de getuigenis ter rechtszitting niet relevant acht voor het voorwerp van de beschuldiging; indien de rechter oordeelt dat een getuigenis ter rechtszitting niet relevant is voor het voorwerp van de beschuldiging moet hij niet meer aangeven of het verzoek om de getuige ter rechtszitting te horen voldoende is onderbouwd maar moet hij wel onderzoeken of het niet horen van de getuige à décharge op de rechtszitting het recht op een eerlijk proces van de beklaagde in zijn geheel beschouwd aantast (1). (1) Cass. 11 september 2018, AR P.18.0217.N, AC 2018, nr. 460; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 oktober 2022

P.22.0966.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.12](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Ondervragen of doen ondervragen van getuigen à décharge op de rechtszitting - Beoordeling van de relevantie van de getuigenis - Onderzoek naar de concrete omstandigheden van de zaak - Begrip - Beslissing van de rechter - Motivering - Draagwijdte - Gevolg

De beoordeling van de relevantie van de getuigenis voor het voorwerp van de beschuldiging mag niet abstract gebeuren, maar vereist een onderzoek van de concrete omstandigheden van de zaak zodat de rechter zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge moet steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst, waarbij die concrete omstandigheden onder meer betrekking kunnen hebben op de feitelijke of juridische onmogelijkheid om de getuigen te horen, de relatie die de getuige had of heeft met de bij het strafproces betrokken partijen, de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring rekening houdend met die relatie, zijn persoonlijkheid of het tijdsverloop sinds de feiten, het beschikbaar zijn van een geschreven verklaring van de persoon die de beklaagde als getuige wenst te horen, waarin die een eerdere verklaring herroept of nuanceert en de ongeloofwaardigheid van de inhoud van een dergelijke geschreven verklaring en er ook rekening kan worden gehouden met de fase waarin de strafprocedure zich bevindt en de voortgang ervan, met de door de inverdenkinggestelde gevolgde verdedigingsstrategie en zijn proceshouding; het is niet vereist dat de rechter al de voormelde elementen betreft bij zijn beoordeling over de relevantie van de getuigenis noch is de rechter, verplicht om een gedetailleerd antwoord te geven op elk verzoek tot het horen van een getuige à décharge zodat het volstaat dat de inverdenkinggestelde weet waarom de rechter de getuigenis ter rechtszitting niet relevant acht voor het voorwerp van de beschuldiging; indien de rechter oordeelt dat een getuigenis ter rechtszitting niet relevant is voor het voorwerp van de beschuldiging moet hij niet meer aangeven of het verzoek om de getuige ter rechtszitting te horen voldoende is onderbouwd maar moet hij wel onderzoeken of het niet horen van de getuige à décharge op de rechtszitting het recht op een eerlijk proces van de beklaagde in zijn geheel beschouwd aantast (1). (1) Cass. 11 september 2018, AR P.18.0217.N, AC 2018, nr. 460; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 oktober 2022

P.22.0966.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.12](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Repatriëring - Invrijheidstelling van de vreemdeling - Gevolg

Aangezien de onrechtmatigheid van de detentie krachtens artikel 5.4 EVRM wordt bestraft met een invrijheidstelling die op korte termijn moet plaatsvinden, kan hieruit worden afgeleid dat die bepaling betrekking heeft op het beroep van de vreemdeling die zich nog in hechtenis bevindt op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht over zijn beroep uitspraak moet doen; als hij intussen werd gerepatriëerd, kan zijn invrijheidstelling immers niet meer worden bevolen, maar de onrechtmatigheid van zijn aanhouding geeft hem, na zijn invrijheidstelling, recht op de door artikel 5.5 EVRM gewaarborgde schadeloosstelling (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

17 januari 2023

P.22.1444.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230117.2F.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Onrechtmatig bewijs - Handvest Grondrechten EU - Artikelen 7 en 8 - Algemene en ongedifferentieerde bewaring van verkeers- en locatiegegevens - Bewijsuitsluitingsregeling van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Doeltreffendheidsbeginsel - Doorslaggevend bewijs - Toezicht door het Hof - Draagwijdte

Het staat aan de strafrechter om de toelaatbaarheid van bewijs dat is verkregen door middel van een met het Unierecht onverenigbare algemene en ongedifferentieerde bewaring van verkeers- en locatiegegevens te beoordelen overeenkomstig artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, uitgelegd in het licht van onder meer het beginsel van doeltreffendheid zoals vooropgesteld in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie; het vereiste van doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming, zoals uitgelegd in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie, brengt voor de nationale strafrechter de verplichting mee om dergelijk bewijs in het kader van een strafrechtelijke procedure buiten beschouwing te laten indien de beklaagde niet in de gelegenheid is om doeltreffend commentaar te leveren op dat bewijs, dat betrekking heeft op een gebied waarvan de rechter geen kennis heeft en dat een doorslaggevende invloed kan hebben op de beoordeling van de feiten (1); de mate waarin bewijs een doorslaggevende invloed op de schuldbeoordeling kan hebben, is te beoordelen op grond van de concrete gegevens van elke zaak en is onder meer af te wegen tegenover de zwaarwichtigheid van de andere bewijselementen die de rechter bij die beoordeling betreft; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die niet te verzoenen zijn met het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging, met inbegrip van het doeltreffendheidsvereiste. (1) Zie Cass. 11 juni 2024, AR P.24.0200.N, AC 2024, nr. 441, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240611.2N.1; Cass. 30 januari 2024, AR P.23.1581.N, AC 2024, nr. 82, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240130.2N.7.

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

21 januari 2025

P.24.1097.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op bijstand van een advocaat voorafgaand en tijdens het verhoor - Verhoor van een verdachte door de politie - Belastende verklaringen afgelegd door een oorspronkelijke medebeklaagde zonder mogelijkheid tot bijstand van een advocaat en verwittiging van het zwijgrecht - Toelaatbaarheid van de verklaringen als bewijs - Voorwaarden - Toepassing van de voorwaarden door de rechter

Het recht op bijstand van een advocaat, dat verbonden is met de cautieplicht, het zwijgrecht en het feit dat niemand kan worden verplicht zichzelf te incrimineren, zijn rechten die gelden in personam en in beginsel bijgevolg slechts kunnen worden ingeroepen door degene ten aanzien van wie die rechten werden miskend; een beklagde kan zich evenwel beroepen op de miskening van die rechten als verweer tegen belastende verklaringen, afgelegd door een andere beklagde, die voor hem slechts een getuige is, hetzij wanneer die andere beklagde, die zelf van die rechten genoot, de miskening ervan inroept en op die grond de afgelegde belastende verklaringen intrekt, hetzij wanneer blijkt dat ingevolge de miskening van die rechten er ongeoorloofde druk werd uitgeoefend op die andere beklagde en zijn verklaringen onbetrouwbaar zijn; wanneer een beklagde aanvoert dat voor hem belastende verklaringen, afgelegd door een andere beklagde zonder de bijstand van een raadsman hoewel hij op die bijstand gerechtigd was, uit het debat moeten worden geweerd, kan de rechter zich niet ertoe beperken na te gaan of die andere beklagde de miskening heeft ingeroepen van zijn recht op bijstand van een raadsman en op die grond zijn verklaringen heeft ingetrokken; hij dient ook na te gaan of de miskening van het recht op bijstand van een advocaat niet ertoe heeft geleid dat die andere beklagde zijn belastende verklaringen heeft afgelegd onder ongeoorloofde druk waardoor de betrouwbaarheid ervan is aangetast (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 maart 2025

P.24.1431.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht - Aanvang van de termijn - Jeugdbescherming - Minderjarige vervolgd wegens een als misdrijf omschreven feit - In aanmerking te nemen tijdvak

Het tijdvak dat uit het oogpunt van de door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde redelijke termijn in aanmerking moet worden genomen, gaat in op het tijdstip waarop de strafvervolgung tegen de minderjarige die ervan wordt verdacht een als misdrijf omschreven feit te hebben gepleegd, wordt ingeleid in de zin van dat artikel (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

15 maart 2023

P.23.0026.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.23](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van het privé-leven van de verdachte - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verbod op gebruik van elektronische communicatie met data-encryptie of anonimisering - Vertrouwelijkheid van de communicatie - Afweging tegenover de redenen van voorlopige hechtenis - Gevaar voor recidive en onttrekking aan het gerecht - Beoordeling

Weliswaar is de vertrouwelijkheid van communicatie een essentieel onderdeel van het recht op de eerbiediging van het privéleven en de correspondentie, zoals vastgelegd in artikel 8 EVRM, en moeten gebruikers van telecommunicatie- en internetdiensten de garantie hebben dat hun persoonlijke levenssfeer en vrijheid van meningsuiting worden geëerbiedigd, maar die garantie is niet absoluut en moet in voorkomend geval wijken voor andere legitieme eisen, zoals het voorkomen van het plegen van ernstige misdrijven of het beletten van de vlucht van personen die worden verdacht van dergelijke misdrijven ; hieruit volgt dat de rechter met toepassing van de artikelen 35 tot en met 38 Voorlopige Hechteniswet een inverdenkinggestelde in vrijheid kan stellen met als voorwaarde het verbod om gebruik te maken van bepaalde communicatiemiddelen, in zoverre dat verbod evenredig is met de in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet genoemde redenen, waaronder het tegengaan van recidive of vlucht door de inverdenkinggestelde (1). (1) EHRM, 13/02/2024, Podchasov / Rusland, § 65, www.echr.coe.int, NC 2024, 326.

- Art. 38 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 37 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 36 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

4 februari 2025

P.25.0146.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.18](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Vrijheidsberoving - Detentieomstandigheden in de gevangenis - Aanvoering door de gedetineerde van een uitgebreide, gedetailleerde en geloofwaardige beschrijving van de detentieomstandigheden - Wettigheid van de vrijheidsberoving - Beoordeling door de rechter

Uit artikel 3 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat indien een persoon die van zijn vrijheid is beroofd aanvoert dat de omstandigheden waarin hij is opgesloten een schending uitmaken van die verdragsbepaling, hij die aanvoering niet moet bewijzen aangezien de opsluitingsomstandigheden maken dat een dergelijke bewijslast niet realistisch is, maar het wel vereist is dat de betrokkene ter staving van de door hem aangevoerde verdragsrechtelijke schending een uitgebreide en gedetailleerde alsook geloofwaardige beschrijving verstrekt van de opsluitingsomstandigheden met vermelding van concrete en specifieke gegevens, beschrijving die de rechter die moet oordelen over de wettigheid van de vrijheidsberoving in staat moet stellen na te gaan of de aangevoerde schending van artikel 3 EVRM prima facie niet manifest ongegrond is; indien de betrokkene een dergelijke uitgebreide en gedetailleerde alsook geloofwaardige beschrijving verstrekt van de opsluitingsomstandigheden met vermelding van concrete en specifieke gegevens, staat het aan de rechter die moet oordelen over de wettigheid van de vrijheidsberoving de gegrondheid ervan te beoordelen, desgevallend na het inwinnen van aanvullende informatie en het bevelen van de zich opdringende onderzoeksmaatregelen (1). (1) EHRM 10 april 2012, nr. 42732/12, Ananyev e.a. t. Rusland.

- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

11 maart 2025

P.25.0202.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.5](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Artikel 27, eerste en tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Oordeel van de rechter dat de door hem vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn niet zeer zwaarwichtig is - Geen specifiek en concreet ontwikkeld verweer - Omvang van de motivering - Vermelding van parameters waaruit kan worden afgeleid in welke gevallen de overschrijding van de redelijke termijn wel zeer zwaarwichtig is - Draagwijdte - Gevolg

Uit artikel 149 Grondwet volgt voor de rechter die oordeelt dat een door hem vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn niet zeer zwaarwichtig is, niet de verplichting om die beslissing nader met redenen te omkleden, behoudens bij een daartoe specifiek en concreet ontwikkeld verweer; evenmin is de rechter verplicht de parameters te vermelden waaruit zou kunnen worden afgeleid in welk geval de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn wel zeer zwaarwichtig zou zijn.

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

18 februari 2025

P.25.0154.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.10](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging

Het recht van verdediging, waartoe het recht op tegenspraak behoort, vereist dat wanneer aan het dossier gegevens uit een ander strafdossier worden gevoegd, de verdediging inzage krijgt van alle pertinente elementen uit dat dossier, zowel à charge als à décharge, die beschikbaar zijn; dat recht is evenwel niet absoluut en kan onderhevig zijn aan beperkingen, onder meer in de fase van het gerechtelijk onderzoek, wanneer de inverdenkinggestelde zich nog niet voor de vonnisrechter moet verdedigen tegen de lastens hem ingebrachte beschuldiging; het recht van verdediging vereist niet dat op het moment waarop het onderzoeksgerecht op grond van artikel 21 Voorlopige Hechteniswet overgaat tot het nazicht van de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding en de noodzakelijkheid van de handhaving van de voorlopige hechtenis, reeds alle voormelde elementen zijn toegevoegd aan het dossier; dat recht vereist in de fase van het gerechtelijk onderzoek evenmin dat de verdachte inzage krijgt van andere stukken uit een afzonderlijk strafdossier dan deze die aan het voorliggende dossier zijn gevoegd, louter op grond van zijn niet aannemelijk gemaakte aanvoering dat uit die stukken gegevens à décharge of nietigheden kunnen blijken (1). (1) Cass. 11 januari 2022, AR P.22.0019.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220111.2N.20 en Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273; Zie Cass. 7 december 2021, AR P.21.1503.N ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211207.2N.15, en Cass. 17 juli 2019, AR P.19.0732.N, AC 2019, nr. 421.

- Art. 21 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

5 juli 2022

P.22.0868.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220705.VAK.8](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van wapengelijkheid, dat onderscheiden zou zijn van de algemene beginselen van de eerbiediging van het recht van verdediging en van het recht op een eerlijke behandeling van de zaak (1). (1) Cass. 7 november 2012, AR P.12.1711.F, AC 2012, nr. 601.

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

5 juli 2022

P.22.0868.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220705.VAK.8](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Toepassing van artikel 215 Wetboek van Strafvordering - Evocatie - Ontnemen van een aanleg aan de beklaagde - Draagwijdte - Gevolg

Uit de omstandigheid dat de toepassing van de in artikel 215 Wetboek van Strafvordering bedoelde evocatie ertoe leidt dat aan de beklaagde een aanleg wordt ontnomen, kan als zodanig niet worden afgeleid dat diens recht op een eerlijk proces of recht van verdediging zou zijn miskend; de loutere omstandigheid dat het appelgerecht na evocatie uitspraak doet over de grond van de zaak naar aanleiding van het hoger beroep van de beklaagde tegen een vonnis dat zijn verzet tegen een hem veroordelend verstekvonnis ontvankelijk verklaart en de heropening van het debat beveelt, houdt geen miskening in van de relatieve werking van het door de beklaagde aangetekende verzet (1). (1) Cass. 2 maart 2021, AR P.20.1057.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.22 met concl. OM.

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

18 oktober 2022

P.22.0749.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.2](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Vrijheidsberoving - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing van de voorwaarden - Artikelen 35, §§ 1, 3 en 5 - Redenen waarop de voorwaarden betrekking moeten hebben - Toepassing van artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet - Geen limitatieve categorie van voorwaarden - Beoordeling door de rechter van de aangepaste voorwaarden - Mogelijke beperking van grondrechten - Verbod om het land te verlaten zonder toelating van de rechter - Mogelijkheid tot oplegging en handhaving van een dergelijke voorwaarde - Draagwijdte - Gevolg

Met de bepalingen van artikel 35, §§ 1, 3 en 5, Voorlopige Hechteniswet, heeft de wetgever geen limitatieve categorie van voorwaarden bepaald, maar het aan de rechter overgelaten om de voorwaarden te bepalen die betrekking hebben op en aangepast zijn aan de in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet genoemde redenen van recidivegevaar, vluchtgevaar, collusiegevaar of het gevaar op het doen verdwijnen van bewijzen en die door de rechter te bepalen voorwaarden kunnen wel degelijk een beperking op grondrechten inhouden, mits de rechter de absolute noodzaak daarvan vaststelt; uit die bepalingen alsmede uit de bepalingen van artikel 2.2 en 2.3 Aanvullend Protocol EVRM en artikel 5 EVRM volgt dat de rechter aan de vrijgelaten inverdenkinggestelde als voorwaarde kan opleggen dat hij zich niet naar het buitenland mag begeven zonder voorafgaande toelating, mits de rechter de absolute noodzaak daartoe vaststelt in het licht van de ernstige redenen bepaald in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet, zodat de rechter die voorwaarde ook kan handhaven, mits hij ze, na een geactualiseerd onderzoek van de gegevens van de zaak, op het moment van zijn uitspraak nog steeds absoluut noodzakelijk acht in het licht van deze redenen.

- Art. 2.3 Aanvullend protocol nr. 4 bij het EVRM, tot het waarborgen van de bepaalde rechten en vrijheden die reeds in het Verdrag en in het eerste aanvullend protocol daarbij zijn opgenomen, opgemaakt te Straatsburg op 16 september 1963

- Art. 2.2 Aanvullend protocol nr. 4 bij het EVRM, tot het waarborgen van de bepaalde rechten en vrijheden die reeds in het Verdrag en in het eerste aanvullend protocol daarbij zijn opgenomen, opgemaakt te Straatsburg op 16 september 1963

- Art. 35, §§ 1, 3 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 16, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

1 april 2025

P.25.0448.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.29](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.c - Vrijheidsberoving - Detentieomstandigheden in de gevangenis - Aanvoering door de gedetineerde van een uitgebreide, gedetailleerde en geloofwaardige beschrijving van de detentieomstandigheden - Wettigheid van de vrijheidsberoving - Beoordeling door de rechter

Een persoon die aan het onderzoeksgerecht vraagt om te bevelen dat zijn voorlopige hechtenis wordt uitgevoerd in een ander arresthuis dan datgene waarin hij krachtens het bevel tot aanhouding is opgesloten, omdat hij zich daar bevindt in omstandigheden die een schending van artikel 3 EVRM uitmaken, moet ter staving van zijn aanvoering een uitgebreide, gedetailleerde en geloofwaardige beschrijving verstrekken van zijn actuele opsluitingsomstandigheden, met vermelding van concrete en specifieke gegevens, beschrijving die het onderzoeksgerecht moet in staat stellen na te gaan of de aangevoerde schending van artikel 3 EVRM prima facie niet manifest ongegrond is en indien de betrokkene een dergelijke uitgebreide, gedetailleerde en geloofwaardige beschrijving verstrekt van zijn opsluitingsomstandigheden met vermelding van concrete en specifieke gegevens, staat het aan het onderzoeksgerecht om de gegrondheid van zijn verzoek te beoordelen, desgevallend na het inwinnen van aanvullende informatie en het bevelen van de vereiste onderzoeksmaatregelen; alhoewel de omstandigheden dat het EHRM België heeft veroordeeld wegens schending van artikel 3 EVRM ingevolge de vaststelling van concreet ontoereikende opsluitingsomstandigheden in bepaalde gevangenis en dat van dergelijke omstandigheden eveneens sprake is in een recent verslag van het Comité van Toezicht bevoegd voor een bepaalde gevangenis een sterke aanwijzing vormen dat in die gevangenis personen worden vastgehouden in vernederende en onmenselijke omstandigheden, verplicht dit het onderzoeksgerecht niet om zonder meer te oordelen dat op het moment van de uitspraak alle aldus vastgestelde omstandigheden in die gevangenis nog steeds onverkort aan de orde zijn, noch dat dit het geval is in elke situatie en voor wat betreft elke opgesloten persoon en het onderzoeksgerecht dat daarbij onder meer rekening kan houden met de problemen die een opgesloten persoon concreet bij de gevangenisdirectie heeft aangeklaagd oordeelt op grond van de aan dat gerecht voorgelegde concrete omstandigheden onaantastbaar of een persoon is opgesloten in omstandigheden die strijdig zijn met artikel 3 EVRM en of hij dienvolgens het recht heeft op de uitvoering van zijn hechtenis in een andere gevangenis (1). (1) Cass. 11 maart 2025, AR P.25.0202.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.5

- Art. 5.1.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

1 april 2025

P.25.0417.N

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.28

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Verhoor van een verdachte door de politie - Recht op bijstand van een advocaat voorafgaand en tijdens het verhoor - Belastende verklaringen afgelegd door een oorspronkelijke medebeklaagde zonder mogelijkheid tot bijstand van een advocaat en verwittiging van het zwijgrecht - Toelaatbaarheid van de verklaringen als bewijs - Voorwaarden - Toepassing van de voorwaarden door de rechter

Het recht op bijstand van een advocaat, dat verbonden is met de cautieplicht, het zwijgrecht en het feit dat niemand kan worden verplicht zichzelf te incrimineren, zijn rechten die gelden in personam en in beginsel bijgevolg slechts kunnen worden ingeroepen door degene ten aanzien van wie die rechten werden miskend; een beklagde kan zich evenwel beroepen op de miskening van die rechten als verweer tegen belastende verklaringen, afgelegd door een andere beklagde, die voor hem slechts een getuige is, hetzij wanneer die andere beklagde, die zelf van die rechten genoot, de miskening ervan inroept en op die grond de afgelegde belastende verklaringen intrekt, hetzij wanneer blijkt dat ingevolge de miskening van die rechten er ongeoorloofde druk werd uitgeoefend op die andere beklagde en zijn verklaringen onbetrouwbaar zijn; wanneer een beklagde aanvoert dat voor hem belastende verklaringen, afgelegd door een andere beklagde zonder de bijstand van een raadsman hoewel hij op die bijstand gerechtigd was, uit het debat moeten worden geweerd, kan de rechter zich niet ertoe beperken na te gaan of die andere beklagde de miskening heeft ingeroepen van zijn recht op bijstand van een raadsman en op die grond zijn verklaringen heeft ingetrokken; hij dient ook na te gaan of de miskening van het recht op bijstand van een advocaat niet ertoe heeft geleid dat die andere beklagde zijn belastende verklaringen heeft afgelegd onder ongeoorloofde druk waardoor de betrouwbaarheid ervan is aangetast (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 maart 2025

P.24.1431.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.e - Geïnterneerde - Strafitvoeringsrechtbank - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Geïnterneerde - Aanvoering van een schending van artikel 5.1.e EVRM - Beoordeling door de rechter

Indien een geïnterneerde aanvoert dat de afdeling tot bescherming van de maatschappij waar hij is opgesloten geen hospitaal, kliniek of aan zijn noden aangepaste instelling is, dat de termijn om te worden overgebracht naar een dergelijke instelling niet meer redelijk is en er derhalve een schending voorligt van artikel 5.1.e EVRM, dient de kamer voor de bescherming van de maatschappij, als rechtscollege bevoegd voor beslissingen inzake de uitvoering van een interneringsmaatregel, die aanvoering te onderzoeken; of een afdeling tot bescherming van de maatschappij een hospitaal, kliniek of aan de noden van de geïnterneerde aangepaste instelling is in de zin van artikel 5.1.e EVRM zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, wordt onaantastbaar beoordeeld door de kamer voor de bescherming van de maatschappij.

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

1 april 2025

P.25.0416.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.21](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Repatriëring van de vreemdeling - Invloed

Artikel 71 Vreemdelingenwet schendt artikel 5.4 EVRM niet wanneer de gebeurtenis die zich tijdens de procedure van toezicht voordoet geen nieuwe autonome titel is die de voorgaande vervangt maar, integendeel, de repatriëring van de vreemdeling tegen wie de titel was uitgevaardigd (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

17 januari 2023

P.22.1444.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230117.2F.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Verbod van foltering, onmenselijke of vernederende handelingen of bestraffingen - Detentieomstandigheden in de gevangenis - Aanvoering door de gedetineerde van een uitgebreide, gedetailleerde en geloofwaardige beschrijving van de detentieomstandigheden - Wettigheid van de vrijheidsberoving - Beoordeling door de rechter

Uit artikel 3 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat indien een persoon die van zijn vrijheid is beroofd aanvoert dat de omstandigheden waarin hij is opgesloten een schending uitmaken van die verdragsbepaling, hij die aanvoering niet moet bewijzen aangezien de opsluitingsomstandigheden maken dat een dergelijke bewijslast niet realistisch is, maar het wel vereist is dat de betrokkene ter staving van de door hem aangevoerde verdragsrechtelijke schending een uitgebreide en gedetailleerde alsook geloofwaardige beschrijving verstrekt van de opsluitingsomstandigheden met vermelding van concrete en specifieke gegevens, beschrijving die de rechter die moet oordelen over de wettigheid van de vrijheidsberoving in staat moet stellen na te gaan of de aangevoerde schending van artikel 3 EVRM prima facie niet manifest ongegrond is; indien de betrokkene een dergelijke uitgebreide en gedetailleerde alsook geloofwaardige beschrijving verstrekt van de opsluitingsomstandigheden met vermelding van concrete en specifieke gegevens, staat het aan de rechter die moet oordelen over de wettigheid van de vrijheidsberoving de gegrondheid ervan te beoordelen, desgevallend na het inwinnen van aanvullende informatie en het bevelen van de zich opdringende onderzoeksmaatregelen (1). (1) EHRM 10 april 2012, nr. 42732/12, Ananyev e.a. t. Rusland.

- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

11 maart 2025

P.25.0202.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.5](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Horen van getuigen à charge - Horen van getuige over wijze waarop bewijs is verzameld - Politieambtenaar - Resultaten van de opzoeken en naspeuringen - Geen toetsing aan de criteria ter beoordeling van het al dan niet horen van getuige à charge - Onaantastbare beoordeling van de bewijswaarde - Verantwoording - Wijze

Indien een beklagde verzoekt om een getuige te horen louter over de wijze waarop bewijs is verzameld, zoals een politieambtenaar over de resultaten van opzoekingen en naspeuringen die hij in het kader van een strafonderzoek heeft uitgevoerd, waaronder het opvragen, het analyseren en het vergelijken van gegevens, het inwinnen van informatie bij derden of het afleiden van gevolgen uit onderzochte stukken, dient de rechter dit verzoek in beginsel niet te toetsen aan de drie criteria die voortvloeien uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens betreffende het door artikel 6.1 en 6.3.d gewaarborgde recht om een getuige à charge onder eed te horen op de rechtszitting en het feit dat een politieambtenaar bepaalde aspecten van die bewijsverzameling heeft vermeld in een proces-verbaal, dan wel het loutere feit dat de bewijsverkrijging steunt op zintuiglijke activiteiten van politieambtenaren, leidt niet tot een ander besluit; in een dergelijk geval staat het integendeel aan de vonnisrechter om, overeenkomstig de in strafzaken geldende bewijsstandaard en met eerbiediging van het recht van verdediging van de beklagde over de gehele procedure, onaantastbaar de bewijswaarde van de bevindingen van de verbalisanten te beoordelen, naast de bewijswaarde van de andere aan tegenspraak onderworpen feitelijke gegevens, met inbegrip van de vraag of die bevindingen dan wel die gegevens al dan niet bijkomende toelichting vereisen door middel van een getuigenverhoor onder eed ter rechtszitting; het feit dat de partij die om het verhoor van de getuige verzoekt, niet enigszins aannemelijk maakt dat er een ernstige grond tot betwisting van de bewijsverkrijging bestaat, kan de afwijzing van het verzoek tot het horen van de getuige verantwoorden en dit is eveneens het geval wanneer het gaat om bewijsverkrijging die de uitkomst van de zaak niet op een doorslaggevende wijze kan bepalen (1). (1) Zie Cass. 22 oktober 2024, AR P.24.0858.N, AC 2024, nr 697.

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

21 januari 2025

P.24.1097.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op bijstand van een raadsman - Draagwijdte - Gevolg

Wanneer een beklagde of inverdenkinggestelde werd bijgestaan door een raadsman, mag de rechter ervan uitgaan dat de eerstgenoemde, ook al is hij de taal van de rechtspleging niet machtig, op de hoogte is van de mogelijkheid en de termijn om hoger beroep aan te tekenen tegen een voor hem nadelige beschikking; de rechter die vaststelt dat een beklagde of inverdenkinggestelde werd bijgestaan door een raadsman, heeft zich in beginsel niet in te laten met de wijze waarop de verdediging wordt gevoerd (1). (1) J. HUYSMANS, Legitieme verdediging, Intersentia, 2017, pp. 24-26, nr. 20.

1 juni 2021

P.21.0565.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.13](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Verzoek tot bepaling van conclusietermijnen - Geen absoluut recht op conclusietermijnen - Omstandigheden eigen aan de zaak die maken dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd geen conclusietermijnen vereist - Criteria - Vermelding van de omstandigheden - Motivering

Uit de tekst van de bepalingen van artikel 152 en 205bis, Wetboek van Strafvordering en artikel 6 EVRM, de doelstelling van de wetgever een efficiënter beheer van de zittingen te realiseren en de algemene economie van de regeling, volgt dat de rechter in de regel dient in te gaan op het op de inleidingszitting geformuleerde verzoek van een partij, die nog geen conclusies heeft neergelegd, om conclusietermijnen te bepalen, maar die partij heeft geen absoluut recht op conclusietermijnen; de rechter kan oordelen dat er omstandigheden zijn eigen aan de zaak die maken dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet vereist dat er conclusietermijnen worden bepaald en hij kan daarbij onder meer rekening houden met het tijdsverloop tussen de betekening van de dagvaarding en de inleidende rechtszitting welke partijen in de gelegenheid moet hebben gesteld hun verdediging voor te bereiden, het weinig complex karakter van de te beoordelen zaak, de verjaring van de strafvordering, de verplichting een overschrijding of een verdere overschrijding van de redelijke termijn te vermijden of de hechtenistoestand van één of meerdere beklaagden; de rechter dient steeds met verwijzing naar de omstandigheden eigen aan de zaak aan te geven waarom het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet vereist dat conclusietermijnen worden toegekend (1). (1) Cass. 7 november 2017, AR P.17.0127.N, AC 2017, nr. 617.

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 250bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

1 april 2025

P.25.0085.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.24](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op een eerlijk proces - Horen van getuigen à charge - Horen van getuige over wijze waarop bewijs is verzameld - Verbalisanten - Geen toetsing aan de criteria ter beoordeling van het al dan niet horen van getuige à charge - Onaantastbare beoordeling van de bewijswaarde - Verantwoording - Wijze

Indien een beklagde verzoekt om een getuige te horen louter over de wijze waarop bewijs is verzameld, zoals een politieambtenaar over de resultaten van opzoekingen en naspeuringen die hij in het kader van een strafonderzoek heeft uitgevoerd, waaronder het opvragen, het analyseren en het vergelijken van gegevens, het inwinnen van informatie bij derden of het afleiden van gevolgen uit onderzochte stukken, dient de rechter dit verzoek in beginsel niet te toetsen aan de drie criteria die voortvloeien uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens betreffende het door artikel 6.1 en 6.3.d gewaarborgde recht om een getuige à charge onder eed te horen op de rechtszitting en het feit dat een politieambtenaar bepaalde aspecten van die bewijsverzameling heeft vermeld in een proces-verbaal, dan wel het loutere feit dat de bewijsverkrijging steunt op zintuiglijke activiteiten van politieambtenaren, leidt niet tot een ander besluit; in een dergelijk geval staat het integendeel aan de vonnisrechter om, overeenkomstig de in strafzaken geldende bewijsstandaard en met eerbiediging van het recht van verdediging van de beklagde over de gehele procedure, onaantastbaar de bewijswaarde van de bevindingen van de verbalisanten te beoordelen, naast de bewijswaarde van de andere aan tegenspraak onderworpen feitelijke gegevens, met inbegrip van de vraag of die bevindingen dan wel die gegevens al dan niet bijkomende toelichting vereisen door middel van een getuigenverhoor onder eed ter rechtszitting; het feit dat de partij die om het verhoor van de getuige verzoekt, niet enigszins aannemelijk maakt dat er een ernstige grond tot betwisting van de bewijsverkrijging bestaat, kan de afwijzing van het verzoek tot het horen van de getuige verantwoorden en dit is eveneens het geval wanneer het gaat om bewijsverkrijging die de uitkomst van de zaak niet op een doorslaggevende wijze kan bepalen (1). (1) Zie Cass. 22 oktober 2024, AR P.24.0858.N, AC 2024, nr 697.

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

21 januari 2025

P.24.1097.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijs - Toepassing van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Criterium van de miskenning van het recht op een eerlijk proces - Subcriteria - Opzettelijke onregelmatigheid - Met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid - Ernst van de begane onregelmatigheid vergeleken met de ernst van het misdrijf - Verhouding tussen de begane onregelmatigheid en de ernst en het belang van de zaak - Overtreding door een verbalisant van een voorschrift van een gereguleerde bewijsvergaring - Motivering - Beoordeling door de rechter

Voor de beoordeling van het criterium of het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs strijdig is met het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, kan de rechter, naast eventueel andere subcriteria, onder meer in aanmerking nemen dat de onregelmatigheid al dan niet opzettelijk of ingevolge een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid is begaan, alsook dat de ernst van het misdrijf de begane onregelmatigheid al dan niet veruit overstijgt en de rechter is daarbij niet gebonden door welbepaalde bewoordingen; het recht op een eerlijk proces is in de regel miskend en het onregelmatige bewijsmateriaal moet uit het debat worden geweerd wanneer de optredende overheidsinstanties een opzettelijke onregelmatigheid hebben begaan, dan wel een onregelmatigheid die getuigt van een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid, rekening houdend met alle concrete omstandigheden van de zaak, waaronder hun opdracht, hun handelwijze, de beschikbare informatie en hun normaal te verwachten kennis van de toepasselijke regelgeving ten tijde van het begaan van de onregelmatigheid en het is slechts anders wanneer de rechter vaststelt dat deze gevolgtrekking kennelijk onevenredig is met een of meer andere subcriteria die hij concreet toelicht, in het bijzonder de verhouding tussen de begane onregelmatigheid en de ernst en het belang van hetgeen op het spel staat; wanneer een beklaagde in zijn verweer voor het appelgerecht niet heeft aangevoerd dat de door hem aangeklaagde onregelmatigheid in de bewijsvergaring opzettelijk of door een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid is begaan, moet de rechter zijn oordeel dat er geen dergelijk opzet of geen dergelijke nalatigheid aanwezig is, niet nader toelichten en de enkele omstandigheid dat een verbalisant een voorschrift overtreedt dat behoort tot een gereguleerde bewijsvergaring die hij moet kennen, impliceert niet noodzakelijk dat die verbalisant de onregelmatigheid opzettelijk of ingevolge een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid heeft begaan en de rechter oordeelt hierover onaantastbaar op grond van de concrete gegevens van de zaak (1). (1) Cass. 14 januari 2025, AR P.24.1579.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.12.

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

1 april 2025

P.24.1711.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.10](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Duur van de vervolging - Overschrijding van de redelijke termijn - Bestrafing door de rechter - Uitstel of opschorting van de uitspraak van de veroordeling - Voorwaarden

Uit artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt niet dat de rechter de overschrijding van de redelijke termijn enkel kan bestraffen door de veroordeling bij eenvoudige schuldverklaring uit te spreken of door de beklaagde te veroordelen tot een straf die lager is dan de wettelijke minimumstraf (1); teneinde de niet-naleving recht te zetten van de verplichting de beklaagde zonder onredelijke vertraging te berechten, kan de rechter ook een bij wet bepaalde straf uitspreken die evenwel op een reële en meetbare wijze lager is dan die welke hij had opgelegd indien hij de overdreven duur van de rechtspleging niet had vastgesteld, of kan hij de beklaagde, als deze voldoet aan de wettelijke voorwaarden om hierop aanspraak te maken, een proeftijd opleggen door het uitstel van de tenuitvoerlegging van de hele of een gedeelte van de straf of door de opschorting van de uitspraak van de veroordeling; ook in die gevallen moet uit de redenen van de beslissing blijken dat de rechter die maatregelen niet had toegekend of dat hij die onder striktere voorwaarden had toegekend als de zaak niet met vertraging was behandeld (2). (1) Zie Cass. 6 september 2016, AR P.15.0826.N, AC 2016, nr. 458. Met andere woorden, deze bepaling bevat geen exhaustieve lijst van de bestraffingswijzen van een dergelijke overschrijding. (2) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

1 maart 2023

P.22.1432.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.2](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op tegenspraak - Verzoek tot deskundigenonderzoek - Verzoek niet gegrond op gegevens die de aangevoerde feiten aannemelijk maken - Weigering door de rechter - Draagwijdte - Gevolg

De rechter kan, zonder schending van artikel 6 EVRM dan wel miskenning van het recht van verdediging, waartoe het recht op tegenspraak behoort, weigeren om een deskundigenonderzoek te bevelen wanneer de procespartij haar verzoek op geen enkel gegeven grondt dat de tot staving van haar vordering aangevoerde feiten aannemelijk kan maken of wanneer er geen dienstige reden bestaat om die maatregel te bevelen (1). (1) Cass. 25 april 2023, AR P.22.1005.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230425.2N.20 met concl. van advocaat-generaal D. SCHOETERS.

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

11 maart 2025

P.24.0929.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.12](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Toepassingsfeer - Jeugdbescherming - Minderjarige vervolgd wegens een als misdrijf omschreven feit - Procedure tot uithandengeving - Recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht

Artikel 6.1 EVRM dat voor eenieder het recht waarborgt op de behandeling van zijn zaak binnen een redelijke termijn door een rechterlijke instantie die beslist over de gegrondheid van een tegen hem ingestelde strafvervolgning, is van toepassing op een procedure tot plaatsing van een minderjarige in een gesloten instelling voor minderjarige delinquenten of wanneer zijn toestand substantieel wordt aangetast door de maatregelen die in het kader van de tegen hem ingestelde strafvordering zijn genomen als gevolg van het feit dat de jeugdrechtbank uitspraak heeft moeten doen over een verzoek tot uithandengeving (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

15 maart 2023

P.23.0026.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.23](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Verbod van foltering, onmenselijke of vernederende handelingen of bestraffingen - Detentieomstandigheden in de gevangenis - Aanvoering door de gedetineerde van een uitgebreide, gedetailleerde en geloofwaardige beschrijving van de detentieomstandigheden - Wettigheid van de vrijheidsberoving - Beoordeling door de rechter

Een persoon die aan het onderzoeksgerecht vraagt om te bevelen dat zijn voorlopige hechtenis wordt uitgevoerd in een ander arresthuis dan datgene waarin hij krachtens het bevel tot aanhouding is opgesloten, omdat hij zich daar bevindt in omstandigheden die een schending van artikel 3 EVRM uitmaken, moet ter staving van zijn aanvoering een uitgebreide, gedetailleerde en geloofwaardige beschrijving verstrekken van zijn actuele opsluitingsomstandigheden, met vermelding van concrete en specifieke gegevens, beschrijving die het onderzoeksgerecht moet in staat stellen na te gaan of de aangevoerde schending van artikel 3 EVRM prima facie niet manifest ongegrond is en indien de betrokkene een dergelijke uitgebreide, gedetailleerde en geloofwaardige beschrijving verstrekt van zijn opsluitingsomstandigheden met vermelding van concrete en specifieke gegevens, staat het aan het onderzoeksgerecht om de gegrondheid van zijn verzoek te beoordelen, desgevallend na het inwinnen van aanvullende informatie en het bevelen van de vereiste onderzoeksmaatregelen; alhoewel de omstandigheden dat het EHRM België heeft veroordeeld wegens schending van artikel 3 EVRM ingevolge de vaststelling van concreet ontoereikende opsluitingsomstandigheden in bepaalde gevangenis en dat van dergelijke omstandigheden eveneens sprake is in een recent verslag van het Comité van Toezicht bevoegd voor een bepaalde gevangenis een sterke aanwijzing vormen dat in die gevangenis personen worden vastgehouden in vernederende en onmenselijke omstandigheden, verplicht dit het onderzoeksgerecht niet om zonder meer te oordelen dat op het moment van de uitspraak alle aldus vastgestelde omstandigheden in die gevangenis nog steeds onverkort aan de orde zijn, noch dat dit het geval is in elke situatie en voor wat betreft elke opgesloten persoon en het onderzoeksgerecht dat daarbij onder meer rekening kan houden met de problemen die een opgesloten persoon concreet bij de gevangenisdirectie heeft aangeklaagd oordeelt op grond van de aan dat gerecht voorgelegde concrete omstandigheden onaantastbaar of een persoon is opgesloten in omstandigheden die strijdig zijn met artikel 3 EVRM en of hij dienvolgens het recht heeft op de uitvoering van zijn hechtenis in een andere gevangenis (1). (1) Cass. 11 maart 2025, AR P.25.0202.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.5

- Art. 5.1.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

1 april 2025

P.25.0417.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.28](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Overschrijding van de termijn die niet zeer zwaarwichtig is - Geen verval van de

strafvordering - Remediëring van de overschrijding van de redelijke termijn - Reële en meetbare vermindering van de bestraffing - Verlenen van een volledig of gedeeltelijk uitstel van de tenuitvoerlegging van de straf - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

Uit de bepaling van artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt dat wanneer de rechter oordeelt dat er een overschrijding is van de redelijke termijn, maar dat die niet zeer zwaarwichtig is en hij derhalve niet het verval van de strafvordering uitspreekt, hij de overschrijding dient te sanctioneren door een veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring, of door een straf op te leggen die lager is dan de wettelijke minimumstraf, of door het opleggen van een straf die reëel en meetbaar lager is dan de straf die hij zou hebben opgelegd bij niet-overschrijding zonder dat in dat laatste geval de rechter verplicht is de straf te vermelden die hij bij niet-overschrijding zou hebben opgelegd; wanneer een beklagde nog in aanmerking komt voor de maatregel van het uitstel van tenuitvoerlegging, kan de remediëring van de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn bestaan of mede bestaan in het geheel of gedeeltelijk verlenen van uitstel van tenuitvoerlegging aangezien een dergelijke voorwaardelijke veroordeling een reële en meetbare vermindering van de bestraffing is en aldus een daadwerkelijke remediëring van de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn vormt, ook al loopt de veroordeelde het risico alsnog de opgelegde straf te moeten ondergaan; de rechter oordeelt onaantastbaar op welke wijze de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn moet worden geredieerd (1). (1) Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024, BS 18 april 2024, in werking getreden op 28 april 2024; J. MEESE, "Less is more. De verjaring van de strafvordering en de redelijke termijn in strafzaken anno 2024", RW 2024-25/20, 763 – 780.

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

11 maart 2025

P.24.1621.N

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.1

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 10 - Vrijheid van meningsuiting - Persvrijheid - Afweging tegenover het recht op eerbiediging van het privéleven - Criteria

De bepalingen van de artikelen 19 en 25, eerste lid, Grondwet en de artikelen 4, § 1, en 5, eerste lid, Wet Verwerking Persoonsgegevens 1992, in het bijzonder wanneer op grond daarvan het recht op vrije meningsuiting met inbegrip van de persvrijheid wordt afgewogen tegenover het recht op eerbiediging van het privéleven van degene ten aanzien waarvan persoonsgegevens worden verwerkt, dienen te worden toegepast in overeenstemming met de artikelen 8 en 10 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en dat Hof heeft met het oog op de onderlinge afweging van die belangen een aantal beoordelingscriteria vooropgesteld, zoals: -De bijdrage van de verwerking van de persoonsgegevens aan een debat van algemeen belang; -De vraag of degene wiens persoonsgegevens worden verwerkt al dan niet een publiek figuur is, dan wel door zijn gedrag heeft bijgedragen tot de miskennis van de privacy waarop hij zich beroept; -De inhoud, de vorm en de impact van de publicatie; -De wijze en de plaats waarop de informatie is verkregen en de waarheidsgetrouwheid ervan (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 8 en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994

18 oktober 2022

P.22.0871.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.16](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op het doen ondervragen van getuigen à charge - Criteria die voortvloeien uit de rechtspraak van het Europees Hof te Straatsburg - Verzoek tot verhoor van de politieambtenaar die het aanvankelijk proces-verbaal heeft opgesteld - Opname in dat proces-verbaal van alleen inlichtingen om het onderzoek te oriënteren - Gevolg

De rechter die wordt verzocht een getuige à charge onder eed te horen op de rechtszitting, moet dat verzoek enkel toetsen aan de drie criteria die voortvloeien uit rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (1) indien hij de getuigenverklaring in aanmerking neemt als bewijs; dat is niet het geval wanneer de rechter de gegevens die een douane- of politieambtenaar in een proces-verbaal heeft opgenomen enkel in aanmerking neemt als inlichting die heeft toegelaten het onderzoek in een bepaalde richting te oriënteren en vervolgens op autonome wijze bewijzen te verzamelen; die verbalisant is dan immers geen getuige à charge in de zin van artikel 6.1 en 6.3.d EVRM; de omstandigheid dat een in een dergelijk proces-verbaal opgenomen inlichting aan de basis ligt van het opstarten of het in een bepaalde richting verderzetten van een strafonderzoek, waardoor op autonome wijze determinerend bewijsmateriaal lastens de beklaagde aan het licht komt, heeft niet tot gevolg dat die informatie het karakter van inlichting verliest en het karakter van bewijs à charge verkrijgt, noch dat die informatie als dusdanig moet worden beschouwd als determinerend voor de schuldigverklaring van de beklaagde (2). (1) Zie o.a. EHRM 15 december 2015, Schatschachwilli t/Duitsland, EHRM 14 juni 2016, Riahi t/België; EHRM 10 januari 2023, Safssafi t/Nederland, www.echr.coe.int; Cass. 26 juni 2024, AR P.24.0554.F, [ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240626.2F.30](#); Cass. 31 oktober 2023, AR P.23.0893.N, [ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231031.2N.1](#); Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0250.N, [ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.1](#), RABG 2022, 1353, NC 2024, 230; Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER. (2) Cass. 7 mei 2024, AR P.24.0025.N, [ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240507.2N.3](#); Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0250.N, [ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.1](#), RABG 2022, 1353, NC 2024, 230. Zie F. VAN VOLSEM, "Het horen op de rechtszitting van getuigen à charge onder eed", in Het Hof van Cassatie in dialoog, Larcier, 2024, 1168-1169 (1157-1178).

- Art. 190 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

25 februari 2025

P.24.1411.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op het doen ondervragen van getuigen à charge - Criteria die voortvloeien uit de rechtspraak van het Europees Hof te Straatsburg - Verzoek tot verhoor van de politieambtenaar die het aanvankelijk proces-verbaal heeft opgesteld - Opname in dat proces-verbaal van alleen inlichtingen om het onderzoek te oriënteren - Gevolg

De rechter die wordt verzocht een getuige à charge onder eed te horen op de rechtszitting, moet dat verzoek enkel toetsen aan de drie criteria die voortvloeien uit rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (1) indien hij de getuigenverklaring in aanmerking neemt als bewijs; dat is niet het geval wanneer de rechter de gegevens die een douane- of politieambtenaar in een proces-verbaal heeft opgenomen enkel in aanmerking neemt als inlichting die heeft toegelaten het onderzoek in een bepaalde richting te oriënteren en vervolgens op autonome wijze bewijzen te verzamelen; die verbalisant is dan immers geen getuige à charge in de zin van artikel 6.1 en 6.3.d EVRM; de omstandigheid dat een in een dergelijk proces-verbaal opgenomen inlichting aan de basis ligt van het opstarten of het in een bepaalde richting verderzetten van een strafonderzoek, waardoor op autonome wijze determinerend bewijsmateriaal lastens de beklaagde aan het licht komt, heeft niet tot gevolg dat die informatie het karakter van inlichting verliest en het karakter van bewijs à charge verkrijgt, noch dat die informatie als dusdanig moet worden beschouwd als determinerend voor de schuldigverklaring van de beklaagde (2). (1) Zie o.a. EHRM 15 december 2015, Schatschachwilli t/Duitsland, EHRM 14 juni 2016, Riahi t/België; EHRM 10 januari 2023, Safssafi t/Nederland, www.echr.coe.int; Cass. 26 juni 2024, AR P.24.0554.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240626.2F.30; Cass. 31 oktober 2023, AR P.23.0893.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231031.2N.1; Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0250.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.1, RABG 2022, 1353, NC 2024, 230; Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER. (2) Cass. 7 mei 2024, AR P.24.0025.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240507.2N.3; Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0250.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.1, RABG 2022, 1353, NC 2024, 230. Zie F. VAN VOLSEM, "Het horen op de rechtszitting van getuigen à charge onder eed", in Het Hof van Cassatie in dialoog, Larquier, 2024, 1168-1169 (1157-1178).

- Art. 190 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

25 februari 2025

P.24.1411.N

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Strafrechtspleging - Rechtszitting - Accusatoir karakter - Gevolgen van de verplichting om de verwerping van een vordering tot aanvullende onderzoeksverrichtingen, die aan het oordeel van de rechter is overgelaten, met redenen te omkleden

Aangezien de rechtspleging op de strafzitting een accusatoir karakter heeft (1), kan de rechter de beklaagde bij gebrek aan voldoende bewijzen vrijspreken, zonder dat hij de lacunes in het onderzoek ambtshalve moet invullen (2); hij is evenmin gehouden zijn beslissing om deze niet in te vullen met bijzondere redenen te omkleden, wanneer de partijen zich inzake de relevantie van de voorgestelde onderzoekshandeling, zoals het getuigenverhoor, op zijn oordeel verlaten. (1) Zie Cass. 26 mei 1999, AR P.99.0096.F, AC 1999, nr. 311; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, 11-12, en de verw. in de voetnoten. (2) Zie Cass. 18 mei 2016, AR P.16.0204.F, AC 2016, nr. 326, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas..

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden,

ondertekend op 4 november 1950, te Rome

15 maart 2023

P.22.1399.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.6](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Zwijgrecht - Recht om niet aan zijn eigen beschuldiging mee te werken - Draagwijdte - (Geen) gebruik, in een strafprocedure, van gegevens die bestaan onafhankelijk van de wil van degene die ze bezit

Het zwijgrecht en het recht om niet aan zijn eigen beschuldiging mee te werken (1) strekken zich niet uit tot het gebruik, in een strafprocedure, van gegevens die bestaan onafhankelijk van de wil van degene die ze bezit en het recht op voorafgaand overleg met een advocaat of op de bijstand van een advocaat houdt niet in dat de getuige moet instemmen met de raadpleging, door de politiediensten, van de gegevens waarover hij, met name op zijn mobiele telefoon, beschikt (2). (1) Gewaarborgd door art. 6 EVRM, ook al worden ze hierin niet uitdrukkelijk vermeld (EHRM, Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme. – Droit à un procès équitable (volet pénal), bijgewerkt tot 31 augustus 2022, §§ 203 e.v.). (2) Zie Cass. 14 maart 2017, AR P.14.1001.N, AC 2017, nr. 176 (wat betreft de vraag aan de inverdenkinggestelde, in het kader van een huiszoeking, om een slotvast kistje te openen), NC 2017, 554, noot van M. COLETTE, "Het begrip 'verhoor' en het 'zwijgen'"; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, 35 i.f.; Cass. 7 maart 2018, AR P.17.0558.F, AC 2018, nr. 156 (wat betreft de afgifte, door de inverdenkinggestelde, van sociale documenten aan de sociale inspecteurs).

- Art. 47bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

15 maart 2023

P.23.0331.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.14](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Artikel 27, eerste en tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Zeer zwaarwichtige miskennis van de redelijke termijn - Toepassingsvoorwaarden - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte - Gevolg

De bepaling van artikel 27, eerste en tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering voorziet onder meer in de sanctie van het verval van de strafvordering en deze wettelijk bepaalde sanctie moet worden onderscheiden van de sanctie van de onontvankelijkheid van de strafvordering die van toepassing is indien door de overschrijding van de redelijke termijn de bewijsvoering of het recht van verdediging ernstig en onherroepelijk is aangetast; uit de tekst van artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, de daar gebruikte terminologie en de wetsgeschiedenis volgt dat de sanctie van het verval van de strafvordering wegens overschrijding van de redelijke termijn slechts uitzonderlijk mag worden toegepast en de overschrijding moet dermate zwaarwichtig zijn dat ze leidt tot het oordeel dat het verderzetten van de strafprocedure in geen enkel opzicht nog te verantwoorden is; bij die beoordeling houdt de rechter rekening met de ernst van de overschrijding van de redelijke termijn en de concrete omstandigheden van de zaak, zoals onder meer de in de zaak aan de orde zijnde belangen maar het enkele feit dat in een eenvoudige strafprocedure er een aanzienlijke periode van stilstand is vast te stellen, verplicht de rechter niet om aan te nemen dat de redelijke termijn zeer zwaarwichtig is miskend (1). (1) Zoals gewijzigd bij artikel 34, 1° en 2°, Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024, BS 18 april 2024, in werking getreden op 28 april 2024; J. MEESE, "Less is more. De verjaring van de strafvordering en de redelijke termijn in strafzaken anno 2024", RW 2024-25/20, 763-780, inz. pp. 776-778, nrs. 22-25.

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 februari 2025

P.25.0154.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.10](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van het privéleven - Afweging tegenover het recht op vrijheid van meningsuiting met inbegrip van de persvrijheid - Criteria

De bepalingen van de artikelen 19 en 25, eerste lid, Grondwet en de artikelen 4, § 1, en 5, eerste lid, Wet Verwerking Persoonsgegevens 1992, in het bijzonder wanneer op grond daarvan het recht op vrije meningsuiting met inbegrip van de persvrijheid wordt afgewogen tegenover het recht op eerbiediging van het privéleven van degene ten aanzien waarvan persoonsgegevens worden verwerkt, dienen te worden toegepast in overeenstemming met de artikelen 8 en 10 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en dat Hof heeft met het oog op de onderlinge afweging van die belangen een aantal beoordelingscriteria vooropgesteld, zoals: -De bijdrage van de verwerking van de persoonsgegevens aan een debat van algemeen belang; -De vraag of degene wiens persoonsgegevens worden verwerkt al dan niet een publiek figuur is, dan wel door zijn gedrag heeft bijgedragen tot de miskening van de privacy waarop hij zich beroept; -De inhoud, de vorm en de impact van de publicatie; -De wijze en de plaats waarop de informatie is verkregen en de waarheidsgetrouwheid ervan (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 8 en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994

18 oktober 2022

P.22.0871.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.16](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.b - Recht op voldoende tijd en faciliteiten om zijn verweer voor te bereiden - Verwittiging van de aard en redenen van de telastlegging - Aanpassing van tenlastelegging door de

vonnisrechter - Wijziging van de datum van de vervolgte feiten - Verwittiging van de beklaagde in de procedure in hoger beroep - Voorwaarden

Noch artikel 6.1 of 6.3.a EVRM, noch enig algemeen rechtsbeginsel legt enige bijzondere vorm op voor wat betreft de wijze waarop de vervolgte partij op de hoogte moet worden gesteld van de aard en de reden van de tegen hem ingebrachte beschuldiging; niets belet dat de vonnisrechter op basis van de informatie uit het strafdossier de redenen van de beschuldiging, zoals vermeld in de gedinginleidende akte, verduidelijkt, onder meer door aanpassing van de incriminatiegegevens, en de partijen vervolgens uitnodigt om hierover standpunt in te nemen; het enkele feit dat deze verduidelijking een gevolg is van het verweer van de beklaagde of dat zij pas in de procedure in hoger beroep gebeurt, miskent het recht van verdediging niet; daarvoor is enkel vereist dat de beklaagde na de verduidelijking kan beschikken over de tijd en faciliteiten die nodig zijn voor de voorbereiding van zijn verdediging, zoals bepaald in artikel 6.3.b EVRM (1). (1) Zie ook Cass. 11 juni 2024, AR P.24.0109.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240611.2N.10; Cass. 25 mei 2022, AR P.22.0087.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.3 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20220525.2F.3; Cass. 1 december 2020, AR P.20.0784.N, AC 2020, nr. 736, met concl. OM; J. DECOKER, "De heromschrijving van het ten laste gelegde: een greep uit de cassatierechtspraak (vanaf 2000 tot nu)", T. Strafr. 2017, 347-357; Cass. 23 oktober 2002, AR P.02.0958.F, AC 2002, nr. 561; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH, en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2025, 1651-1659.

- Art. 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 maart 2025

P.24.1383.N

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.12

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op tegenspraak - Verwittiging van de aard en redenen van de telastlegging - Aanpassing van tenlastelegging door de vonnisrechter - Wijziging van de datum van de vervolgte feiten - Verwittiging van de beklaagde in de procedure in hoger beroep - Voorwaarden

Noch artikel 6.1 of 6.3.a EVRM, noch enig algemeen rechtsbeginsel legt enige bijzondere vorm op voor wat betreft de wijze waarop de vervolgte partij op de hoogte moet worden gesteld van de aard en de reden van de tegen hem ingebrachte beschuldiging; niets belet dat de vonnisrechter op basis van de informatie uit het strafdossier de redenen van de beschuldiging, zoals vermeld in de gedinginleidende akte, verduidelijkt, onder meer door aanpassing van de incriminatiegegevens, en de partijen vervolgens uitnodigt om hierover standpunt in te nemen; het enkele feit dat deze verduidelijking een gevolg is van het verweer van de beklaagde of dat zij pas in de procedure in hoger beroep gebeurt, miskent het recht van verdediging niet; daarvoor is enkel vereist dat de beklaagde na de verduidelijking kan beschikken over de tijd en faciliteiten die nodig zijn voor de voorbereiding van zijn verdediging, zoals bepaald in artikel 6.3.b EVRM (1). (1) Zie ook Cass. 11 juni 2024, AR P.24.0109.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240611.2N.10; Cass. 25 mei 2022, AR P.22.0087.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.3 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20220525.2F.3; Cass. 1 december 2020, AR P.20.0784.N, AC 2020, nr. 736, met concl. OM; J. DECOKER, "De heromschrijving van het ten laste gelegde: een greep uit de cassatierechtspraak (vanaf 2000 tot nu)", T. Strafr. 2017, 347-357; Cass. 23 oktober 2002, AR P.02.0958.F, AC 2002, nr. 561; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH, en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2025, 1651-1659.

- Art. 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 maart 2025

P.24.1383.N

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.12

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Verzoek tot verhoor van een getuige à charge - Criteria voor het niet-horen van een getuige ter zitting - Toepassing op het horen van een oorspronkelijke medebeklaagde - Beoordeling - Vermelding van de concrete omstandigheden van de beslissing - Controle door het Hof

Artikel 6.1 en 6.3.d EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist dat om een belastende verklaring van een tijdens het vooronderzoek gehoorde persoon als bewijs in aanmerking te nemen, zonder dat de beklaagde de gelegenheid had die persoon als getuige op de rechtszitting te ondervragen, de rechter nagaat of: (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige, dit wil zeggen feitelijke of juridische gronden die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden; (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, waarbij onder doorslaggevend wordt verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat dit het resultaat van de zaak heeft bepaald; (iii) er voor het niet kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen; dergelijke compenserende factoren kunnen onder meer bestaan in het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek of ter rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen; in de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van de drie voormelde criteria en in de vermelde volgorde; wel kan de beoordeling van het ene criterium de beoordeling van de andere criteria versterken, vervolledigen of verduidelijken, zodat de redenen voor een afwijzing van het verzoek om een getuige à charge te horen in hun onderling verband moeten worden gelezen; het staat aan de rechter om rekening houdende met de voormelde criteria te oordelen of door het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, met inbegrip van zijn recht van verdediging, wordt miskend; de rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Art. 190 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 maart 2025

P.24.1431.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Verzoek tot verhoor van een getuige à charge - Criteria voor het niet-horen van een getuige ter zitting - Toepassing op het horen van een oorspronkelijke medebeklaagde - Beoordeling - Vermelding van de concrete omstandigheden van de beslissing - Controle door het Hof

Artikel 6.1 en 6.3.d EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist dat om een belastende verklaring van een tijdens het vooronderzoek gehoorde persoon als bewijs in aanmerking te nemen, zonder dat de beklaagde de gelegenheid had die persoon als getuige op de rechtszitting te ondervragen, de rechter nagaat of: (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige, dit wil zeggen feitelijke of juridische gronden die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden; (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, waarbij onder doorslaggevend wordt verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat dit het resultaat van de zaak heeft bepaald; (iii) er voor het niet kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen; dergelijke compenserende factoren kunnen onder meer bestaan in het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek of ter rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen; in de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van de drie voormelde criteria en in de vermelde volgorde; wel kan de beoordeling van het ene criterium de beoordeling van de andere criteria versterken, vervolledigen of verduidelijken, zodat de redenen voor een afwijzing van het verzoek om een getuige à charge te horen in hun onderling verband moeten worden gelezen; het staat aan de rechter om rekening houdende met de voormelde criteria te oordelen of door het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, met inbegrip van zijn recht van verdediging, wordt miskend; de rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Art. 190 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 maart 2025

P.24.1431.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Hof van assisen - Tijdig opwerpen van nietigheden en gronden van verval of niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Zeer zwaarwichtige miskening van de redelijke termijn als grond van verval - Geen vaststelling van de zeer zwaarwichtige miskening - Gevolg voor de strafvordering

De rechter die oordeelt dat de duur van de strafvervolgning de redelijke termijn niet overschrijdt, geeft hierdoor noodzakelijk ook te kennen dat er geen reden is tot het uitspreken van het verval van de strafvordering bij toepassing van artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering wegens een zeer zwaarwichtige miskennis van de redelijke termijn (1). (1) Zie gelijklopende concl. OM.

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

25 februari 2025

P.24.1506.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van het privéleven - Geen publieke figuur - Afweging tegenover het recht op vrijheid van meningsuiting met inbegrip van de persvrijheid bepaald in artikel 10 EVRM - Rechtmatigheid van de verwerking van persoonsgegevens - Gebruik van technische middelen - Publiek feit verband houdende met een privéaangelegenheid - Aard en doel van de verwerking van de persoonsgegevens - Redelijke privacyverwachting - Beoordeling door de rechter

Artikel 10 EVRM waarborgt geen onbeperkte vrijheid van meningsuiting, zelfs niet wanneer het gaat om persberichtgeving over ernstige aangelegenheden van algemeen belang aangezien artikel 8 EVRM ook een bijzondere aandacht voor de bescherming van het privéleven vereist, zeker wanneer de aantasting ervan volgt uit het gebruik van technische middelen zoals heimelijke geluids- of beeldopnames en een persoon bovendien, naargelang de concrete omstandigheden, het gewettigde vertrouwen mag hebben dat wat hij zegt of doet valt onder de bescherming van zijn privéleven, ongeacht of hij een publiek figuur is, zodat persberichtgeving, ongeacht het feit dat zij bijzonder beschermingswaardig is ter wille van het algemeen belang, in bepaalde gevallen kan moeten wijken voor de bescherming van het privéleven van degene die zich op daarop beroept; het gegeven dat een persoon geen publiek figuur is impliceert evenwel nog niet dat het recht op eerbiediging van zijn privéleven steeds voorrang moet krijgen op de persvrijheid aangezien de betrokkenheid van een niet-publiek persoon bij een publiek feit aanleiding kan geven tot een rechtmatige verwerking van zijn persoonsgegevens, zelfs met gebruik van technische middelen, zonder dat die verwerking noodzakelijkerwijze moet wijken voor de eerbiediging van zijn privéleven en daarbij is de omstandigheid dat het publiek feit verband houdt met een privéaangelegenheid niet doorslaggevend maar wel bepalend is, naast de aard en het doel van de verwerking van de persoonsgegevens, de redelijke privacy-verwachting die de betrokkene kon koesteren in de concrete omstandigheden waarin hij zich bevond; de rechter oordeelt onaantastbaar op grond van de concrete gegevens van de zaak of de betwiste verwerking van persoonsgegevens onrechtmatig is wegens een onevenredige inbreuk op het privéleven van de persoon wiens gegevens worden verwerkt (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 8 en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994

18 oktober 2022

P.22.0871.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.16](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.a - Verwittiging van de aard en redenen van de telastlegging - Aanpassing van tenlastelegging door de vonnisrechter - Wijziging van de datum van de vervolgte feiten - Verwittiging van

de beklaagde in de procedure in hoger beroep - Voorwaarden

Noch artikel 6.1 of 6.3.a EVRM, noch enig algemeen rechtsbeginsel legt enige bijzondere vorm op voor wat betreft de wijze waarop de vervolgte partij op de hoogte moet worden gesteld van de aard en de reden van de tegen hem ingebrachte beschuldiging; niets belet dat de vonnisrechter op basis van de informatie uit het strafdossier de redenen van de beschuldiging, zoals vermeld in de gedinginleidende akte, verduidelijkt, onder meer door aanpassing van de incriminatiegegevens, en de partijen vervolgens uitnodigt om hierover standpunt in te nemen; het enkele feit dat deze verduidelijking een gevolg is van het verweer van de beklaagde of dat zij pas in de procedure in hoger beroep gebeurt, miskent het recht van verdediging niet; daarvoor is enkel vereist dat de beklaagde na de verduidelijking kan beschikken over de tijd en faciliteiten die nodig zijn voor de voorbereiding van zijn verdediging, zoals bepaald in artikel 6.3.b EVRM (1). (1) Zie ook Cass. 11 juni 2024, AR P.24.0109.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240611.2N.10; Cass. 25 mei 2022, AR P.22.0087.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.3 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20220525.2F.3; Cass. 1 december 2020, AR P.20.0784.N, AC 2020, nr. 736, met concl. OM; J. DECOKER, "De heromschrijving van het ten laste gelegde: een greep uit de cassatierechtspraak (vanaf 2000 tot nu)", T. Strafr. 2017, 347-357; Cass. 23 oktober 2002, AR P.02.0958.F, AC 2002, nr. 561; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH, en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2025, 1651-1659.

- Art. 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 maart 2025

P.24.1383.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.12](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Hof van assisen - Eindarrest - Vaststelling in het arrest van veroordeling dat de redelijke termijn niet is overschreden - Draagwijdte - Verweer over de redelijke termijn gevoerd tijdens de preliminaire zitting - Belang van de eiser in cassatie - Gevolg

Indien het arrest van veroordeling van het hof van assisen met betrekking tot de straftoemeting oordeelt dat geen sprake is van een overschrijding van de redelijke termijn, geeft het hof van assisen daarmee hoe dan ook te kennen dat er geen reden is tot het uitspreken van het verval van de strafvordering wegens een zeer zwaarwichtige miskening van de redelijke termijn; het middel over het verval van de strafvordering wegens een zeer zwaarwichtige miskening van de redelijke termijn dat alleen is gericht tegen het arrest van de voorzitter van het hof van assisen geveld na de preliminaire zitting derhalve niet tot cassatie leiden en is bij gebrek aan belang niet ontvankelijk (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

25 februari 2025

P.24.1506.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 10 - Vrijheid van meningsuiting - Persvrijheid - Beperking - Persberichtgeving over ernstige aangelegenheden van algemeen

belang - Afweging tegenover het recht op eerbiediging van het privéleven bepaald in artikel 8 EVRM - Aantasting van de eerbiediging van het privéleven - Publieke figuur - Gebruik van heimelijke geluids- of beeldopnames - Aard en doel van de verwerking van de persoonsgegevens - Redelijke privacyverwachting - Beoordeling door de rechter

Artikel 10 EVRM waarborgt geen onbeperkte vrijheid van meningsuiting, zelfs niet wanneer het gaat om persberichtgeving over ernstige aangelegenheden van algemeen belang aangezien artikel 8 EVRM ook een bijzondere aandacht voor de bescherming van het privéleven vereist, zeker wanneer de aantasting ervan volgt uit het gebruik van technische middelen zoals heimelijke geluids- of beeldopnames en een persoon bovendien, naargelang de concrete omstandigheden, het gewettigde vertrouwen mag hebben dat wat hij zegt of doet valt onder de bescherming van zijn privéleven, ongeacht of hij een publiek figuur is, zodat persberichtgeving, ongeacht het feit dat zij bijzonder beschermingswaardig is ter wille van het algemeen belang, in bepaalde gevallen kan moeten wijken voor de bescherming van het privéleven van degene die zich op daarop beroept; het gegeven dat een persoon geen publiek figuur is impliceert evenwel nog niet dat het recht op eerbiediging van zijn privéleven steeds voorrang moet krijgen op de persvrijheid aangezien de betrokkenheid van een niet-publiek persoon bij een publiek feit aanleiding kan geven tot een rechtmatige verwerking van zijn persoonsgegevens, zelfs met gebruik van technische middelen, zonder dat die verwerking noodzakelijkerwijze moet wijken voor de eerbiediging van zijn privéleven en daarbij is de omstandigheid dat het publiek feit verband houdt met een privéaangelegenheid niet doorslaggevend maar wel bepalend is, naast de aard en het doel van de verwerking van de persoonsgegevens, de redelijke privacy-verwachting die de betrokkene kon koesteren in de concrete omstandigheden waarin hij zich bevond; de rechter oordeelt onaantastbaar op grond van de concrete gegevens van de zaak of de betwiste verwerking van persoonsgegevens onrechtmatig is wegens een onevenredige inbreuk op het privéleven van de persoon wiens gegevens worden verwerkt (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 8 en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994

18 oktober 2022

P.22.0871.N

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.16

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Opeenvolgende titels - Nieuwe autonome titel - Invloed

Artikel 5.4 EVRM is geschonden wanneer er ten aanzien van een vreemdeling verschillende opeenvolgende beslissingen tot vrijheidsberoving zijn genomen, zonder dat het rechterlijk toezicht kon worden afgesloten met een eindbeslissing, omdat er tijdens de procedure van toezicht op de vigerende titel van vrijheidsberoving een nieuwe autonome titel werd uitgevaardigd die de voorgaande titel verving (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op een eerlijk proces - Ondervragen of doen ondervragen van getuigen à décharge op de rechtszitting - Omvang van dit recht - Toetsing van het verzoek door de rechter - Criteria

Volgens artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd ook het recht getuigen à décharge te ondervragen of te doen ondervragen maar deze verdragsbepalingen kennen aan een inverdenkinggestelde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge op de rechtszitting te horen; uit deze verdragsbepalingen, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat de rechter aan wie wordt gevraagd een getuige à décharge te horen op de rechtszitting dit verzoek moet toetsen aan de hand van de volgende drie criteria: i) het voldoende onderbouwd zijn van het verzoek tot het horen van de getuige à décharge op de rechtszitting en de relevantie van die getuigenis voor het voorwerp van de beschuldiging; ii) het voorhanden zijn van afdoende redenen voor de beslissing dat de getuigenis ter rechtszitting niet relevant is voor het voorwerp van de beschuldiging en dus voor de beslissing de getuige niet te horen ter rechtszitting; iii) de impact van de beslissing de getuige à décharge niet te horen op de rechtszitting op het recht van de beklaagde op een eerlijke behandeling van de zaak in zijn geheel beschouwd (1). (1) EHRM 18 december 2018 (Grote Kamer), nr. 36658/05, Murtazaliyeva t. Rusland.

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTERLIJK GEWIJSDE

GEZAG VAN GEWIJSDE

Gezag van gewijsde - Algemeen - Begrip - Geschilpunt dat door de eerste rechter is beslecht - Geen hoger beroep - Appelrechter die over dat geschilpunt uitspraak doet in dezelfde zaak en tussen dezelfde partijen

Wanneer de appelrechter uitspraak doet over een geschilpunt dat door de eerste rechter is beslecht in dezelfde zaak en tussen dezelfde partijen, zonder dat er tegen die beslissing hoger beroep is ingesteld, miskent hij het gezag van gewijsde van die beslissing niet.

- Art. 19 Gerechtelijk Wetboek

16 januari 2025

F.24.0020.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250116.1F.1](#)

AC nr. ...

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Nieuwe beoordeling - Voorwaarden

Het gezag van gewijsde verzet zich niet ertegen dat een in een eerste procedure beslechte betwisting in een tweede procedure opnieuw wordt beoordeeld indien nieuwe feiten worden aangevoerd die zich na de uitspraak in de eerste procedure hebben voorgedaan; het volstaat evenwel niet dat nieuwe bewijselementen worden aangebracht voor reeds op het ogenblik van de eerste uitspraak bestaande feiten.

- Art. 25 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

3 februari 2025

C.24.0263.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250203.3N.4](#)

AC nr. ...

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Voorwerp - Oorzaak - Latere vordering - Onderscheid - Gevolg

Uit het feit dat het voorwerp en de oorzaak van een vordering waarover definitief is beslist niet dezelfde zijn als die van een latere vordering tussen dezelfde partijen, volgt niet noodzakelijk dat geen enkele aanspraak of betwisting die een partij in een van beide gedingen opwerpt identiek kan zijn en evenmin dat de rechter een aanspraak kan aannemen waarvan de grondslag onverenigbaar is met het eerdere gewijsde (1). (1) Cass. 10 maart 2022, AR C.21.0286.N, AC 2022, nr. 187 met concl. van eerste advocaat-generaal R. MORTIER.

- Art. 25 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

3 februari 2025

C.24.0263.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250203.3N.4](#)

AC nr. ...

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 38, § 6 - Verval van het recht tot sturen uitgesproken als straf - Bijzonder herhalingsregime - Vergissing of onvolledigheid in het vonnis dat de grondslag vormt voor de toepassing van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet - Draagwijdte

Het gezag van gewijsde waarmee een vonnis is bekleed dat moet dienen als grondslag voor de toepassing van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet en artikel 38, § 6, Wegverkeerswet zelf, verzetten zich niet ertegen dat de rechter kan oordelen dat de vermelding van een wetsbepaling in een vonnis dat veroordeelt voor een van de in artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet vermelde misdrijven berust op een vergissing of onvolledig is (1). (1) Cass. 19 april 2022, AR P.22.0359.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.8. In strafzaken betekent het algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde dat wat strafrechtelijk is beslist voor waar moet worden gehouden – zie Cass. 23 oktober 2015, AR C.15.0108.F, AC 2015, nr. 624 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151023.5 en Cass. 5 december 2012, AR P.12.1292.F, AC 2012, nr. 668 ECLI:BE:CASS:2012:ARR.20121205.3, RW 2013-14/17, 655; A. WYLLEMAN, "Het gezag van gewijsde: uitdrukking van het rechterlijk gezag", TPR 1988, p. 33; P. CLAEYS-BOÚÚAERT, "Algemene beginselen van het recht, vijftien jaar rechtspraak van het Hof van Cassatie", RW 1986-87, 922.

- Art. 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

18 oktober 2022

P.22.0634.N

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.15

AC nr. ...

RECHTERLIJKE ORGANISATIE

STRAFZAKEN

Strafzaken - Cumulatie van ambten - Zelfde zaak - Begrip - Draagwijdte - Verbeterend arrest

Artikel 292 Gerechtelijk Wetboek verbiedt cumulatie van ambten enkel als de magistraat eerder in een andere hoedanigheid in dezelfde zaak, dus in hetzelfde geschil, is tussengekomen (1); de verbetering van een arrest houdt niet in dat wordt kennisgenomen van de zaak die hierin wordt beslecht; aldus kan de magistraat die uitspraak heeft gedaan over de voorlopige hechtenis in de raadkamer zitting houden in het geding tot verbetering van het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak heeft gedaan over de voorlopige hechtenis in dezelfde zaak, zonder dat hij zich hoeft uit te spreken over enige in de wet bepaalde voorwaarde tot opheffing of handhaving van de voorlopige hechtenis, aangezien de verbetering enkel betrekking heeft op de rechtzetting van een verschrijving, zonder dat de in de te verbeteren beslissing vastgelegde rechten kunnen worden gewijzigd, uitgebreid of beperkt (2). (1) Zie Cass. 23 februari 2005, AR P.05.1685.F, AC 2005, nr. 113; Cass. 13 januari 1986, AR 4965, AC 1986, nr. 308 ("Voor de toepassing van het algemeen rechtsbeginsel dat niemand in dezelfde zaak rechter en partij mag zijn"); concl. van procureur-generaal KRINGS, toen advocaat-generaal, Cass. 8 november 1979, Pas. 1980, I, p. 310 [314] (die (dezelfde) zaak definieert als de "actes de procédure qui forment un ensemble soumis à l'appréciation du juge et qui constituent le même différend opposant les parties"). (2) Zie andersluidende conclusie "in hoofdzaak" OM.

- Artt. 292 en 794, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

1 maart 2023

P.23.0256.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.18](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Proces-verbaal van de terechtzitting - Ondertekening - Draagwijdte - Gevolg

Opdat een proces-verbaal van de rechtszitting in strafzaken rechtsgeldig zou zijn, moet het zijn ondertekend door de voorzitter en de griffier van de rechtszitting en een proces-verbaal van de rechtszitting dat niet is ondertekend door de voorzitter, zonder dat zijn verhindering om te ondertekenen wordt vastgesteld, is nietig.

- Art. 190ter Wetboek van Strafvordering

18 februari 2025

P.24.1424.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.6](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Samenstelling van de zetel - Continuïteit - Voorwaarde - Aangevangen debat - Begrip

Zodra het debat werd aangevangen, moet het proces in de regel met dezelfde zetel worden voortgezet overeenkomstig artikel 779 Gerechtelijk Wetboek; wanneer de raadsman van de beklaagde op de inleidende rechtszitting heeft gevraagd om conclusietermijnen vast te stellen en het hof van beroep, met instemming van de partijen, het tijdschema voor de neerlegging en de mededeling van de conclusies heeft bepaald en de pleitzitting op een latere datum heeft vastgesteld, werd het debat niet aangevangen voor de magistraten die de zetel vormen op deze inleidende rechtszitting (1). (1) Cass. 9 maart 2021, AR P.20.1248.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.17.

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

19 maart 2025

P.24.1618.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250319.2F.1](#)

AC nr. ...

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE)

- Gezag van gewijsde - Strafzaken - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 38, § 6 - Verval van het recht tot sturen uitgesproken als straf - Bijzonder herhalingsregime - Vergissing of onvolledigheid in het vonnis dat de grondslag vormt voor de toepassing van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet - Draagwijdte

Het gezag van gewijsde waarmee een vonnis is bekleed dat moet dienen als grondslag voor de toepassing van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet en artikel 38, § 6, Wegverkeerswet zelf, verzetten zich niet ertegen dat de rechter kan oordelen dat de vermelding van een wetsbepaling in een vonnis dat veroordeelt voor een van de in artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet vermelde misdrijven berust op een vergissing of onvolledig is (1). (1) Cass. 19 april 2022, AR P.22.0359.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.8. In strafzaken betekent het algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde dat wat strafrechtelijk is beslist voor waar moet worden gehouden – zie Cass. 23 oktober 2015, AR C.15.0108.F, AC 2015, nr. 624 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151023.5 en Cass. 5 december 2012, AR P.12.1292.F, AC 2012, nr. 668 ECLI:BE:CASS:2012:ARR.20121205.3, RW 2013-14/17, 655; A. WYLLEMAN, "Het gezag van gewijsde: uitdrukking van het rechterlijk gezag", TPR 1988, p. 33; P. CLAEYS-BOUUAERT, "Algemene beginselen van het recht, vijftien jaar rechtspraak van het Hof van Cassatie", RW 1986-87, 922.

- Art. 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

18 oktober 2022

P.22.0634.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.15](#)

AC nr. ...

- Strafprocedure - Rechtszitting - Accusatoir karakter - Gevolgen van de verplichting om de verwerping van een vordering tot aanvullende onderzoeksverrichtingen, die aan het oordeel van de rechter is overgelaten, met redenen te omkleden

Aangezien de rechtspleging op de strafzitting een accusatoir karakter heeft (1), kan de rechter de beklaagde bij gebrek aan voldoende bewijzen vrijspreken, zonder dat hij de lacunes in het onderzoek ambtshalve moet invullen (2); hij is evenmin gehouden zijn beslissing om deze niet in te vullen met bijzondere redenen te omkleden, wanneer de partijen zich inzake de relevantie van de voorgestelde onderzoekshandeling, zoals het getuigenverhoor, op zijn oordeel verlaten. (1) Zie Cass. 26 mei 1999, AR P.99.0096.F, AC 1999, nr. 311; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, 11-12, en de verw. in de voetnoten. (2) Zie Cass. 18 mei 2016, AR P.16.0204.F, AC 2016, nr. 326, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas..

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

15 maart 2023

P.22.1399.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.6](#)

AC nr. ...

- Legaliteitsbeginsel - Tuchtzaken

Het legaliteitsbeginsel dat geldt als algemeen rechtsbeginsel in strafzaken, geldt niet als zodanig in tuchtzaken; de tuchtrechter is niet verplicht om de tuchtrechtelijk gesanctioneerde feiten in de bewoordingen van de wet of de regels van de plichtenleer te omschrijven; het volstaat dat de tuchtrechter de feiten zodanig preciseert dat kan worden nagegaan of hij al dan niet uit die feiten heeft kunnen afleiden dat de tuchtrechtelijk gesanctioneerde beroepsbeoefenaar, wettelijk gezien, is tekortgekomen aan de eer of de waardigheid van zijn beroep; de tuchtvordering, die strekt tot onderzoek of de beroepsbeoefenaar de regels van de plichtenleer heeft overschreden dan wel is tekortgekomen aan de eer of de waardigheid van zijn beroep, kan derhalve betrekking hebben op feiten die niet noodzakelijk het voorwerp uitmaken van een nauwkeurige definitie.

4 april 2025

D.22.0017.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250404.1N.5](#)

AC nr. ...

- Straffzaken - Principe van "wapengelijkheid"

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van wapengelijkheid, dat onderscheiden zou zijn van de algemene beginselen van de eerbiediging van het recht van verdediging en van het recht op een eerlijke behandeling van de zaak (1). (1) Cass. 7 november 2012, AR P.12.1711.F, AC 2012, nr. 601.

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

5 juli 2022

P.22.0868.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220705.VAK.8](#)

AC nr. ...

RECHTSBIJSTAND

- Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Bijdrage aan het Begrotingsfonds Juridische tweedelijnsbijstand - Stuk waaruit de kosteloze rechtsbijstand blijkt - Gevolg

Uit artikel 4, § 3, Wet Bijdrage Juridische Tweedelijnsbijstand volgt dat indien de strafrechter vaststelt dat een beklaagde juridische tweedelijnsbestand geniet, hij die beklaagde niet kan veroordelen tot de betaling van een bijdrage aan het Fonds (1). (1) Cass. 5 september 2023, AR P.23.0791.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230905.2N.10; Cass. 9 mei 2023, AR P.23.0219.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230509.2N.2, T. Strafr. 2023, 239; GwH 25 juni 2020, arrest 94/2020, www.const-court.be; J. DECOKER, "En dan zijn er nog? De bijdragen, toeslagen en vergoedingen", T. Strafr. 2024, 46-51; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1570.

- Art. 4, § 3 Wet 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand

4 februari 2025

P.24.1655.N

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.5

AC nr. ...

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING

- Procedure voor de feitenrechter - Geen strafvervolgning op initiatief van de burgerlijke partij - Veroordeling in eerste aanleg - Geen hoger beroep van de burgerlijke partij - Vrijspraak in tweede aanleg - Beslissing van onbevoegdheid wat betreft de burgerlijke vordering - Toewijzing van de gerechtskosten aan de burgerlijke partij - Grens

Uit artikel 162bis Wetboek van Strafvordering volgt dat een burgerlijke partij die voor het vonnisgerecht niet rechtstreeks heeft gedagvaard of zich niet bij de rechtstreekse dagvaarding van een andere burgerlijke partij heeft aangesloten en die tegen het beroepen vonnis, dat de beklaagde en de vrijwillig tussenkomende partij heeft veroordeeld tot betaling van een schadevergoeding aan de burgerlijke partij, zelf geen hoger beroep heeft ingesteld, niet kan worden veroordeeld tot de betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan de beklaagde en aan de vrijwillig tussenkomende partij; dat het appelgerecht zich na een vrijspraak van de beklaagde onbevoegd verklaart om kennis te nemen van de vordering van de burgerlijke partij tegen de beklaagde en tegen de vrijwillig tussenkomende partij, is daarbij niet relevant (1). (1) Cass. 22 september 2021, AR P.21.0442.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210922.2F.3 , met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.; Cass. 10 juni 2020, AR P.19.1043.N, AC 2020, nr. 385; Cass. 11 maart 2009, AR P.07.1778.F, AC 2009, nr. 192; GwH 18 december 2008, arrest 182/2008, GwH 18 februari 2010, arrest 11/2010, www.const-court.be.

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

25 februari 2025

P.24.1747.N

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.10

AC nr. ...

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN

GEEN CONCLUSIE

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafvuiveringsrechtbank - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Opgave van voorwaarden die zijn miskend - Geen weergave van de voorwaarden in het vonnis van herroeping - Gevolg

De herroeping van een strafvuiveringsmodaliteit op grond van artikel 64, 3°, Wet Strafvuivering wegens de niet-naleving van de bijzondere voorwaarden die bij de toekenning van die modaliteit werden opgelegd, is regelmatig met redenen omkleed indien de strafvuiveringsrechtbank duidelijk aangeeft welke van de opgelegde voorwaarden niet werden nageleefd en daarbij melding maakt van de feitelijke gegevens waarop dit oordeel is gegrond; niet is vereist dat de strafvuiveringsrechtbank de voorwaarden citeert die zij overtreden acht; het volstaat dat zij door een duidelijke verwijzing naar het vonnis waarbij de voorwaarden werden opgelegd en die de veroordeelde dus gekend zijn, vermeldt welke voorwaarden niet werden nageleefd.

- Art. 64, 3° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvuiveringsmodaliteiten

25 februari 2025

P.25.0238.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.5](#)

AC nr. ...

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafvuiveringsrechter - Tegenaanwijzing van het niet in staat zijn in zijn eigen behoeften te voorzien - Motivering - Vermelding van feitelijke gegevens - Verduidelijking van de wettelijke tegenaanwijzing - Gevolg

Voor de vaststelling dat de door artikel 28, § 1, 1°, Wet Strafvuivering bedoelde tegenaanwijzing aanwezig is, waarover de strafvuiveringsrechter onaantastbaar oordeelt, kan hij alle feitelijke omstandigheden in acht nemen waarover de veroordeelde tegenspraak heeft kunnen voeren; door het oordeel over de aanwezigheid van deze tegenaanwijzing te gronden op feitelijke gegevens die hij vermeldt, volgt niet dat de strafvuiveringsrechter daardoor aan die gegevens het karakter toekent van een autonome en niet bij wet bepaalde tegenaanwijzing.

- Art. 28, § 1, 1° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvuiveringsmodaliteiten

18 maart 2025

P.25.0323.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.13](#)

AC nr. ...

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafvuiveringsrechtbank - Herroeping van een strafvuiveringsmodaliteit wegens schending van een bijzondere voorwaarde - Motiveringsplicht

De beslissing een strafvuiveringsmodaliteit te herroepen bij toepassing van artikel 64, 3°, Wet Strafvuivering wegens niet-naleving van een bijzondere voorwaarde is regelmatig met redenen omkleed indien het vonnis ondubbelzinnig vermeldt welke aan de toekenning van de strafvuiveringsmodaliteit verbonden bijzondere voorwaarde niet werd nageleefd en uit welke feitelijke gegevens dit blijkt (1). (1) Zie Cass. 30 juli 2024, AR P.24.1045.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240730.VAK.7, NC 2024/5, 373.

- Art. 64, 3° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

16 april 2025

P.25.0480.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250416.2N.25](#)

AC nr. ...

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Recht van verdediging - Recht op tegenspraak - Verzoek tot deskundigenonderzoek - Verzoek niet gegrond op gegevens die de aangevoerde feiten aannemelijk maken - Weigering door de rechter - Draagwijdte - Gevolg

De rechter kan, zonder schending van artikel 6 EVRM dan wel miskennis van het recht van verdediging, waartoe het recht op tegenspraak behoort, weigeren om een deskundigenonderzoek te bevelen wanneer de procespartij haar verzoek op geen enkel gegeven grondt dat de tot staving van haar vordering aangevoerde feiten aannemelijk kan maken of wanneer er geen dienstige reden bestaat om die maatregel te bevelen (1). (1) Cass. 25 april 2023, AR P.22.1005.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230425.2N.20 met concl. van advocaat-generaal D. SCHOETERS.

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

11 maart 2025

P.24.0929.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.12](#)

AC nr. ...

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Verzoek om vervroegde invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering - Afwijzing - Reclasseringsplan met onvoldoende waarborgen - Motiveringsplicht

De kamer voor de bescherming van de maatschappij die een verzoek om een uitvoeringsmodaliteit van de internering afwijst omdat een reclasseringsplan onvoldoende waarborgen biedt, is niet verplicht te vermelden welk reclasseringsplan wel voldoende waarborgen biedt (1). (1) Zie Cass. 15 november 2016, AR P.16.1037.N, AC 2016, nr. 647, ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161115.8.

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

16 april 2025

P.25.0481.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250416.2N.26](#)

AC nr. ...

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafwitvoeringsrechtbank - Herroeping van een strafuitvoeringsmodaliteit - Motiveringsplicht - Herziening van een strafuitvoeringsmodaliteit

Noch uit artikel 67 Wet Strafwitvoering dat de mogelijkheid regelt van een herziening van een strafuitvoeringsmodaliteit in plaats van een herroeping ervan noch uit enig andere bepaling volgt dat de herroepingsbeslissing wegens niet-naleving van een bijzondere voorwaarde vereist dat bovendien wordt vastgesteld dat een herroeping noodzakelijk is in het belang van de maatschappij, van het slachtoffer of van de sociale integratie van de veroordeelde.

- Art. 67 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 64, 3° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Bedrag van de borgsom - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Criteria ter vaststelling van het bedrag - Motivering van het bedrag - Draagwijdte - Gevolg

Overeenkomstig artikel 35, § 4, Voorlopige Hechteniswet oordeelt de rechter onaantastbaar over de vraag of een invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom, welke tot doel heeft de betrokkene ertoe aan te zetten na zijn invrijheidstelling te verschijnen bij de proceshandelingen of om zich aan te bieden ter tenuitvoerlegging van de beslissing, een voldoende alternatief is voor de verdere vrijheidsbeneming en in het licht van die doelstellingen oordeelt de rechter onaantastbaar over het bedrag van de borgsom rekening houdend met de financiële draagkracht van de betrokkene, waarbij hij overeenkomstig het tweede lid van artikel 35, § 4, Voorlopige Hechteniswet zijn beslissing ook kan gronden op ernstige vermoedens dat gelden of waarden afkomstig van het misdrijf in het buitenland zijn geplaatst ofwel verborgen gehouden en hij in dat geval het proportionaliteitsbeginsel in acht moet nemen; de periode dat de betrokkene van zijn vrijheid werd beroofd ingevolge zijn voorlopige hechtenis vormt geen in aanmerking te nemen criterium voor de bepaling van het bedrag van de borgsom en de enkele omstandigheid dat de betrokkene reeds in een andere procedure voorlopig in vrijheid werd gesteld tegen betaling van een borgsom, verplicht de rechter niet eenzelfde borgsom op te leggen of te motiveren waarom hij een hogere borgsom oplegt dan in die procedure en bij gebrek aan een daartoe strekkende conclusie moet de rechter de beslissing over het bedrag van de borgsom niet nader motiveren (1). (1) Cass. 11 februari 2020, AR P.20.0126.N, AC 2020, nr. 121; PH. DAENINCK, "Voorlopige hechtenis: over de omvang en andere vraagstukken van de borgsom", T.Strafr. 2023, 207.

- Art. 35, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafvuiteringsrechter - Afwijzing van een modaliteit - Tegenaanwijzing van het niet in staat zijn in zijn eigen behoeften te voorzien - Geen overname van de wettelijke bewoordingen - Gevolg

De strafvuitvoeringsrechter kan op grond van artikel 28, § 1, 1°, Wet Strafvuitering een verzoek om een strafvuitvoeringsmodaliteit afwijzen indien hij vaststelt dat het feit dat de veroordeelde niet de mogelijkheid heeft om in zijn behoeften te voorzien aanwezig is; die beslissing is regelmatig met redenen omkleed indien de strafvuitvoeringsrechter ondubbelzinnig die vaststelling doet en de feitelijke gegevens vermeldt waarop hij dit oordeel steunt; niet is vereist dat de strafvuitvoeringsrechter daarvoor de letterlijke bewoordingen van artikel 28, § 1, 1°, Wet Strafvuitering gebruikt.

- Art. 28, § 1, 1° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvuitvoeringsmodaliteiten

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafvuitering - Strafvuiteringsrechter - Wet Strafvuitering -

Artikel 28 - Verzoek tot strafuitvoeringsmodaliteit - Afwijzing van het verzoek - Datum waarop de veroordeelde een nieuw verzoek om strafuitvoeringsmodaliteit kan indienen - Artikel 45 Wet Strafvuivering - Discretionaire beslissing van de strafuitvoeringsrechter

De strafuitvoeringsrechter bepaalt binnen de door artikel 45 Wet Strafvuivering vastgelegde grens discretionair de datum vanaf wanneer de veroordeelde een nieuw verzoek om de strafuitvoeringsmodaliteit kan indienen en hij dient die beslissing niet nader met redenen te omkleden (1). (1) Cass. 16 oktober 2007, AR P.07.1370.N, AC 2007, nr. 487.

- Art. 45 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 28 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

18 februari 2025

P.25.0203.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.8](#)

AC nr. ...

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Wegverkeer - Maatregel van de herstelexamens - Preventief en gedragscorrigerend effect van de maatregel - Motivering - Toelaatbaarheid

De omstandigheid dat een beveiligingsmaatregel er in essentie toe strekt de maatschappij te beschermen, belet niet dat van een dergelijke maatregel ook een preventief en sanctionerend effect kan uitgaan (1). (1) Zie ook Cass. 14 januari 2025, AR P.24.1581.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.11, wat betreft de motivering van de beveiligingsmaatregel van het alcoholslot.

- Art. 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

18 maart 2025

P.25.0102.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.14](#)

AC nr. ...

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verzoek tot bepaling van conclusietermijnen - Geen absoluut recht op conclusietermijnen - Recht op een eerlijk proces - Omstandigheden eigen aan de zaak die maken dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd geen conclusietermijnen vereist - Criteria - Vermelding van de omstandigheden - Motivering

Uit de tekst van de bepalingen van artikel 152 en 205bis, Wetboek van Strafvordering en artikel 6 EVRM, de doelstelling van de wetgever een efficiënter beheer van de zittingen te realiseren en de algemene economie van de regeling, volgt dat de rechter in de regel dient in te gaan op het op de inleidingszitting geformuleerde verzoek van een partij, die nog geen conclusies heeft neergelegd, om conclusietermijnen te bepalen, maar die partij heeft geen absoluut recht op conclusietermijnen; de rechter kan oordelen dat er omstandigheden zijn eigen aan de zaak die maken dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet vereist dat er conclusietermijnen worden bepaald en hij kan daarbij onder meer rekening houden met het tijdsverloop tussen de betekening van de dagvaarding en de inleidende rechtszitting welke partijen in de gelegenheid moet hebben gesteld hun verdediging voor te bereiden, het weinig complex karakter van de te beoordelen zaak, de verjaring van de strafvordering, de verplichting een overschrijding of een verdere overschrijding van de redelijke termijn te vermijden of de hechtenistoestand van één of meerdere beklaagden; de rechter dient steeds met verwijzing naar de omstandigheden eigen aan de zaak aan te geven waarom het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet vereist dat conclusietermijnen worden toegekend (1). (1) Cass. 7 november 2017, AR P.17.0127.N, AC 2017, nr. 617.

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 250bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

1 april 2025

P.25.0085.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.24](#)

AC nr. ...

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Hoger beroep tegen beschikking raadkamer tot handhaving - Geen verweer over de criteria van artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet - Motiveringsplicht kamer van inbeschuldigingstelling - Draagwijdte

Wanneer de verdachte in een geval bedoeld in artikel 22 Voorlopige Hechteniswet hoger beroep instelt tegen een beslissing van de raadkamer tot handhaving van zijn voorlopige hechtenis en hij voor de kamer van inbeschuldigingstelling bij conclusie geen verweer voert over het vereiste van een risico op recidive, onttrekking, het laten verdwijnen van bewijzen of het zich verstaan met derden, dan voldoet de kamer van inbeschuldigingstelling aan haar motiveringsplicht door de overname van de redenen van het bevel tot aanhouding of van een eerdere beslissing waarin wordt vastgesteld dat is voldaan aan die criteria, in zoverre die nog actueel zijn; in dat geval dient de kamer van inbeschuldigingstelling de redenen waarom zij oordeelt dat is voldaan aan die vereisten, niet uitdrukkelijk te herhalen.

- Art. 30, §§ 1 en 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 22, zesde en zevende lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, §§ 1 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

21 januari 2025

P.25.0049.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.13](#)

AC nr. ...

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straftoemeting - Weigering een straf met probatieuitstel toe te kennen - Vermelding van een eerdere veroordeling maar zonder toevoeging van het uitstel - Gevolg

Uit het enkele feit dat de rechter bij de bespreking van het strafrechtelijk verleden van een beklaagde melding maakt van de veroordeling tot een gevangenisstraf, zonder daarbij te vermelden dat die straf met uitstel van tenuitvoerlegging werd uitgesproken, volgt niet dat de beslissing daardoor gebrekkig is gemotiveerd.

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

18 maart 2025

P.25.0102.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.14](#)

AC nr. ...

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Tegenstrijdigheid tussen redenen - Artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek - (Geen) Toepassing

Artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek biedt de mogelijkheid om cassatieberoep in te stellen tegen vonnissen die tegenstrijdige beschikkingen bevatten; een tegenstrijdigheid in de redenen valt niet onder deze bepaling (1). (1) Zie noot MNB onder Cass. 28 september 2022, AR P.22.1198.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.14 (wat betreft de toepasselijkheid van die bepaling in strafzaken); Cass. 5 januari 2016, AR P.14.0844.N, AC 2016, nr. 2 ("er bestaat tegenstrijdigheid in de motivering als bedoeld bij artikel 149 Grondwet en artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek wanneer er een tegenstrijdigheid bestaat tussen de redenen van de beslissing onderling of tussen de redenen en het dictum; dit is niet het geval wanneer de tegenstrijdigheid bestaat tussen de redenen van de beslissing en de gegevens van het strafdossier"); Cass. 24 november 2000, AR C.98.0037.N, AC 2000, nr. 641 ("artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek heeft geen betrekking op een tegenstrijdigheid tussen redenen en een beschikking van een beslissing").

- Art. 1138, 4° Gerechtelijk Wetboek

15 maart 2023

P.22.1532.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.1](#)

AC nr. ...

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straftoemeting - Verbeurdverklaring - Illegale vermogensvoordelen - Raming naar billijkheid - Beoordeling aan de hand van gegevens van het strafdossier - Controle door het Hof op de wettigheid van de beslissing

Om ex aequo et bono het vermogensvoordeel te bepalen die een beklaagde uit een misdrijf heeft verkregen, dient de rechter de gegevens van het strafdossier in aanmerking te nemen die deze bepaling zo nauwkeurig mogelijk toelaten; het volstaat dat de beslissing de essentiële gegevens bevat die het Hof toelaten zijn wettigheidscontrole op de toegepaste verbeurdverklaring uit te oefenen (1). (1) Cass. 28 januari 2025, AR P.24.1444.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.5; Cass. 24 september 2024, AR P.24.0491.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240924.2N.15; Cass. 18 mei 2021, AR P.21.0207.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.4, NC 2021, 355; Cass. 13 maart 2018, AR.P.17.0083.N, AC 2018, nr. 176; Cass. 31 mei 2016, AR.P.15.1310.N, AC 2016, nr. 359.

- Art. 43bis Strafwetboek
- Art. 42, 3° Strafwetboek

18 maart 2025

P.24.1795.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.7](#)

AC nr. ...

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straftoemeting - Weigering een straf met probatieuitstel toe te

kennen - Geen vermelding dat de beklaagde nog in aanmerking komt voor een probatieuitstel - Wel vermelding dat een gewoon uitstel niet meer mogelijk is of dat andere straffen niet passend zijn - Gevolg

Geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel verplicht de rechter in zijn beslissing vast te stellen dat een beklaagde al dan niet nog in aanmerking komt voor probatieuitstel van tenuitvoerlegging, ook niet indien de rechter wel vaststelt dat de beklaagde niet meer in aanmerking komt voor gewoon uitstel van tenuitvoerlegging en wel in aanmerking komt voor een werkstraf of een straf onder elektronisch toezicht, maar die straffen niet passend zijn.

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

18 maart 2025

P.25.0102.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.14](#)

AC nr. ...

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verbod op gebruik van elektronische communicatie met data-encryptie of anonimisering - Duidelijkheid van de na te leven voorwaarde - Beoordeling

De artikelen 35 tot en met 38 Voorlopige Hechteniswet houden voor de rechter die aan een in verdenking gestelde een invrijheidsstelling onder voorwaarden toestaat, de verplichting in om die voorwaarden zo duidelijk mogelijk te bepalen opdat de in verdenking gestelde redelijkerwijze kan weten waaraan zich te houden om aan die voorwaarden te voldoen; de aldus vereiste duidelijkheid gaat evenwel niet zover dat de rechter die een in verdenking gestelde als voorwaarde het verbod oplegt om nog te communiceren via platformen of applicaties die anonimiteit garanderen, al die platformen en applicaties moet opsommen.

- Art. 38 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 37 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 36 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

4 februari 2025

P.25.0146.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.18](#)

AC nr. ...

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verkrachting - Vereiste van toestemming van het slachtoffer voor vrij spraak - Oordeel dat de afwezigheid van toestemming niet is bewezen - Geen vaststelling dat het slachtoffer uit vrije wil toestemming heeft verleend voor de seksuele penetratie - Toelaatbaarheid van de motivering

Een vrij spraak voor het door artikel 375, eerste en tweede lid, oud Strafwetboek bedoelde misdrijf is naar recht verantwoord indien de rechter oordeelt dat de afwezigheid van toestemming door de persoon op wie de daad van seksuele penetratie is gepleegd niet is bewezen; niet is vereist dat de rechter uitdrukkelijk vaststelt dat die persoon uit vrije wil toestemming heeft verleend; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan onmogelijk kunnen worden aangenomen (1). (1) Oud art. 375, eerste en tweede lid, Strafwetboek, zoals van toepassing vóór de invoering van art. 417/11 Strafwetboek ingevolge art. 14 Wet 21 maart 2022.

- Art. 375, eerste en tweede lid Strafwetboek

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verkrachting - Vereiste van toestemming van het slachtoffer voor vrijspraak - Oordeel dat de afwezigheid van toestemming niet is bewezen - Geen vaststelling dat het slachtoffer uit vrije wil toestemming heeft verleend voor de seksuele penetratie - Geen motivering over elke grond vermeld in oud artikel 375, tweede lid, Strafwetboek die een geldige toestemming belet - Toelaatbaarheid

Voor een vrijspraak voor het door artikel 375, eerste en tweede lid, oud Strafwetboek bedoelde misdrijf is het niet vereist dat de rechter uitdrukkelijk vaststelt dat die persoon uit vrije wil toestemming heeft verleend; evenmin is vereist dat de rechter voor elk van de in artikel 375, tweede lid, oud Strafwetboek bedoelde omstandigheden die toestemming uitsluiten, uitdrukkelijk aangeeft dat die niet aanwezig zijn, behoudens bij daartoe strekkende conclusie (1) (2). (1) Noot. Het OM nam een gelijklopende mondelinge conclusie wat betreft 1° de middelen aangevoerd door eiseressen I (D. en S.) en eiser III (de procureur-generaal bij het hof van beroep te Brussel) en 2° het eerste en derde middel van eiser II (T.) en zijn tweede middel, eerste onderdeel. Voor het tweede middel, tweede onderdeel was het OM van mening dat de redenen van het bestreden arrest over het uitstel van de gevangenisstraf een (toereikend) antwoord bevatten op het verzoek tot uitstel van de bijkomende straf van ontzetting uit rechten, in die zin dat het arrest te kennen geeft dat het vooruitzicht van reclassering alleen een reden is voor de gevangenisstraf met uitstel, en luidde zijn advies dat het onderdeel feitelijke grondslag mist. (BDS) (2) Oud art. 375, eerste en tweede lid, Strafwetboek, zoals van toepassing vóór de invoering van art. 417/11 Strafwetboek ingevolge art. 14 Wet 21 maart 2022.

- Art. 375, eerste en tweede lid Strafwetboek

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafvuivering - Wet Strafvuivering - Strafvuiveringsrechtbank - Herroeping van een strafvuiveringsmodaliteit - Toekenning van een andere strafvuiveringsmodaliteit mits akkoord van de veroordeelde - Motivering van het al dan niet toekennen van de andere strafvuiveringsmodaliteit - Draagwijdte

Artikel 65, derde lid, Wet Strafvuivering bepaalt dat de strafvuiveringsrechtbank ingeval van herroeping van een strafvuiveringsmodaliteit, mits akkoord van de veroordeelde, een andere strafvuiveringsmodaliteit kan toekennen; indien de strafvuiveringsrechtbank beslist tot de herroeping van de strafvuiveringsmodaliteit en de veroordeelde aangaf akkoord te zijn met de toekenning van een andere strafvuiveringsmodaliteit dan volgt uit artikel 149 Grondwet en uit artikel 65, derde lid, Wet Strafvuivering dat de strafvuiveringsrechtbank met opgave van redenen moet beslissen over het al dan niet toekennen van die andere strafvuiveringsmodaliteit.

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 65, derde lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvuiveringsmodaliteiten

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijs - Toepassing van

artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Criterium van de miskening van het recht op een eerlijk proces - Subcriteria - Opzettelijke onregelmatigheid - Met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid - Ernst van de begane onregelmatigheid vergeleken met de ernst van het misdrijf - Verhouding tussen de begane onregelmatigheid en de ernst en het belang van de zaak - Overtreding door een verbalisant van een voorschrift van een gereguleerde bewijsvergaring - Motivering - Beoordeling door de rechter

Voor de beoordeling van het criterium of het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs strijdig is met het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, kan de rechter, naast eventueel andere subcriteria, onder meer in aanmerking nemen dat de onregelmatigheid al dan niet opzettelijk of ingevolge een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid is begaan, alsook dat de ernst van het misdrijf de begane onregelmatigheid al dan niet veruit overstijgt en de rechter is daarbij niet gebonden door welbepaalde bewoordingen; het recht op een eerlijk proces is in de regel miskend en het onregelmatige bewijsmateriaal moet uit het debat worden geweerd wanneer de optredende overheidsinstanties een opzettelijke onregelmatigheid hebben begaan, dan wel een onregelmatigheid die getuigt van een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid, rekening houdend met alle concrete omstandigheden van de zaak, waaronder hun opdracht, hun handelwijze, de beschikbare informatie en hun normaal te verwachten kennis van de toepasselijke regelgeving ten tijde van het begaan van de onregelmatigheid en het is slechts anders wanneer de rechter vaststelt dat deze gevolgtrekking kennelijk onevenredig is met een of meer andere subcriteria die hij concreet toelicht, in het bijzonder de verhouding tussen de begane onregelmatigheid en de ernst en het belang van hetgeen op het spel staat; wanneer een beklaagde in zijn verweer voor het appelgerecht niet heeft aangevoerd dat de door hem aangeklaagde onregelmatigheid in de bewijsvergaring opzettelijk of door een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid is begaan, moet de rechter zijn oordeel dat er geen dergelijk opzet of geen dergelijke nalatigheid aanwezig is, niet nader toelichten en de enkele omstandigheid dat een verbalisant een voorschrift overtreedt dat behoort tot een gereguleerde bewijsvergaring die hij moet kennen, impliceert niet noodzakelijk dat die verbalisant de onregelmatigheid opzettelijk of ingevolge een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid heeft begaan en de rechter oordeelt hierover onaantastbaar op grond van de concrete gegevens van de zaak (1). (1) Cass. 14 januari 2025, AR P.24.1579.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.12.

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

1 april 2025

P.24.1711.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.10](#)

AC nr. ...

OP CONCLUSIE

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Verplichting om de middelen te beantwoorden - Begrip - Omvang

Een middel dat antwoord verdient, veronderstelt de aanvoering, door een partij, van een feit waaruit zij, aan de hand van een juridische redenering, de gegrondheid van een verzoek, verweer of uitzondering meent te kunnen afleiden; de rechter dient niet te antwoorden op een bewering, een waarschijnlijkheid, een indruk, een vermoeden, een hypothese of een veronderstelling (1). (1) Zie Cass. 4 januari 2023, AR P.22.1746.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230104.2F.18; Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273; Cass. 31 mei 2011, AR P.10.2037.F, AC 2011, nr. 370 (4de middel), met concl. van advocaat-generaal GÉNICOT op datum in Pas.

- Art. 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

16 april 2025

P.25.0547.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250416.2F.8](#)

AC nr. ...

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verplichting om de conclusie te beantwoorden - Cassatiemiddel dat het niet-beantwoorden van die conclusie aanvoert - Onnauwkeurigheid - Gevolg

Het middel dat de appelrechters verwijt niet op verweermiddelen te hebben geantwoord zonder de gegevens te verduidelijken die het hof van beroep niet in aanmerking zou hebben genomen, is onnauwkeurig en mitsdien niet ontvankelijk.

24 mei 2023

P.21.1042.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230524.2F.4](#)

AC nr. ...

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verbeurdverklaring - Veroordeling bij equivalent - Veroordeling van meerdere daders voor hetzelfde witwasmisdrijf - Verbod van een onredelijk zware straf - Criteria voor de vermindering van het bedrag van de verbeurdverklaring - Forfaitaire vermindering - Beoordeling - Wettigheidscontrole op de motieven door het Hof

Noch artikel 505, vijfde lid, Strafwetboek, noch enige andere bepaling of enig ander algemeen rechtsbeginsel verplicht de rechter die het bedrag van de verbeurdverklaring vermindert teneinde de veroordeelde geen onredelijk zware straf op te leggen, om die vermindering louter af te wegen tegen het persoonlijk aandeel van de veroordeelde in de bewezen verklaarde witwasmisdrijven; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar; hij kan daarbij onder meer rekening houden met de aard en de zwaarwichtigheid van de bewezen verklaarde feiten, de nagestreefde verrijking, de rol van de veroordeelde bij de feiten, zijn persoonlijkheid en zijn vermogenstoestand, zonder dat hij al die toetsingscriteria in zijn beoordeling moet betrekken (1); niet vereist is dat de rechter cijfermatig per veroordeelde en per bewezen verklaard feit motiveert waarom en in welke mate hij de lastens die veroordeelde bevolen verbeurdverklaring vermindert; de rechter kan de opgelegde verbeurdverklaring eveneens verminderen op een forfaitaire wijze die leidt tot eenzelfde verbeurdverklaard bedrag lastens elk van de veroordeelden; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (2). (1) Cass. 16 mei 2023, AR P.23.0020.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230516.2N.4; Cass. 28 juni 2022, AR P.22.0439.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220628.2N.7; Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0083.N, ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.2, AC 2018, nr. 176. (2) Over de verbeurdverklaring bij equivalent, en de raming van het illegaal vermogen, in geval van witwassen zie ook Cass. 31 december 2024, AR P.24.0883.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241231.2N.21; Cass. 16 mei 2023, AR P.23.0020.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230516.2N.4; Cass. 10 mei 2023, AR P.21.0876.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230510.2F.1, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, T. Strafr. 2024, 87 noot M. WALGRAEVE; Cass. 28 juni 2022, AR P.22.0439.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220628.2N.7; Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0083.N, ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.2, AC 2018, nr. 176.

- Art. 505, vijfde lid Strafwetboek
- Art. 42, 1° Strafwetboek

25 februari 2025

P.24.1411.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2](#)

AC nr. ...

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Verzoek tot invrijheidstelling tegen borgsom - Weigering - Redenen

Het onderzoeksgerecht waaraan een verdachte zonder verdere toelichting vraagt hem overeenkomstig artikel 35 Voorlopige Hechteniswet vrij te laten tegen de betaling van een bepaalde borgsom, kan dat verzoek afwijzen op grond van de enkele reden dat die vorm van zekerheid niet volstaat om tegemoet te komen aan de gronden die de handhaving van de voorlopige hechtenis wettigen (1). (1) Zie Cass. 9 april 2024, AR P.24.0412.N, AC 2024, nr. 292, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240409.2N.19.

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

21 januari 2025

P.25.0049.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.13](#)

AC nr. ...

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing van de voorwaarden - Artikelen 35, §§ 1, 3 en 5 - Redenen waarop de voorwaarden betrekking moeten hebben - Toepassing van artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet - Motivering door de rechter - Vermelding van één reden uit artikel 16, § 1, Voorlopige Hechteniswet - Motivering over andere redenen uit artikel 16, § 1, Voorlopige

Hechteniswet - Overtollige motivering - Vermelding van de wettelijke bepalingen - Draagwijdte - Gevolg

Volgens artikel 35, § 1 en § 5, Voorlopige Hechteniswet kunnen de onderzoeksgerechten de inverdenkinggestelde in vrijheid laten onder oplegging van één of meer voorwaarden en artikel 35, § 3, Voorlopige Hechteniswet bepaalt dat deze voorwaarden betrekking moeten hebben op een van de redenen genoemd in artikel 16, § 1, vierde lid, en daaraan moeten aangepast zijn, in acht genomen de omstandigheden van de zaak hetgeen het bestaan betreft van ernstige redenen om te vrezen dat de in vrijheid gelaten inverdenkinggestelde nieuwe misdaden en wanbedrijven zou plegen, zich aan het optreden van het gerecht zou onttrekken, bewijzen zou pogen te laten verdwijnen of zich zou verstaan met derden; hieruit volgt dat de rechter die oordeelt over het verzoek van een inverdenkinggestelde om een hem opgelegde voorwaarde op de heffen, dient vast te stellen dat er op het moment van zijn beslissing nog steeds minstens één van de in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet bepaalde redenen van toepassing is, zodat indien de rechter wettig het bestaan van één dergelijke reden vaststelt, zijn motivering over eventueel nog andere redenen overtuigend is en de kritiek van de inverdenkinggestelde op die motivering niet tot cassatie kan leiden; de vermelde bepalingen vereisen niet dat de rechter in zijn beslissing over het verzoek tot opheffing van een voorwaarde uitdrukkelijk melding maakt van de artikelen van de Voorlopige Hechteniswet die hij toepast of van verdrags- of wetsbepalingen die de inverdenkinggestelde tot zijn staving van zijn verzoek aanvoert en het feit dat de rechter die bepalingen niet vermeldt, betekent bovendien niet dat hij ze niet toepast of geen acht erop slaat.

- Art. 35, §§ 1, 3 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 16, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

1 april 2025

P.25.0448.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.29](#)

AC nr. ...

Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Grondwet - Artikel 149 - Motiveringsplicht - Antwoord op conclusie - Vormvereiste - Draagwijdte

Het middel dat tot staving van de grief volgens welke een vonnis of arrest de conclusie niet beantwoordt, een stelling formuleert en aanvoert dat de bestreden beslissing een andere stelling zou hebben beantwoord dan die welke in de conclusie werd verwoord en de daadwerkelijk aangevoerde stelling niet beantwoordt, voert een onwettigheid aan die geen verband houdt met de door artikel 149 Grondwet voorgeschreven vormvereiste.

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

20 april 2023

C.22.0325.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230420.1F.6](#)

AC nr. ...

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing van de voorwaarden - Artikelen 35, §§ 1, 3 en 5 - Redenen waarop de voorwaarden betrekking moeten hebben - Toepassing van artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet - Geen limitatieve categorie van voorwaarden - Beoordeling door de rechter van de aangepaste voorwaarden - Mogelijke beperking van grondrechten - Artikel 2.2 en 2.3 Aanvullend Protocol EVRM en artikel 5 EVRM - Verbod om het land te verlaten zonder toelating van de rechter - Mogelijkheid tot oplegging en handhaving van een dergelijke voorwaarde - Draagwijdte - Gevolg

Met de bepalingen van artikel 35, §§ 1, 3 en 5, Voorlopige Hechteniswet, heeft de wetgever geen limitatieve categorie van voorwaarden bepaald, maar het aan de rechter overgelaten om de voorwaarden te bepalen die betrekking hebben op en aangepast zijn aan de in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet genoemde redenen van recidivegevaar, vluchtgevaar, collusiegevaar of het gevaar op het doen verdwijnen van bewijzen en die door de rechter te bepalen voorwaarden kunnen wel degelijk een beperking op grondrechten inhouden, mits de rechter de absolute noodzaak daarvan vaststelt; uit die bepalingen alsmede uit de bepalingen van artikel 2.2 en 2.3 Aanvullend Protocol EVRM en artikel 5 EVRM volgt dat de rechter aan de vrijgelaten inverdenkinggestelde als voorwaarde kan opleggen dat hij zich niet naar het buitenland mag begeven zonder voorafgaande toelating, mits de rechter de absolute noodzaak daartoe vaststelt in het licht van de ernstige redenen bepaald in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet, zodat de rechter die voorwaarde ook kan handhaven, mits hij ze, na een geactualiseerd onderzoek van de gegevens van de zaak, op het moment van zijn uitspraak nog steeds absoluut noodzakelijk acht in het licht van deze redenen.

- Art. 2.3 Aanvullend protocol nr. 4 bij het EVRM, tot het waarborgen van de bepaalde rechten en vrijheden die reeds in het Verdrag en in het eerste aanvullend protocol daarbij zijn opgenomen, opgemaakt te Straatsburg op 16 september 1963
- Art. 2.2 Aanvullend protocol nr. 4 bij het EVRM, tot het waarborgen van de bepaalde rechten en vrijheden die reeds in het Verdrag en in het eerste aanvullend protocol daarbij zijn opgenomen, opgemaakt te Straatsburg op 16 september 1963
- Art. 35, §§ 1, 3 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

1 april 2025

P.25.0448.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.29](#)

AC nr. ...

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Artikel 6.1, EVRM - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Artikel 27, eerste en tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Oordeel van de rechter dat de door hem vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn niet zeer zwaarwichtig is - Geen specifiek en concreet ontwikkeld verweer - Omvang van de motivering - Vermelding van parameters waaruit kan worden afgeleid in welke gevallen de overschrijding van de redelijke termijn wel zeer zwaarwichtig is - Draagwijdte - Gevolg

Uit artikel 149 Grondwet volgt voor de rechter die oordeelt dat een door hem vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn niet zeer zwaarwichtig is, niet de verplichting om die beslissing nader met redenen te omkleden, behoudens bij een daartoe specifiek en concreet ontwikkeld verweer; evenmin is de rechter verplicht de parameters te vermelden waaruit zou kunnen worden afgeleid in welk geval de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn wel zeer zwaarwichtig zou zijn.

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

18 februari 2025

P.25.0154.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.10](#)

AC nr. ...

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Ernstige aanwijzingen van schuld - Beoordeling door het onderzoeksgerecht van het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld in hoofde van de inverdenkinggestelde - Geen beoordeling van de

***ernstige aanwijzingen van schuld in hoofde van andere potentiële betrokkenen -
Motivering - Draagwijdte - Gevolg***

Het onderzoeksgerecht dat de handhaving beveelt van de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde, dient het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld in hoofde van die laatste vast te stellen maar het komt het onderzoeksgerecht naar aanleiding van die beoordeling niet toe om te oordelen over het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld in hoofde van andere personen die bij de feiten betrokken zouden kunnen zijn geweest; het onderzoeksgerecht is dan ook niet ertoe gehouden om te antwoorden op de conclusies van een inverdenkinggestelde in zoverre daarin niet het bestaan wordt betwist van ernstige schuldaanwijzingen in hoofde van hemzelf, maar louter wordt gewezen op het bestaan van ernstige schuldaanwijzingen in hoofde van potentiële andere betrokkenen (1). (1) Cass. 26 november 2024, AR P.24.1513.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241126.2N.35.

- Art. 30, § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 5, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

18 februari 2025

P.25.0223.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.14](#)

AC nr. ...

***Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) -
Voorlopige hechtenis - Handhaving - Onderzoeksgerecht - Regelmatigheid van het
aanhoudingsbevel - Toezicht op de regelmatigheid van het onderzoek dat tot de
aanhouding van de verdachte heeft geleid - Omvang***

Het is ten aanzien van de bepalingen van de Voorlopige Hechteniswet, en niet ten aanzien van het gehele Wetboek van Strafvordering, dat artikel 21, § 4, Voorlopige Hechteniswet het onderzoeksgerecht verplicht zich van de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel te verzekeren; de kamer van inbeschuldigingstelling en de raadkamer, die onverwijld uitspraak moeten doen, dienen enkel een prima facie onderzoek te verrichten van de regelmatigheid van het onderzoek dat tot de aanhouding van de verdachte heeft geleid (1). (1) Zie Cass. 22 september 2009, AR P.09.1389.N, AC 2009, nr. 518; Cass. 20 februari 2001, AR P.01.0235.N, AC 2001, nr. 106; Cass. 24 oktober 2000, AR P.00.1387.N, AC 2000, nr. 298.

- Art. 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

16 april 2025

P.25.0547.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250416.2F.8](#)

AC nr. ...

***Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) -
Artikel 6.1, EVRM - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Artikel 27, eerste
en tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Zeer zwaarwichtige
miskenning van de redelijke termijn - Toepassingsvoorwaarden - Beoordeling door
de rechter - Draagwijdte - Gevolg***

De bepaling van artikel 27, eerste en tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering voorziet onder meer in de sanctie van het verval van de strafvordering en deze wettelijk bepaalde sanctie moet worden onderscheiden van de sanctie van de onontvankelijkheid van de strafvordering die van toepassing is indien door de overschrijding van de redelijke termijn de bewijsvoering of het recht van verdediging ernstig en onherroepelijk is aangetast; uit de tekst van artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, de daar gebruikte terminologie en de wetsgeschiedenis volgt dat de sanctie van het verval van de strafvordering wegens overschrijding van de redelijke termijn slechts uitzonderlijk mag worden toegepast en de overschrijding moet dermate zwaarwichtig zijn dat ze leidt tot het oordeel dat het verderzetten van de strafprocedure in geen enkel opzicht nog te verantwoorden is; bij die beoordeling houdt de rechter rekening met de ernst van de overschrijding van de redelijke termijn en de concrete omstandigheden van de zaak, zoals onder meer de in de zaak aan de orde zijnde belangen maar het enkele feit dat in een eenvoudige strafprocedure er een aanzienlijke periode van stilstand is vast te stellen, verplicht de rechter niet om aan te nemen dat de redelijke termijn zeer zwaarwichtig is miskend (1). (1) Zoals gewijzigd bij artikel 34, 1° en 2°, Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024, BS 18 april 2024, in werking getreden op 28 april 2024; J. MEESE, "Less is more. De verjaring van de strafvordering en de redelijke termijn in strafzaken anno 2024", RW 2024-25/20, 763-780, inz. pp. 776-778, nrs. 22-25.

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 februari 2025

P.25.0154.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.10](#)

AC nr. ...

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straftoemeting - Verbod op een onredelijke straf - Verplichting rekening te houden met de reeds verschuldigde administratieve geldboeten en belastingverhogingen in fiscale zaken - Vermelding van artikel 450bis, eerste lid, WIB92 als toepasselijke wetsbepaling - Wettigheidscontrole op de motiveringsplicht

Artikel 450bis, eerste lid, Wetboek Inkomstenbelastingen 1992 stelt geen feit strafbaar, noch bepaalt het de straf gesteld op een strafbaar feit; de strafrechter moet derhalve geen melding maken van die bepaling; uit de enkele omstandigheid dat de rechter geen melding maakt van die bepaling, volgt niet dat hij geen rekening ermee houdt; noch de verplichting voor de rechter om bij de straftoemeting rekening te houden met de verschuldigde administratieve geldboeten en belastingverhogingen, noch zijn verplichting om zijn beslissing zodanig te motiveren dat het Hof zijn wettigheidscontrole kan uitoefenen, verplicht de rechter om cijfermatig te motiveren hoe hij de opgelegde straf vermindert met de vermelde administratieve sancties; het volstaat dat uit de redenen van de beslissing blijkt dat de rechter bij de straftoemeting rekening heeft gehouden met die administratieve sancties.

- Art. 450bis, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 211 Wetboek van Strafvordering

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

25 februari 2025

P.24.1411.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2](#)

AC nr. ...

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Neergelegde conclusie - Niet bij het dossier van de rechtspleging gevoegd - Antwoord - Toezicht van het Hof - Onmogelijkheid

Het Hof verkeert in de onmogelijkheid te onderzoeken of de appelrechters de door een partij neergelegde conclusie hebben beantwoord wanneer ze niet bij het dossier van de rechtspleging werd gevoegd en de bewoordingen ervan niet worden weergegeven in het bestreden arrest of in een ander stuk waarop het Hof acht mag slaan.

- Artt. 23, 4°, en 30, § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

22 februari 2023

P.23.0209.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230222.2F.10](#)

AC nr. ...

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verplichting om de conclusie te beantwoorden - Draagwijdte

De rechter voldoet aan de verplichting om de vonnissen en arresten met redenen te omkleden en de conclusie van een partij te beantwoorden, wanneer de beslissing de feitelijke en juridische gegevens vermeldt op grond waarvan een vordering, een verweer of een exceptie wordt aangenomen of afgewezen; de rechter is niet verplicht om uitvoerig in te gaan op de argumenten van de partijen (1). (1) Cass. 7 juni 2017, AR P.17.0165.F, AC 2017, nr. 373; Cass. 24 september 2014, AR P.14.0915.F, AC 2014, nr. 551.

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

24 mei 2023

P.21.1042.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230524.2F.4](#)

AC nr. ...

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verplichting om de conclusie te beantwoorden - Nieuwe in hoger beroep aangevoerde gegevens - Antwoord door verwijzing naar de redenen van de eerste rechter - Wettigheid

Wanneer voor het appelgerecht nieuwe middelen of nieuwe stukken worden aangevoerd, is de verwijzing in de beslissing in hoger beroep naar de in het beroepen vonnis vermelde redenen geen onregelmatige of ongeschikte motivering als die redenen tevens de verwerping van de aangevoerde nieuwe gegevens verantwoorden.

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

24 mei 2023

P.21.1042.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230524.2F.4](#)

AC nr. ...

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoeringsrechtbank - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Geïnterneerde - Aanvoering van een schending van artikel 5.1.e EVRM - Beoordeling door de rechter

Indien een geïnterneerde aanvoert dat de afdeling tot bescherming van de maatschappij waar hij is opgesloten geen hospitaal, kliniek of aan zijn noden aangepaste instelling is, dat de termijn om te worden overgebracht naar een dergelijke instelling niet meer redelijk is en er derhalve een schending voorligt van artikel 5.1.e EVRM, dient de kamer voor de bescherming van de maatschappij, als rechtscollege bevoegd voor beslissingen inzake de uitvoering van een interneringsmaatregel, die aanvoering te onderzoeken; of een afdeling tot bescherming van de maatschappij een hospitaal, kliniek of aan de noden van de geïnterneerde aangepaste instelling is in de zin van artikel 5.1.e EVRM zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, wordt onaantastbaar beoordeeld door de kamer voor de bescherming van de maatschappij.

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafrechtspleging - Rechtszitting - Accusatoir karakter - Gevolgen van de verplichting om de verwerping van een vordering tot aanvullende onderzoeksverrichtingen, die aan het oordeel van de rechter is overgelaten, met redenen te omkleden

Aangezien de rechtspleging op de strafzitting een accusatoir karakter heeft (1), kan de rechter de beklaagde bij gebrek aan voldoende bewijzen vrijspreken, zonder dat hij de lacunes in het onderzoek ambtshalve moet invullen (2); hij is evenmin gehouden zijn beslissing om deze niet in te vullen met bijzondere redenen te omkleden, wanneer de partijen zich inzake de relevantie van de voorgestelde onderzoekshandeling, zoals het getuigenverhoor, op zijn oordeel verlaten. (1) Zie Cass. 26 mei 1999, AR P.99.0096.F, AC 1999, nr. 311; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, 11-12, en de verw. in de voetnoten. (2) Zie Cass. 18 mei 2016, AR P.16.0204.F, AC 2016, nr. 326, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas..

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

SLAGEN EN VERWONDINGEN - DODEN

ONOPZETTELIJK TOEBRENGEN VAN VERWONDINGEN EN ONOPZETTELIJK DODEN

Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Verkeersongeval - Vluchtmisdrijf - Bestanddelen van het misdrijf - Voorwaarde van het weten van de dader dat hij de oorzaak dan wel aanleiding tot een verkeersongeval was - Vrijspraak wegens onopzettelijke slagen en verwondingen aan het slachtoffer van een verkeersongeval - Gevolg voor de beoordeling van schuld aan het vluchtmisdrijf - Gezag van gewijsde - Gevolg

Uit de loutere omstandigheid dat de bestuurder van een voertuig definitief werd vrijgesproken van het onopzettelijk toebrengen van slagen of verwondingen aan het slachtoffer van een verkeersongeval omdat niet bewezen is dat hij naar aanleiding van dat ongeval een fout of nalatigheid heeft begaan, kan niet worden afgeleid dat die bestuurder niet schuldig kan worden verklaard aan het in artikel 33, § 2, Wegverkeerswet bedoelde vluchtmisdrijf; de rechter miskent dan ook niet het gezag van gewijsde van de voormelde vrijspraak wanneer hij die bestuurder veroordeelt wegens vluchtmisdrijf naar aanleiding van een ongeval dat voor een ander slagen of verwondingen tot gevolg heeft gehad, wanneer hij oordeelt dat die bestuurder, wetend dat zijn voertuig aanleiding tot een verkeersongeval op een openbare plaats is geweest, de vlucht heeft genomen om zich aan de dienstige vaststellingen te onttrekken, ook al is het ongeval niet aan zijn schuld te wijten.

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 33 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

25 februari 2025

P.24.0635.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.16](#)

AC nr. ...

Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Vervolging wegens onopzettelijk doden - Aanhangigmaking van de zaak bij het vonnisgerecht - Gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg dat bestaat in een specifieke strafbare gedraging - Gevolg - Toevoeging van een aanvullende kwalificatie - Wettigheid

Het in artikel 418 Strafwetboek bedoelde gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg houdt elke mogelijke vorm van de fout in, hoe licht deze ook is; hieruit volgt dat de rechter die kennisneemt van een telastlegging van onopzettelijke slagen of verwondingen, bij zijn onderzoek van de vraag waarin de strafbare nalatigheid kan bestaan, alle fouten in aanmerking moet nemen die dat gebrek kunnen opleveren; wanneer de rechter vaststelt dat de niet-naleving van de algemene zorgvuldigheidsnorm bestaat in een specifieke strafbare gedraging, dient hij na te gaan of de beklaagde zich daadwerkelijk schuldig heeft gemaakt aan die gedraging en dient hij daartoe, met eerbiediging van het recht van verdediging, de kwalificatie toe te voegen die de oorspronkelijke kwalificatie onopzettelijk doden aanvult (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Art. 419 Strafwetboek
- Art. 418 Strafwetboek

22 januari 2025

P.24.0409.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.1](#)

AC nr. ...

Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Fout die een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg oplevert - Voorwaarde - Pathologische

aanleg van het slachtoffer - Invloed

De artikelen 418 tot 420 Strafwetboek maken de schuld van de dader niet afhankelijk van het bewijs dat zijn fout de enige oorzaak van de schade is; er moet enkel worden vastgesteld dat de schade zonder die fout niet zou zijn ontstaan zoals ze zich heeft voorgedaan en de dader niet van zijn aansprakelijkheid wordt ontslagen alleen op grond dat andere oorzaken, zoals een pathologische aanleg van het slachtoffer, aan het ontstaan ervan zouden hebben bijgedragen (1). (1) Cass. 3 mei 2017, AR P.16.0532.F, AC 2017, nr. 304.

- Art. 419 Strafwetboek

- Art. 418 Strafwetboek

22 januari 2025

P.24.0409.F

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.1

AC nr. ...

STRAF

ALGEMEEN. STRAF EN MAATREGEL. WETTIGHEID

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Beginsel van het persoonlijk karakter van de straffen - Veroordeling wegens witwassen - Verbeurdverklaring per equivalent - Bovengrens - Beoordeling

Op grond van artikel 505, vijfde lid, Strafwetboek kan de rechter de verbeurdverklaring per equivalent van het voorwerp van een erin bedoeld witwasmisdrijf bevelen lastens meerdere daders die samen dat misdrijf hebben gepleegd (1), in zoverre de tenuitvoerlegging van die verbeurdverklaring het totale witgewassen vermogensvoordeel niet overschrijdt; hieruit volgt dat artikel 39 Strafwetboek en het algemeen rechtsbeginsel van het persoonlijk karakter van de straf niet van toepassing zijn op deze verbeurdverklaring. (1) Cass. 16 mei 2023, AR P.23.0020.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230516.2N.4, RW 2023-24, 1263; Cass. 12 januari 2022, AR P.21.0974.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.5, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.

- Art. 505, vijfde lid Strafwetboek
- Art. 42, 1° Strafwetboek
- Art. 39 Strafwetboek

25 februari 2025

P.24.1411.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2](#)

AC nr. ...

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Duur van de vervolging - Overschrijding van de redelijke termijn - Bestrafing door de rechter - Uitstel of opschorting van de uitspraak van de veroordeling - Voorwaarden

Uit artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt niet dat de rechter de overschrijding van de redelijke termijn enkel kan bestraffen door de veroordeling bij eenvoudige schuldverklaring uit te spreken of door de beklaagde te veroordelen tot een straf die lager is dan de wettelijke minimumstraf (1); teneinde de niet-naleving recht te zetten van de verplichting de beklaagde zonder onredelijke vertraging te berechten, kan de rechter ook een bij wet bepaalde straf uitspreken die evenwel op een reële en meetbare wijze lager is dan die welke hij had opgelegd indien hij de overdreven duur van de rechtspleging niet had vastgesteld, of kan hij de beklaagde, als deze voldoet aan de wettelijke voorwaarden om hierop aanspraak te maken, een proeftijd opleggen door het uitstel van de tenuitvoerlegging van de hele of een gedeelte van de straf of door de opschorting van de uitspraak van de veroordeling; ook in die gevallen moet uit de redenen van de beslissing blijken dat de rechter die maatregelen niet had toegekend of dat hij die onder striktere voorwaarden had toegekend als de zaak niet met vertraging was behandeld (2). (1) Zie Cass. 6 september 2016, AR P.15.0826.N, AC 2016, nr. 458. Met andere woorden, deze bepaling bevat geen exhaustieve lijst van de bestraffingswijzen van een dergelijke overschrijding. (2) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

1 maart 2023

P.22.1432.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.2](#)

AC nr. ...

AUTRES PEINES

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Illegale vermogensvoordelen - Raming naar billijkheid - Beoordeling aan de hand van gegevens van het strafdossier - Controle door het Hof op de wettigheid van de beslissing

Om ex aequo et bono het vermogensvoordeel te bepalen die een beklaagde uit een misdrijf heeft verkregen, dient de rechter de gegevens van het strafdossier in aanmerking te nemen die deze bepaling zo nauwkeurig mogelijk toelaten; het volstaat dat de beslissing de essentiële gegevens bevat die het Hof toelaten zijn wettigheidscontrole op de toegepaste verbeurdverklaring uit te oefenen (1). (1) Cass. 28 januari 2025, AR P.24.1444.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.5; Cass. 24 september 2024, AR P.24.0491.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240924.2N.15; Cass. 18 mei 2021, AR P.21.0207.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.4, NC 2021, 355; Cass. 13 maart 2018, AR.P.17.0083.N, AC 2018, nr. 176; Cass. 31 mei 2016, AR.P.15.1310.N, AC 2016, nr. 359.

- Art. 43bis Strafwetboek
- Art. 42, 3° Strafwetboek

18 maart 2025

P.24.1795.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.7](#)

AC nr. ...

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Veroordeling wegens witwassen - Verbeurdverklaring per equivalent - Veroordeling van meerdere daders voor hetzelfde witwasmisdrijf - Bovengrens - Beginsel van het persoonlijk karakter van de straffen - Grens

Op grond van artikel 505, vijfde lid, Strafwetboek kan de rechter de verbeurdverklaring per equivalent van het voorwerp van een erin bedoeld witwasmisdrijf bevelen lastens meerdere daders die samen dat misdrijf hebben gepleegd (1), in zoverre de tenuitvoerlegging van die verbeurdverklaring het totale witgewassen vermogensvoordeel niet overschrijdt; hieruit volgt dat artikel 39 Strafwetboek en het algemeen rechtsbeginsel van het persoonlijk karakter van de straf niet van toepassing zijn op deze verbeurdverklaring. (1) Cass. 16 mei 2023, AR P.23.0020.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230516.2N.4, RW 2023-24, 1263; Cass. 12 januari 2022, AR P.21.0974.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.5, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.

- Art. 505, vijfde lid Strafwetboek
- Art. 42, 1° Strafwetboek
- Art. 39 Strafwetboek

25 februari 2025

P.24.1411.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2](#)

AC nr. ...

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Veroordeling wegens witwassen - Toepassing van de wetsbepalingen over de verbeurdverklaring van illegale vermogensvoordelen - Grens

De artikelen 42, 3°, en 43bis Strafwetboek zijn niet van toepassing op de verbeurdverklaring van het voorwerp van een witwasmisdrijf (1). (1) Cass. 16 mei 2023, AR P.23.0020.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230516.2N.4, RW 2023-24, 1263.

- Art. 505, tweede, derde en vierde lid Strafwetboek
- Art. 43bis Strafwetboek
- Art. 42, 3° Strafwetboek

25 februari 2025

P.24.1411.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2](#)

AC nr. ...

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Veroordeling bij equivalent - Veroordeling van meerdere daders voor hetzelfde witwasmisdrijf - Verbod van een onredelijk zware straf - Criteria voor de vermindering van het bedrag van de verbeurdverklaring - Forfaitaire vermindering - Beoordeling - Wettigheidscontrole op de motieven door het Hof

Noch artikel 505, vijfde lid, Strafwetboek, noch enige andere bepaling of enig ander algemeen rechtsbeginsel verplicht de rechter die het bedrag van de verbeurdverklaring vermindert teneinde de veroordeelde geen onredelijk zware straf op te leggen, om die vermindering louter af te wegen tegen het persoonlijk aandeel van de veroordeelde in de bewezen verklaarde witwasmisdrijven; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar; hij kan daarbij onder meer rekening houden met de aard en de zwaarwichtigheid van de bewezen verklaarde feiten, de nagestreefde verrijking, de rol van de veroordeelde bij de feiten, zijn persoonlijkheid en zijn vermogenstoestand, zonder dat hij al die toetsingscriteria in zijn beoordeling moet betrekken (1); niet vereist is dat de rechter cijfermatig per veroordeelde en per bewezen verklaard feit motiveert waarom en in welke mate hij de lastens die veroordeelde bevolen verbeurdverklaring vermindert; de rechter kan de opgelegde verbeurdverklaring eveneens verminderen op een forfaitaire wijze die leidt tot eenzelfde verbeurdverklaard bedrag lastens elk van de veroordeelden; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (2). (1) Cass. 16 mei 2023, AR P.23.0020.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230516.2N.4; Cass. 28 juni 2022, AR P.22.0439.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220628.2N.7; Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0083.N, ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.2, AC 2018, nr. 176. (2) Over de verbeurdverklaring bij equivalent, en de raming van het illegaal vermogen, in geval van witwassen zie ook Cass. 31 december 2024, AR P.24.0883.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241231.2N.21; Cass. 16 mei 2023, AR P.23.0020.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230516.2N.4; Cass. 10 mei 2023, AR P.21.0876.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230510.2F.1, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, T. Strafr. 2024, 87 noot M. WALGRAEVE; Cass. 28 juni 2022, AR P.22.0439.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220628.2N.7; Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0083.N ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.2, AC 2018, nr. 176.

- Art. 505, vijfde lid Strafwetboek
- Art. 42, 1° Strafwetboek

25 februari 2025

P.24.1411.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2](#)

AC nr. ...

GELDBOETE EN OPDECIEMEN

Geldboete en opdecien - Geldboete - Karakter van hoofdstraf - Uitspraak van de geldboete samen met een andere hoofdstraf - Gevolg

De geldboete is geen hoofdstraf wanneer zij samen met een andere hoofdstraf zoals een gevangenisstraf wordt uitgesproken (1). (1) T. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, *Éléments de droit pénal*, Brussel, La Chartre, 2022, 231.

- Art. 7 Strafwetboek

8 maart 2023

P.22.1598.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230308.2F.1](#)

AC nr. ...

Geldboete en opdecien - Straftoemeting - Verbod op een onredelijke straf - Verplichting rekening te houden met de reeds verschuldigde administratieve geldboeten en belastingverhogingen in fiscale zaken - Vermelding van artikel

450bis, eerste lid, WIB92 als toepasselijke wetsbepaling - Wettigheidscontrole op de motiveringsplicht

Artikel 450bis, eerste lid, Wetboek Inkomstenbelastingen 1992 stelt geen feit strafbaar, noch bepaalt het de straf gesteld op een strafbaar feit; de strafrechter moet derhalve geen melding maken van die bepaling; uit de enkele omstandigheid dat de rechter geen melding maakt van die bepaling, volgt niet dat hij geen rekening ermee houdt; noch de verplichting voor de rechter om bij de straftoemeting rekening te houden met de verschuldigde administratieve geldboeten en belastingverhogingen, noch zijn verplichting om zijn beslissing zodanig te motiveren dat het Hof zijn wettigheidscontrole kan uitoefenen, verplicht de rechter om cijfermatig te motiveren hoe hij de opgelegde straf vermindert met de vermelde administratieve sancties; het volstaat dat uit de redenen van de beslissing blijkt dat de rechter bij de straftoemeting rekening heeft gehouden met die administratieve sancties.

- Art. 450bis, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

25 februari 2025

P.24.1411.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2](#)

AC nr. ...

SAMENLOOP***Samenloop - Eendaadse - Eenheid van opzet - Beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof***

De rechter beoordeelt in feite of verschillende misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uiting zijn van hetzelfde strafbaar opzet; het Hof dient evenwel na te gaan of de rechter, uit de door hem vastgestelde feiten, het al dan niet bestaan van die eenheid van opzet wettig heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 23 november 2016, AR P.16.0982.F, AC 2016, nr. 667, met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

1 februari 2023

P.22.1095.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230104.2F.6](#)

AC nr. ...

Samenloop - Eendaadse - Eenheid van opzet - Collectief misdrijf - Toepassing van de zwaarste straf - Gevolg - Bijkomende veiligheidsmaatregel - Geheel buiten beschouwing laten van de voor de lichtere misdrijven voorgeschreven straffen

Krachtens artikel 65 Strafwetboek kan de feitenrechter die in feite heeft vastgesteld dat verschillende misdrijven de uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet slechts één straf, namelijk de zwaarste, opleggen; die regel verplicht de rechter in beginsel ertoe de voor de lichtere misdrijven voorgeschreven straffen geheel buiten beschouwing te laten, zelfs als die straffen voorzien in een zwaardere bijkomende sanctie dan die welke samen met de opslorpemde straf kan worden opgelegd (1). (1) Cass. 25 januari 2012, AR P.11.1821.F, AC 2012, nr. 68.

- Art. 65 Strafwetboek

22 januari 2025

P.24.1370.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.5](#)

AC nr. ...

Samenloop - Eendaadse - Eenheid van opzet - Beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof

De rechter beoordeelt in feite of verschillende misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uiting zijn van hetzelfde strafbaar opzet; het Hof dient evenwel na te gaan of de rechter, uit de door hem vastgestelde feiten, het al dan niet bestaan van die eenheid van opzet wettig heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 23 november 2016, AR P.16.0982.F, AC 2016, nr. 667, met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

1 februari 2023

P.22.1095.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230201.2F.5](#)

AC nr. ...

Samenloop - Eendaadse - Eenheid van opzet - Begrip - Gebruik van verdovende middelen - Plegen van misdrijven onder invloed van drugs - Zelfde opzet

De eenheid van opzet waardoor verschillende strafbare handelingen als één enkel wanbedrijf kunnen worden samengevoegd, kan worden omschreven als een eenheid van drijfveer, waarbij elk van de handelingen een welbepaalde plaats inneemt in het door de dader bedachte systeem om zijn doel te verwezenlijken (1) ; het gebruik van een verdovend middel leidt niet noodzakelijkerwijs tot het bestaan van een eenheid van opzet ten aanzien van hij die onder invloed van drugs verschillende misdrijven pleegt. (1) Cass. 23 november 2016, AR P.16.0982.F, AC 2016, nr. 667, met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

1 februari 2023

P.22.1095.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230201.2F.5](#)

AC nr. ...

Samenloop - Eendaadse - Eenheid van opzet - Begrip - Gebruik van verdovende middelen - Plegen van misdrijven onder invloed van drugs - Zelfde opzet

De eenheid van opzet waardoor verschillende strafbare handelingen als één enkel wanbedrijf kunnen worden samengevoegd, kan worden omschreven als een eenheid van drijfveer, waarbij elk van de handelingen een welbepaalde plaats inneemt in het door de dader bedachte systeem om zijn doel te verwezenlijken (1) ; het gebruik van een verdovend middel leidt niet noodzakelijkerwijs tot het bestaan van een eenheid van opzet ten aanzien van hij die onder invloed van drugs verschillende misdrijven pleegt. (1) Cass. 23 november 2016, AR P.16.0982.F, AC 2016, nr. 667, met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

1 februari 2023

P.22.1095.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230104.2F.6](#)

AC nr. ...

ZWAARSTE STRAF

Zwaarste straf - Rechtspleging in hoger beroep - Strafverzwaring - Eenparigheid - Hoofdgevangenisstraf met volledig uitstel van tenuitvoerlegging uitgesproken door de eerste rechter - Zelfde straf opgelegd door het appelgerecht maar met probatievoorwaarden voor het uitstel - Draagwijdte - Gevolg

Artikel 211bis, tweede zin, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat om de in hoger beroep uitgesproken straffen te kunnen verzwaren eenstemmigheid is vereist en om te oordelen of er strafverzwaring is in de zin van deze bepaling moeten, indien de eerste rechter zowel een hoofdgevangenisstraf, een geldboete en een verval van het recht tot sturen heeft opgelegd en het appelgerecht eveneens een hoofdgevangenisstraf, een geldboete en een verval van het recht tot sturen oplegt, de uitgesproken hoofdgevangenisstraffen worden vergeleken en zijn de overige straffen zijn bij de beoordeling of er een strafverzwaring is in beginsel niet relevant; indien de eerste rechter en het appelgerecht eenzelfde hoofdgevangenisstraf opleggen en de eerste rechter voor die hoofdgevangenisstraf volledig uitstel van tenuitvoerlegging heeft verleend en het appelgerecht eveneens volledig uitstel van tenuitvoerlegging verleent voor eenzelfde proeftijd, maar daaraan probatievoorwaarden verbindt, legt het appelgerecht een zwaardere straf op in de zin van artikel 211bis, tweede zin, Wetboek van Strafvordering en kan het dit slechts doen mits wordt vastgesteld dat tot die strafverzwaring met eenparigheid van stemmen is beslist (1). (1) A. MONSIEURS, " De zwaarte van de straf volgens het Hof van Cassatie, het grondwettelijk Hof en het Europees hof voor de rechten van de Mens", NC 2008 (225) 240; P. VAN ROOIJ en W. YPERMAN, "De relatieve zwaarte van straffen: tijd om de gordiaanse knoop door te hakken?", T. Strafr. 32023/5, (275) 283.

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

1 april 2025

P.25.0166.N

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.25

AC nr. ...

STRAFUITVOERING

- Strafvuivierungsrechter - Effectieve gevangenisstraffen tot twee jaar - Uitvoering van een veroordeling tot een vrijheidsstraf uitgesproken na 1 september 2023 - Bijkomende gevangenisstraf met uitstel uitgesproken vóór 1 september 2023 en die pas na die datum wordt ten uitvoer gelegd wegens herroeping van het uitstel - Verzoek tot het bekomen van strafuitvoeringsmodaliteiten - Beslissing van onbevoegdheid - Toelaatbaarheid - Toepassing van de regels van inwerkingtreding van de Wet Operationalisering Strafvuivering

Uit de artikelen 16, eerste en tweede lid, en 17, tweede lid, van de wet van 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder volgt dat, wat betreft de uitvoering van vrijheidsstraffen uitgesproken na 1 september 2023 met een uitvoerbaar gedeelte van twee jaar of minder, maar zes maanden of meer, dat: 1° de regeling in beginsel enkel van toepassing is op veroordeelden die uitsluitend een veroordelende beslissing ondergaan die hen heeft veroordeeld tot een vrijheidsstraf van drie jaar of minder, uitgesproken na de inwerkingtreding van de Operationaliseringswet Strafvuivering, voor zover die veroordelende beslissing kracht van gewijsde heeft verkregen; dit betreft de vereiste van een "nieuwe" veroordeling; 2° voor zij die een dergelijke nieuwe veroordeling ondergaan, de regeling evenwel ook van toepassing is indien er daarnaast een straf in uitvoering komt die werd uitgesproken voor de inwerkingtreding van de Operationaliseringswet Strafvuivering en dus een "oude" veroordeling betreft (1). (1) Zie vordering OM op basis van art. 442 Wetboek van Strafvordering.

- Art. 17, tweede lid Wet 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder

- Art. 16, eerste en tweede lid Wet 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder

4 februari 2025

P.25.0062.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.16](#)

AC nr. ...

- Wet Strafvuivering - Strafvuiveringsrechtbank - Herroeping van een strafuitvoeringsmodaliteit - Toekenning van een andere strafuitvoeringsmodaliteit mits akkoord van de veroordeelde - Motivering van het al dan niet toekennen van de andere strafuitvoeringsmodaliteit - Draagwijdte

Artikel 65, derde lid, Wet Strafvuivering bepaalt dat de strafuitvoeringsrechtbank ingeval van herroeping van een strafuitvoeringsmodaliteit, mits akkoord van de veroordeelde, een andere strafuitvoeringsmodaliteit kan toekennen; indien de strafuitvoeringsrechtbank beslist tot de herroeping van de strafuitvoeringsmodaliteit en de veroordeelde aangaf akkoord te zijn met de toekenning van een andere strafuitvoeringsmodaliteit dan volgt uit artikel 149 Grondwet en uit artikel 65, derde lid, Wet Strafvuivering dat de strafuitvoeringsrechtbank met opgave van redenen moet beslissen over het al dan niet toekennen van die andere strafuitvoeringsmodaliteit.

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 65, derde lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

1 april 2025

P.25.0363.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.22](#)

AC nr. ...

- Strafvuivierungsrechter - Wet Strafvuivering - Artikel 28 - Verzoek tot

strafuitvoeringsmodaliteit - Afwijzing van het verzoek - Datum waarop de veroordeelde een nieuw verzoek om strafuitvoeringsmodaliteit kan indienen - Artikel 45 Wet Strafvordering - Discretionaire beslissing van de strafuitvoeringsrechter

De strafuitvoeringsrechter bepaalt binnen de door artikel 45 Wet Strafvordering vastgelegde grens discretionair de datum vanaf wanneer de veroordeelde een nieuw verzoek om de strafuitvoeringsmodaliteit kan indienen en hij dient die beslissing niet nader met redenen te omkleden (1). (1) Cass. 16 oktober 2007, AR P.07.1370.N, AC 2007, nr. 487.

- Art. 45 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 28 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

18 februari 2025

P.25.0203.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.8](#)

AC nr. ...

- Gedetineerde - Basiswet Rechtspositie Gedetineerden - Artikel 9, § 3 - Medewerking van de veroordeelde aan de realisering van een individueel detentieplan - Verzoek tot toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit - Afwijzing door de strafuitvoeringsrechter - Draagwijdte - Gevolg

De wetgever heeft aan de strafuitvoeringsrechter opgedragen te oordelen of de in artikel 28 Wet Strafvordering vermelde tegenaanwijzingen, waaraan niet kan worden tegemoet gekomen door het opleggen van bijzondere voorwaarden, zich verzetten tegen de toekenning van een door de veroordeelde gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit; uit artikel 9, § 3, Basiswet Rechtspositie Gedetineerden kan niet worden afgeleid dat de strafuitvoeringsrechter die vaststelt dat een strafuitvoeringsmodaliteit niet kan worden toegekend gelet op het voorhanden zijn van één of meerdere van de door artikel 28 Wet Strafvordering bedoelde tegenaanwijzingen, zich bovendien moet uitspreken over een individueel detentieplan (1). (1) Cass. 19 december 2023, AR P.23.1621.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231219.2N.9; Cass. 2 mei 2023, AR P.23.0513.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230502.2N.15.

- Art. 9, § 3 Basiswet 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden

- Art. 28 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

18 februari 2025

P.25.0203.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.8](#)

AC nr. ...

- Strafvordering - Wet Strafvordering - Artikel 28 - Verzoek tot strafuitvoeringsmodaliteit - Beoordeling van de tegenaanwijzingen - Afwijzing van het verzoek - Artikel 9, § 3, Basiswet Rechtspositie Gedetineerden - Medewerking van de veroordeelde aan de realisering van een individueel detentieplan - Draagwijdte - Gevolg

De wetgever heeft aan de strafuitvoeringsrechter opgedragen te oordelen of de in artikel 28 Wet Strafvordering vermelde tegenaanwijzingen, waaraan niet kan worden tegemoet gekomen door het opleggen van bijzondere voorwaarden, zich verzetten tegen de toekenning van een door de veroordeelde gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit; uit artikel 9, § 3, Basiswet Rechtspositie Gedetineerden kan niet worden afgeleid dat de strafuitvoeringsrechter die vaststelt dat een strafuitvoeringsmodaliteit niet kan worden toegekend gelet op het voorhanden zijn van één of meerdere van de door artikel 28 Wet Strafvordering bedoelde tegenaanwijzingen, zich bovendien moet uitspreken over een individueel detentieplan (1). (1) Cass. 19 december 2023, AR P.23.1621.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231219.2N.9; Cass. 2 mei 2023, AR P.23.0513.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230502.2N.15.

- Art. 9, § 3 Basiswet 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden

- Art. 28 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

18 februari 2025

P.25.0203.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.8](#)

AC nr. ...

- Strafvordering - Afwijzing van een verzoek tot voorwaardelijke invrijheidstelling als ongegrond - Grief van de veroordeelde dat het verzoek onontvankelijk was - Vereiste van belang van de eiser in cassatie - Gevolg

De eiser heeft geen belang aan te voeren dat de rechter een door hem ingediend verzoek onontvankelijk had moeten verklaren in plaats van het als ongegrond af te wijzen (1). (1) Cass. 8 december 2003, AR C.02.0440.F, AC 2003, nr. 631; Cass. 1 april 1976, AC 1976, 889; F. VAN VOLSEM, "Het aanvoeren van cassatiemiddelen in strafzaken: een overzicht", in Procederen voor het Hof van Cassatie, Knops Publ. 2023, 139.

- Art. 416 Wetboek van Strafvordering

4 februari 2025

P.25.0065.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.15](#)

AC nr. ...

- Strafvordering - Herroeping van een strafuitvoeringsmodaliteit wegens schending van een bijzondere voorwaarde - Motiveringsplicht

De beslissing een strafuitvoeringsmodaliteit te herroepen bij toepassing van artikel 64, 3°, Wet Strafvordering wegens niet-naleving van een bijzondere voorwaarde is regelmatig met redenen omkleed indien het vonnis ondubbelzinnig vermeldt welke aan de toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteit verbonden bijzondere voorwaarde niet werd nageleefd en uit welke feitelijke gegevens dit blijkt (1). (1) Zie Cass. 30 juli 2024, AR P.24.1045.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240730.VAK.7, NC 2024/5, 373.

- Art. 64, 3° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

16 april 2025

P.25.0480.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250416.2N.25](#)

AC nr. ...

- Strafvordering - Afwijzing van een modaliteit - Tegenaanwijzing van het niet in staat zijn in zijn eigen behoeften te voorzien - Motivering - Vermelding van feitelijke gegevens - Verduidelijking van de wettelijke tegenaanwijzing - Gevolg

Voor de vaststelling dat de door artikel 28, § 1, 1°, Wet Strafvuivering bedoelde tegenaanwijzing aanwezig is, waarover de strafuitvoeringsrechter onaantastbaar oordeelt, kan hij alle feitelijke omstandigheden in acht nemen waarover de veroordeelde tegenspraak heeft kunnen voeren; door het oordeel over de aanwezigheid van deze tegenaanwijzing te gronden op feitelijke gegevens die hij vermeldt, volgt niet dat de strafuitvoeringsrechter daardoor aan die gegevens het karakter toekent van een autonome en niet bij wet bepaalde tegenaanwijzing.

- Art. 28, § 1, 1° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

18 maart 2025

P.25.0323.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.13](#)

AC nr. ...

- Strafvuiveringsrechtbank - Herroeping van een strafuitvoeringsmodaliteit - Motiveringsplicht - Herziening van een strafuitvoeringsmodaliteit

Noch uit artikel 67 Wet Strafvuivering dat de mogelijkheid regelt van een herziening van een strafuitvoeringsmodaliteit in plaats van een herroeping ervan noch uit enig andere bepaling volgt dat de herroepingsbeslissing wegens niet-naleving van een bijzondere voorwaarde vereist dat bovendien wordt vastgesteld dat een herroeping noodzakelijk is in het belang van de maatschappij, van het slachtoffer of van de sociale integratie van de veroordeelde.

- Art. 67 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 64, 3° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

16 april 2025

P.25.0480.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250416.2N.25](#)

AC nr. ...

- Strafvuiveringsrechter - Verzoek om een modaliteit van strafvuivering - Afwijzing - Beperking tot de wettelijk bepaalde tegenaanwijzingen - Ontkenning van schuld door de veroordeelde - Beoordeling

De strafuitvoeringsrechter kan voor de afwijzing van een verzoek om de strafuitvoeringsmodaliteit van de voorwaardelijke invrijheidstelling enkel de in artikel 28, § 1, Wet Strafvuivering bepaalde tegenaanwijzingen aannemen; de ontkenning door een veroordeelde van zijn schuld aan feiten waarvoor hij werd veroordeeld, is geen tegenaanwijzing waarin artikel 28, § 1, Wet Strafvuivering voorziet; dit belet evenwel niet dat de strafuitvoeringsrechter bij de beoordeling van de in artikel 28, § 1, Wet Strafvuivering bepaalde tegenaanwijzingen ook het gegeven kan betrekken van de ontkenning van schuld door de veroordeelde aan de feiten waarvoor hij werd veroordeeld, naast andere gegevens (1). (1) Cass. 3 december 2024, AR P.24.1543.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241203.2N.15; Cass. 13 augustus 2024, AR P.24.1186.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240813.VAK.7; Cass. 17 november 2020, AR P.20.1071.N, AC 2020, nr. 706.

- Art. 28, § 1, 1° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

4 februari 2025

P.25.0065.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.15](#)

AC nr. ...

- Strafvuiveringsonderzoek - Beroep van een persoon die door een vervreemdingsmaatregel werd benadeeld - Weigering van de SUO-magistraat om de maatregel op te heffen - Beroep bij de strafvuiveringsrechter - Verwerping van

het beroep - Beslissing niet vatbaar voor cassatieberoep - (Geen) schending van de artikelen 10, 11 en 13 Grondwet

Krachtens artikel 464/38, § 5, Wetboek van Strafvordering kan tegen het vonnis van de strafuitvoeringsrechter die uitspraak doet over een vordering tot opheffing van een vervreemdingsmaatregel die een bankrekening treft, geen cassatieberoep worden ingesteld door de verzoeker of door de magistraat van het openbaar ministerie die het strafuitvoeringsonderzoek leidt; het Grondwettelijk Hof heeft bij arrest nr. 178 van 17 december 2015 geoordeeld dat zowel in het geval waarin de vervreemding de veroordeelde betreft als in het geval waarin ze een derde betreft, de onmogelijkheid om cassatieberoep in te stellen tegen het vonnis gewezen met toepassing van artikel 464/38, § 2 tot § 4, van dat wetboek, de artikelen 10, 11 en 13 Grondwet niet schendt (1). (1) GwH 17 december 2015, nr. 178; Cass. 2 september 2020, AR P.20.0625.F, AC 2020, nr. 480, met concl. OM op datum in Pas.

- Art. 464/38, § 5 Wetboek van Strafvordering

8 maart 2023

P.23.0211.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230308.2F.12](#)

AC nr. ...

- Strafvordering - Afwijzing van een modaliteit - Tegenaanwijzing van het niet in staat zijn in zijn eigen behoeften te voorzien - Motivering - Geen overname van de wettelijke bewoordingen - Gevolg

De strafuitvoeringsrechter kan op grond van artikel 28, § 1, 1°, Wet Strafvordering een verzoek om een strafuitvoeringsmodaliteit afwijzen indien hij vaststelt dat het feit dat de veroordeelde niet de mogelijkheid heeft om in zijn behoeften te voorzien aanwezig is; die beslissing is regelmatig met redenen omkleed indien de strafuitvoeringsrechter ondubbelzinnig die vaststelling doet en de feitelijke gegevens vermeldt waarop hij dit oordeel steunt; niet is vereist dat de strafuitvoeringsrechter daarvoor de letterlijke bewoordingen van artikel 28, § 1, 1°, Wet Strafvordering gebruikt.

- Art. 28, § 1, 1° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

18 maart 2025

P.25.0323.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.13](#)

AC nr. ...

- Wet Strafvordering - Strafvorderingsrechtbank - Toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteiten - Tegenaanwijzingen - Zienswijze van de PSD die afwijkt van die van de deskundigen en andere adviserende overheden - Draagwijdte - Gevolg - Beoordeling door de rechter

Het staat aan de strafuitvoeringsrechtbank onaantastbaar te oordelen of één of meerdere van de in artikel 47, § 1, Wet Strafvordering bedoelde tegenaanwijzingen voorhanden zijn en bij die beoordeling is de rechtbank niet gebonden door de zienswijze van de PSD, die in deze aangelegenheid een louter adviserende rol vervult en geen beslissingsmacht heeft; het enkele feit dat de PSD een andere opvatting heeft over de persoonlijkheid van een veroordeelde, zijn psychologisch of psychiatrisch profiel en het al dan niet voorhanden zijn van de wettelijk bepaalde tegenaanwijzingen, dan de door de strafuitvoeringsrechtbank aangestelde deskundigen, de overheden die de strafuitvoeringsrechtbank moeten adviseren zoals de directeur en het openbaar ministerie en ten slotte de strafuitvoeringsrechtbank zelf, creëert voor de veroordeelde geen recht op een strafuitvoeringsmodaliteit.

- Art. 47, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een

vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

1 april 2025

P.25.0413.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.27](#)

AC nr. ...

- Strafvuiveringsrechter - Materiële bevoegdheid - Uitvoering van twee vrijheidsstraffen beneden de twee jaar - Straftotaal tussen twee en drie jaar - Herroeping van het probatieuiststel uitgesproken na 1 september 2023 van één veroordeling uitgesproken na 1 september 2022 - Uitvoering van een andere veroordeling tot een gevangenisstraf van of beneden de twee jaar uitgesproken na 1 september 2023 - Vonnis van niet-ontvankelijk verzoek tot een modaliteit wegens onbevoegdheid - Toelaatbaarheid

Uit de artikel 109, eerste lid, Wet Strafvuivering en de artikelen 16 en 17, eerste lid, Operationaliseringswet Strafvuivering, hun wetgeschiedenis en het daaruit voortvloeiende principe dat voor de toepasselijkheid van de artikelen betreffende de gefaseerde inwerkingtreding van de Wet Strafvuivering met betrekking tot vrijheidsstraffen van drie jaar en minder en de daarvoor toe te kennen strafvuiveringsmodaliteiten, opgenomen in titel V Wet Strafvuivering, het straf totaal bepalend is, volgt dat indien een veroordeelde na 1 september 2023 wordt veroordeeld tot een gevangenisstraf van twee jaar of minder maar zes maanden of meer en er bovendien na die datum een straf in uitvoering komt wegens de herroeping met een vonnis daterend van na 1 september 2023 van een probatieuiststel hem verleend met een beslissing daterend van voor die datum maar na 1 september 2022, er voor de beoordeling van de toepasselijkheid van de bepalingen betreffende de door de strafvuiveringsrechter toe te kennen strafvuiveringsmodaliteiten rekening moet worden gehouden met de beide straffen (1). (1) Over de bevoegdheid van de strafvuiveringsrechtbank in geval van uitvoering van een tweede titel van strafvuivering, die een herroeping inhoudt van een probatie-uitstel toegekend in een periode dat straffen onder de drie jaar nog niet werden uitgevoerd, zie ook Cass. 4 februari 2025, AR P.25.0062.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.16, met concl. OM en R. CASSIERS, Strafvuiveringsrechtbank, APR, Kluwer, 2024, 86.

- Art. 17, eerste lid Wet 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder

- Art. 16 Wet 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder

- Art. 109 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvuiveringsmodaliteiten

25 februari 2025

P.25.0225.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.6](#)

AC nr. ...

- Strafvuiveringsrechtbank - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Opgave van voorwaarden die zijn miskend - Geen weergave van de voorwaarden in het vonnis van herroeping - Gevolg

De herroeping van een strafuitvoeringsmodaliteit op grond van artikel 64, 3°, Wet Strafwitvoering wegens de niet-naleving van de bijzondere voorwaarden die bij de toekenning van die modaliteit werden opgelegd, is regelmatig met redenen omkleed indien de strafuitvoeringsrechtbank duidelijk aangeeft welke van de opgelegde voorwaarden niet werden nageleefd en daarbij melding maakt van de feitelijke gegevens waarop dit oordeel is gegrond; niet is vereist dat de strafuitvoeringsrechtbank de voorwaarden citeert die zij overtreden acht; het volstaat dat zij door een duidelijke verwijzing naar het vonnis waarbij de voorwaarden werden opgelegd en die de veroordeelde dus gekend zijn, vermeldt welke voorwaarden niet werden nageleefd.

- Art. 64, 3° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

25 februari 2025

P.25.0238.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.5](#)

AC nr. ...

- Strafwitvoeringsrechter - Wet Strafwitvoering - Artikel 28 - Verzoek tot strafuitvoeringsmodaliteit - Schriftelijk procedure - Negatief advies van de directeur en van het openbaar ministerie - Afwijzing van het verzoek - Verzoek van de veroordeelde op basis van artikel 34, § 2, Wet Strafwitvoering - Verzoek om gehoord te worden - Draagwijdte - Gevolg

Noch uit artikel 34, § 2, Wet Strafwitvoering noch uit enig andere bepaling volgt dat de strafuitvoeringsrechter moet antwoorden op een e-mail die een veroordeelde aan hem verstuurt als reactie op een negatief advies van de directeur en het openbaar ministerie over een door artikel 28 Wet Strafwitvoering door hem ingediend verzoek en evenmin moet de strafuitvoeringsrechter in voorkomend geval oordelen dat de zaak niet in staat is of een rechtszitting houden waarop de veroordeelde zijn standpunt kan kenbaar maken aangezien de Wet Strafwitvoering niet erin voorziet dat de veroordeelde tegenspraak kan voeren over de adviezen van de directeur of het openbaar ministerie.

- Art. 34, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 28 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

18 februari 2025

P.25.0203.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.8](#)

AC nr. ...

STRAFVORDERING

- Verzuim van uitspraak over een geschilpunt - Toepassing van artikelen 794 en 794/1 Gerechtelijk Wetboek in strafzaken - Rechtzetting wegens een kennelijke rekenfout, een verschrijving of leemte - Herbeoordeling van de zaak in het verbeterend vonnis - Grens

De rechter kan op grond van artikel 794 Gerechtelijk Wetboek elke kennelijke rekenfout of verschrijving of andere kennelijke leemte dan het in artikel 794/1 Gerechtelijk Wetboek bedoelde verzuim uitspraak te doen over een punt van de vordering in een vonnis verbeteren, zonder evenwel de daarin bevestigde rechten uit te breiden, te beperken of te wijzigen; artikel 794/1, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat het gerecht dat heeft verzuimd zich over een punt van de vordering uit te spreken dit verzuim kan herstellen zonder afbreuk te doen aan de over de reeds beslechte geschilpunten uitgesproken beslissingen; deze bepaling is evenwel niet van toepassing in strafzaken; de strafuitvoeringsrechter schendt artikel 794 Gerechtelijk Wetboek wanneer hij met het verbeterend vonnis een herbeoordeling maakt van de op het ogenblik van het verbeterde vonnis beschikbare gegevens en zich dan ook niet beperkt tot de verbetering van een kennelijke rekenfout of van een verschrijving of van een andere kennelijke leemte dan het in artikel 794/1 Gerechtelijk Wetboek bedoelde verzuim uitspraak te doen over een punt van de vordering (1). (1) Over het verbod om in strafzaken in een verbeterend vonnis terug te komen op een beslecht geschilpunt, zie Cass. 21 november 2023, AR P.23.1509.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231121.2N.15; Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0439.F, AC 2019, nr. 272; Cass. 22 september 2015, AR P.14.1118.N, AC 2015, nr. 541; Cass. 4 november 2009, AR P.09.0972.F, AC 2009, nr. 640; J. DE CODT, "L'erreur matérielle et sa rectification devant la juridiction répressive", noot onder Brussel (KI), 17 september 2002, RDP 2003, p. 314; zie alg. C. VAN SEVEREN, "Commentaar bij artikel 794 Ger.W.", in Comm. Ger. Kluwer, 2020, 44p.

- Art. 794/1 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

4 februari 2025

P.25.0039.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.12](#)

AC nr. ...

- Uitoefening - Aanhangigmaking van de zaak bij het vonnisgerecht - Omvang - Feiten die het voorwerp van de aanhangigmaking vormen - Toevoeging van een aanvullende kwalificatie - Voorwaarde

In de regel kan de rechter, tenzij een zaak bij hem aanhangig wordt gemaakt door een aanvullende rechtstreekse dagvaarding of door een vrijwillige verschijning, geen kwalificatie aan de oorspronkelijke kwalificatie toevoegen die kan leiden tot een bijkomende schuldigverklaring (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

22 januari 2025

P.24.0409.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.1](#)

AC nr. ...

- Instellen van een opsporingsonderzoek - Instellen van een rechtsvordering in fiscale zaken - Opleggen van een belasting of aanvullende belasting - Termijn van vijf jaar voor de inning of belastingverhoging - Beginpunt

Overeenkomstig artikel 358, § 1, 3°, WIB92, zoals van toepassing, mag de belasting of de aanvullende belasting worden gevestigd, zelfs nadat de in artikel 354 bepaalde termijn is verstreken, ingeval een rechtsvordering uitwijst dat belastbare inkomsten niet werden aangegeven in één van de vijf jaren vóór het jaar waarin de vordering is ingesteld; het begrip rechtsvordering in die bepaling heeft een autonome draagwijdte en valt niet samen met de vordering tot het instellen van de strafvordering voor de rechter of met het begrip rechtsvordering in andere fiscale bepalingen; het openen van een opsporingsonderzoek door het openbaar ministerie valt onder het instellen van een rechtsvordering zoals bedoeld in artikel 358, § 1, 3°, WIB92 (1); indien dat opsporingsonderzoek wordt gevolgd door een vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek, wordt geen andere rechtsvordering in de zin van die bepaling ingesteld. (1) Cass. 23 februari 2018, AR F.17.0078.F, AC 2018, nr. 121, met concl. van eerste-advocaat-generaal A. HENKES op datum in Pas.; Cass. 12 december 2014, AR F.13.0037.N ECLI:BE:CASS:2014:ARR.20141212.2, AC 2014, nr. 784; Cass. 9 juni 2005, AR F.03.0025.N ECLI:BE:CASS:2005:ARR.20050609.7, AC 2005, nr. 329; Cass. 21 februari 2003, AR F.01.0011.N ECLI:BE:CASS:2003:ARR.20030221.3, AC 2003, nr. 125.

- Art. 358, § 1, 3° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 47 Wetboek van Strafvordering
- Art. 28bis Wetboek van Strafvordering

25 februari 2025

P.24.1411.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2](#)

AC nr. ...

- Hof van assisen - Preliminaire zitting - Zeer zwaarwichtige miskennen van de redelijke termijn als grond van verval - Geen vaststelling van de zeer zwaarwichtige miskennen - Gevolg voor de strafvordering - Tijdig opwerpen van nietigheden en gronden van verval of niet-ontvankelijkheid van de strafvordering

De rechter die oordeelt dat de duur van de strafvervolgung de redelijke termijn niet overschrijdt, geeft hierdoor noodzakelijk ook te kennen dat er geen reden is tot het uitspreken van het verval van de strafvordering bij toepassing van artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering wegens een zeer zwaarwichtige miskennen van de redelijke termijn (1). (1) Zie gelijklopende concl. OM.

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

25 februari 2025

P.24.1506.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.1](#)

AC nr. ...

- Bewijsvoering - Verweer dat een inlichting van de politie op onregelmatige wijze is verkregen - Aannemelijk maken van het verweer - Aanvoeringslast - Voorwaarde - Beoordeling door de feitenrechter - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof

Indien een beklagde aanvoert dat een inlichting op onregelmatige wijze is verkregen, dient hij die aanvoering enigszins aannemelijk te maken en moet die aanvoering het niveau van een loutere bewering overstijgen; het louter in vraag stellen van de regelmatigheid van de informatie volstaat niet; de rechter oordeelt onaantastbaar of de beklagde aan deze aanvoeringslast voldoet; het Hof gaat evenwel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1Cass. 31 oktober 2023, AR P.23.0893.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231031.2N.1; Cass. 15 november 2022, AR P.22.0745.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.1; Cass. 23 september 2015, AR P.13.1451.F, AC 2015, nr. 545.

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

25 februari 2025

P.24.1411.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2](#)

AC nr. ...

- Verval - Recht om binnen een redelijke termijn berecht te worden - Zeer zwaarwichtige miskening van de redelijke termijn - Beoordelingscriteria

Artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering verplicht de rechter niet het verval van de strafvordering uit te spreken bij overschrijding van de redelijke termijn; dat is hem enkel toegestaan bij een "zeer zwaarwichtige" miskening van de redelijke termijn; de ernst van de overschrijding is niet beperkt tot het onbetwistbare karakter ervan maar kan met name worden beoordeeld naargelang de uitwerking die het verstrijken van de tijd heeft gehad op de beschikbaarheid en de betrouwbaarheid van het bewijsmateriaal, op de mogelijkheid voor elk van de partijen om dat te weerleggen en op het vermogen van het proces om te voldoen aan de vereisten van eerlijkheid die zijn vastgelegd in artikel 6 EVRM.

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

19 maart 2025

P.24.1618.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250319.2F.1](#)

AC nr. ...

- Vonnisgerechten - Veroordeling met probatiewitstel - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Verband met de strafvordering

Volgens artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiewet verjaart de vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden een vol jaar na de dag waarop zij bij het bevoegde gerecht is aangebracht; de vordering tot herroeping van het probatiewitstel heeft betrekking op de uitvoering van de straf en is dan ook een vordering die behoort tot de strafvordering (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 14, § 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

14 januari 2025

P.24.1377.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.18](#)

AC nr. ...

- Uitoefening - Aanhangigmaking van de zaak bij het vonnisgerecht - Omvang - Feiten die het voorwerp van de aanhangigmaking vormen - Onopzettelijk doden - Gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg dat bestaat in een specifieke strafbare gedraging - Gevolg - Toevoeging van een aanvullende kwalificatie - Wettigheid

Het in artikel 418 Strafwetboek bedoelde gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg houdt elke mogelijke vorm van de fout in, hoe licht deze ook is; hieruit volgt dat de rechter die kennisneemt van een telastlegging van onopzettelijke slagen of verwondingen, bij zijn onderzoek van de vraag waarin de strafbare nalatigheid kan bestaan, alle fouten in aanmerking moet nemen die dat gebrek kunnen opleveren; wanneer de rechter vaststelt dat de niet-naleving van de algemene zorgvuldigheidsnorm bestaat in een specifieke strafbare gedraging, dient hij na te gaan of de beklaagde zich daadwerkelijk schuldig heeft gemaakt aan die gedraging en dient hij daartoe, met eerbiediging van het recht van verdediging, de kwalificatie toe te voegen die de oorspronkelijke kwalificatie onopzettelijk doden aanvult (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Art. 419 Strafwetboek
- Art. 418 Strafwetboek

22 januari 2025

P.24.0409.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.1](#)

AC nr. ...

- Klacht met burgerlijkepartijstelling - Regelmatigheid of ontvankelijkheid van de klacht - Invloed op de ontvankelijkheid van de strafvordering - Beoordelingscriteria - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Onregelmatigheid van het verkregen bewijsmateriaal - Draagwijdte - Gevolg

Een klacht met burgerlijkepartijstelling is geen bewijsmiddel zodat noch de regelmatigheid of de ontvankelijkheid van die klacht, noch de daarop gesteunde ontvankelijkheid van de strafvordering moet worden beoordeeld aan de hand van de criteria voor het weren van onregelmatig verkregen bewijsmateriaal, zoals bepaald in artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering; wanneer een partij echter de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering afleidt uit de beweerde onregelmatigheid of niet-ontvankelijkheid van de klacht met burgerlijke partijstelling, die zij op haar beurt afleidt uit het feit dat die klacht steunt op onregelmatig verkregen bewijsmateriaal, staat het wel degelijk aan de rechter om die bewijsverkrijging te toetsen aan de voormelde criteria en om daaruit het passende gevolg af te leiden voor de regelmatigheid of de ontvankelijkheid van de klacht met burgerlijke partijstelling en de ontvankelijkheid van de strafvordering (1). (1) Cass. 19 januari 2016, AR P.15.0768.N, AC 2016, nr. 41. Zie over het onregelmatig verkregen bewijsmateriaal M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, la Charte, 2021, 9de ed., t. II, pp.1345-1365.

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

18 oktober 2022

P.22.0695.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.11](#)

AC nr. ...

- Uitoefening - Aanhangigmaking van de zaak bij het vonnisgerecht - Omvang - Feiten die het voorwerp van de aanhangigmaking vormen - Vaststelling - Herkwalificatie - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Grens

In strafzaken kunnen de vonnisgerechten geen uitspraak doen over feiten die niet bij hen aanhangig zijn gemaakt en kunnen de appelrechters geen uitspraak doen over andere feiten dan die waarop de beslissing van de eerste rechter betrekking had; de strafrechter beoordeelt onaantastbaar, op basis van de gegevens van de beschikking tot verwijzing of van de dagvaarding en van het strafdossier, of de feiten die hij bewezen verklaart door eventueel hun kwalificatie te verbeteren met eerbiediging van het recht van verdediging, werkelijk degene zijn die het voorwerp vormen van de vervolging of waarop deze berust (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

22 januari 2025

P.24.0409.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.1](#)

AC nr. ...

- Hof van assisen - Eindarrest - Vaststelling in het arrest van veroordeling dat de redelijke termijn niet is overschreden - Draagwijdte - Verweer over de redelijke termijn gevoerd tijdens de preliminaire zitting - Middel in cassatie over de redelijke termijn alleen gericht tegen het arrest over de preliminaire zitting dat de strafvordering niet vervallen verklaart - Belang van de eiser in cassatie - Gevolg

Indien het arrest van veroordeling van het hof van assisen met betrekking tot de straftoemeting oordeelt dat geen sprake is van een overschrijding van de redelijke termijn, geeft het hof van assisen daarmee hoe dan ook te kennen dat er geen reden is tot het uitspreken van het verval van de strafvordering wegens een zeer zwaarwichtige miskening van de redelijke termijn; het middel over het verval van de strafvordering wegens een zeer zwaarwichtige miskening van de redelijke termijn dat alleen is gericht tegen het arrest van de voorzitter van het hof van assisen geveld na de preliminaire zitting derhalve niet tot cassatie leiden en is bij gebrek aan belang niet ontvankelijk (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

25 februari 2025

P.24.1506.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.1](#)

AC nr. ...

TAALGEBRUIK

BESTUURSZAKEN

Bestuurszaken - Vreemdeling - Verzoek om internationale bescherming - Handhaving - Toezicht door de onderzoeksgerechten - Geen aanvoering, voor de kamer van inbeschuldigingstelling, van het recht om, binnen een zo kort mogelijke termijn en in een taal die hij verstaat, op de hoogte te worden gebracht van de redenen van zijn aanhouding - Cassatieberoep - Nieuw middel - (Niet-)ontvankelijkheid

Aangezien uit de rechtspleging niet blijkt dat de eiser in cassatie, een vreemdeling die op grond van de Vreemdelingenwet is vastgehouden, voor de kamer van inbeschuldigingstelling de miskennis heeft aangevoerd van het fundamenteel recht om, binnen een zo kort mogelijke termijn en in een taal die hij verstaat, op de hoogte te worden gebracht van de redenen van zijn aanhouding, is het middel dat een dergelijke miskennis aanvoert niet ontvankelijk, in zoverre het voor de eerste maal voor het Hof wordt aangevoerd en het onderzoek ervan het Hof verplicht tot een onderzoek van feiten, waarvoor het niet is bevoegd (1). (1) Zie R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nrs. 834-838.

12 maart 2025

P.25.0263.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.6](#)

AC nr. ...

Bestuurszaken - Onregelmatige handeling naar vorm - Vervanging - Neerlegging van een vertaling

Krachtens artikel 58, derde lid, Taalwet Bestuurszaken worden de handelingen of reglementen waarvan wordt vastgesteld dat zij nietig zijn wegens hun vorm, door de overheden, waarvan zij uitgaan, vervangen door bescheiden die regelmatig zijn naar vorm: die vervanging heeft uitwerking op de datum van het vervangen bescheid; de neerlegging van een vertaling vormt geen regelmatige vervanging in de zin van die bepaling.

- Art. 58, derde lid Wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij KB 18 juli 1966

9 januari 2025

F.24.0019.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250109.1F.1](#)

AC nr. ...

Bestuurszaken - Vreemdeling - Verzoek om internationale bescherming - Bepaling van de taal van het onderzoek van het verzoek, van de beslissing waartoe het aanleiding geeft alsook van de mogelijke daaropvolgende beslissingen tot verwijdering van het grondgebied - Toepassing van de taalregeling op de beslissing tot vasthouding die in de loop van het onderzoek van het verzoek is genomen

Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 10 juli 1996 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, blijkt dat, wat betreft artikel 51/4 Vreemdelingenwet, de wetgever heeft beslist om met name rekening te houden met het beginsel van de eenheid van taal, volgens hetwelk de keuze van de taal die onmiddellijk na de indiening van het verzoek om internationale bescherming wordt bepaald, onherroepelijk is vastgelegd tot de laatste beslissing; hieruit volgt dat de beslissing tot vasthouding die tijdens het onderzoek van het verzoek van de vreemdeling om internationale bescherming jegens hem wordt genomen op grond van artikel 74/6, § 1, Vreemdelingenwet, onderworpen is aan de taalregeling van dat verzoek, gelet op het rechtstreeks verband tussen dat verzoek en de maatregel van vrijheidsberoving (1). (1) Artikel 51/4, § 2, derde lid, Vreemdelingenwet bepaalt, in geval van een verzoek om internationale bescherming, dat "indien de vreemdeling geen van die talen heeft gekozen of verklaard heeft de hulp van een tolk te verlangen, de Minister of zijn gemachtigde de taal van het onderzoek [van het voormelde verzoek] bepaalt in functie van de noodwendigheden van de diensten en instanties (...)". Uit § 1, tweede lid, van die bepaling volgt dat die taal ook die is van de beslissing waartoe het onderzoek van het verzoek aanleiding geeft alsook van die van de mogelijke daaropvolgende beslissingen tot verwijdering van het grondgebied. De eiser voerde aan dat die bepaling geen betrekking had op de beslissing tot vasthouding op grond van artikel 74/6, § 1, van die wet, dat, bijgevolg, de Dienst Vreemdelingenzaken zich diende te voegen naar artikel 41 Taalwet Bestuurszaken en dat, aangezien de eiser zich van het Frans had bediend in zijn uitwisselingen met de overheden, de betwiste titel niet in het Nederlands mocht worden opgemaakt (hierbij verwijzend naar J. SOHIER, "Les privations de liberté de l'étranger, en droit belge, au regard de l'article 5 de la Convention européenne", Rev. trim. D.H., 1999, p. 164, en Cass. 29 september 1998, AR P.98.1189.F, AC 1998, nr. 422). Het Hof oordeelt echter dat "wanneer het voormelde onderzoek in het Nederlands is geschied, de beslissing tot verwijdering van het grondgebied en tot vrijheidsberoving te dien einde in het Nederlands moet worden genomen" (Cass. 11 februari 2004, AR P.03.1661.F, AC 2004, nr. 73). Het is dus wel degelijk artikel 51/4 dat van toepassing is op de bestreden vasthouding, zoals het bestreden arrest stelt. Het OM heeft in ondergeschikte orde erop gewezen dat "hoewel, krachtens de wet, het onderzoek van de verklaring van de kandidaat-politiek-vluchteling gevoerd wordt in dezelfde taal als die van de beslissing waartoe het aanleiding geeft, net als die van de mogelijke daaropvolgende beslissingen tot verwijdering van het grondgebied, hieruit niet volgt dat het niet-gebruik van die taal in die beslissingen de nietigheid van de vrijheidsberovende maatregel meebrengt" (Cass. 24 december 2003, AR P.03.1567.F, AC 2003, nr. 671). Ten slotte oordeelt het Hof, zoals het bestreden arrest eraan herinnert, dat, wat betreft de taal waarin een bevel om het grondgebied te verlaten was opgemaakt, "het beginsel van de eenheid van taal, dat in de Taalwet Gerechtszaken is vastgelegd, enkel geldt voor de akten van de gerechtelijke procedure. Indien de rechter de taal niet kent waarin de door de administratie neergelegde stukken zijn gesteld, kan hij de vertaling ervan vragen, maar niets verbiedt hem om acht te slaan op stukken die in een andere taal dan die van de procedure zijn gesteld" (Cass. 8 januari 2020, AR P.19.1302.F, AC 2020, nr. 17). (M.N.B.)

- Art. 41, § 1 Wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij KB 18 juli 1966
- Art. 74/6, § 1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 51/4, eerste lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

UITLEVERING

- Passieve uitlevering - Door het Verenigd Koninkrijk uitgevaardigd internationaal aanhoudingsbevel - Toepasselijke wet - Wet Europees Aanhoudingsbevel - Regelmaticheid aanhoudingsbevel opgesteld in het Engels - Vertaling - Verplichting

De tenuitvoerlegging van een in het Engels gesteld aanhoudingsbevel vereist niet dat dit bevel wordt vertaald, onverminderd het recht op vertaling of bijstand door een tolk waarop de betrokkene zich kan beroepen.

- Art. 2, § 6 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 13 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

16 april 2025

P.25.0531.N

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250416.2N.30

AC nr. ...

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN

- Intellectuele valsheid - Gebruik van een stuk waaraan de verdachte een ander interpretatie geeft aan het stuk dan dat de bewoordingen toelaten

Een akte waarvan de rechter vaststelt dat zij niet vals is omdat de waarheid erin niet is vermomd, kan niet de in de artikelen 196 en 197 Strafwetboek bepaalde misdrijven van valsheid in geschriften en gebruik van valse stukken opleveren, ongeacht of die akte een geschrift uitmaakt dat zich aan het openbaar vertrouwen opdringt en of degene die van die akte gebruik maakt ze een draagwijdte geeft die zij in werkelijkheid niet heeft; aldus levert de leugenachtige aanwending van een waarheidsgetrouw stuk als dusdanig geen valsheid in geschriften noch het gebruik van een vals stuk op.

- Art. 197 Strafwetboek

- Art. 196 Strafwetboek

25 februari 2025

P.24.1679.N

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.9

AC nr. ...

VENNOOTSCHAPPEN

ALGEMEEN. GEMEENSCHAPPELIJKE REGELS

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Strafzaken - Vordering tot schadevergoeding namens een vennootschap - Ontbinding van de vennootschap - Sluiting van de vereffening - Vennoot van rechtswege eigenaar van de actieve vermogensbestanddelen - Begrip activa - Activa die over het hoofd zijn gezien - Gevolg

Artikel 2:104, § 1, eerste lid, WVV, dat bepaalt dat de vennoten of aandeelhouders door de sluiting van de vereffening van rechtswege onverdeelde eigenaars, elk voor hun deel, van alle actieve vermogensbestanddelen van de vennootschap, ook al zijn deze op het ogenblik van de sluiting van de vereffening niet gekend, is niet beperkt tot de activa die zijn opgenomen in de staat van activa en passiva bij de ontbinding van de vennootschap of die op dat moment nog niet waren gekend maar omvat ook de activa die wel waren gekend, maar bij het opstellen van de voormelde staat over het hoofd zijn gezien (1); de appelrechters die vaststellen dat de vordering tot schadevergoeding, ingesteld namens de besloten vennootschap, een op het ogenblik van de ontbinding gekend actief vermogensbestanddeel van de vennootschap was en die vervolgens oordelen dat, aangezien deze vordering niet werd opgenomen in de staat van activa en passiva van de vennootschap bij haar ontbinding, de vordering niet is overgegaan naar het persoonlijk vermogen van de eiser, verantwoordten hun beslissing niet naar recht. (1) Zie K. De Backer, "Commentaar bij artikel 2:104 WVV", in *Vennootschappen en verenigingen*, Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer, 2023, 23.

- Art. 2:104, § 1, eerste lid Wetboek van vennootschappen en verenigingen 23 maart 2019

21 januari 2025

P.24.1187.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.2](#)

AC nr. ...

HANDELSVENNOOTSCHAPPEN

Handelsvennootschappen - Naamloze vennootschappen - Faillissement - Sociale schulden - Hoofdelijke aansprakelijkheid - Betrokken persoon - Begrip

De betrokkenheid van een persoon in een faillissement met RSZ-schulden wordt louter afgeleid uit zijn hoedanigheid van bestuurder of zaakvoerder, de iure of de facto, ongeacht zijn rol in het ontstaan van de toestand van onvermogen of van de RSZ-schulden (1). (1) De bepaling van artikel 530, § 2, eerste lid, is thans opgenomen in artikel XX.226 Wetboek Economisch Recht.

- Art. 38, § 3octies, 8° Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers

- Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999

16 februari 2023

C.20.0526.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230216.1F.6](#)

AC nr. ...

VERDELING

- Vereffening-verdeling - Rechter - Betwisting - Aanwijzing van een notaris - Taak

Wanneer de rechter die uitspraak moet doen over een vordering tot vereffening-verdeling, kennisneemt van een betwisting en bij de aanwijzing van de notaris beslist om deze niet te beslechten maar de uitspraak hierover aan te houden tot het homologatievonnis, behoort het onderzoek van die betwisting tot de taken van de aangewezen notaris (1). (1) Zie concl. OM.

13 februari 2025

C.20.0518.F

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250213.1F.4

AC nr. ...

VERDOVENDE MIDDELEN [ZIE: 163/01 GENEESKUNDE]

- Drugwet - Artikel 5 - Bijzondere herhaling - Voorwaarden

Uit de bepaling van artikel 5 Drugwet volgt dat de nieuwe overtreding moet zijn gepleegd voordat vijf jaar zijn verlopen vanaf de datum dat de eerdere veroordeling kracht van gewijsde heeft verkregen (1). (1) In deze zaak werd de beklaagde in eerste aanleg veroordeeld in staat van wettelijke herhaling, maar in beroep werd de bijzondere herhaling van artikel 5 Drugwet weerhouden. De problematiek die hier aan de orde is betreft de aanvangsdatum van de termijn van 5 jaar bedoeld in dat artikel, met name op het ogenblik van het definitief worden van de veroordeling waarop de herhaling wordt gebaseerd of, naar analogie met de wettelijke herhaling, vanaf het ondergaan of het verjaard zijn van de straf. Het Hof oordeelde reeds dat indien in drugzaken de bijzondere herhaling niet mogelijk is, de wettelijke herhaling nog steeds mogelijk blijft - zie Cass. 13 januari 2009, AR P.08.1626.N, AC 2006, nr. 26 maar contra Cass. 13 juni 2007, AR P.07.0608.F, AC 2007, nr. 324.AW

- Art. 5 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

11 maart 2025

P.24.1796.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.8](#)

AC nr. ...

- Vereniging als bedoeld in artikel 2bis, § 3, b, Drugswet - Verzwarende omstandigheid - Leidend persoon als bedoeld in artikel 2bis, § 4, b, Drugswet - Begrip

Een vereniging zoals bedoeld in artikel 2bis, § 3, b, Drugswet vereist het bestaan van een georganiseerde groep van minstens twee personen, met als doel de ongeoorloofde bedrijvigheid met betrekking tot slaapmiddelen, verdovende middelen of psychotrope stoffen, die voorkomen op de krachtens deze wet door de Koning vastgestelde lijst; leidend persoon in een dergelijke vereniging, zoals bedoeld in artikel 2bis, § 4, b, Drugswet, is degene die een actieve rol speelt bij de organisatie en het bestaan van de vereniging, die binnen de vereniging de belangrijke beslissingen neemt en die een zekere mate van gezag over de leden van de vereniging heeft (1). (1) Zie Cass. 20 november 2024, AR P.24.1175.F, AC 2024, nr. 792, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241120.2F.15.

- Art. 2bis, §§ 3, b en 4, b Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

21 januari 2025

P.24.1097.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6](#)

AC nr. ...

VERENIGING VAN MISDADIGERS

- Beklaagde schuldig verklaard aan het misdrijf van bendevoering met het oog op het plegen van autodiefstallen - Beklaagde die niet wordt vervolgd voor feiten van autodiefstallen - Veroordeling tot de kosten verband houdende met de autodiefstallen - Stallingskosten - Draagwijdte - Gevolg

Ingeval van een schuldigverklaring van een beklagde aan het misdrijf van bendevoering gericht op het plegen van autodiefstallen belet de omstandigheid dat de beklagde niet zelf wordt vervolgd voor feiten van autodiefstallen de vaststelling niet dat de kosten die verband houden met de autodiefstallen zoals stallingskosten ook zijn veroorzaakt door het misdrijf van bendevoering.

- Art. 50 Strafwetboek

18 oktober 2022

P.22.0913.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.17](#)

AC nr. ...

- Verdovende middelen - Vereniging als bedoeld in artikel 2bis, § 3, b, Drugswet - Verzwarende omstandigheid - Leidend persoon als bedoeld in artikel 2bis, § 4, b, Drugswet - Begrip

Een vereniging zoals bedoeld in artikel 2bis, § 3, b, Drugswet vereist het bestaan van een georganiseerde groep van minstens twee personen, met als doel de ongeoorloofde bedrijvigheid met betrekking tot slaapmiddelen, verdovende middelen of psychotrope stoffen, die voorkomen op de krachtens deze wet door de Koning vastgestelde lijst; leidend persoon in een dergelijke vereniging, zoals bedoeld in artikel 2bis, § 4, b, Drugswet, is degene die een actieve rol speelt bij de organisatie en het bestaan van de vereniging, die binnen de vereniging de belangrijke beslissingen neemt en die een zekere mate van gezag over de leden van de vereniging heeft (1). (1) Zie Cass. 20 november 2024, AR P.24.1175.F, AC 2024, nr. 792, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241120.2F.15.

- Art. 2bis, §§ 3, b en 4, b Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

21 januari 2025

P.24.1097.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6](#)

AC nr. ...

- Beklaagde schuldig verklaard aan het misdrijf van bendevoering - Minder belangrijke rol van de beklagde in de bende - Veroordeling tot de kosten veroorzaakt door de feiten van bendevoering - Draagwijdte - Gevolg

Ingeval van een schuldigverklaring van een beklagde aan het misdrijf van bendevoering belet de omstandigheid dat volgens de rechter de beklagde in vergelijking met andere beklagden een minder belangrijke rol heeft gespeeld in de bende niet de veroordeling van deze beklagde tot alle kosten veroorzaakt door de feiten van bendevoering.

- Art. 50 Strafwetboek

18 oktober 2022

P.22.0913.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.17](#)

AC nr. ...

- Hoedanigheid van leider van de vereniging - Verenigbaarheid met de rol van deelnemer aan de besluitvorming in het kader van de criminele organisatie met hetzelfde misdadig oogmerk

Uit de omstandigheid dat een vereniging en een organisatie hetzelfde misdadig oogmerk hebben, kan niet worden afgeleid dat hun structuren samenvallen of dat hun bestanddelen met elkaar overeenstemmen; bijgevolg is het niet tegenstrijdig te beslissen dat dezelfde persoon in de ene een rol van leider heeft vervuld en in de andere een rol van deelnemer aan de besluitvorming (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 322, 323, 324bis en 324ter Strafwetboek

15 februari 2023

P.22.1654.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.3](#)

AC nr. ...

- Criminele organisatie - Bestanddelen - Zelfde misdadig oogmerk van de vereniging en van de criminele organisatie - Gevolg

Uit de omstandigheid dat een vereniging en een organisatie hetzelfde misdadig oogmerk hebben, kan niet worden afgeleid dat hun structuren samenvallen of dat hun bestanddelen met elkaar overeenstemmen; bijgevolg is het niet tegenstrijdig te beslissen dat dezelfde persoon in de ene een rol van leider heeft vervuld en in de andere een rol van deelnemer aan de besluitvorming (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 322, 323, 324bis en 324ter Strafwetboek

15 februari 2023

P.22.1654.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.3](#)

AC nr. ...

- Criminele organisatie - Deelname aan de besluitvorming in het kader van de criminele organisatie - Verenigbaarheid met de rol van leider in de vereniging van misdadigers met hetzelfde misdadig oogmerk

Uit de omstandigheid dat een vereniging en een organisatie hetzelfde misdadig oogmerk hebben, kan niet worden afgeleid dat hun structuren samenvallen of dat hun bestanddelen met elkaar overeenstemmen; bijgevolg is het niet tegenstrijdig te beslissen dat dezelfde persoon in de ene een rol van leider heeft vervuld en in de andere een rol van deelnemer aan de besluitvorming (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 322, 323, 324bis en 324ter Strafwetboek

15 februari 2023

P.22.1654.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.3](#)

AC nr. ...

VERJARING

BURGERLIJKE ZAKEN

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Wijziging van de verplichting van de solvens - Latere gebeurtenis - Verjaringstermijn - Aanvang

Aangezien het recht op terugvordering van de onverschuldigd betaalde bedragen in de regel ontstaat op de datum van de betaling, gaat de verjaringstermijn op die datum in; die regel is niet van toepassing wanneer de verplichting van de solvens, zoals deze bestond op het ogenblik van de betaling, wijzigingen heeft ondergaan ten gevolge van een latere gebeurtenis die rechten in zijn voordeel hebben doen ontstaan die teruggaan tot op het ogenblik van de betaling; in dat geval gaat de verjaringstermijn in beginsel vanaf die gebeurtenis in.

- Art. 5.134 Burgerlijk Wetboek - Boek 5: Verbintenissen
- Art. 5.133 Burgerlijk Wetboek - Boek 5: Verbintenissen
- Art. 5.122 Burgerlijk Wetboek - Boek 5: Verbintenissen
- Art. 1381 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1380 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1379 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1378 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1377 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1376 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1235 Oud Burgerlijk Wetboek

9 januari 2025

C.24.0188.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250109.1F.4](#)

AC nr. ...

STRAFZAKEN

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Vonnisgerechten - Veroordeling met probatiewitstel - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Verband met de straffvordering

Volgens artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiewet verjaart de vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden een vol jaar na de dag waarop zij bij het bevoegde gerecht is aangebracht; de vordering tot herroeping van het probatiewitstel heeft betrekking op de uitvoering van de straf en is dan ook een vordering die behoort tot de straffvordering (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 14, § 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

14 januari 2025

P.24.1377.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.18](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Algemeen - Vastlegging van conclusietermijnen - Verjaringsregeling van de straffvordering - Artikel 6.1, EVRM - Recht op een eerlijk proces - Beoordeling door de feitenrechter - Draagwijdte - Gevolg

De rechter die bij toepassing van artikel 152 Wetboek van Strafvordering wordt verzocht om conclusietermijnen te bepalen mag bij de beoordeling van die vraag en het vastleggen van de termijnen rekening houden met de verjaringsregeling voor de strafvordering en het gegeven dat in het concrete strafdossier de verjaring dreigend is maar hij dient bij de beoordeling van dat verzoek en bij het vastleggen van de termijnen erover te waken dat het recht op een eerlijk proces wordt gerespecteerd; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak en bij die beoordeling kan onder meer rekening worden gehouden met de aard en de complexiteit van de zaak, de aan de orde zijnde betwistingen en de stand van de rechtspleging.

- Artt. 21 en 21bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 152 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 oktober 2022

P.22.1063.N

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.4

AC nr. ...

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER

ALGEMEEN

Algemeen - Probation - Verbintenis van de veroordeelde - Instemming met een opschorting van de uitspraak - Veroordeling met uitstel

Hoewel de verbintenis van de veroordeelde om de door het gerecht bepaalde probatievoorwaarden na te leven een essentiële vereiste is om dit gerecht in staat te stellen het probatieuitstel wettig te bevelen, verplicht geen enkele wettelijke bepaling de rechter ertoe die instemming als onbestaande te beschouwen omdat ze werd gegeven met het oog op een opschorting en niet met het oog op het uitstel.

- Art. 8, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probation

22 februari 2023

P.22.1479.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230222.2F.5](#)

AC nr. ...

Algemeen - Artikel 6.1, EVRM - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Overschrijding van de termijn die niet zeer zwaarwichtig is - Geen verval van de strafvordering - Remediëring van de overschrijding van de redelijke termijn - Reële en meetbare vermindering van de bestraffing - Verlenen van een volledig of gedeeltelijk uitstel van de tenuitvoerlegging van de straf - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

Uit de bepaling van artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt dat wanneer de rechter oordeelt dat er een overschrijding is van de redelijke termijn, maar dat die niet zeer zwaarwichtig is en hij derhalve niet het verval van de strafvordering uitspreekt, hij de overschrijding dient te sanctioneren door een veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring, of door een straf op te leggen die lager is dan de wettelijke minimumstraf, of door het opleggen van een straf die reëel en meetbaar lager is dan de straf die hij zou hebben opgelegd bij niet-overschrijding zonder dat in dat laatste geval de rechter verplicht is de straf te vermelden die hij bij niet-overschrijding zou hebben opgelegd; wanneer een beklaagde nog in aanmerking komt voor de maatregel van het uitstel van tenuitvoerlegging, kan de remediëring van de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn bestaan of mede bestaan in het geheel of gedeeltelijk verlenen van uitstel van tenuitvoerlegging aangezien een dergelijke voorwaardelijke veroordeling een reële en meetbare vermindering van de bestraffing is en aldus een daadwerkelijke remediëring van de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn vormt, ook al loopt de veroordeelde het risico alsnog de opgelegde straf te moeten ondergaan; de rechter oordeelt onaantastbaar op welke wijze de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn moet worden geredieerd (1). (1) Wet Strafrechtsprocees I van 9 april 2024, BS 18 april 2024, in werking getreden op 28 april 2024; J. MEESE, "Less is more. De verjaring van de strafvordering en de redelijke termijn in strafzaken anno 2024", RW 2024-25/20, 763 – 780.

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

11 maart 2025

P.24.1621.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.1](#)

AC nr. ...

GEWONE OPSCHORTING

Gewone opschorting - Duur van de vervolging - Overschrijding van de redelijke termijn - Bestrafing door de rechter - Opschorting van de uitspraak van de veroordeling - Voorwaarden

Uit artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt niet dat de rechter de overschrijding van de redelijke termijn enkel kan bestraffen door de veroordeling bij eenvoudige schuldverklaring uit te spreken of door de beklaagde te veroordelen tot een straf die lager is dan de wettelijke minimumstraf (1); teneinde de niet-naleving recht te zetten van de verplichting de beklaagde zonder onredelijke vertraging te berechten, kan de rechter ook een bij wet bepaalde straf uitspreken die evenwel op een reële en meetbare wijze lager is dan die welke hij had opgelegd indien hij de overdreven duur van de rechtspleging niet had vastgesteld, of kan hij de beklaagde, als deze voldoet aan de wettelijke voorwaarden om hierop aanspraak te maken, een proeftijd opleggen door het uitstel van de tenuitvoerlegging van de hele of een gedeelte van de straf of door de opschorting van de uitspraak van de veroordeling; ook in die gevallen moet uit de redenen van de beslissing blijken dat de rechter die maatregelen niet had toegekend of dat hij die onder striktere voorwaarden had toegekend als de zaak niet met vertraging was behandeld (2). (1) Zie Cass. 6 september 2016, AR P.15.0826.N, AC 2016, nr. 458. Met andere woorden, deze bepaling bevat geen exhaustieve lijst van de bestraffingswijzen van een dergelijke overschrijding. (2) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

1 maart 2023

P.22.1432.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.2](#)

AC nr. ...

GEWOON UITSTEL

Gewoon uitstel - Duur van de vervolging - Overschrijding van de redelijke termijn - Bestrafing door de rechter - Uitstel - Voorwaarden

Uit artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt niet dat de rechter de overschrijding van de redelijke termijn enkel kan bestraffen door de veroordeling bij eenvoudige schuldverklaring uit te spreken of door de beklaagde te veroordelen tot een straf die lager is dan de wettelijke minimumstraf (1); teneinde de niet-naleving recht te zetten van de verplichting de beklaagde zonder onredelijke vertraging te berechten, kan de rechter ook een bij wet bepaalde straf uitspreken die evenwel op een reële en meetbare wijze lager is dan die welke hij had opgelegd indien hij de overdreven duur van de rechtspleging niet had vastgesteld, of kan hij de beklaagde, als deze voldoet aan de wettelijke voorwaarden om hierop aanspraak te maken, een proeftijd opleggen door het uitstel van de tenuitvoerlegging van de hele of een gedeelte van de straf of door de opschorting van de uitspraak van de veroordeling; ook in die gevallen moet uit de redenen van de beslissing blijken dat de rechter die maatregelen niet had toegekend of dat hij die onder striktere voorwaarden had toegekend als de zaak niet met vertraging was behandeld (2). (1) Zie Cass. 6 september 2016, AR P.15.0826.N, AC 2016, nr. 458. Met andere woorden, deze bepaling bevat geen exhaustieve lijst van de bestraffingswijzen van een dergelijke overschrijding. (2) Zie concl. OM.

- Artt. 3 en 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

PROBATIEUITSTEL

Probatieuitstel - Strafvuiveringsrechter - Materiële bevoegdheid - Uitvoering van twee vrijheidsstraffen beneden de twee jaar - Straftotaal tussen twee en drie jaar - Herroeping van het probatieuitstel uitgesproken na 1 september 2023 van één veroordeling uitgesproken na 1 september 2022 - Uitvoering van een andere veroordeling tot een gevangenisstraf van of beneden de twee jaar uitgesproken na 1 september 2023 - Vonnis van niet-ontvankelijk verzoek tot een modaliteit wegens onbevoegdheid - Toelaatbaarheid

Uit de artikel 109, eerste lid, Wet Strafvuivering en de artikelen 16 en 17, eerste lid, Operationaliseringswet Strafvuivering, hun wetsgeschiedenis en het daaruit voortvloeiende principe dat voor de toepasselijkheid van de artikelen betreffende de gefaseerde inwerkingtreding van de Wet Strafvuivering met betrekking tot vrijheidsstraffen van drie jaar en minder en de daarvoor toe te kennen strafvuiveringsmodaliteiten, opgenomen in titel V Wet Strafvuivering, het straftotaal bepalend is, volgt dat indien een veroordeelde na 1 september 2023 wordt veroordeeld tot een gevangenisstraf van twee jaar of minder maar zes maanden of meer en er bovendien na die datum een straf in uitvoering komt wegens de herroeping met een vonnis daterend van na 1 september 2023 van een probatieuitstel hem verleend met een beslissing daterend van voor die datum maar na 1 september 2022, er voor de beoordeling van de toepasselijkheid van de bepalingen betreffende de door de strafvuiveringsrechter toe te kennen strafvuiveringsmodaliteiten rekening moet worden gehouden met de beide straffen (1). (1) Over de bevoegdheid van de strafvuiveringsrechtbank in geval van uitvoering van een tweede titel van strafvuivering, die een herroeping inhoudt van een probatie-uitstel toegekend in een periode dat straffen onder de drie jaar nog niet werden uitgevoerd, zie ook Cass. 4 februari 2025, AR P.25.0062.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.16, met concl. OM en R. CASSIERS, Strafvuiveringsrechtbank, APR, Kluwer, 2024, 86.

- Art. 17, eerste lid Wet 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder
- Art. 16 Wet 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder
- Art. 109 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvuiveringsmodaliteiten

25 februari 2025

P.25.0225.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.6](#)

AC nr. ...

Probatieuitstel - Weigering een straf met probatieuitstel toe te kennen - Vermelding van een eerdere veroordeling maar zonder toevoeging van het uitstel - Gevolg

Uit het enkele feit dat de rechter bij de bespreking van het strafrechtelijk verleden van een beklagde melding maakt van de veroordeling tot een gevangenisstraf, zonder daarbij te vermelden dat die straf met uitstel van tenuitvoerlegging werd uitgesproken, volgt niet dat de beslissing daardoor gebrekkig is gemotiveerd.

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

18 maart 2025

P.25.0102.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.14](#)

AC nr. ...

Probatieuitstel - Weigering een straf met probatieuitstel toe te kennen - Geen vermelding dat de beklaagde nog in aanmerking komt voor een probatieuitstel - Wel vermelding dat een gewoon uitstel niet meer mogelijk is of dat andere straffen niet passend zijn

Geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel verplicht de rechter in zijn beslissing vast te stellen dat een beklaagde al dan niet nog in aanmerking komt voor probatieuitstel van tenuitvoerlegging, ook niet indien de rechter wel vaststelt dat de beklaagde niet meer in aanmerking komt voor gewoon uitstel van tenuitvoerlegging en wel in aanmerking komt voor een werkstraf of een straf onder elektronisch toezicht, maar die straffen niet passend zijn.

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

18 maart 2025

P.25.0102.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.14](#)

AC nr. ...

Probatieuitstel - Rechtspleging in hoger beroep - Strafverzwaring - Eenparigheid - Hoofdgevangenisstraf met volledig uitstel van tenuitvoerlegging uitgesproken door de eerste rechter - Zelfde straf opgelegd door het appelgerecht maar met probatievoorwaarden voor het uitstel - Draagwijdte - Gevolg

Artikel 211bis, tweede zin, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat om de in hoger beroep uitgesproken straffen te kunnen verzwaren eenstemmigheid is vereist en om te oordelen of er strafverzwaring is in de zin van deze bepaling moeten, indien de eerste rechter zowel een hoofdgevangenisstraf, een geldboete en een verval van het recht tot sturen heeft opgelegd en het appelgerecht eveneens een hoofdgevangenisstraf, een geldboete en een verval van het recht tot sturen oplegt, de uitgesproken hoofdgevangenisstraffen worden vergeleken en zijn de overige straffen zijn bij de beoordeling of er een strafverzwaring is in beginsel niet relevant; indien de eerste rechter en het appelgerecht eenzelfde hoofdgevangenisstraf opleggen en de eerste rechter voor die hoofdgevangenisstraf volledig uitstel van tenuitvoerlegging heeft verleend en het appelgerecht eveneens volledig uitstel van tenuitvoerlegging verleent voor eenzelfde proeftijd, maar daaraan probatievoorwaarden verbindt, legt het appelgerecht een zwaardere straf op in de zin van artikel 211bis, tweede zin, Wetboek van Strafvordering en kan het dit slechts doen mits wordt vastgesteld dat tot die strafverzwaring met eenparigheid van stemmen is beslist (1). (1) A. MONSIEURS, "De zwaarte van de straf volgens het Hof van Cassatie, het grondwettelijk Hof en het Europees hof voor de rechten van de Mens", NC 2008 (225) 240; P. VAN ROOIJ en W. YPERMAN, "De relatieve zwaarte van straffen: tijd om de gordiaanse knoop door te hakken?", T. Strafr. 32023/5, (275) 283.

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

1 april 2025

P.25.0166.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.25](#)

AC nr. ...

Probatieuitstel - Herroeping - Dagvaarding door het openbaar ministerie voor de rechtbank van eerste aanleg van de verblijfplaats van de betrokkene - Begrip verblijfplaats - Betrokkene verblijvend in de gevangenis - Draagwijdte

Artikel 14, § 2, tweede lid, Probatielwet bepaalt dat het openbaar ministerie ingeval van een vordering tot herroeping van de maatregel van uitstel van tenuitvoerlegging wegens de niet-naleving van probatievoorwaarden, de betrokkene dagvaardt voor de rechtbank van eerste aanleg van zijn verblijfplaats; een verblijfplaats in de zin van artikel 14, § 2, tweede lid, Probatielwet is de werkelijke en feitelijke verblijfplaats van de betrokkene en die plaats, die een zekere duurzaamheid veronderstelt, is in de regel de plaats waar de betrokkene is ingeschreven in de bevolkingsregisters als hebbende er zijn hoofdverblijfplaats en is in de regel niet de gevangenis waar de betrokkene tijdelijk is opgesloten (1). (1) Cass. 27 mei 1986, AC 1985-86, 1301; Antwerpen 14 september 1998, RW 1994-1995, 855 met noot A. VANDEPLAS, "Over de bevoegdheid ratione loci van de strafrechter"; R. VERSTRAETEN en F. VERBRUGGEN, Inleiding tot het Belgisch strafrecht en strafprocesrecht, Antwerpen, Intersentia, 2023, nr. 1133, p. 337.

- Art. 14, § 2, tweede lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

1 april 2025

P.24.1760.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.30](#)

AC nr. ...

Probatieuitstel - Uitstel van de strafuitvoering - Bijzondere voorwaarden - Verplichting om een opleiding te volgen - Voorwaarden

Artikel 1, § 3, Probatielwet bepaalt dat indien het uitstel van de tenuitvoerlegging van de gehele gevangenisstraf of geldboete wordt gelast, de bijzondere voorwaarden onder meer kunnen bestaan in de verplichting om binnen de twaalf maanden na de dag waarop het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan een bepaalde opleiding te volgen; de opleiding kan enkel als bijzondere voorwaarde voor de hoofdstraf worden opgelegd, in het kader van een probatieuitstel, en op voorwaarde dat de hoofdstraf gepaard gaat met een uitstel voor het geheel van die straf (1). (1) Cass. 22 mei 2018, AR P.18.0198.N, AC 2018, nr. 323.

- Art. 1, § 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

8 maart 2023

P.22.1598.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230308.2F.1](#)

AC nr. ...

VERRIJKING ZONDER OORZAAK

- Voorwaarde - Verarming - Geen oorzaak

Het algemeen rechtsbeginsel van de verrijking zonder oorzaak vereist de voorwaarde van het ontbreken van een oorzaak voor de verarming en de verrijking; de verarming is niet zonder oorzaak wanneer de vermindering van het vermogen van de verarmde wordt verantwoord door een overeenkomst tussen die verarmde en een derde.

9 januari 2025

C.24.0145.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250109.1F.3](#)

AC nr. ...

VERVOER

PERSONENVERVOER

Personenvervoer - Decreet Personenvervoer over de Weg - Artikelen 25 en 63, § 1, 5° - Exploitatie van een taxidienst - Strafbaarstelling - Opheffing - Draagwijdte - Gevolg

De artikelen 25 en 63, § 1, 5°, Decreet Personenvervoer over de Weg werden opgeheven door de artikelen 39 en 40 Decreet Bezoldigd Personenvervoer 2019 dat volgens artikel 64, 1°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 november 2019 betreffende de exploitatievoorwaarden voor het individueel bezoldigd personenvervoer 2019 op 1 januari 2020 in werking getreden is, zodat feiten die strafbaar waren gesteld door de artikelen 25 en 63, § 1, 5°, Decreet Personenvervoer over de Weg vanaf 1 januari 2020 niet langer strafbaar werden gesteld door die bepalingen, maar wel door de artikelen 6, § 1, en 33, § 1, 1°, Decreet Bezoldigd Personenvervoer 2019 en dit met dezelfde straffen.

- Art. 64, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 8 november 2019 betreffende de exploitatievoorwaarden voor het individueel bezoldigd personenvervoer
- Artt. 6, § 1, 33, § 1, 1°, 39 en 40 Decr. VI. Overheid 29 maart 2019 betreffende het individueel bezoldigd personenvervoer
- Artt. 25 en 63, § 1, 5° Decreet Vlaams Parlement 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg [...]

18 oktober 2022

P.22.1044.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.5](#)

AC nr. ...

Personenvervoer - Decreet Bezoldigd Personenvervoer 2019 - Artikelen 6, § 1, 33, § 1, 1°, 39 en 40 - Exploitatie van een dienst voor individueel bezoldigd personenvervoer - Strafbaarstelling - Inwerkingtreding - Draagwijdte - Gevolg

De artikelen 25 en 63, § 1, 5°, Decreet Personenvervoer over de Weg werden opgeheven door de artikelen 39 en 40 Decreet Bezoldigd Personenvervoer 2019 dat volgens artikel 64, 1°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 november 2019 betreffende de exploitatievoorwaarden voor het individueel bezoldigd personenvervoer 2019 op 1 januari 2020 in werking getreden is, zodat feiten die strafbaar waren gesteld door de artikelen 25 en 63, § 1, 5°, Decreet Personenvervoer over de Weg vanaf 1 januari 2020 niet langer strafbaar werden gesteld door die bepalingen, maar wel door de artikelen 6, § 1, en 33, § 1, 1°, Decreet Bezoldigd Personenvervoer 2019 en dit met dezelfde straffen.

- Art. 64, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 8 november 2019 betreffende de exploitatievoorwaarden voor het individueel bezoldigd personenvervoer
- Artt. 6, § 1, 33, § 1, 1°, 39 en 40 Decr. VI. Overheid 29 maart 2019 betreffende het individueel bezoldigd personenvervoer
- Artt. 25 en 63, § 1, 5° Decreet Vlaams Parlement 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg [...]

18 oktober 2022

P.22.1044.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.5](#)

AC nr. ...

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE

STRAFZAKEN

Strafzaken - Ontvankelijkheid van de vordering tot verwijzing - Redenen tot staving van de vordering - Vereiste bewijskrachtige en nauwkeurige gegevens - Niet-geobjectiveerde gevolgtrekkingen - Irrelevante vaststellingen - Subjectieve veronderstellingen - Gevolg

De in artikel 542, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde vordering tot verwijzing van de ene rechtbank naar de andere moet bewijskrachtige en nauwkeurige gegevens aanvoeren die, als zij juist blijken te zijn, gewettigde verdenking kunnen doen ontstaan omtrent de strikte onafhankelijkheid en onpartijdigheid, die wordt vermoed, van alle magistraten waaruit het rechtscollege is samengesteld en waarvan de onttrekking van de zaak wordt gevorderd ; wanneer de door de eiser aangevoerde grieven hetzij loutere, niet-geobjectiveerde gevolgtrekkingen, hetzij irrelevante vaststellingen, hetzij subjectieve veronderstellingen vormen, is de vordering kennelijk onontvankelijk.

24 mei 2023

P.23.0620.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230524.2F.5](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Rechtspleging bepaald in artikel 545 Wetboek van Strafvordering - Verplichting om op korte termijn uitspraak te doen - Gevolg

Krachtens artikel 545, eerste lid, Wetboek van Strafvordering doet de kamer van het Hof die kennisneemt van het cassatieberoep in criminele, correctionele en politiezaken, onmiddellijk einduitspraak na inzage van het verzoekschrift en van de bewijsstukken, indien het verzoekschrift kennelijk onontvankelijk is; wanneer niet op die wijze uitspraak wordt gedaan, beveelt het Hof zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen de acht dagen dat de zaak op de in artikel 545, vierde lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde wijze zal worden onderzocht; wegens de verplichting om binnen deze zeer korte termijnen uitspraak te doen, kan het Hof geen acht slaan op een geschrift en op stukken die minder dan twee dagen vóór de rechtszitting per e-mail aan het Hof zijn gericht.

- Art. 545 Wetboek van Strafvordering

24 mei 2023

P.23.0620.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230524.2F.5](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Gewettigde verdenking - Advocaat die het slachtoffer van het misdrijf is - Advocaat die regelmatig voor de rechter pleit - (Geen) weerslag op de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de rechter

De bewering dat een rechter zijn beraadslaging een andere wending kan geven op een wijze die hem toelaat de advocaat die regelmatig voor hem pleit, niet te mishagen, vormt geen bewijskrachtig en nauwkeurig feit maar een onbezonnen veronderstelling over de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de rechtbank, die worden vermoed.

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering

22 januari 2025

P.24.1767.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.8](#)

AC nr. ...

VERZEKERING

WAM-VERZEKERING

WAM- verzekering - Artikel 22, § 1 - In verkeer brengen van een voertuig zonder dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid is gedekt - Vereiste van eigendom - Rechtspersoon als eigenaar - Toerekenbaarheid van de vastgestelde onregelmatigheid - Draagwijdte - Gevolg

Artikel 22, § 1, WAM bestraft de eigenaar van het motorvoertuig die het in het verkeer brengt of toelaat dat het in het verkeer wordt gebracht op een van de in artikel 2, § 1, WAM bedoelde plaatsen, zonder dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het aanleiding kan geven is gedekt overeenkomstig de WAM; de in artikel 22, § 1, WAM bepaalde vereiste van eigendom staat niet eraan in de weg dat de rechter dit misdrijf toerekent aan de natuurlijke persoon die in rechte of in feite de ware verantwoordelijke is voor het nakomen van de verplichtingen van de rechtspersoon als eigenaar en die door zijn persoonlijk optreden schuldig is aan het door de rechtspersoon gepleegde misdrijf (1). (1) Vgl. Cass. 25 oktober 2011, AR P.11.0419.N, AC 2011, nr. 571.

- Artt. 2, § 1, en 22, § 1 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

18 oktober 2022

P.22.0742.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.8](#)

AC nr. ...

WAM- verzekering - Inschrijving - In de overeenkomst vermelde kentekenplaat - Voertuig dat voorzien is van een kopie van de originele kentekenplaat - Gevolg

In zijn arrest A 2023/1/9 van 21 juni 2024 heeft het Benelux-Gerechtshof beslist dat, "behoudens andersluidend contractueel beding, de verzekeringsovereenkomst garagehouders enkel de burgerrechtelijke aansprakelijkheid dekt waartoe een motorrijtuig aanleiding kan geven dat is voorzien van een originele handelaarsplaat of proefrittenplaat", en dat, "behoudens andersluidend beding in de verzekeringsovereenkomst garagehouders, de verzekeraar aan de benadeelde kan tegenwerpen dat het voertuig niet was voorzien van de in de overeenkomst vermelde originele kentekenplaat, maar van een kopie van die plaat".

- Art. 11 Gemeenschappelijke bepalingen behorende bij de Overeenkomst 24 mei 1966 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 6 Gemeenschappelijke bepalingen behorende bij de Overeenkomst 24 mei 1966 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

13 februari 2025

C.22.0156.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250213.1F.3](#)

AC nr. ...

WAM- verzekering - Inschrijving - In de overeenkomst vermelde kentekenplaat - Voertuig dat voorzien is van een kopie van de originele kentekenplaat - Gevolg

In zijn arrest A 2023/1/9 van 21 juni 2024 heeft het Benelux-Gerechtshof beslist dat, "behoudens andersluidend contractueel beding, de verzekeringsovereenkomst garagehouders enkel de burgerrechtelijke aansprakelijkheid dekt waartoe een motorrijtuig aanleiding kan geven dat is voorzien van een originele handelaarsplaat of proefrittenplaat", en dat, "behoudens andersluidend beding in de verzekeringsovereenkomst garagehouders, de verzekeraar aan de benadeelde kan tegenwerpen dat het voertuig niet was voorzien van de in de overeenkomst vermelde originele kentekenplaat, maar van een kopie van die plaat".

- Art. 11 Gemeenschappelijke bepalingen behorende bij de Overeenkomst 24 mei 1966 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Art. 6 Gemeenschappelijke bepalingen behorende bij de Overeenkomst 24 mei 1966 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

13 februari 2025

C.22.0156.F

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250213.1F.3

AC nr. ...

VERZET

- Strafzaken - Ongedaanverklaring van het verzet - Hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt - Omvang van de aanhangigmaking bij de rechters in hoger beroep - Gevolg

Overeenkomstig artikel 187, § 9, tweede lid, Wetboek van Strafvordering maakt het hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt, de grond van de zaak aanhangig bij de rechter in hoger beroep, ook al is er geen hoger beroep ingesteld tegen het bij verstek gewezen vonnis; krachtens die bepaling wordt de grond van de zaak aanhangig bij het appelgerecht, met als enige voorbehoud de relatieve werking van het verzet; artikel 204 Wetboek van Strafvordering betreft een bijzondere bepaling die de devolutieve werking van het hoger beroep bepaalt en dus niet van toepassing is wanneer het hoger beroep gericht is tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 187, § 9 Wetboek van Strafvordering

24 mei 2023 P.23.0067.F [ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230524.2F.3](#) AC nr. ...

- Strafzaken - Gewone verzettermijn - Aanvang - Regelmatige betekening - Akte van betekening die de overhandiging van de stukken aan de ontvanger van de betekening aantoont - Draagwijdte

De wet stelt de aanvang van de gewone verzettermijn niet afhankelijk van de voorwaarde dat er bij het dossier van de rechtspleging een afschrift wordt gevoegd van de stukken waarvan de akte van betekening de overhandiging aan de ontvanger van de betekening aantoont.

- Art. 187, § 1 Wetboek van Strafvordering

19 maart 2025 P.24.1751.F [ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250319.2F.5](#) AC nr. ...

- Strafzaken - Relatieve werking van het door de beklaagde aangetekende verzet - Artikel 215 Wetboek van Strafvordering - Hoger beroep van de beklaagde tegen een vonnis dat zijn verzet tegen een hem veroordelend verstekvonnis ontvankelijk verklaart en de heropening van het debat beveelt - Draagwijdte - Gevolg

Uit de omstandigheid dat de toepassing van de in artikel 215 Wetboek van Strafvordering bedoelde evocatie ertoe leidt dat aan de beklaagde een aanleg wordt ontnomen, kan als zodanig niet worden afgeleid dat diens recht op een eerlijk proces of recht van verdediging zou zijn miskend; de loutere omstandigheid dat het appelgerecht na evocatie uitspraak doet over de grond van de zaak naar aanleiding van het hoger beroep van de beklaagde tegen een vonnis dat zijn verzet tegen een hem veroordelend verstekvonnis ontvankelijk verklaart en de heropening van het debat beveelt, houdt geen miskening in van de relatieve werking van het door de beklaagde aangetekende verzet (1). (1) Cass. 2 maart 2021, AR P.20.1057.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.22 met concl. OM.

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

18 oktober 2022 P.22.0749.N [ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.2](#) AC nr. ...

- Vonnis dat het verzet ongedaan verklaart - Hoger beroep - Draagwijdte - Gevolg

De bepaling van artikel 187, §9, Wetboek van Strafvordering houdt in dat het hoger beroep tegen een vonnis waarbij het verzet ongedaan wordt verklaard, van rechtswege het geschil in zijn geheel ter beoordeling voorlegt aan de appelrechter, met als enige beperking de relatieve werking van het verzet; hieruit volgt dat artikel 204 Wetboek van Strafvordering geen toepassing vindt in zoverre het hoger beroep het bij het verstekvonnis beoordeelde geschil beoogt, zodat de appellant niet moet preciseren welke zijn grieven zijn tegen dat vonnis, zoals in dat artikel wordt bepaald; indien een appellant toch een grievenformulier mocht indienen en hij vervolgens deels afstand mocht doen van die grieven, zijn die grieven en de afstand ervan zonder invloed op de saisine van het appelgerecht (1). (1) Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0618.N, AC 2018, nr. 127, RW 2017-18, 1657 met noot van S. VAN OVERBEKE, "Hoger beroep tegen een ongedaan verzet: het grievenstelsel buiten spel"; contra de conclusies van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH bij Cass. 6 januari 2021, AR P.20.0028.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210106.2F.9? die voorstelde om te casseren op het ambtshalve middel van miskennis van artikel 204 Wetboek van Strafvordering. Aangezien er evenwel op een andere grond werd gecasseerd kan niet worden uitgemaakt of het Hof dit standpunt deelde.

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 187, § 9 Wetboek van Strafvordering

1 juni 2021

P.21.0471.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.18](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Ongedaanverklaring van het verzet - Hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt - (Geen) Verplichting de grieven op te geven - In het formulier aangekruiste grieven - Invloed

In geval van hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt, is de appellant niet verplicht de grieven te vermelden die hij tegen de beroepen beslissing opwerpt en heeft de omstandigheid dat hij niettemin één of meerdere vakjes heeft aangekruist op het grievenformulier geen invloed op de aanhangigmaking van de zaak bij het appelgerecht (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 187, § 9 Wetboek van Strafvordering

24 mei 2023

P.23.0067.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230524.2F.3](#)

AC nr. ...

VONNISSEN EN ARRESTEN

BURGERLIJKE ZAKEN

Burgerlijke zaken - Algemeen - Verblijfsrecht - Vluchteling - Staatloze - Verschil in behandeling - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Lacune - Bevoegdheid van de rechter

De rechter dient elke lacune in de wet in te vullen waarvan het Grondwettelijk Hof de ongrondwettigheid heeft vastgesteld, evenals elke lacune die voortvloeit uit het feit dat een wetsbepaling als ongrondwettig wordt aangemerkt wanneer hij deze kan verhelpen in het kader van de bestaande wetsbepalingen om de wet in overeenstemming te brengen met de artikelen 10 en 11 Grondwet (1). (1) Cass. 10 september 2021, AR C.20.0138.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210910.1F.5.

- Art. 49 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

23 maart 2023

C.22.0243.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.8](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Algemeen - Conclusie - Neerlegging en ontvangst van de conclusie via het e-Deposit-systeem - Afdruk van de verwerking - Draagwijdte - Neerlegging en ontvangst van de conclusie via het systeem - Tijdstip - Gevolg

Wanneer zowel uit het door het e-Deposit-systeem afgeleverde ontvangstbewijs van de neerlegging als uit de afdruk van de verwerking van de gegevens bedoeld in artikel 7 van het koninklijk besluit van 16 juni 2016, die gevoegd is bij het origineel van de conclusie dat voorkomt in het dossier van de rechtspleging, blijkt dat de door dat systeem bepaalde datum van het tijdstip voor de neerlegging en de ontvangst van de voormelde conclusie vroeger valt dan de datum die werd vastgelegd voor de neerlegging van die conclusie, kan de rechter deze niet als laattijdig weren.

- Artt. 1, 2°, 7, eerste lid, en 8, derde en vierde lid KB 16 juni 2016 houdende de elektronische communicatie overeenkomstig artikel 32ter van het Gerechtelijk Wetboek

- Art. 742, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

6 april 2023

C.20.0068.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230406.1F.5](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis alvorens recht te doen - Begrip

De beslissing van de rechter om een heropening van het debat te bevelen teneinde een partij uit te nodigen stukken over te leggen, is een maatregel die genomen wordt met het oog op de behandeling van de vordering; hij wijst aldus een beslissing alvorens recht te doen, ook al beslecht hij een betwisting betreffende die maatregel, zonder dat dit gevolgen heeft voor de ontvankelijkheid of de gegrondheid van de vordering (1). (1) Cass. 11 juni 2021, AR C.17.0412.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210611.1N.9, met concl. van eerste advocaat-generaal Mortier.

- Art. 19, eerste, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek

16 januari 2025

F.24.0020.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250116.1F.1](#)

AC nr. ...

STRAFZAKEN

Strafzaken - Strafvordering - Gerechtelijk onderzoek - Verslag opgesteld door een

deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Toelaatbaarheid van het onregelmatig bekomen bewijs à charge - Regel van uitsluiting van bewijs verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven norm - Toepassing op een deskundigenverslag waarvan de nietigheid is gedekt door een rechterlijke beslissing op tegenspraak - Grens

Overeenkomstig artikel 32, eerste streepje, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering besluit de strafrechter tot nietigheid van een bewijselement dat is verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven vorm; die bepaling geldt niet voor een deskundigenverslag waarin de eed of de geschreven handtekening van de deskundige ontbreekt, voor zover de nietigheid die artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek daarvoor telkens bepaalt, in de loop van de strafprocedure is opgeheven; evenmin vereist het in artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces dat in het geval van het ontbreken van de eed of de handtekening van de deskundige op diens verslag, dat verslag steeds nietig wordt verklaard of uit het bewijs wordt geweerd (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 32, eerste streepje Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

14 januari 2025

P.24.1148.N

[ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241217.2N.24](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Gerechtelijk onderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Toelaatbaarheid van het onregelmatig bekomen bewijs à charge - Regel van uitsluiting van bewijs verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven norm - Toepassing op een deskundigenverslag waarvan de nietigheid is gedekt door een rechterlijke beslissing op tegenspraak - Grens

Overeenkomstig artikel 32, eerste streepje, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering besluit de strafrechter tot nietigheid van een bewijselement dat is verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven vorm; die bepaling geldt niet voor een deskundigenverslag waarin de eed of de geschreven handtekening van de deskundige ontbreekt, voor zover de nietigheid die artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek daarvoor telkens bepaalt, in de loop van de strafprocedure is opgeheven; evenmin vereist het in artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces dat in het geval van het ontbreken van de eed of de handtekening van de deskundige op diens verslag, dat verslag steeds nietig wordt verklaard of uit het bewijs wordt geweerd (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 32, eerste streepje Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

14 januari 2025

P.24.1148.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.17](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Hoger beroep - Gevolgen. Bevoegdheid van de rechter - Grievenschrift - Beperkte saisine van het appelgerecht - Draagwijdte van de akte

van hoger beroep en het grievenschrift - Bepaling van de saisine aan de hand van het grievenschrift - Beslissingsonderdelen die onafscheidelijk zijn verbonden met de onderdelen aangehaald in het grievenschrift - Omvang van de saisine

Uit de artikelen 203, § 1, en 204, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en hun wetsgeschiedenis volgt dat de saisine van het appelgerecht in de eerste plaats wordt bepaald door de verklaring van hoger beroep en vervolgens binnen de door die verklaring bepaalde grenzen verder door de in het grievenformulier opgegeven grieven; uit die bepalingen volgt verder dat indien in de verklaring van hoger beroep wordt aangegeven dat het hoger beroep is gericht tegen alle beschikkingen van het beroepen vonnis en in het grievenformulier slechts bepaalde grieven worden opgegeven, de saisine van het appelgerecht is beperkt tot de in het grievenformulier vermelde beslissingsonderdelen, alsook tot de beslissingsonderdelen die daarmee onafscheidelijk zijn verbonden (1). (1) Zie Cass. 25 juni 2024, AR P.23.1511.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240625.2N.15; Cass. 30 april 2024, AR P.23.0814.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240430.2N.17; Cass. 13 februari 2024, AR P.23.1665.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240213.2N.6; Cass. 30 januari 2024, AR P.23.1344.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240130.2N.2; Cass. 1 december 2020, AR P.19.1024.N, AC 2020, nr. 732, met concl. OM; Cass. 23 oktober 2019, AR P.19.0802.F, AC 2019, nr. 540; S. VAN OVERBEKE, Grievensstelsel en hoger beroep in strafzaken, Kluwer, 2022, 165-170; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, 2021, 1719-1720.

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

4 februari 2025

P.24.1614.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.7](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Hoger beroep - Gevolgen. Bevoegdheid van de rechter - Grievenschrift - Beperkte saisine van het appelgerecht - Beslissingsonderdelen die onafscheidelijk zijn verbonden met de onderdelen aangehaald in het grievenschrift - Omvang van de saisine

Uit de artikelen 203, § 1, en 204, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en hun wetsgeschiedenis volgt dat de saisine van het appelgerecht in de eerste plaats wordt bepaald door de verklaring van hoger beroep en vervolgens binnen de door die verklaring bepaalde grenzen verder door de in het grievenformulier opgegeven grieven; uit die bepalingen volgt verder dat indien in de verklaring van hoger beroep wordt aangegeven dat het hoger beroep is gericht tegen alle beschikkingen van het beroepen vonnis en in het grievenformulier slechts bepaalde grieven worden opgegeven, de saisine van het appelgerecht is beperkt tot de in het grievenformulier vermelde beslissingsonderdelen, alsook tot de beslissingsonderdelen die daarmee onafscheidelijk zijn verbonden (1). (1) Zie Cass. 25 juni 2024, AR P.23.1511.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240625.2N.15; Cass. 30 april 2024, AR P.23.0814.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240430.2N.17; Cass. 13 februari 2024, AR P.23.1665.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240213.2N.6; Cass. 30 januari 2024, AR P.23.1344.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240130.2N.2; Cass. 1 december 2020, AR P.19.1024.N, ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.11, met concl. OM; Cass. 23 oktober 2019, AR P.19.0802.F, AC 2019, nr. 540; S. VAN OVERBEKE, Grievensstelsel en hoger beroep in strafzaken, Kluwer, 2022, 165-170; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, 2021, 1719-1720.

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

4 februari 2025

P.24.1638.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.6](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Verzuim van uitspraak over een geschilpunt - Toepassing van artikelen 794 en 794/1 Gerechtelijk Wetboek in strafzaken - Rechtzetting wegens een kennelijke rekenfout, een verschrijving of leemte - Herbeoordeling van de zaak in het verbeterend vonnis - Grens

De rechter kan op grond van artikel 794 Gerechtelijk Wetboek elke kennelijke rekenfout of verschrijving of andere kennelijke leemte dan het in artikel 794/1 Gerechtelijk Wetboek bedoelde verzuim uitspraak te doen over een punt van de vordering in een vonnis verbeteren, zonder evenwel de daarin bevestigde rechten uit te breiden, te beperken of te wijzigen; artikel 794/1, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat het gerecht dat heeft verzuimd zich over een punt van de vordering uit te spreken dit verzuim kan herstellen zonder afbreuk te doen aan de over de reeds beslechte geschilpunten uitgesproken beslissingen; deze bepaling is evenwel niet van toepassing in strafzaken; de strafuitvoeringsrechter schendt artikel 794 Gerechtelijk Wetboek wanneer hij met het verbeterend vonnis een herbeoordeling maakt van de op het ogenblik van het verbeterde vonnis beschikbare gegevens en zich dan ook niet beperkt tot de verbetering van een kennelijke rekenfout of van een verschrijving of van een andere kennelijke leemte dan het in artikel 794/1 Gerechtelijk Wetboek bedoelde verzuim uitspraak te doen over een punt van de vordering (1). (1) Over het verbod om in strafzaken in een verbeterend vonnis terug te komen op een beslecht geschilpunt, zie Cass. 21 november 2023, AR P.23.1509.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231121.2N.15; Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0439.F, AC 2019, nr. 272; Cass. 22 september 2015, AR P.14.1118.N, AC 2015, nr. 541; Cass. 4 november 2009, AR P.09.0972.F, AC 2009, nr. 640; J. DE CODT, "L'erreur matérielle et sa rectification devant la juridiction répressive", noot onder Brussel (KI), 17 september 2002, RDP 2003, p. 314; zie alg. C. VAN SEVEREN, "Commentaar bij artikel 794 Ger.W.", in Comm. Ger. Kluwer, 2020, 44p.

- Art. 794/1 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

4 februari 2025

P.25.0039.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.12](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Verschrijving bij de precieze vermelding van het bedrag van de verbeurdverklaring - Verbetering in hoger beroep die de toestand van de beklaagde niet verzwart - (Geen) vereiste eenstemmigheid

Aangezien de verschrijving een vergissing is waarvan de verbetering de in de verbeterde beslissing vastgelegde rechten niet wijzigt, verzwaren de appelrechters door een verschrijving met betrekking tot het precieze bedrag van de verbeurdverklaring bij equivalent te verbeteren, de toestand van de beklaagde niet en dienen zij bijgevolg niet met eenparige stemmen uitspraak te doen over dat punt.

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

22 januari 2025

P.24.1370.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.5](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Verplichte vermeldingen in de rechterlijke uitspraak - Naam van de magistraat van het openbaar ministerie die aanwezig was bij de uitspraak - Proces-verbaal van de rechtszitting als aanvullende bron van informatie

Artikel 195, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering bepaalt weliswaar dat het vonnis de naam van de magistraat van het openbaar ministerie moet bevatten die bij de uitspraak tegenwoordig is geweest, maar die verplichting is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid; de naam van die magistraat kan ook blijken uit het proces-verbaal van de rechtszitting waarop het vonnis is uitgesproken.

- Art. 195, tweede lid, 1° Gerechtelijk Wetboek

4 februari 2025

P.24.1655.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.5](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Onderzoeksgerecht dat als bodemgerecht uitspraak doet - Beslissing tot internering - Eenheid van strafproces - Onderbreking van de beslissing - Cassatieberoep gericht tegen de tweede beslissing - Cassatieberoep dat het Hof noodgedwongen verplicht de eerste beslissing te toetsen

Wanneer de rechter door afzonderlijke beslissingen uitspraak heeft gedaan over de schuld of over het bewezen karakter van de aan de beklaagde verweten feiten en over de straf of over de uit te spreken maatregel, heeft het cassatieberoep tegen de tweede beslissing noodzakelijkerwijs tot gevolg dat het Hof de wettigheid van de eerste beslissing moet toetsen, zelfs als hiertegen geen cassatieberoep werd ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

1 februari 2023

P.22.1360.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230201.2F.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Onderzoeksgerecht dat als bodemgerecht uitspraak doet - Beslissing tot internering - Eenheid van strafproces - Onderbreking van de beslissing - Wettigheid

Artikel 9, §1, Interneringswet staat het onderzoeksgerecht dat als bodemgerecht uitspraak doet niet toe zijn beslissing te onderbreken en te oordelen dat de inverdenkinggestelde de feiten waarvoor de internering kan worden bevolen heeft gepleegd, zonder onmiddellijk over de maatregel uitspraak te doen of over het gevolg dat aan die vaststelling dient te worden gegeven (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

1 februari 2023

P.22.1360.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230201.2F.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Gerechtelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Relativering van de nietigheid door het eindvonnis in eerste aanleg op tegenspraak gewezen - Voorwaarden

Overeenkomstig artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek moet de gerechtsdeskundige die is aangesteld zonder in het nationaal register van gerechtsdeskundigen te zijn ingeschreven, op straffe van nietigheid zijn verslag ondertekenen, waarbij hij zijn handtekening laat voorafgaan door de volgende schriftelijke eed: "Ik zweer dat ik mijn opdracht in eer en geweten, nauwgezet en eerlijk vervuld heb."; uit die tekst blijkt een nauwe band tussen de handtekening en de eed van de deskundige voor wat betreft de regelmatigheid van het deskundigenverslag als bewijs; hieruit volgt dat artikel 407 Wetboek van Strafvordering over het toedekken van een onregelmatigheid betreffende de eed van onder meer deskundigen als gevolg van een rechterlijke beslissing op tegenspraak over een geschilpunt van toepassing is op de nietigheid die voortvloeit uit het niet naleven van de in artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek bepaalde verplichtingen door de gerechtsdeskundige, zowel met betrekking tot de eedaflegging als met betrekking tot de ondertekening van zijn eindverslag (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 407 Wetboek van Strafvordering

14 januari 2025

P.24.1148.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.17](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Tegenstrijdige beschikkingen - Artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid

Artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek biedt de mogelijkheid om cassatieberoep in te stellen tegen vonnissen die tegenstrijdige beschikkingen bevatten; een tegenstrijdigheid in de redenen valt niet onder deze bepaling (1). (1) Zie noot MNB onder Cass. 28 september 2022, AR P.22.1198.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.14 (wat betreft de toepasselijkheid van die bepaling in strafzaken); Cass. 5 januari 2016, AR P.14.0844.N, AC 2016, nr. 2 ("er bestaat tegenstrijdigheid in de motivering als bedoeld bij artikel 149 Grondwet en artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek wanneer er een tegenstrijdigheid bestaat tussen de redenen van de beslissing onderling of tussen de redenen en het dictum; dit is niet het geval wanneer de tegenstrijdigheid bestaat tussen de redenen van de beslissing en de gegevens van het strafdossier"); Cass. 24 november 2000, AR C.98.0037.N, AC 2000, nr. 641 ("artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek heeft geen betrekking op een tegenstrijdigheid tussen redenen en een beschikking van een beslissing").

- Art. 1138, 4° Gerechtelijk Wetboek

15 maart 2023

P.22.1532.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Algemeen - Neergelegde conclusie - Rechtbank - Geen antwoord - Conclusie die niet overeenkomstig de in artikel 744 Gerechtelijk Wetboek bepaalde structuur is opgemaakt

Het vonnis dat beslist dat de rechtbank krachtens artikel 780, eerste lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek, dat niet van toepassing is in strafzaken, de conclusie van de eiseres niet dient te beantwoorden omdat ze niet werd opgemaakt overeenkomstig de in artikel 744 Gerechtelijk Wetboek bepaalde structuur, schendt artikel 149 Grondwet en miskent de aan de rechter opgelegde verplichting om de voor hem regelmatig genomen conclusie te beantwoorden.

- Artt. 744 en 780, eerste lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

22 februari 2023

P.22.0801.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230222.2F.3](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Hoger beroep - Gevolgen. Bevoegdheid van de rechter - Grievenschrift - Beperkte saisine van het appelgerecht - Draagwijdte van de akte van hoger beroep en het grievenschrift - Bepaling van de saisine aan de hand van het grievenschrift - Grief die is beperkt tot de opgelegde hoofdstraf - Beoordeling van de bijkomende straffen als onafscheidelijk verbonden grief - Toelaatbaarheid

Indien een appelland in het grievenformulier als grief de met het beroepen vonnis opgelegde hoofdstraf vermeldt en dus aangeeft dat hij dat beslissingsonderdeel in hoger beroep wenst hervormd te zien, dan voert hij noodzakelijk ook een grief aan betreffende de aan de appelland opgelegde bijkomende straffen, die immers beslissingsonderdelen zijn die onafscheidbaar zijn van het beslissingsonderdeel betreffende de hoofdstraf (1); de omstandigheid dat de appelland in zijn grievenformulier uitdrukkelijk aangeeft dat hij enkel de hervorming wenst van de hoofdstraf en dus formeel geen grief aanvoert betreffende een bijkomende straf, laat niet toe anders te oordelen; het appelgerecht moet een dergelijke beperking in het grievenformulier buiten beschouwing laten. (1) Cass. 13 februari 2024, AR P.23.1665.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240213.2N.6.

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

4 februari 2025

P.24.1638.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.6](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Hoger beroep - Gevolgen. Bevoegdheid van de rechter - Grievenschrift - Beperkte saisine van het appelgerecht - Draagwijdte van de akte van hoger beroep en het grievenschrift - Bepaling van de saisine aan de hand van het grievenschrift - Grief die is beperkt tot de opgelegde hoofdstraf - Beoordeling van de bijkomende straffen als onafscheidelijk verbonden grief - Toelaatbaarheid

Indien een appelland in het grievenformulier als grief de met het beroepen vonnis opgelegde hoofdstraf vermeldt en dus aangeeft dat hij dat beslissingsonderdeel in hoger beroep wenst hervormd te zien, dan voert hij noodzakelijk ook een grief aan betreffende de aan de appelland opgelegde bijkomende straffen, die immers beslissingsonderdelen zijn die onafscheidbaar zijn van het beslissingsonderdeel betreffende de hoofdstraf (1); de omstandigheid dat de appelland in zijn grievenformulier uitdrukkelijk aangeeft dat hij enkel de hervorming wenst van de hoofdstraf en dus formeel geen grief aanvoert betreffende een bijkomende straf, laat niet toe anders te oordelen; het appelgerecht moet een dergelijke beperking in het grievenformulier buiten beschouwing laten. (1) Cass. 13 februari 2024, AR P.23.1665.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240213.2N.6.

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

4 februari 2025

P.24.1614.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.7](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Cumulatie van ambten - Zelfde zaak - Begrip - Draagwijdte - Verbeterend arrest

Artikel 292 Gerechtelijk Wetboek verbiedt cumulatie van ambten enkel als de magistraat eerder in een andere hoedanigheid in dezelfde zaak, dus in hetzelfde geschil, is tussengekomen (1); de verbetering van een arrest houdt niet in dat wordt kennisgenomen van de zaak die hierin wordt beslecht; aldus kan de magistraat die uitspraak heeft gedaan over de voorlopige hechtenis in de raadkamer zitting houden in het geding tot verbetering van het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak heeft gedaan over de voorlopige hechtenis in dezelfde zaak, zonder dat hij zich hoeft uit te spreken over enige in de wet bepaalde voorwaarde tot opheffing of handhaving van de voorlopige hechtenis, aangezien de verbetering enkel betrekking heeft op de rechtzetting van een verschrijving, zonder dat de in de te verbeteren beslissing vastgelegde rechten kunnen worden gewijzigd, uitgebreid of beperkt (2). (1) Zie Cass. 23 februari 2005, AR P.05.1685.F, AC 2005, nr. 113; Cass. 13 januari 1986, AR 4965, AC 1986, nr. 308 ("Voor de toepassing van het algemeen rechtsbeginsel dat niemand in dezelfde zaak rechter en partij mag zijn"); concl. van procureur-generaal KRINGS, toen advocaat-generaal, Cass. 8 november 1979, Pas. 1980, I, p. 310 [314] (die (dezelfde) zaak definieert als de "actes de procédure qui forment un ensemble soumis à l'appréciation du juge et qui constituent le même différend opposant les parties"). (2) Zie andersluidende conclusie "in hoofdzaak" OM.

- Artt. 292 en 794, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

1 maart 2023

P.23.0256.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.18](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Tegenstrijdigheid tussen redenen en dictum - Verbetering - Beslissing "hoger beroep gegrond" vervangen door beslissing "hoger beroep niet-gegrond" - Wettigheid

Wanneer een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling het hoger beroep van de inverdenkinggestelde tegen een beschikking van de raadkamer tot handhaving van de voorlopige hechtenis gegrond verklaart, terwijl uit de redengeving van dat arrest duidelijk blijkt dat het oordeelt dat het beroep niet gegrond is, kan de kamer van inbeschuldigingstelling die verschrijving verbeteren (1). (1) Zie andersluidende conclusie "in hoofdzaak" OM. Het Hof heeft de laattijdigheid van de memorie vastgesteld in zoverre die betrekking heeft op het cassatieberoep tegen dit arrest en heeft bij het ambtshalve onderzoek het door het OM gesuggereerde ambtshalve middel niet aangenomen, maar vastgesteld dat "de substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen in acht zijn genomen en de beslissing overeenkomstig de wet is geweest".

- Art. 794, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

1 maart 2023

P.23.0256.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.18](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Gerechtelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Relativering van de nietigheid door het eindvonnis in eerste aanleg op tegenspraak gewezen - Voorwaarden

Overeenkomstig artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek moet de gerechtsdeskundige die is aangesteld zonder in het nationaal register van gerechtsdeskundigen te zijn ingeschreven, op straffe van nietigheid zijn verslag ondertekenen, waarbij hij zijn handtekening laat voorafgaan door de volgende schriftelijke eed: "Ik zweer dat ik mijn opdracht in eer en geweten, nauwgezet en eerlijk vervuld heb."; uit die tekst blijkt een nauwe band tussen de handtekening en de eed van de deskundige voor wat betreft de regelmatigheid van het deskundigenverslag als bewijs; hieruit volgt dat artikel 407 Wetboek van Strafvordering over het toedekken van een onregelmatigheid betreffende de eed van onder meer deskundigen als gevolg van een rechterlijke beslissing op tegenspraak over een geschilpunt van toepassing is op de nietigheid die voortvloeit uit het niet naleven van de in artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek bepaalde verplichtingen door de gerechtsdeskundige, zowel met betrekking tot de eedaflegging als met betrekking tot de ondertekening van zijn eindverslag (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 407 Wetboek van Strafvordering

14 januari 2025

P.24.1148.N

ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241217.2N.24

AC nr. ...

VOORLOPIGE HECHTENIS

AANHOUDING

Aanhouding - Op heterdaad ontdekt misdrijf - Toezicht op de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel - Onaantastbare beoordeling van de heterdaad door de rechter

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze de precieze gegevens die het bestaan van een op heterdaad ontdekt misdrijf aantonen, waarbij het Hof enkel nagaat of hij uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 21 september 2021, RG P.21.1189.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.20; Cass. 18 juni 2019, AR P.19.0588.N, AC 2019, nr. 378.

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

12 maart 2025

P.25.0344.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.10](#)

AC nr. ...

Aanhouding - Op heterdaad ontdekt misdrijf - Voorwaarden

Om onder de toepassing van de specifieke regels van het op heterdaad ontdekt misdrijf te vallen, moeten er in de eerste plaats precieze gegevens bestaan waaruit objectief kan worden afgeleid dat een misdrijf wordt gepleegd of zonet werd gepleegd, zonder dat vereist is dat het door een getuige wordt waargenomen of onmiddellijk door een officier van gerechtelijke politie wordt vastgesteld, of dat het misdrijf zodanig vanzelfsprekend is en in al zijn aspecten werd vastgesteld dat verder onderzoek overbodig is (1). (1) Cass. 3 december 2013, AR P.13.1858.N, Pas. 2013, nr. 655, raadpl. 15; zie M.-A. BEERNAERT. e.a., o.c., p. 474.

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

12 maart 2025

P.25.0344.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.10](#)

AC nr. ...

ALGEMEEN

Algemeen - Artikel 3 EVRM - Verbod van foltering, onmenselijke of vernederende handelingen of bestraffingen - Detentieomstandigheden in de gevangenis - Aanvoering door de gedetineerde van een uitgebreide, gedetailleerde en geloofwaardige beschrijving van de detentieomstandigheden - Wettigheid van de vrijheidsberoving - Beoordeling door de rechter

Uit artikel 3 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat indien een persoon die van zijn vrijheid is beroofd aanvoert dat de omstandigheden waarin hij is opgesloten een schending uitmaken van die verdragsbepaling, hij die aanvoering niet moet bewijzen aangezien de opsluitingsomstandigheden maken dat een dergelijke bewijslast niet realistisch is, maar het wel vereist is dat de betrokkene ter staving van de door hem aangevoerde verdragsrechtelijke schending een uitgebreide en gedetailleerde alsook geloofwaardige beschrijving verstrekt van de opsluitingsomstandigheden met vermelding van concrete en specifieke gegevens, beschrijving die de rechter die moet oordelen over de wettigheid van de vrijheidsberoving in staat moet stellen na te gaan of de aangevoerde schending van artikel 3 EVRM prima facie niet manifest ongegrond is; indien de betrokkene een dergelijke uitgebreide en gedetailleerde alsook geloofwaardige beschrijving verstrekt van de opsluitingsomstandigheden met vermelding van concrete en specifieke gegevens, staat het aan de rechter die moet oordelen over de wettigheid van de vrijheidsberoving de gegrondheid ervan te beoordelen, desgevallend na het inwinnen van aanvullende informatie en het bevelen van de zich opdringende onderzoeksmaatregelen (1). (1) EHRM 10 april 2012, nr. 42732/12, Ananyev e.a. t. Rusland.

- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

11 maart 2025

P.25.0202.N

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.5

AC nr. ...

Algemeen - Artikel 3 EVRM - Verbod van foltering, onmenselijke of vernederende handelingen of bestraffingen - Detentieomstandigheden in de gevangenis - Aanvoering door de gedetineerde van een uitgebreide, gedetailleerde en geloofwaardige beschrijving van de detentieomstandigheden - Wettigheid van de vrijheidsberoving - Beoordeling door de rechter

Een persoon die aan het onderzoeksgerecht vraagt om te bevelen dat zijn voorlopige hechtenis wordt uitgevoerd in een ander arresthuis dan datgene waarin hij krachtens het bevel tot aanhouding is opgesloten, omdat hij zich daar bevindt in omstandigheden die een schending van artikel 3 EVRM uitmaken, moet ter staving van zijn aanvoering een uitgebreide, gedetailleerde en geloofwaardige beschrijving verstrekken van zijn actuele opsluitingsomstandigheden, met vermelding van concrete en specifieke gegevens, beschrijving die het onderzoeksgerecht moet in staat stellen na te gaan of de aangevoerde schending van artikel 3 EVRM prima facie niet manifest ongegrond is en indien de betrokkene een dergelijke uitgebreide, gedetailleerde en geloofwaardige beschrijving verstrekt van zijn opsluitingsomstandigheden met vermelding van concrete en specifieke gegevens, staat het aan het onderzoeksgerecht om de gegrondheid van zijn verzoek te beoordelen, desgevallend na het inwinnen van aanvullende informatie en het bevelen van de vereiste onderzoeksmaatregelen; alhoewel de omstandigheden dat het EHRM België heeft veroordeeld wegens schending van artikel 3 EVRM ingevolge de vaststelling van concreet ontoereikende opsluitingsomstandigheden in bepaalde gevangenis en dat van dergelijke omstandigheden eveneens sprake is in een recent verslag van het Comité van Toezicht bevoegd voor een bepaalde gevangenis een sterke aanwijzing vormen dat in die gevangenis personen worden vastgehouden in vernederende en onmenselijke omstandigheden, verplicht dit het onderzoeksgerecht niet om zonder meer te oordelen dat op het moment van de uitspraak alle aldus vastgestelde omstandigheden in die gevangenis nog steeds onverkort aan de orde zijn, noch dat dit het geval is in elke situatie en voor wat betreft elke opgesloten persoon en het onderzoeksgerecht dat daarbij onder meer rekening kan houden met de problemen die een opgesloten persoon concreet bij de gevangenisdirectie heeft aangeklaagd oordeelt op grond van de aan dat gerecht voorgelegde concrete omstandigheden onaantastbaar of een persoon is opgesloten in omstandigheden die strijdig zijn met artikel 3 EVRM en of hij dienvolgens het recht heeft op de uitvoering van zijn hechtenis in een andere gevangenis (1). (1) Cass. 11 maart 2025, AR P.25.0202.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.5

- Art. 5.1.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

1 april 2025

P.25.0417.N

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.28

AC nr. ...

BEVEL TOT AANHOUDING

Bevel tot aanhouding - Aanhouding van een inverdenkinggestelde wegens meerdere feiten - Vaststelling dat de aanhouding wegens één feit onregelmatig is - Effect op de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel gesteund op de overige feiten - Draagwijdte - Gevolg

Ingeval het bevel tot aanhouding voor meerdere feiten wordt verleend, laat de enkele vaststelling door het onderzoeksgerecht van een onregelmatigheid in het bevel tot aanhouding met betrekking tot één van die feiten, het oordeel van datzelfde gerecht dat het bevel tot aanhouding met betrekking tot de overige feiten de in artikel 16, § 5, eerste en tweede lid, Voorlopige Hechteniswet bepaalde gegevens bevat, onaangetast zodat uit die loutere omstandigheid dan ook geen onregelmatigheid van het gehele bevel tot aanhouding kan worden afgeleid.

- Art. 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 5, eerste en tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

18 februari 2025

P.25.0233.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.15](#)

AC nr. ...

Bevel tot aanhouding - Gevolg - Uitvaardiging - Voorafgaand verhoor van de verdachte - Geen bijstand van een raadsman

Noch artikel 6.3, c, EVRM, noch de artikelen 2bis en 16, § 2, Voorlopige Hechteniswet, noch artikel 47bis, § 4, Wetboek van Strafvordering verplichten de onderzoeksgerechten het aanhoudingsbevel onmiddellijk op te heffen, alleen op grond dat de verdachte werd verhoord door de politie of door de onderzoeksrechter zonder de bijstand van een raadsman, voordat er tegen hem een aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd.

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 47bis, § 4 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 2bis en 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 6, § 3, c) Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

22 februari 2023

P.23.0239.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230222.2F.15](#)

AC nr. ...

Bevel tot aanhouding - Toezicht op de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel door de onderzoeksgerechten - Prima facie onderzoek van de aangevoerde onregelmatigheid van het aanhoudingsbevel - Toepassing op de aangevoerde onregelmatigheid van de aangewende bijzondere methoden, zoals de observaties

Bij de eerste verschijning van de inverdenkinggestelde voor het onderzoeksgerecht moet dat gerecht in de eerste plaats de wettigheid en de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel onderzoeken; het onderzoeksgerecht is slechts gehouden tot een prima facie onderzoek van de aangevoerde onregelmatigheid omdat, inzake voorlopige hechtenis, de Voorlopige Hechteniswet specifieke regels bevat voor het toezicht op de regelmatigheid van de handhaving van de hechtenis, die de enige regels zijn die van toepassing zijn (1); dit beginsel is met name van toepassing wanneer de inverdenkinggestelde aanvoert dat de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel is aangetast door de onregelmatigheid van de aangewende bijzondere methoden, zoals de observaties (2). (1) Zie Cass. 21 januari 2015, AR P.15.0056.F, AC 2015, nr. 53, geciteerd in M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, *Droit de la procédure pénale*, 10de uitg., La Chartre, 2025, dl. I, p. 1291, noot 682. (2) Ibidem; zie Cass. 3 december 2013, AR P.13.1856.N, AC 2013, nr. 654, raadpl. 14. De eiser voerde onder meer aan dat uit artikel 47septies, § 2, vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de schriftelijke bevestiging van de door de procureur des Konings mondeling gegeven machtiging tot observatie "ten laatste na het beëindigen van de observatie bij het strafdossier" moet worden gevoegd. Zoals het bestreden arrest er evenwel op wijst, is die termijn geen op straffe van nietigheid voorgeschreven of substantiële vormvereiste (Cass. 23 oktober 2012, AR P.12.1002.N, AC 2012, nr. 557; zie Cass. 22 augustus 2023, AR P.23.1204.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230822.VAK.7, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal DE SMET; Cass. 18 januari 2005, AR P.05.0037.N, AC 2005, nr. 36).

(M.N.B.)

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering

- Art. 47sexies Wetboek van Strafvordering
- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

12 maart 2025

P.25.0344.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.10](#)

AC nr. ...

CASSATIEBEROEP

Cassatieberoep - Nieuw middel dat het bestaan aanvoert van een eerdere verklaring van hoger beroep dan die welke in het dossier voorkomt - Cassatiemiddel dat voor het eerst voor het Hof wordt aangevoerd - Ontvankelijkheid - Cassatiemiddelen - Nieuw middel

Het middel dat voor het eerst voor het Hof aanvoert dat de inverdenkinggestelde drie dagen vóór de opmaak van de akte van hoger beroep die in het dossier voorkomt een verklaring van hoger beroep heeft gedaan en dat, bijgevolg, de kamer van inbeschuldigingstelling buiten de in artikel 30, § 3, Probatiwewet vastgestelde termijn uitspraak heeft gedaan, is nieuw en derhalve niet-ontvankelijk.

- Artt. 30, § 3, en 31, § 3 Wet 20 juli 1990 tot instelling van een flexibele pensioenleeftijd voor werknemers en tot aanpassing van de werknemerspensioenen aan de evolutie van het algemeen welzijn

15 februari 2023

P.23.0169.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.7](#)

AC nr. ...

HANDHAVING

Handhaving - Aanhouding op heterdaad - Toezicht op de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel - Onaantastbare beoordeling van de heterdaad door de rechter

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze de precieze gegevens die het bestaan van een op heterdaad ontdekt misdrijf aantonen, waarbij het Hof enkel nagaat of hij uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 21 september 2021, RG P.21.1189.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.20; Cass. 18 juni 2019, AR P.19.0588.N, AC 2019, nr. 378.

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

12 maart 2025

P.25.0344.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.10](#)

AC nr. ...

Handhaving - Ernstige aanwijzingen van schuld - Beoordeling door het onderzoeksgerecht van het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld in hoofde van de inverdenkinggestelde - Geen beoordeling van de ernstige aanwijzingen van schuld in hoofde van andere potentiële betrokkenen - Motivering - Draagwijdte - Gevolg

Het onderzoeksgerecht dat de handhaving beveelt van de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde, dient het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld in hoofde van die laatste vast te stellen maar het komt het onderzoeksgerecht naar aanleiding van die beoordeling niet toe om te oordelen over het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld in hoofde van andere personen die bij de feiten betrokken zouden kunnen zijn geweest; het onderzoeksgerecht is dan ook niet ertoe gehouden om te antwoorden op de conclusies van een inverdenkinggestelde in zoverre daarin niet het bestaan wordt betwist van ernstige schuldaanwijzingen in hoofde van hemzelf, maar louter wordt gewezen op het bestaan van ernstige schuldaanwijzingen in hoofde van potentiële andere betrokkenen (1). (1) Cass. 26 november 2024, AR P.24.1513.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241126.2N.35.

- Art. 30, § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 5, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

18 februari 2025

P.25.0223.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.14](#)

AC nr. ...

Handhaving - Verzoek tot invrijheidstelling tegen borgsom - Weigering - Redenen

Het onderzoeksgerecht waaraan een verdachte zonder verdere toelichting vraagt hem overeenkomstig artikel 35 Voorlopige Hechteniswet vrij te laten tegen de betaling van een bepaalde borgsom, kan dat verzoek afwijzen op grond van de enkele reden dat die vorm van zekerheid niet volstaat om tegemoet te komen aan de gronden die de handhaving van de voorlopige hechtenis wettigen (1). (1) Zie Cass. 9 april 2024, AR P.24.0412.N, AC 2024, nr. 292, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240409.2N.19.

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

21 januari 2025

P.25.0049.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.13](#)

AC nr. ...

Handhaving - Onderzoeksgerechten - Regelmatigheid van het aanhoudingsbevel - Toezicht op de regelmatigheid van het onderzoek dat tot de aanhouding van de verdachte heeft geleid - Omvang

Het is ten aanzien van de bepalingen van de Voorlopige Hechteniswet, en niet ten aanzien van het gehele Wetboek van Strafvordering, dat artikel 21, § 4, Voorlopige Hechteniswet het onderzoeksgerecht verplicht zich van de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel te verzekeren; de kamer van inbeschuldigingstelling en de raadkamer, die onverwijld uitspraak moeten doen, dienen enkel een prima facie onderzoek te verrichten van de regelmatigheid van het onderzoek dat tot de aanhouding van de verdachte heeft geleid (1). (1) Zie Cass. 22 september 2009, AR P.09.1389.N, AC 2009, nr. 518; Cass. 20 februari 2001, AR P.01.0235.N, AC 2001, nr. 106; Cass. 24 oktober 2000, AR P.00.1387.N, AC 2000, nr. 298.

- Art. 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

16 april 2025

P.25.0547.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250416.2F.8](#)

AC nr. ...

Handhaving - Verplichting om de middelen te beantwoorden - Begrip - Omvang

Een middel dat antwoord verdient, veronderstelt de aanvoering, door een partij, van een feit waaruit zij, aan de hand van een juridische redenering, de gegrondheid van een verzoek, verweer of uitzondering meent te kunnen afleiden; de rechter dient niet te antwoorden op een bewering, een waarschijnlijkheid, een indruk, een vermoeden, een hypothese of een veronderstelling (1). (1) Zie Cass. 4 januari 2023, AR P.22.1746.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230104.2F.18; Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273; Cass. 31 mei 2011, AR P.10.2037.F, AC 2011, nr. 370 (4de middel), met concl. van advocaat-generaal GÉNICOT op datum in Pas.

- Art. 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

16 april 2025

P.25.0547.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250416.2F.8](#)

AC nr. ...

Handhaving - Cumulatie van ambten - Zelfde zaak - Begrip - Draagwijdte - Verbeterend arrest

Artikel 292 Gerechtelijk Wetboek verbiedt cumulatie van ambten enkel als de magistraat eerder in een andere hoedanigheid in dezelfde zaak, dus in hetzelfde geschil, is tussengekomen (1); de verbetering van een arrest houdt niet in dat wordt kennisgenomen van de zaak die hierin wordt beslecht; aldus kan de magistraat die uitspraak heeft gedaan over de voorlopige hechtenis in de raadkamer zitting houden in het geding tot verbetering van het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak heeft gedaan over de voorlopige hechtenis in dezelfde zaak, zonder dat hij zich hoeft uit te spreken over enige in de wet bepaalde voorwaarde tot opheffing of handhaving van de voorlopige hechtenis, aangezien de verbetering enkel betrekking heeft op de rechtzetting van een verschrijving, zonder dat de in de te verbeteren beslissing vastgelegde rechten kunnen worden gewijzigd, uitgebreid of beperkt (2). (1) Zie Cass. 23 februari 2005, AR P.05.1685.F, AC 2005, nr. 113; Cass. 13 januari 1986, AR 4965, AC 1986, nr. 308 ("Voor de toepassing van het algemeen rechtsbeginsel dat niemand in dezelfde zaak rechter en partij mag zijn"); concl. van procureur-generaal KRINGS, toen advocaat-generaal, Cass. 8 november 1979, Pas. 1980, I, p. 310 [314] (die (dezelfde) zaak definieert als de "actes de procédure qui forment un ensemble soumis à l'appréciation du juge et qui constituent le même différend opposant les parties"). (2) Zie andersluidende conclusie "in hoofdzaak" OM.

- Artt. 292 en 794, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

1 maart 2023

P.23.0256.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.18](#)

AC nr. ...

Handhaving - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Tegenstrijdigheid tussen redenen en dictum - Verbetering - Beslissing "hoger beroep gegrond" vervangen door beslissing "hoger beroep niet-gegrond" - Wettigheid

Wanneer een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling het hoger beroep van de inverdenkinggestelde tegen een beschikking van de raadkamer tot handhaving van de voorlopige hechtenis gegrond verklaart, terwijl uit de redengeving van dat arrest duidelijk blijkt dat het oordeelt dat het beroep niet gegrond is, kan de kamer van inbeschuldigingstelling die verschrijving verbeteren (1). (1) Zie andersluidende conclusie "in hoofdzaak" OM. Het Hof heeft de laattijdigheid van de memorie vastgesteld in zoverre die betrekking heeft op het cassatieberoep tegen dit arrest en heeft bij het ambtshalve onderzoek het door het OM gesuggereerde ambtshalve middel niet aangenomen, maar vastgesteld dat "de substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen in acht zijn genomen en de beslissing overeenkomstig de wet is geweest".

- Art. 794, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

1 maart 2023

P.23.0256.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.18](#)

AC nr. ...

Handhaving - Hoger beroep tegen beschikking raadkamer tot handhaving - Geen verweer over de criteria van artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet - Motiveringsplicht kamer van inbeschuldigingstelling - Draagwijdte

Wanneer de verdachte in een geval bedoeld in artikel 22 Voorlopige Hechteniswet hoger beroep instelt tegen een beslissing van de raadkamer tot handhaving van zijn voorlopige hechtenis en hij voor de kamer van inbeschuldigingstelling bij conclusie geen verweer voert over het vereiste van een risico op recidive, onttrekking, het laten verdwijnen van bewijzen of het zich verstaan met derden, dan voldoet de kamer van inbeschuldigingstelling aan haar motiveringsplicht door de overname van de redenen van het bevel tot aanhouding of van een eerdere beslissing waarin wordt vastgesteld dat is voldaan aan die criteria, in zoverre die nog actueel zijn; in dat geval dient de kamer van inbeschuldigingstelling de redenen waarom zij oordeelt dat is voldaan aan die vereisten, niet uitdrukkelijk te herhalen.

- Art. 30, §§ 1 en 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 22, zesde en zevende lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 16, §§ 1 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

21 januari 2025

P.25.0049.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.13](#)

AC nr. ...

Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Eerbiediging van de tegenspraak - Tijdstip van neerlegging

De vordering die voor de kamer van inbeschuldigingstelling is bestemd en die de middelen bevat waarmee het openbaar ministerie de verwerping van de door de inverdenkinggestelde aangevoerde verweermiddelen wil verantwoorden, moet aan de tegenspraak worden onderworpen; die verplichting wordt met name vervuld door die akte uiterlijk op de rechtszitting van het onderzoeksgerecht neer te leggen (1). (1) Zie Cass. 3 januari 2024, AR P.23.1746.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240103.2F.3 ; Cass. 21 maart 2007, AR P.07.0310.F, AC 2007, nr. 149; Cass. 30 september 1992, AR 239, AC 1991-92, nr. 643.

- Art. 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

16 april 2025

P.25.0496.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250416.2F.5](#)

AC nr. ...

HOGER BEROEP

Hoger beroep - Hoger beroep tegen beschikking raadkamer tot handhaving - Geen

verweer over de criteria van artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet - Motiveringsplicht kamer van inbeschuldigingstelling - Draagwijdte

Wanneer de verdachte in een geval bedoeld in artikel 22 Voorlopige Hechteniswet hoger beroep instelt tegen een beslissing van de raadkamer tot handhaving van zijn voorlopige hechtenis en hij voor de kamer van inbeschuldigingstelling bij conclusie geen verweer voert over het vereiste van een risico op recidive, onttrekking, het laten verdwijnen van bewijzen of het zich verstaan met derden, dan voldoet de kamer van inbeschuldigingstelling aan haar motiveringsplicht door de overname van de redenen van het bevel tot aanhouding of van een eerdere beslissing waarin wordt vastgesteld dat is voldaan aan die criteria, in zoverre die nog actueel zijn; in dat geval dient de kamer van inbeschuldigingstelling de redenen waarom zij oordeelt dat is voldaan aan die vereisten, niet uitdrukkelijk te herhalen.

- Art. 30, §§ 1 en 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 22, zesde en zevende lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, §§ 1 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

21 januari 2025

P.25.0049.N

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.13

AC nr. ...

INVRIJHEIDSTELLING ONDER VOORWAARDEN***Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verbod op gebruik van elektronische communicatie met data-encryptie of anonimisering - Duidelijkheid van de na te leven voorwaarde - Beoordeling***

De artikelen 35 tot en met 38 Voorlopige Hechteniswet houden voor de rechter die aan een inverdenkinggestelde een invrijheidsstelling onder voorwaarden toestaat, de verplichting in om die voorwaarden zo duidelijk mogelijk te bepalen opdat de inverdenkinggestelde redelijkerwijze kan weten waaraan zich te houden om aan die voorwaarden te voldoen; de aldus vereiste duidelijkheid gaat evenwel niet zover dat de rechter die een inverdenkinggestelde als voorwaarde het verbod oplegt om nog te communiceren via platformen of applicaties die anonimiteit garanderen, al die platformen en applicaties moet opsommen.

- Art. 38 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 37 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 36 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

4 februari 2025

P.25.0146.N

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.18

AC nr. ...

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing van de voorwaarden - Artikelen 35, §§ 1, 3 en 5 - Redenen waarop de voorwaarden betrekking moeten hebben - Toepassing van artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet - Geen limitatieve categorie van voorwaarden - Beoordeling door de rechter van de aangepaste voorwaarden - Mogelijke beperking van grondrechten - Artikel 2.2 en 2.3 Aanvullend Protocol EVRM en artikel 5 EVRM - Verbod om het land te verlaten zonder toelating van de rechter - Mogelijkheid tot oplegging en handhaving van een dergelijke voorwaarde - Draagwijdte - Gevolg

Met de bepalingen van artikel 35, §§ 1, 3 en 5, Voorlopige Hechteniswet, heeft de wetgever geen limitatieve categorie van voorwaarden bepaald, maar het aan de rechter overgelaten om de voorwaarden te bepalen die betrekking hebben op en aangepast zijn aan de in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet genoemde redenen van recidivegevaar, vluchtgevaar, collusiegevaar of het gevaar op het doen verdwijnen van bewijzen en die door de rechter te bepalen voorwaarden kunnen wel degelijk een beperking op grondrechten inhouden, mits de rechter de absolute noodzaak daarvan vaststelt; uit die bepalingen alsmede uit de bepalingen van artikel 2.2 en 2.3 Aanvullend Protocol EVRM en artikel 5 EVRM volgt dat de rechter aan de vrijgelaten inverdenkinggestelde als voorwaarde kan opleggen dat hij zich niet naar het buitenland mag begeven zonder voorafgaande toelating, mits de rechter de absolute noodzaak daartoe vaststelt in het licht van de ernstige redenen bepaald in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet, zodat de rechter die voorwaarde ook kan handhaven, mits hij ze, na een geactualiseerd onderzoek van de gegevens van de zaak, op het moment van zijn uitspraak nog steeds absoluut noodzakelijk acht in het licht van deze redenen.

- Art. 2.3 Aanvullend protocol nr. 4 bij het EVRM, tot het waarborgen van de bepaalde rechten en vrijheden die reeds in het Verdrag en in het eerste aanvullend protocol daarbij zijn opgenomen, opgemaakt te Straatsburg op 16 september 1963
- Art. 2.2 Aanvullend protocol nr. 4 bij het EVRM, tot het waarborgen van de bepaalde rechten en vrijheden die reeds in het Verdrag en in het eerste aanvullend protocol daarbij zijn opgenomen, opgemaakt te Straatsburg op 16 september 1963
- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 35, §§ 1, 3 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

1 april 2025

P.25.0448.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.29](#)

AC nr. ...

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing van de voorwaarden - Artikelen 35, §§ 1, 3 en 5 - Redenen waarop de voorwaarden betrekking moeten hebben - Toepassing van artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet - Motivering door de rechter - Vermelding van één reden uit artikel 16, § 1, Voorlopige Hechteniswet - Motivering over andere redenen uit artikel 16, § 1, Voorlopige Hechteniswet - Overtollige motivering - Vermelding van de wettelijke bepalingen - Draagwijdte - Gevolg

Volgens artikel 35, § 1 en § 5, Voorlopige Hechteniswet kunnen de onderzoeksgerechten de inverdenkinggestelde in vrijheid laten onder oplegging van één of meer voorwaarden en artikel 35, § 3, Voorlopige Hechteniswet bepaalt dat deze voorwaarden betrekking moeten hebben op een van de redenen genoemd in artikel 16, § 1, vierde lid, en daaraan moeten aangepast zijn, in acht genomen de omstandigheden van de zaak hetgeen het bestaan betreft van ernstige redenen om te vrezen dat de in vrijheid gelaten inverdenkinggestelde nieuwe misdaden en wanbedrijven zou plegen, zich aan het optreden van het gerecht zou onttrekken, bewijzen zou pogen te laten verdwijnen of zich zou verstaan met derden; hieruit volgt dat de rechter die oordeelt over het verzoek van een inverdenkinggestelde om een hem opgelegde voorwaarde op de heffen, dient vast te stellen dat er op het moment van zijn beslissing nog steeds minstens één van de in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet bepaalde redenen van toepassing is, zodat indien de rechter wettig het bestaan van één dergelijke reden vaststelt, zijn motivering over eventueel nog andere redenen overtuigend is en de kritiek van de inverdenkinggestelde op die motivering niet tot cassatie kan leiden; de vermelde bepalingen vereisen niet dat de rechter in zijn beslissing over het verzoek tot opheffing van een voorwaarde uitdrukkelijk melding maakt van de artikelen van de Voorlopige Hechteniswet die hij toepast of van verdrags- of wetsbepalingen die de inverdenkinggestelde tot zijn staving van zijn verzoek aanvoert en het feit dat de rechter die bepalingen niet vermeldt, betekent bovendien niet dat hij ze niet toepast of geen acht erop slaat.

- Art. 35, §§ 1, 3 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 16, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

1 april 2025

P.25.0448.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.29](#)

AC nr. ...

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Bedrag van de borgsom - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Criteria ter vaststelling van het bedrag - Motivering van het bedrag - Draagwijdte - Gevolg

Overeenkomstig artikel 35, § 4, Voorlopige Hechteniswet oordeelt de rechter onaantastbaar over de vraag of een invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom, welke tot doel heeft de betrokkene ertoe aan te zetten na zijn invrijheidstelling te verschijnen bij de proceshandelingen of om zich aan te bieden ter tenuitvoerlegging van de beslissing, een voldoende alternatief is voor de verdere vrijheidsbeneming en in het licht van die doelstellingen oordeelt de rechter onaantastbaar over het bedrag van de borgsom rekening houdend met de financiële draagkracht van de betrokkene, waarbij hij overeenkomstig het tweede lid van artikel 35, § 4, Voorlopige Hechteniswet zijn beslissing ook kan gronden op ernstige vermoedens dat gelden of waarden afkomstig van het misdrijf in het buitenland zijn geplaatst ofwel verborgen gehouden en hij in dat geval het proportionaliteitsbeginsel in acht moet nemen; de periode dat de betrokkene van zijn vrijheid werd beroofd ingevolge zijn voorlopige hechtenis vormt geen in aanmerking te nemen criterium voor de bepaling van het bedrag van de borgsom en de enkele omstandigheid dat de betrokkene reeds in een andere procedure voorlopig in vrijheid werd gesteld tegen betaling van een borgsom, verplicht de rechter niet eenzelfde borgsom op te leggen of te motiveren waarom hij een hogere borgsom oplegt dan in die procedure en bij gebrek aan een daartoe strekkende conclusie moet de rechter de beslissing over het bedrag van de borgsom niet nader motiveren (1). (1) Cass. 11 februari 2020, AR P.20.0126.N, AC 2020, nr. 121; PH. DAENINCK, "Voorlopige hechtenis: over de omvang en andere vraagstukken van de borgsom", T.Strafr. 2023, 207.

- Art. 35, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

11 maart 2025

P.25.0321.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.19](#)

AC nr. ...

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot invrijheidstelling tegen borgsom - Weigering - Redenen

Het onderzoeksgerecht waaraan een verdachte zonder verdere toelichting vraagt hem overeenkomstig artikel 35 Voorlopige Hechteniswet vrij te laten tegen de betaling van een bepaalde borgsom, kan dat verzoek afwijzen op grond van de enkele reden dat die vorm van zekerheid niet volstaat om tegemoet te komen aan de gronden die de handhaving van de voorlopige hechtenis wettigen (1). (1) Zie Cass. 9 april 2024, AR P.24.0412.N, AC 2024, nr. 292, [ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240409.2N.19](#).

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

21 januari 2025

P.25.0049.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.13](#)

AC nr. ...

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verbod op gebruik van elektronische communicatie met data-encryptie of anonimisering - Recht op eerbiediging van het privé-leven van de verdachte - Vertrouwelijkheid van de communicatie - Afweging tegenover de redenen van voorlopige hechtenis - Gevaar voor recidive en onttrekking aan het gerecht - Beoordeling

Weliswaar is de vertrouwelijkheid van communicatie een essentieel onderdeel van het recht op de eerbiediging van het privéleven en de correspondentie, zoals vastgelegd in artikel 8 EVRM, en moeten gebruikers van telecommunicatie- en internetdiensten de garantie hebben dat hun persoonlijke levenssfeer en vrijheid van meningsuiting worden geëerbiedigd, maar die garantie is niet absoluut en moet in voorkomend geval wijken voor andere legitieme eisen, zoals het voorkomen van het plegen van ernstige misdrijven of het beletten van de vlucht van personen die worden verdacht van dergelijke misdrijven ; hieruit volgt dat de rechter met toepassing van de artikelen 35 tot en met 38 Voorlopige Hechteniswet een inverdenkinggestelde in vrijheid kan stellen met als voorwaarde het verbod om gebruik te maken van bepaalde communicatiemiddelen, in zoverre dat verbod evenredig is met de in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet genoemde redenen, waaronder het tegengaan van recidive of vlucht door de inverdenkinggestelde (1). (1) EHRM, 13/02/2024, Podchasov / Rusland, § 65, [www.echr.coe.int](#), NC 2024, 326.

- Art. 38 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 37 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 36 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 16, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

4 februari 2025

P.25.0146.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.18](#)

AC nr. ...

INZAGE VAN HET DOSSIER

Inzage van het dossier - Stukken afkomstig uit een ander dossier - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Recht op tegenspraak - Fase gerechtelijk onderzoek

Het recht van verdediging, waartoe het recht op tegenspraak behoort, vereist dat wanneer aan het dossier gegevens uit een ander strafdossier worden gevoegd, de verdediging inzage krijgt van alle pertinente elementen uit dat dossier, zowel à charge als à décharge, die beschikbaar zijn; dat recht is evenwel niet absoluut en kan onderhevig zijn aan beperkingen, onder meer in de fase van het gerechtelijk onderzoek, wanneer de inverdenkinggestelde zich nog niet voor de vonnisrechter moet verdedigen tegen de lastens hem ingebrachte beschuldiging; het recht van verdediging vereist niet dat op het moment waarop het onderzoeksgerecht op grond van artikel 21 Voorlopige Hechteniswet overgaat tot het nazicht van de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding en de noodzakelijkheid van de handhaving van de voorlopige hechtenis, reeds alle voormelde elementen zijn toegevoegd aan het dossier; dat recht vereist in de fase van het gerechtelijk onderzoek evenmin dat de verdachte inzage krijgt van andere stukken uit een afzonderlijk strafdossier dan deze die aan het voorliggende dossier zijn gevoegd, louter op grond van zijn niet aannemelijk gemaakte aanvoering dat uit die stukken gegevens à décharge of nietigheden kunnen blijken (1). (1) Cass. 11 januari 2022, AR P.22.0019.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220111.2N.20 en Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273; Zie Cass. 7 december 2021, AR P.21.1503.N ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211207.2N.15, en Cass. 17 juli 2019, AR P.19.0732.N, AC 2019, nr. 421.

- Art. 21 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

5 juli 2022

P.22.0868.N

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220705.VAK.8

AC nr. ...

VOORRECHTEN EN HYPOTHEKEN

BIJZONDER VOORRECHT

Bijzonder voorrecht - Verhuurder van een onroerend goed - Waarde van hetgeen het verhuurde stoffeert - Goederen toebehorend aan derden - Goede trouw - Beoordeling - Tijdstip

Indien de verhuurder, op grond van zijn bijzonder voorrecht van artikel 20, 1°, Hypotheekwet, beslag legt op stofferende goederen die aan een derde toebehoren en die derde, op grond van artikel 1514 Gerechtelijk Wetboek, die goederen wil terugvorderen, moet de derde niet enkel zijn eigendomsrecht op de goederen bewijzen, maar eveneens de kwade trouw van de verhuurder, namelijk dat deze op het tijdstip van het binnenbrengen van de goederen in het onroerend goed kennis had of behoorde te hebben van dit eigendomsrecht (1). (1) Cass. 4 december 2003, AR C.02.0174.N, AC 2003, nr. 621.

- Art. 1514 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 20, 1° Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

3 februari 2025

C.24.0261.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250203.3N.3](#)

AC nr. ...

Bijzonder voorrecht - Verhuurder van een onroerend goed - Waarde van hetgeen het verhuurde stoffeert - Goederen toebehorend aan derden - Faillissement huurder - Curator - Terugvordering - Goede trouw - Beoordeling - Tijdstip

De curator die, bij faillissement van de derde aan wie de stofferende roerende goederen toebehoren, deze door de verhuurder in beslag genomen goederen terugvordert op grond van artikel 1514 Gerechtelijk Wetboek dient niet enkel het eigendomsrecht van de derde op de goederen te bewijzen, maar eveneens de kwade trouw van de verhuurder, namelijk dat deze op het tijdstip van het binnenbrengen van de goederen in het onroerend goed kennis had of behoorde te hebben van dit eigendomsrecht; het faillissement van de derde heeft immers niet tot gevolg dat de goederen of de verkoopopbrengst ervan als zodanig in de faillissementsboedel moet terechtkomen en integraal aan de curator moet worden overgemaakt.

- Art. 1514 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 20, 1° Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

3 februari 2025

C.24.0261.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250203.3N.3](#)

AC nr. ...

VORDERING IN RECHTE

- Oorzaak van de vordering - Draagwijdte

De oorzaak van de vordering is het geheel van feiten dat de eiser tot staving van het gevorderde aanvoert (1). (1) Cass. 10 maart 2022, AR C.21.0286.N, AC 2022, nr. 187 met concl. van eerste advocaat-generaal R. MORTIER.

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

3 februari 2025

C.24.0263.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250203.3N.4](#)

AC nr. ...

VREEMDELINGEN

- Verbljfsrecht - Vluchteling - Staatloze - Verschil in behandeling - Wettigheid

Het Grondwettelijk Hof heeft bij arrest nr. 1/2012 van 11 januari 2012 voor recht gezegd dat de Vreemdelingenwet de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt, in zoverre ze niet erin voorziet dat de staatloze die zijn nationaliteit onvrijwillig heeft verloren en die aantoonbaar dat hij geen wettelijke en duurzame verblijfstitel kan verkrijgen in een andere staat waarmee hij banden zou hebben, een verblijfsrecht heeft dat vergelijkbaar is met dat welke de vluchteling geniet op grond van artikel 49 van die wet.

- Art. 49 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

23 maart 2023

C.22.0243.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.8](#)

AC nr. ...

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Artikel 9.3 Onthaalrichtlijn - Draagwijdte

De noodzakelijke band tussen de vereiste toetsing "op korte termijn" van de rechtmatigheid van een vrijheidsberoving en het bestaan van een actieve titel voor de aan die toetsing onderworpen vasthouding blijkt ook uit artikel 9.3 Onthaalrichtlijn; krachtens die bepaling moeten de lidstaten ervoor zorgen dat de inbewaringstelling met spoed wordt getoetst door een rechter, zo spoedig mogelijk bij aanvang van de vrijheidsberoving, of dat aan de vreemdeling het recht wordt toegekend hiertoe een procedure in te leiden, waarbij artikel 9.3 hieraan toevoegt dat de vreemdeling onmiddellijk in vrijheid wordt gesteld indien die toetsing, die spoedig moet gebeuren, leidt tot de vaststelling dat de vasthouding onrechtmatig is.

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 9, § 3 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)

17 januari 2023

P.22.1444.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230117.2F.1](#)

AC nr. ...

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Repatriëring van de vreemdeling - Invloed

Artikel 71 Vreemdelingenwet schendt artikel 5.4 EVRM niet wanneer de gebeurtenis die zich tijdens de procedure van toezicht voordoet geen nieuwe autonome titel is die de voorgaande vervangt maar, integendeel, de repatriëring van de vreemdeling tegen wie de titel was uitgevaardigd (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

17 januari 2023

P.22.1444.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230117.2F.1](#)

AC nr. ...

**- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht -
Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Titel van
vrijheidsberoving - Actieve titel - Opeenvolgende titels - Nieuwe autonome titel -
Invloed**

Artikel 5.4 EVRM is geschonden wanneer er ten aanzien van een vreemdeling verschillende opeenvolgende beslissingen tot vrijheidsberoving zijn genomen, zonder dat het rechterlijk toezicht kon worden afgesloten met een eindbeslissing, omdat er tijdens de procedure van toezicht op de vigerende titel van vrijheidsberoving een nieuwe autonome titel werd uitgevaardigd die de voorgaande titel verving (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

17 januari 2023

P.22.1444.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230117.2F.1](#)

AC nr. ...

**- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht -
Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Repatriëring -
Invrijheidstelling van de vreemdeling - Gevolg**

Aangezien de onrechtmatigheid van de detentie krachtens artikel 5.4 EVRM wordt bestraft met een invrijheidstelling die op korte termijn moet plaatsvinden, kan hieruit worden afgeleid dat die bepaling betrekking heeft op het beroep van de vreemdeling die zich nog in hechtenis bevindt op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht over zijn beroep uitspraak moet doen; als hij intussen werd gerepatriëerd, kan zijn invrijheidstelling immers niet meer worden bevolen, maar de onrechtmatigheid van zijn aanhouding geeft hem, na zijn invrijheidstelling, recht op de door artikel 5.5 EVRM gewaarborgde schadeloosstelling (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

17 januari 2023

P.22.1444.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230117.2F.1](#)

AC nr. ...

**- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht -
Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Titel van
vrijheidsberoving - Actieve titel - Begrip**

Artikel 71 Vreemdelingenwet verleent de raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling de bevoegdheid om kennis te nemen van het beroep van de vreemdeling tegen de jegens hem genomen maatregel van vrijheidsberoving; het bij die wet bepaalde rechterlijk toezicht heeft betrekking op de actieve titel, namelijk de oorspronkelijke titel die nog steeds van kracht is op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht de wettigheid ervan nagaat, maar ook de nieuwe titel, die in de plaats is gesteld van de eerdere titel en op grond waarvan de vreemdeling van zijn vrijheid blijft beroofd (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de

vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

17 januari 2023

P.22.1444.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230117.2F.1](#)

AC nr. ...

- *Verblijfsrecht - Vluchteling - Staatloze - Verschil in behandeling - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Lacune - Bevoegdheid van de rechter*

De rechter dient elke lacune in de wet in te vullen waarvan het Grondwettelijk Hof de ongrondwettigheid heeft vastgesteld, evenals elke lacune die voortvloeit uit het feit dat een wetsbepaling als ongrondwettig wordt aangemerkt wanneer hij deze kan verhelpen in het kader van de bestaande wetsbepalingen om de wet in overeenstemming te brengen met de artikelen 10 en 11 Grondwet (1). (1) Cass. 10 september 2021, AR C.20.0138.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210910.1F.5.

- Art. 49 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

23 maart 2023

C.22.0243.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.8](#)

AC nr. ...

- *Niet-begeleide minderjarige vreemdeling - Identificatiebevoegdheid van de dienst Voogdij - Draagwijdte - Strafzaken - Minderjarigheid op het ogenblik van de feiten - Feitelijke beoordeling - Toepassing van de bewijsregels in strafzaken*

De aan de dienst Voogdij verleende identificatiebevoegdheid, krachtens welke die instelling door middel van een medisch onderzoek kan doen nagaan of de persoon al dan niet minstens achttien jaar oud is, sluit de bevoegdheid van de strafgerichten niet uit om in feite te beoordelen of de door een inverdenkinggestelde of beklaagde aangevoerde minderjarigheid is aangetoond; die gerichten beslissen hierover zonder dat de wet een bijzonder bewijsmiddel vereist (1). (1) Cass. 4 mars 2010, RG P.10.0325.F, Pas. 2010, n° 151.

- Artt. 3 en 6 Wet 24 december 2002 tot wijziging van de vennootschapsregeling inzake inkomstenbelastingen en tot instelling van een systeem van voorafgaande beslissingen in fiscale zaken

12 april 2023

P.23.0466.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230412.2F.2](#)

AC nr. ...

- *Vasthoudingsmaatregel - Voorafgaand verhoor van de vreemdeling - Bijstand van een advocaat - Artikel 41 Handvest Grondrechten EU - Toepassing*

Artikel 41 Handvest Grondrechten EU legt geen verplichtingen op aan de lidstaten maar enkel aan de instellingen, de organen en de instanties van de Unie; die bepaling kan bijgevolg niet als grondslag dienen voor het recht van de vreemdeling om, in aanwezigheid van zijn raadsman, door de administratieve overheid van een lidstaat te worden gehoord vóór de beslissing tot vasthouding voor de tijd die strikt noodzakelijk is voor de tenuitvoerlegging van het bevel om het grondgebied te verlaten (1). (1) Cass. 16 maart 2016, AR P.16.0281.F, AC 2016, nr. 185.

- Art. 7, derde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

15 februari 2023

P.23.0058.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.5](#)

AC nr. ...

- *Europees onderdaan - Recht van vrij verkeer en verblijf - Nationaliteit van een lidstaat - Familielid - Nationaliteitsvoorwaarde*

De artikelen 2 en 3 van Richtlijn 2004/38/EG van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden vereisen niet dat het familielid van de EU-burger de nationaliteit van een lidstaat bezit.

- Art. 3 Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden

- Art. 2 Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden

9 januari 2025

C.23.0341.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250109.1F.2](#)

AC nr. ...

- Toegang tot het grondgebied - Individuele beslissing - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Vernietiging - Fout van de Staat - Vergoeding van de veroorzaakte schade - Subjectief recht - Bevoegdheid - Hoven en rechtbanken van de rechterlijke orde

De artikelen 39/1, § 1, tweede lid, en 39/2, § 2, Vreemdelingenwet wijken niet af van de rechtsmacht, die de hoven en rechtbanken van de rechterlijke orde putten uit artikel 144 Grondwet, over de geschillen betreffende de burgerlijke subjectieve rechten, zoals die welke betrekking hebben op de vergoeding van de door een fout van de Staat veroorzaakte schade, ook al wordt de vergoeding gevorderd in natura, in de vorm van een verblijfstitel; de rechtsmacht van de hoven en rechtbanken over een geschil betreffende een dergelijk subjectief burgerlijk recht wordt niet aangetast door de omstandigheid dat het verblijfsrecht van de vreemdeling een politiek recht is of dat de erkenning van de verblijfstitel door de administratieve overheid zou afhangen van haar discretionaire beoordeling van de evenredigheid van de maatregel (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 39/2, § 2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 39/1, § 1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994

9 januari 2025

C.23.0341.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250109.1F.2](#)

AC nr. ...

- Verzoek om internationale bescherming - Bepaling van de taal van het onderzoek van het verzoek, van de beslissing waartoe het aanleiding geeft alsook van de mogelijke daaropvolgende beslissingen tot verwijdering van het grondgebied - Toepassing van de taalregeling op de beslissing tot vasthouding die in de loop van het onderzoek van het verzoek is genomen

Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 10 juli 1996 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, blijkt dat, wat betreft artikel 51/4 Vreemdelingenwet, de wetgever heeft beslist om met name rekening te houden met het beginsel van de eenheid van taal, volgens hetwelk de keuze van de taal die onmiddellijk na de indiening van het verzoek om internationale bescherming wordt bepaald, onherroepelijk is vastgelegd tot de laatste beslissing; hieruit volgt dat de beslissing tot vasthouding die tijdens het onderzoek van het verzoek van de vreemdeling om internationale bescherming jegens hem wordt genomen op grond van artikel 74/6, § 1, Vreemdelingenwet, onderworpen is aan de taalregeling van dat verzoek, gelet op het rechtstreeks verband tussen dat verzoek en de maatregel van vrijheidsberoving (1). (1) Artikel 51/4, § 2, derde lid, Vreemdelingenwet bepaalt, in geval van een verzoek om internationale bescherming, dat "indien de vreemdeling geen van die talen heeft gekozen of verklaard heeft de hulp van een tolk te verlangen, de Minister of zijn gemachtigde de taal van het onderzoek [van het voormelde verzoek] bepaalt in functie van de noodwendigheden van de diensten en instanties (...)". Uit § 1, tweede lid, van die bepaling volgt dat die taal ook die is van de beslissing waartoe het onderzoek van het verzoek aanleiding geeft alsook van die van de mogelijke daaropvolgende beslissingen tot verwijdering van het grondgebied. De eiser voerde aan dat die bepaling geen betrekking had op de beslissing tot vasthouding op grond van artikel 74/6, § 1, van die wet, dat, bijgevolg, de Dienst Vreemdelingenzaken zich diende te voegen naar artikel 41 Taalwet Bestuurszaken en dat, aangezien de eiser zich van het Frans had bediend in zijn uitwisselingen met de overheden, de betwiste titel niet in het Nederlands mocht worden opgemaakt (hierbij verwijzend naar J. SOHIER, "Les privations de liberté de l'étranger, en droit belge, au regard de l'article 5 de la Convention européenne", Rev. trim. D.H., 1999, p. 164, en Cass. 29 september 1998, AR P.98.1189.F, AC 1998, nr. 422). Het Hof oordeelt echter dat "wanneer het voormelde onderzoek in het Nederlands is geschied, de beslissing tot verwijdering van het grondgebied en tot vrijheidsberoving te dien einde in het Nederlands moet worden genomen" (Cass. 11 februari 2004, AR P.03.1661.F, AC 2004, nr. 73). Het is dus wel degelijk artikel 51/4 dat van toepassing is op de bestreden vasthouding, zoals het bestreden arrest stelt. Het OM heeft in ondergeschikte orde erop gewezen dat "hoewel, krachtens de wet, het onderzoek van de verklaring van de kandidaat-politiek-vluchteling gevoerd wordt in dezelfde taal als die van de beslissing waartoe het aanleiding geeft, net als die van de mogelijke daaropvolgende beslissingen tot verwijdering van het grondgebied, hieruit niet volgt dat het niet-gebruik van die taal in die beslissingen de nietigheid van de vrijheidsberovende maatregel meebrengt" (Cass. 24 december 2003, AR P.03.1567.F, AC 2003, nr. 671). Ten slotte oordeelt het Hof, zoals het bestreden arrest eraan herinnert, dat, wat betreft de taal waarin een bevel om het grondgebied te verlaten was opgemaakt, "het beginsel van de eenheid van taal, dat in de Taalwet Gerechtszaken is vastgelegd, enkel geldt voor de akten van de gerechtelijke procedure. Indien de rechter de taal niet kent waarin de door de administratie neergelegde stukken zijn gesteld, kan hij de vertaling ervan vragen, maar niets verbiedt hem om acht te slaan op stukken die in een andere taal dan die van de procedure zijn gesteld" (Cass. 8 januari 2020, AR P.19.1302.F, AC 2020, nr. 17). (M.N.B.)

- Art. 41, § 1 Wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij KB 18 juli 1966
- Art. 74/6, § 1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 51/4, eerste lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Verzoek om internationale bescherming - Vasthouding - Toezicht door de onderzoeksgerechten - Geen aanvoering, voor de kamer van inbeschuldigingstelling, van het recht om, binnen een zo kort mogelijke termijn en in een taal die hij verstaat, op de hoogte te worden gebracht van de redenen van zijn aanhouding - Cassatieberoep - Nieuw middel - (Niet-)ontvankelijkheid

Aangezien uit de rechtspleging niet blijkt dat de eiser in cassatie, een vreemdeling die op grond van de Vreemdelingenwet is vastgehouden, voor de kamer van inbeschuldigingstelling de miskennis heeft aangevoerd van het fundamenteel recht om, binnen een zo kort mogelijke termijn en in een taal die hij verstaat, op de hoogte te worden gebracht van de redenen van zijn aanhouding, is het middel dat een dergelijke miskennis aanvoert niet ontvankelijk, in zoverre het voor de eerste maal voor het Hof wordt aangevoerd en het onderzoek ervan het Hof verplicht tot een onderzoek van feiten, waarvoor het niet is bevoegd (1). (1) Zie R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nrs. 834-838.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Toegang tot het dossier - Omvang

Het in artikel 72 Vreemdelingenwet bedoelde dossier is het administratief dossier betreffende de door de administratie jegens de vreemdeling genomen vrijheidsberovende maatregel, de enige maatregel waarop het onderzoeksgerecht toezicht kan houden, en de procedure voor dat gerecht heeft bijgevolg, in beginsel, geen betrekking op het gerechtelijk dossier dat tegen de aanvrager wegens onwettig verblijf werd geopend; dit is enkel en alleen dan niet het geval wanneer het onderzoek van de stukken van dat dossier nuttig zou zijn om de onderzoeksgerechten in staat te stellen over de wettigheid van de vrijheidsberovende maatregel uitspraak te doen.

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling tot handhaving - Cassatieberoep - Verklaring van cassatieberoep - Ondertekening door een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures - Verplichting

Het cassatieberoep van de vreemdeling tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over een verzoek tot invrijheidstelling zoals bepaald in de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet, moet worden ingesteld door een advocaat die houder is van het getuigschrift bedoeld in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Cass. 7 september 2016, AR P.16.0926.F, AC 2016, nr. 465.

- Art. 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 73 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 71 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 425, § 1 Wetboek van Strafvordering

22 januari 2025

P.25.0028.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.9](#)

AC nr. ...

- Vasthoudingsmaatregel - Terugkeerrichtlijn - Artikelen 13 en 15 - Draagwijdte - Recht om in elke procedure te worden gehoord - Draagwijdte - (Geen) toepassing van de procedure voorafgaand aan de beslissing om de vreemdeling vast te houden

De artikelen 13 en 15 Terugkeerrichtlijn hebben enerzijds betrekking op de procedure en de waarborgen betreffende het beroep, met name bij de rechterlijke macht, tegen de beslissingen tot terugkeer en, desgevallend, inreisverbod en verwijdering en, anderzijds, op de rechterlijke en periodieke toetsing van de met het oog op de uitvoering van deze beslissingen genomen vasthoudingsmaatregelen: die bepalingen regelen bijgevolg de modaliteiten van de procedure voorafgaand aan de beslissing tot vasthouding van de vreemdeling niet.

- Art. 7, derde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Artt. 13 en 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

15 februari 2023

P.23.0058.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.5](#)

AC nr. ...

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoezicht - Cassatieberoep - Voorwerp - Repatriëring van de vreemdeling - Invloed

Het cassatieberoep tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak heeft gedaan over het beroep van de vreemdeling tegen de jegens hem genomen maatregel van vrijheidsberoving, heeft geen bestaansreden meer wanneer die vreemdeling intussen werd gerepatriëerd (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

17 januari 2023

P.22.1444.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230117.2F.1](#)

AC nr. ...

- Vasthoudingsmaatregel - Voorafgaand verhoor van de vreemdeling - Recht op bijstand van advocaat - Terugkeerrichtlijn - Artikel 6 - Recht om in elke procedure te worden gehoord - Draagwijdte

Uit het arrest van 11 december 2014 van het Hof van Justitie van de Europese Unie (C-249/13) blijkt dat het recht om in elke procedure te worden gehoord, zoals dit van toepassing is in het kader van de Terugkeerrichtlijn en, met name, in het kader van artikel 6 ervan, in die zin moet worden uitgelegd dat het de lidstaten niet verplicht de kosten van een advocaat voor hun rekening te nemen in het kader van de kosteloze rechtsbijstand, wat impliceert dat de aanwezigheid van de advocaat tijdens het verhoor niet verplicht is (1). (1) HvJEU, 11 december 2014, R.D.P.C., 2015, 822.

- Art. 6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

15 februari 2023

P.23.0058.F

ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.5

AC nr. ...

WEGVERKEER

WEGVERKEERSWET

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 6 - Verval van het recht tot sturen uitgesproken als straf - Bijzonder herhalingsregime - Vergissing of onvolledigheid in het vonnis dat de grondslag vormt voor de toepassing van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet - Gezag van gewijsde - Draagwijdte

Het gezag van gewijsde waarmee een vonnis is bekleed dat moet dienen als grondslag voor de toepassing van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet en artikel 38, § 6, Wegverkeerswet zelf, verzetten zich niet ertegen dat de rechter kan oordelen dat de vermelding van een wetsbepaling in een vonnis dat veroordeelt voor een van de in artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet vermelde misdrijven berust op een vergissing of onvolledig is (1). (1) Cass. 19 april 2022, AR P.22.0359.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.8. In strafzaken betekent het algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde dat wat strafrechtelijk is beslist voor waar moet worden gehouden – zie Cass. 23 oktober 2015, AR C.15.0108.F, AC 2015, nr. 624 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151023.5 en Cass. 5 december 2012, AR P.12.1292.F, AC 2012, nr. 668 ECLI:BE:CASS:2012:ARR.20121205.3, RW 2013-14/17, 655; A. WYLLEMAN, "Het gezag van gewijsde: uitdrukking van het rechterlijk gezag", TPR 1988, p. 33; P. CLAEYS-BOÚÚAERT, "Algemene beginselen van het recht, vijftien jaar rechtspraak van het Hof van Cassatie", RW 1986-87, 922.

- Art. 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

18 oktober 2022

P.22.0634.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.15](#)

AC nr. ...

Wetsbepalingen - Art. 63 - Artikel 63, § 1, 1° en 2° - Speekselanalyse en bloedproef - Bloedproef - Weigering bloedproef - Wettige reden - Begrip - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

Artikel 34, § 2, 3°, Wegverkeerswet bestraft hij die zonder wettige reden weigert de bloedproef als bedoeld in artikel 63, § 1, 1° en 2°, Wegverkeerswet te laten nemen en de rechter oordeelt onaantastbaar of er een wettige reden is die een dergelijke weigering kan rechtvaardigen; het begrip wettige reden is niet beperkt tot louter medische redenen maar moet gegrond zijn op objectieve en verifieerbare gegevens en mag dus niet louter steunen op subjectieve indrukken of gevoelens van de persoon aan wie de bloedproef wordt opgelegd (1). (1) Cass. 21 mei 1962, Pas. 1962, I, 1076; zie Corr. Leuven 3 november 2011, Vigiles 2014/4, 266 en de noot van A. LINERS en K. VANDERHEIDEN, "Alcohol en weigering om een controle te ondergaan: moet er steeds een arts aanwezig zijn? Een schets van het vonnis van de Leuvense correctionele rechtbank".

- Artt. 34, § 2, 3° en 63, § 1, 1° en 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

18 oktober 2022

P.22.0639.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.9](#)

AC nr. ...

Wetsbepalingen - Art. 59 - Rijden in staat van alcoholintoxicatie - Meting van de alcoholconcentratie via een ademtest en ademanalyse - Onregelmatigheid van de vaststellingen - Toepassing van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte - Gevolg

Rijden in staat van alcoholintoxicatie is een wanbedrijf waarvan het bewijs bijzonder bij wet is geregeld en wanneer de rechter zijn beslissing grondt op de resultaten van een meting van de alcoholconcentratie per liter uitgeademde alveolaire lucht of per liter bloed, is hij, in de regel, gebonden door de bepalingen die de bijzondere gebruiksmodaliteiten van de gebruikte toestellen vaststellen; overeenkomstig artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan ook de schending van die bepalingen, waarvan de naleving niet op straffe van nietigheid is voorgeschreven, slechts worden gesanctioneerd door het verkregen resultaat niet in aanmerking te nemen indien de niet-naleving van de bepalingen de betrouwbaarheid van het verkregen resultaat aantast of het gebruik van het verkregen resultaat strijdig is met het recht op een eerlijk proces en het feit dat de wetgever bij de reglementering van het bewijs een bepaalde rechtsbescherming van de burger of een bepaalde kwaliteitsbescherming van de bewijsvergaring heeft beoogd, sluit de toepassing van voormeld artikel 32 niet uit aangezien die rechtsbescherming vervat is in de beoordeling van de rechter over het al dan niet in aanmerking nemen van het verkregen resultaat.

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 59 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 34, § 2, 1° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

1 april 2025

P.24.1711.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.10](#)

AC nr. ...

Wetsbepalingen - Art. 33 - Art. 33.2 - Vluchtmisdrijf - Bestanddelen van een misdrijf - Voorwaarde van het weten van de dader dat hij de oorzaak dan wel aanleiding tot een verkeersongeval was - Vrijspraak wegens onopzettelijke slagen en verwondingen aan het slachtoffer van een verkeersongeval - Gevolg voor de beoordeling van schuld aan het vluchtmisdrijf - Gezag van gewijsde - Gevolg

Uit de loutere omstandigheid dat de bestuurder van een voertuig definitief werd vrijgesproken van het onopzettelijk toebrengen van slagen of verwondingen aan het slachtoffer van een verkeersongeval omdat niet bewezen is dat hij naar aanleiding van dat ongeval een fout of nalatigheid heeft begaan, kan niet worden afgeleid dat die bestuurder niet schuldig kan worden verklaard aan het in artikel 33, § 2, Wegverkeerswet bedoelde vluchtmisdrijf; de rechter miskent dan ook niet het gezag van gewijsde van de voormelde vrijspraak wanneer hij die bestuurder veroordeelt wegens vluchtmisdrijf naar aanleiding van een ongeval dat voor een ander slagen of verwondingen tot gevolg heeft gehad, wanneer hij oordeelt dat die bestuurder, wetend dat zijn voertuig aanleiding tot een verkeersongeval op een openbare plaats is geweest, de vlucht heeft genomen om zich aan de dienstige vaststellingen te onttrekken, ook al is het ongeval niet aan zijn schuld te wijten.

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 33 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

25 februari 2025

P.24.0635.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.16](#)

AC nr. ...

Wetsbepalingen - Art. 49 - Uitlenen van het voertuig aan een bestuurder die het rijverbod wegens ongeschiktheid aanvecht - Verval van het recht tot sturen wegens ongeschiktheid - Aanwenden van een rechtsmiddel door de bestuurder - Geldigheid van het verval tijdens de procedure - Strafbaarheid van het uitlenen

Het aanwenden van een rechtsmiddel tegen de beslissing waarbij de beveiligingsmaatregel van de vervallenverklaring wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid is uitgesproken, belet niet dat dit verval op de in artikel 43 Wegverkeerswet vermelde datum effectief wordt, dit is de beslissing wanneer zij op tegenspraak is geweest en de betekening wanneer zij bij verstek is geweest, en verder loopt; zolang de beslissing tot vervallenverklaring niet wordt hervormd, blijft ze gelden en is het derhalve op grond van artikel 49, eerste lid, Wegverkeerswet ook verboden om wetens een motorvoertuig voor het besturen of voor de begeleiding met het oog op de scholing, toe te vertrouwen aan de persoon die van het recht tot sturen vervallen is verklaard; deze uitsluiting van de schorsende werking van het aanwenden van een rechtsmiddel op de uitvoerbaarheid van de bevolen beveiligingsmaatregel volgt uit de wet, die ieder behoort te kennen (1). (1) Cass. 19 december 2023, AR P.23.1506.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231219.2N.1; Cass. 26 september 2023, AR P.23.0879.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230926.2N.2; Cass. 12 september 2023, AR P.23.0540.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230912.2N.16, met concl. van advocaat-generaal D. SCHOETERS, RW 2023-24, 1426.

- Art. 49, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 43 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

18 maart 2025

P.24.1255.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.11](#)

AC nr. ...

Wetsbepalingen - Art. 34 - Artikel 34, § 2, 1° - Rijden in staat van alcoholintoxicatie - Meting van de alcoholconcentratie via een ademtest en ademanalyse - Artikel 59 Wegverkeerswet - Onregelmatigheid van de vaststellingen - Toepassing van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte - Gevolg

Rijden in staat van alcoholintoxicatie is een wanbedrijf waarvan het bewijs bijzonder bij wet is geregeld en wanneer de rechter zijn beslissing grondt op de resultaten van een meting van de alcoholconcentratie per liter uitgeademde alveolaire lucht of per liter bloed, is hij, in de regel, gebonden door de bepalingen die de bijzondere gebruiksmodaliteiten van de gebruikte toestellen vaststellen; overeenkomstig artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan ook de schending van die bepalingen, waarvan de naleving niet op straffe van nietigheid is voorgeschreven, slechts worden gesanctioneerd door het verkregen resultaat niet in aanmerking te nemen indien de niet-naleving van de bepalingen de betrouwbaarheid van het verkregen resultaat aantast of het gebruik van het verkregen resultaat strijdig is met het recht op een eerlijk proces en het feit dat de wetgever bij de reglementering van het bewijs een bepaalde rechtsbescherming van de burger of een bepaalde kwaliteitsbescherming van de bewijsvergaring heeft beoogd, sluit de toepassing van voormeld artikel 32 niet uit aangezien die rechtsbescherming vervat is in de beoordeling van de rechter over het al dan niet in aanmerking nemen van het verkregen resultaat.

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 59 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 34, § 2, 1° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

1 april 2025

P.24.1711.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.10](#)

AC nr. ...

Wetsbepalingen - Art. 34 - Artikel 34, § 2, 3° - Alcoholopname en dronkenschap - Weigering bloedproef - Wettige reden - Begrip - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

Artikel 34, § 2, 3°, Wegverkeerswet bestraft hij die zonder wettige reden weigert de bloedproef als bedoeld in artikel 63, § 1, 1° en 2°, Wegverkeerswet te laten nemen en de rechter oordeelt onaantastbaar of er een wettige reden is die een dergelijke weigering kan rechtvaardigen; het begrip wettige reden is niet beperkt tot louter medische redenen maar moet gegrond zijn op objectieve en verifieerbare gegevens en mag dus niet louter steunen op subjectieve indrukken of gevoelens van de persoon aan wie de bloedproef wordt opgelegd (1). (1) Cass. 21 mei 1962, Pas. 1962, I, 1076; zie Corr. Leuven 3 november 2011, Vigiles 2014/4, 266 en de noot van A. LINERS en K. VANDERHEIDEN, "Alcohol en weigering om een controle te ondergaan: moet er steeds een arts aanwezig zijn? Een schets van het vonnis van de Leuvense correctionele rechtbank".

- Artt. 34, § 2, 3° en 63, § 1, 1° en 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

18 oktober 2022

P.22.0639.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.9](#)

AC nr. ...

Wetsbepalingen - Art. 33 - Art. 33.1 - Vluchtmisdrijf - Bestanddelen van een misdrijf - Voorwaarde van het weten van de dader dat hij de oorzaak dan wel aanleiding tot een verkeersongeval was - Draagwijdte

Het door artikel 33 Wegverkeerswet bedoelde vluchtmisdrijf vereist onder meer dat de dader weet dat hij zelf oorzaak van dan wel aanleiding tot een verkeersongeval op een openbare plaats is geweest en de vlucht neemt om zich aan de dienstige vaststellingen te onttrekken, zelfs wanneer het ongeval niet aan zijn schuld te wijten is (1); de bewezenverklaring van een vluchtmisdrijf vereist niet dat de dader ervan verantwoordelijk is voor het verkeersongeval waarbij hij de vlucht neemt, noch dat hij als de oorzaak van het verkeersongeval moet worden beschouwd of hierbij foutief of nalatig heeft gehandeld; het volstaat immers dat de dader weet dat hij aanleiding tot het verkeersongeval is geweest (2). (1) Cass. 17 maart 1981, AC 1980-81, nr. 410; Cass. 24 maart 1964, Pas. 1964, I, 811; P. ARNOU en M. DE BUSSCHER, Misdrijven en sancties in de Wegverkeerswet, Kluwer, 1999, 159-160; M. STERKENS, "Vluchtmisdrijf", in Comm. Straf. 2013, 7-8. (2) Over de bestanddelen van art. 33 Wegverkeerswet zie ook Cass. 31 januari 2024, AR P.23.1048.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240131.2F.5; Cass. 22 februari 2022, AR P.21.1612.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220222.2N.16, NC 2022, 476; Cass. 8 april 2004, AR P.13.1610, AC 2004, nr. 277.

- Art. 33 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

25 februari 2025

P.24.0635.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.16](#)

AC nr. ...

Wetsbepalingen - Art. 43 - Verval van het recht tot sturen wegens ongeschiktheid - Aanwenden van een rechtsmiddel door de bestuurder - Geldigheid van het verval tijdens de procedure - Uitlenen van het voertuig aan een bestuurder die het rijverbod wegens ongeschiktheid aanvecht - Strafbaarheid van het uitlenen

Het aanwenden van een rechtsmiddel tegen de beslissing waarbij de beveiligingsmaatregel van de vervallenverklaring wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid is uitgesproken, belet niet dat dit verval op de in artikel 43 Wegverkeerswet vermelde datum effectief wordt, dit is de beslissing wanneer zij op tegenspraak is geweest en de betekening wanneer zij bij verstek is geweest, en verder loopt; zolang de beslissing tot vervallenverklaring niet wordt hervormd, blijft ze gelden en is het derhalve op grond van artikel 49, eerste lid, Wegverkeerswet ook verboden om wetens een motorvoertuig voor het besturen of voor de begeleiding met het oog op de scholing, toe te vertrouwen aan de persoon die van het recht tot sturen vervallen is verklaard; deze uitsluiting van de schorsende werking van het aanwenden van een rechtsmiddel op de uitvoerbaarheid van de bevolen beveiligingsmaatregel volgt uit de wet, die ieder behoort te kennen (1). (1) Cass. 19 december 2023, AR P.23.1506.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231219.2N.1; Cass. 26 september 2023, AR P.23.0879.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230926.2N.2; Cass. 12 september 2023, AR P.23.0540.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230912.2N.16, met concl. van advocaat-generaal D. SCHOETERS, RW 2023-24, 1426.

- Art. 49, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 43 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

18 maart 2025

P.24.1255.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.11](#)

AC nr. ...

Wetsbepalingen - Art. 62 - Artikel 62, eerste lid - Proces-verbaal van de politie - Bewijskracht en bewijswaarde - Gebruik in artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet van het begrip bewijskracht daar waar bewijswaarde wordt bedoeld - Draagwijdte - Gevolg

De bewijskracht en de bewijswaarde van akten zijn twee onderscheiden juridische begrippen aangezien de bewijskracht van een akte slaat op het verbod voor de rechter om van een geschrift, waarnaar hij uitdrukkelijk verwijst, een uitlegging te geven die onverenigbaar is met de bewoordingen ervan, met andere woorden om het geschrift te doen liegen, terwijl de bewijswaarde van een geschrift slaat op het geloof dat de rechter bij de bewijswaardering kan of moet hechten, al naargelang het geval, aan het geschrift; een cassatiemiddel dat deze onderscheiden juridische begrippen door elkaar gebruikt is bij gebrek aan nauwkeurigheid niet ontvankelijk, ook al wordt in artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet het begrip bewijskracht gehanteerd waar bewijswaarde wordt bedoeld.

- Art. 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

11 maart 2025

P.24.1722.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.16](#)

AC nr. ...

Wetsbepalingen - Art. 38 - Maatregel van de herstelexamens - Preventief en gedragscorrigerend effect van de maatregel - Motivering - Toelaatbaarheid

De omstandigheid dat een beveiligingsmaatregel er in essentie toe strekt de maatschappij te beschermen, belet niet dat van een dergelijke maatregel ook een preventief en sanctionerend effect kan uitgaan (1). (1) Zie ook Cass. 14 januari 2025, AR P.24.1581.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.11, wat betreft de motivering van de beveiligingsmaatregel van het alcoholslot.

- Art. 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

18 maart 2025

P.25.0102.N

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.14

AC nr. ...

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN

WERKING IN DE TIJD EN IN DE RUIMTE

Werking in de tijd en in de ruimte - Strafvuivering - Strafvuiveringsrechter - Effectieve gevangenisstraffen tot twee jaar - Uituivering van een veroordeling tot een vrijheidsstraf uitgesproken na 1 september 2023 - Bijkomende gevangenisstraf met uitstel uitgesproken vóór 1 september 2023 en die pas na die datum wordt ten uitvoer gelegd wegens herroeping van het uitstel - Verzoek tot het bekomen van strafvuiveringsmodaliteiten - Beslissing van onbevoegdheid - Toelaatbaarheid - Toepassing van de regels van inwerkingtreding van de Wet Operationalisering Strafvuivering

Uit de artikelen 16, eerste en tweede lid, en 17, tweede lid, van de wet van 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uituivering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder volgt dat, wat betreft de uituivering van vrijheidsstraffen uitgesproken na 1 september 2023 met een uitvoerbaar gedeelte van twee jaar of minder, maar zes maanden of meer, dat: 1° de regeling in beginsel enkel van toepassing is op veroordeelden die uitsluitend een veroordelende beslissing ondergaan die hen heeft veroordeeld tot een vrijheidsstraf van drie jaar of minder, uitgesproken na de inwerkingtreding van de Operationaliseringswet Strafvuivering, voor zover die veroordelende beslissing kracht van gewijsde heeft verkregen; dit betreft de vereiste van een "nieuwe" veroordeling; 2° voor zij die een dergelijke nieuwe veroordeling ondergaan, de regeling evenwel ook van toepassing is indien er daarnaast een straf in uituivering komt die werd uitgesproken voor de inwerkingtreding van de Operationaliseringswet Strafvuivering en dus een "oude" veroordeling betreft (1). (1) Zie vordering OM op basis van art. 442 Wetboek van Strafvordering.

- Art. 17, tweede lid Wet 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uituivering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder

- Art. 16, eerste en tweede lid Wet 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uituivering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder

4 februari 2025

P.25.0062.N

ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.16

AC nr. ...

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Verkrachting - Bestanddelen - Toestemming - Begrip - Omstandigheden respectievelijk vermeld in oud artikel 375, eerste lid, en nieuw artikel 417/5, Strafwetboek - (Niet-)limitatieve opsomming - (Geen) nieuwe wet die een gedraging bestraft die niet eerder werd bestraft en aldus een nieuwe straf invoert of de straf verzwaart - (Geen) toepassing van artikel 2 Strafwetboek

Noch de omstandigheden die vermeld worden in het oude artikel 375, eerste lid, Strafwetboek noch, volgens de wil van de wetgever die hij heeft uitgedrukt tijdens de parlementaire voorbereiding van de wet die geleid heeft tot de goedkeuring van artikel 417/5 van dat wetboek, die welke zijn opgenomen in de definitie die in de laatstgenoemde bepaling voorkomt (1), vormen een limitatieve opsomming; artikel 417/5 Strafwetboek is aldus geen wet die een gedraging bestraft die voorheen niet werd bestraft (2); die bepaling voert evenmin een nieuwe straf in en verzwart een reeds bestaande straf niet; artikel 2 Strafwetboek is derhalve niet van toepassing (3). (1) Wat betreft het oude artikel 375 Strafwetboek, zie Cass. 25 september 2007, R.W., 2007, p. 1503, met noot S. VANDROMME, "Afwezigheid van toestemming bij het misdrijf van verkrachting", geciteerd in de memorie van toelichting van het wetsontwerp houdende wijzigingen aan het Strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht, Parl. St. Kamer., 55 2141/001, p. 16. Wat betreft het nieuwe artikel 417/5 van dat wetboek, met de titel "Definitie van toestemming met betrekking tot het seksueel zelfbeschikkingsrecht", ingevoegd door artikel 5 van de wet van 21 maart 2022 houdende wijzigingen aan het Strafwetboek en inzake de bevoegdheid om in rechte op te treden met betrekking tot het seksueel strafrecht, BS 30 maart 2022: zie memorie van toelichting van het wetsontwerp, o.c., p. 18. (2) Zie I. WATTIER, "L'atteinte à l'intégrité sexuelles, le viol, le voyeurisme et la diffusion non consentie de contenus à caractère sexuel", in H. Bosly en Ch. De Valkeneer (dir.), Les infractions, t. 3, Les infractions contre l'intégrité sexuelle, l'ordre des familles, la moralité publique, les mineurs et les personnes vulnérables, 2de uitg., Larcier, 2024, p. 135. Die wil wordt inzake aanranding van de eerbaarheid duidelijk uitgedrukt in de memorie van toelichting, o. c., p. 25: "het is aangewezen de jurisprudentie, in het bijzonder deze van het Hof van Cassatie, niet verloren te laten gaan, zodat er geen interpretatie- of overgangsproblemen ontstaan. Het moet worden benadrukt dat dezelfde strafbare gedraging wordt geïsoleerd. De naamswijziging zal dus niet tot gevolg hebben dat bepaalde gedragingen voorheen strafbaar gesteld als 'aanranding van de eerbaarheid' niet meer worden geïsoleerd". (3) Zie Cass. 12 november 2019, AR P.19.0566.N, Pas. 2019, nr. 584, wat betreft de voorgaande wijziging van (oud) artikel 375 Strafwetboek door de wet van 5 februari 2016 tot invoering van nieuwe indicatoren inzake het gebrek aan toestemming in seksuele betrekkingen: volgens het Hof gaat het hier dus niet om een uitbreiding van het toepassingsgebied van de telastlegging van verkrachting, maar om een bekrachtiging, door de wet, van eerdere rechtspraak.

- Art. 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 417/5 nieuw Strafwetboek
- Art. 375, eerste lid, oud Strafwetboek

12 maart 2025

P.24.1689.F

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.5](#)

AC nr. ...

Werking in de tijd en in de ruimte - Besluit van de Vlaamse Regering van 8 november 2019 - Exploitatievoorwaarden voor individueel bezoldigd personenvervoer - Artikel 64, 1° - Inwerkingtreding - Draagwijdte - Gevolg

De artikelen 25 en 63, § 1, 5°, Decreet Personenvervoer over de Weg werden opgeheven door de artikelen 39 en 40 Decreet Bezoldigd Personenvervoer 2019 dat volgens artikel 64, 1°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 november 2019 betreffende de exploitatievoorwaarden voor het individueel bezoldigd personenvervoer 2019 op 1 januari 2020 in werking getreden is, zodat feiten die strafbaar waren gesteld door de artikelen 25 en 63, § 1, 5°, Decreet Personenvervoer over de Weg vanaf 1 januari 2020 niet langer strafbaar werden gesteld door die bepalingen, maar wel door de artikelen 6, § 1, en 33, § 1, 1°, Decreet Bezoldigd Personenvervoer 2019 en dit met dezelfde straffen.

- Art. 64, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 8 november 2019 betreffende de exploitatievoorwaarden voor het individueel bezoldigd personenvervoer
- Artt. 6, § 1, 33, § 1, 1°, 39 en 40 Decr. VI. Overheid 29 maart 2019 betreffende het individueel bezoldigd personenvervoer
- Artt. 25 en 63, § 1, 5° Decreet Vlaams Parlement 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg [...]

18 oktober 2022

P.22.1044.N

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.5

AC nr. ...

WILLEKEURIGE VRIJHEIDSBEROVING

- *Constitutieve bestanddelen - Moreel bestanddeel*

Schuldig aan het door artikel 434 Strafwetboek bedoeld misdrijf is hij die zich bewust is van het objectief wederrechtelijk karakter van de vrijheidsberoving, op zodanige wijze dat zijn daad een willekeurig karakter krijgt; dit misdrijf vereist geen bijzonder opzet (1). (1)
Cass. 25 april 2012, AR P.11.1339.F, AC 2012, nr. 253.

- Art. 434 Strafwetboek

18 oktober 2022

P.22.0956.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.6](#)

AC nr. ...

WOONPLAATS

- Artikel 15, Grondwet - Huiszoeking - Uur - Op heterdaad vastgesteld misdrijf - Begrip

Er is geen sprake van een op heterdaad ontdekt misdrijf wanneer men enkel uitgaat van vermoedens en van aanwijzingen dat er een misdrijf kon zijn gepleegd; er is daarentegen sprake van een op heterdaad ontdekt misdrijf wanneer aan een van de in artikel 41 Wetboek van Strafvordering vermelde voorwaarden is voldaan; daartoe is niet vereist dat de aanwezigheid van de dader ter plaatse of zijn deelneming aan het misdrijf eveneens is vastgesteld (1). (1) Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0100.F, AC 2018, nr. 82.

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

12 april 2023

P.23.0473.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230412.2F.3](#)

AC nr. ...

- Artikel 15, Grondwet - Huiszoeking - Uur - Op heterdaad vastgesteld misdrijf - Begrip

In het geval van een op heterdaad ontdekt misdrijf mag de huiszoeking te allen tijde worden verricht, zonder de toestemming van de betrokkene en zonder bevel tot huiszoeking; een huiszoeking die op grond daarvan is verricht, is geldig wanneer de daad alleen van het misdrijf gescheiden is door de tijd die materieel noodzakelijk is om het plegen ervan mogelijk te maken (1). (1) Cass. 30 maart 2011, AR P.11.0540.F, AC 2011, nr. 240.

- Art. 1, tweede lid, 2° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of vrijheidsbeneming mag worden verricht

- Art. 1, tweede lid, 2° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

12 april 2023

P.23.0473.F

[ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230412.2F.3](#)

AC nr. ...

WRAKING

- Strafzaken - Voorwaarden - Ontvankelijkheid

Opdat een wrakingsverzoek ontvankelijk zou zijn, dient het duidelijk aan te geven tegen welke magistraat of magistraten het is gericht, op welke van in de artikel 828 Gerechtelijk Wetboek vermelde wrakingsgrond of -gronden het is gesteund, welke feitelijke gegevens de grondslag vormen voor de ingeroepen wrakingsgrond of -gronden, op welke procedure of procedures het betrekking heeft en moet het wrakingsverzoek bovendien tijdig worden ingediend, dit wil zeggen bij toepassing van artikel 833 Gerechtelijk Wetboek, van zodra de wrakingsgrond de partij die zich erop beroept, bekend is en in elk geval voor de rechtszitting die daarop volgt; wanneer het wrakingsverzoek onder meer handelingen bekritiseert van politie-inspecteurs, de onderzoeksrechter en het openbaar ministerie hetgeen onmogelijk een grondslag kan vormen voor de wraking van magistraten van de zetel die in de kamer van inbeschuldigingstelling zetelen en het wrakingsverzoek daarenboven meerdere beslissingen van de kamer van inbeschuldigingstelling in meerdere procedures waarbij de verzoeker betrokken is en die werden gewezen in verschillende samenstellingen bekritiseert waarbij het op basis van het wrakingsverzoek niet met zekerheid te achterhalen of het wrakingsverzoek is gericht tegen al de magistraten die in al die zaken hebben gezeteld dan wel op alle magistraten van het hof van beroep die in de kamer van inbeschuldigingstelling kunnen zetelen., is het Hof niet alleen in de onmogelijkheid met zekerheid te achterhalen tegen welke magistraten het wrakingsverzoek precies is gericht, maar ook om na te gaan of de verzoeker in plaats van een wraking in wezen niet de onttrekking van de zaak aan het hof van beroep beoogt, zodat het wrakingsverzoek niet ontvankelijk is.

- Art. 842 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 841 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 840 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 839 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 838 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 837 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 836 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 834 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 832 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 831 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 830 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 829 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

11 maart 2025

P.25.0362.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.21](#)

AC nr. ...

- Wraking van een onderzoeksrechter - Ogenblik waarop de wraking moet worden voorgedragen - Draagwijdte - Gevolg

Uit de geest van artikel 833 Gerechtelijk Wetboek, de wel omschreven termijnen voor de wrakingsprocedure en de schorsing van alle vonnissen en handelingen die zij met zich meebrengt, volgt dat de wraking van een onderzoeksrechter moet worden voorgedragen van zodra de grond is gekend door de partij die zich erop beroept en die regel heeft een algemene draagwijdte en is ook van toepassing indien het wrakingsverzoek is gesteund op de overtuiging dat de onderzoeksrechter niet meer over de vereiste waarborgen van onafhankelijkheid en onpartijdigheid beschikt; een wrakingsgrond is door een partij gekend wanneer die partij over die grond voldoende zekerheid heeft om zich ter zake een overtuiging te kunnen vormen en een verzoekschrift tot wraking te kunnen indienen, zonder dat die voldoende kennis gelijk is te stellen met de mogelijkheid het bewijs van de aangevoerde feiten te leveren; de rechter die uitspraak doet over het wrakingsverzoek oordeelt onaantastbaar of de partij die het wrakingsverzoek heeft ingediend, dit heeft gedaan van zodra die grond haar was gekend en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 14 juni 2016, AR P.16.0586.N, AC 2016, nr. 402.

- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek

1 juni 2021

P.21.0565.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.13](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Artikel 835 Gerechtelijk Wetboek - Voorwaarden - Akte neergelegd ter griffie ondertekend door een advocaat met meer dan tien jaar inschrijving bij de balie - Doelstelling

Volgens artikel 835 Gerechtelijk Wetboek wordt de vordering tot wraking ingeleid bij een ter griffie neergelegde akte die wordt ondertekend door een advocaat die meer dan tien jaar bij de balie is ingeschreven en de vereiste dat enkel advocaten met de nodige beroepservaring een wrakingsverzoek kunnen indienen is ingegeven door de wil van de wetgever niet wel overwogen wrakingsverzoeken te vermijden, gelet op de verstoring die dergelijke verzoeken hebben voor de goede werking van het gerecht.

- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek

18 oktober 2022

P.22.1220.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.18](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Artikel 833 Gerechtelijk Wetboek - Termijn binnen dewelke de wraking moet worden ingediend - Doelstelling - Wraking van de leden van de kamer van inbeschuldigingstelling - Draagwijdte - Gevolg

Artikel 833 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat hij die een wraking wil voordragen dit moet doen vóór de aanvang van de pleidooien, tenzij de redenen voor de wraking later zijn ontstaan en indien de zaak bij verzoekschrift is ingediend vooraleer op het verzoekschrift een beschikking is gegeven; uit de tekst en de geest van deze bepaling, de schorsende werking die een wrakingsverzoek in de regel heeft en de aard van de procedure voor het onderzoeksgerecht, volgt dat indien een partij meent dat er een wrakingsgrond bestaat met betrekking tot de leden van de kamer van inbeschuldigingstelling die moeten oordelen over het hoger beroep tegen een raadkamerbeschikking van buitenvervolginstelling, zij die wrakingsgrond zo snel als mogelijk moet aanvoeren nadat die haar ter kennis is gekomen en in elk geval uiterlijk op de eerste rechtszitting van de kamer van inbeschuldigingstelling waar die leden zetelen.

- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek

18 oktober 2022

P.22.1220.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.18](#)

AC nr. ...

- Artikel 833 Gerechdelijk Wetboek - Procedure - Tijdsvoorwaarden - Wraking van een onderzoeksrechter - Draagwijdte - Gevolg

Aangezien voor een onderzoeksrechter niet wordt gepleit, ook niet indien hij verslag uitbrengt voor de raadkamer in het kader van de beoordeling van de voorlopige hechtenis of de regeling van de rechtspleging, en de zaken voor de onderzoeksrechter ook niet bij verzoekschrift worden ingeleid, zijn de door artikel 833 Gerechdelijk Wetboek bedoelde tijdsvoorwaarden niet van toepassing bij de wraking van een onderzoeksrechter en de omstandigheid dat er voor de raadkamer wordt gepleit, laat niet toe anders te oordelen.

- Art. 833 Gerechdelijk Wetboek

1 juni 2021

P.21.0565.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.13](#)

AC nr. ...

- Bepalingen van het Gerechdelijk Wetboek inzake de wraking van magistraten - Toepassing in strafzaken - Artikel 2 Gerechdelijk Wetboek - Principe

De bepalingen van het Gerechdelijk Wetboek inzake de wraking van magistraten zijn op grond van artikel 2 Gerechdelijk Wetboek van toepassing in strafzaken, tenzij de toepassing ervan onverenigbaar is met de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering en de beginselen van het strafprocesrecht (1). (1) Cass. 15 januari 2019, AR P.18.1214.N, AC 2019, nr. 25; Cass. 21 april 2011, AR C.11.0002.F, AC 2011, nr. 276 met concl. van advocaat-generaal Th. WERQUIN op datum in Pas.; zie R. DECLERCQ, "Wraking", Comm. Straf., 1.

- Art. 2 Gerechdelijk Wetboek

1 juni 2021

P.21.0565.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.13](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Artikelen 833 en 835 Gerechdelijk Wetboek - Akte van wraking niet ondertekend door een advocaat met meer dan tien jaar inschrijving bij de balie - Verzoek tot regularisering op basis van artikel 863 Gerechdelijk Wetboek - Termijn voor het indienen van het wrakingsverzoek - Draagwijdte - Gevolg - Ontvankelijkheid

Artikel 863 Gerechdelijk Wetboek bepaalt dat in alle gevallen waarin de ondertekening is vereist voor de geldigheid van een proceshandeling het gebrek van de handtekening kan worden geregulariseerd ter rechtszitting of binnen een door de rechter vastgestelde termijn; die bepaling laat echter niet toe om het verzuim van de bij artikel 835 Gerechdelijk Wetboek verplichte ondertekening door een advocaat met de vereiste beroepservaring voor het indienen van een wrakingsverzoek, dat bij toepassing van artikel 833 Gerechdelijk Wetboek dient te worden ingediend zo snel als mogelijk na het bekend worden van de wrakingsgrond en uiterlijk op de rechtszitting waarop de zaak zou worden behandeld, na die rechtszitting te regulariseren zodat het wrakingsverzoek niet ontvankelijk is.

- Artt. 833, 835 en 863 Gerechdelijk Wetboek

18 oktober 2022

P.22.1220.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.18](#)

AC nr. ...

- Bepalingen van het Gerechdelijk Wetboek inzake de wraking van magistraten - Artikelen 835, 836 en 838 - Middelen van de wrakingsakte - Beoordeling door de wrakingsrechter - Draagwijdte

Uit de artikelen 835, 836 en 838, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de wrakingsrechter slechts uitspraak kan doen op grond van de middelen die in de wrakingsakte zijn vervat en aan de tegenspraak van de gewraakte rechter zijn voorgelegd; de omstandigheid dat bij de omschrijving van de grond tot wraking in de wrakingsakte wordt verwezen naar een eerder wrakingsverzoek, impliceert niet dat de wrakingsrechter ook over de in dat laatste verzoek vermelde wrakingsgronden uitspraak kan doen (1). (1) R. DECLERCQ, 'Wraking', Comm. Straf., nr. 13.

- Art. 838, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 836 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek

1 juni 2021

P.21.0566.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.14](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Cassatieberoep tegen een beslissing die uitspraak doet over een wrakingsverzoek - Spoedeisende behandeling - Rechtsdagbepaling - Kennisgeving van de rechtsdagbepaling - Indienen van de memorie - Overmacht - Draagwijdte - Gevolg

Artikel 837, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek kent aan de wraking een schorsende werking toe die de rechter, op straffe van nietigheid, verbiedt de procedure voort te zetten en aan de schorsende werking komt een einde wanneer de beslissing tot verwerping van de vordering kracht van gewijsde krijgt, dit is na verloop van de termijn om cassatieberoep in te stellen als bedoeld in artikel 838, derde lid, Gerechtelijk Wetboek of, in geval van cassatieberoep binnen die termijn, wanneer het Hof van Cassatie het cassatieberoep tegen die beslissing verwerpt; uit artikel 838 Gerechtelijk Wetboek volgt dat binnen korte termijn uitspraak moet worden gedaan over een vordering tot wraking zodat een cassatieberoep tegen een beslissing die uitspraak doet over een wrakingsverzoek door het Hof dan ook als spoedeisend wordt behandeld; de raadsman van een eiser in cassatie, die houder moet zijn van een getuigschrift van een opleiding van cassatieprocedures als bedoeld in boek II, titel III, Wetboek van Strafvordering, weet of moet weten dat de behandeling van een cassatieberoep tegen een wrakingsbeslissing door het Hof als spoedeisend wordt behandeld en het voorwerp kan uitmaken van een rechtsdagbepaling op korte termijn, zodat hij niet dient te wachten op de ontvangst van de door artikel 1106, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde rechtsdagbepaling om zijn memorie op te stellen en in te dienen en er dus geen sprake is van overmacht.

- Art. 838 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 829 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 830 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 831 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 832 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 834 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 837 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 432 Wetboek van Strafvordering
- Art. 839 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 840 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 841 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 842 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1106, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 425, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 836 Gerechtelijk Wetboek

11 maart 2025

P.25.0252.N

[ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.9](#)

AC nr. ...
